

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

EVCLIDIS ELEMENTORVM LIBRI XV.

Quibus, cùm ad omnem Mathematicæ
Scientiæ partem, tùm ad quolibet
Geometriæ tractationem, fa-
ciliis comparatur
aditus.

COLONIAE,
Apud Maternum Cholinum.

M. D. LXXXVII.
Cum Gratia & Priuilegio Cas. Maiest.

VW/94/243

AD CANDIDVM
LECTOREM ST.
GRACILIS
præfatio.

ER M A G N I referre sē-
per existimauit, lector be-
nehole, quantum quisq;
studij & diligentie ad
percipienda scientiarum
elementa adhibeat, qui-
bus nō satis cognitis, aut
perperā, intellectis si vel
digitum progrederentes,
erroris caliginem animis offundas, non veritatis
lucem rebus obscuris adferas. Sed principiorum
quanta sint in disciplinis momenta, haud facile
credat qui rerum naturam ipsa specie, non virtu-
tibus metatur. Ut enim corporum que oriuntur
& intercūt vilissima tenuissimaq; videntur ini-
tia: ita rerum aeternarum & admirabilium, qui
bus nobilissime artes continentur, elementa ad
speciem sunt exilia, ad vires & facultatem quā
maxima. Quis nō videt ex ficiā tūlo grano, ut
aut Tullius, aut ex acino vinaceo, aut ex cetera-
rum frugum aut stirpium minuissimis semini-
bus rātos truncos ramosq; procreari? Nā Ma-
thematicorū initia illa quidem dietu audiuq;
per exigua, quānā abcorematum syluā nobis pe-

A 2 pere-

P R A E F A T I O

pererunt? Ex quo intelligi potest, ut in ipsis semi-
nibus, sic & in artium principijs inesse vim carū
rerum quae ex his progignuntur. Praclarè igitur
Aristoteles, ut alia permulta. μέγιστος ἵστως ἀρχή^{ταῦτας}, κύριος κράτισον τῆς διαιρέσεως, τοσούτω μη-
χρότατον, εὐδίκα μεγέθει χαλεπόν θεῖν φέννας.
Quocircā committendum non est, ut non bene
pronisa & diligenter explorata scientiarum
principia quibus propositarum quarumquereris
veritas sic demonstranda, vel constitutas, vel con-
stituta approbes: Cauendum etiam, ut ne tantu-
m quidem fallaci & captiosa interpretatione
turpiter deceptus, à vera principiorum ratione
temere deflectas. Nam qui initio forte aberrau-
rit, is ut tandem in maximis versetur erroribus,
necessè est: cum ex uno erroris capite, densiores
sensim ienebra rebus clarissimis obducantur.
Quidtam variis veterum physiologorum sen-
tentiis non modo cùm rerum veritate pugnan-
tes, sed vehementer etiam inter se dissentien-
tes nobis inuexit? Evidem haud scio, fuerintne
ulla potior tanti dissidiij causa, quam quòd ex
principijs partim falsis, partim non consentaneis
ductas rationes probando adhiberent. Sit enim
plerunque, ut qui non rectè de artium verumq;
elementis sentiunt, ad præfinitas quasdam opini-
ones suas omnia renegare studeant. Pythagorei,
vñmeminit Aristoteles, cum denarij numeri
summam perfectinē, cœlo tribuerent, nec
plures tamen quam nonem sphaeras cerne-
rent, decimam usque aucti sunt terre aduer-
sam.

P R A E F A T I O.

sam quam avtrix dova appellarunt. Illi enim, universitatis rerumq; singularum naturam ex numeris certis principijs estimantes, ea protulerūt que quicquidem congruerentus quam sunt cognita. Nam ridicula Democriti, Anaximenes, Melissi Anaxagorae, Anaximandri, & reliquorum id genus physiologorum somnia ex falsis illa quidem orta natura principijs, sed ad Mathematicum nihil aut parum spectantia sciens pretereo Nonnullos attingam qui repotitis altius vel aliter ac decuit positis rerum initijs, cum physicis multaturbarunt, tum Mathematicos oppugnacione principiorum pessimè multarūt. Ex planis figuris corpora cōstituit Timaeus: Geometrarum hic quidem principia cuniculis opugnantur. Nam & superficies seu extremitates crassitudinem habebunt, & linea latitudinem: denique puncta non erunt individua sed linearum paries. Predicant Democritus atque Leucippus illas atomos suas, & individua corpuscula. Concedit Xenocrates imparcibiles quasdam magnitudines. Hic verò Geometria fundamēta aperiè peruntur, & funditus euertuntur: quibus dirutis nihil equidē aliud video restare, quam ut amplissima Mathematicorum theatra repente concidant. Iacebunt ergo, si dijs placet, tota proclara. Geometrarum de asymmetris &alogis magnitudinibus theorematā. Quid enim cause dicas cur individualis linea hanc quidem metiatur, illam verò metiri non queat? Siquidem quod minimum in unoquaque

P R A E F A T I O.

genereretur, id communis omnium mensura esse solet. Innumerabilia profectò sunt illa, qua ex falsis eiusmodi decretis absurdia consequuntur: Et horum pernacula quidem Mathematicus, sed longè plura colligit Physicus. Quid varia Τευδογραφικά των genera commemorē, que ex hoc uno fonte tam longè latèque diffusa fluxisse videntur? Notissimus est Aniphontis tetragnosmus, qui Geometrarum & ipse principia non parum labefecit, cum recta linea curvam posuit aqualem. Longum esset mihi singula percensere, præsertim ad alia properanti: Hoc ergo certum fixum, & in perpetnum ratum esse oportet, quod sapienter mones Aristoteles σπύδαστο ὅπως δρισθῶσι καλῶς αἱ ἀρχαὶ μεγάλες γέρεις ποτὴν τρόπος επιβινεῖ. Nam principiū illa congruere debent, que sequuntur. Quod si tantum perspicitur in istis exilioribus Geometriae initijs, quæ pnncto, linea, superficie definiuntur, momentum, ut ne hæc quidem sine summo impendentis ruina periculo conuelli aut oppugnari possint, quanta quo se vispucanda est huic sorghivōσew, quam collatis tot prestatissimorum artificum inuentis, mira quādam ordinis solertia contexuit Euclides, uniuersa Mathematicos elementa complexis suo coercentem? Ut igitur omnibus rebus instructior & parator quisque ad hoc studium libenter accedat, & singula vel minutissima exactius secum reputet atque perdiscat, opera prearium censui, in primo institutio- nis aditu vestibuloq; precipua quedam capita, quibus

P R A E F A T I O.

quibus tota fere Mathematicæ scientia ratio intelligatur, breviter explicare: tum ea quæ sunt Geometria propria, diligenter persequi: Euclidis deniq; in excusanda hac soixiesim confilium scdulò ac fideliter exponere. Quæ ferè omnia ex Aristoteclis potissimum ducta fontibus, nemini inuisa fore confido, qui modò ingenium animi candorem ad legendum attulerit. Ac de Mathematicæ divisione primum dicamus.

Mathematicæ in primis scientia studiosos fuisse Pythagoreos, non modò historicorum, sed etiam philosophorum libri declarant. His ergo placuit, ut in partes quatuor uniuersum distribuatur Mathematicæ scientiæ genus, quarum duas περὶ τὸ ποσὸν, reliquas τερπὶ τὸ μηλίκον ver sari statuerint. Nam ἐπὶ τὸ ποσὸν vel sineulla cōparatione ipsum per se cognosci, vel certa quadam ratione comparatū spectari: in illo Arithmetica, in hoc versari Musicam: ἐπὶ τὸ μηλίκον partim quiescere, partim moueri quidem: illud Geometria propositum esse: quod verò sua spontemotu cicitur, Astronomia. Sed ne quis falso putet, Mathematicam scientiam, quod in utroque quantigenere cernitur, idcirco inanem videri (si quidem non solum magnitudinis divisio, sed etiam multitudinis accretio infinitè progredi potest) meminisse decet, τὸ μηλίκον καὶ τὸ ποσὸν, quæ subiecto Mathematicæ generi imposita sunt à Pythagoreis nomina, non cuiuscunquam modi quantitatem significare, sed eamdem, quam cum multitudine tum magnitudi-

PRAEFATIO.

tudine se definita, & suis circumscriptis terminis. Quis enim ullam infiniti scientiam defendat? Hoc scutum est, quod non semel docet, Aristoteles, infinitum ne cogitatione quidem complecti quenquam posse. Itaque ex infinita multitudinis & magnitudinis duarum finitam hec scientia decerpit & amplectitur naturam quam tractet, & in qua versetur. Nam de vulgari Geometrarum consuetudine quid sensendum sit, cum data interdum magnitudine infinita aut fabricantur aliquid, aut proprias generis subjecti affectiones exquirunt, asserte monet. Aristoteles, οὐδὲν γάρ (de Mathematicis loquens) δύναται τοῦ ἀπόιπε, οὐδὲ καρπάται, οὐδὲ πόνονται δέ τοιούτων οὐδὲν πάσχειν. Quamobrem disputatio ea qua infinitum refellitur, Mathematicorum decrevis rationibusq; non aduersatur, nec eorum apodixes labefacit. Etenim tali infinito opus illis nequaquam est, quod ex iu nullo per agrari possit, nec talēm ponunt infinitam magnitudinem: sed quancunq; velit aliquis effingere, eā ut suppetat, infinitam præcipiunt. Quin etiam non modò immensa magnitudine opus non habent Mathematici, sed nem maxima quidem: cum instar maxima minima quæque in partes totidem pari ratione diuidatur. Alteram Mathematicæ divisionē atulit Geminus, vir (quantum ex Proclo cūj cere licet) quadratorum laude clarissimus. Eam, quæ superiore plenior & accuratior fortè visa est, cū dicitur. Etissime pertractarit sua in decimis Euclidis prefa-

P R A E F A T I O.

prefatione P. Montaureus vir senatorius, &
 regie bibliotheca prefectus, leucter attingam.
 Nam ex duobus rerum v. l. i. summis generibus
 τῶν νοητῶν καὶ τῶν άισθητῶν, que res sub intelli-
 gentiam cadunt, Arithmetica & Geometria
 attribuit Geminus: que vero in sensu incurrit,
 Astrologia, Musica, Supputatio, Optica, Geo-
 desia & Mechanica adiudicauit. Ad hāc cer-
 tè divisionem spectasse videtur Aristoteles, cùm
 Astrologiam Opticam, harmonicam φυσικώ-
 τριας τῶν μαθημάτων nominat, ut que natura-
 libus & Mathematicis interiecta sint, ac velut
 ex virisque mixta discipline: Siquidem genera
 subiecta à Phisico mutuantur, causas vero in
 demonstrationibus ex superiori aliquae scientia
 repetunt. Id quod Aristoteles ipse aperiissimè
 testatur, επτάδα γέρφ, φυσική, τὸ μέντολ, τῶν άισθη-
 τικῶν εἰ δίαι τὸ δὲ διολ, τῶν μαθηματικῶν. Se-
 quitur, ut quid Mathematica conueniat cum
 Phisica & prima Philosophia: quid ipsa ab utra
 que differat, paucis ostendamus. Illud quidem
 omnium commune est, quod in veri contempla-
 tione sunt posita, ob idq, δειρηλεχαὶ à Grecis di-
 cuntur. Nam cùm diciora sine ratio & mens
 omnis sit vel πάχη, vel δειρηλεχὴ, tamen
 scientiarum sunt genera necessaria. Quòd si Phy-
 sica, Mathematica, & prima Philosophia, nec
 in agendo, nec in efficiendo sunt occupata, hoc
 certè perspicuum est, eas omnes in cognitione cō-
 templationeque necessariò versari. Cùm enim
 rerum non modo agendarum, sed etiam effi-
 cienda-

P R A E F A T I O.

ciendarum principia in agente vel efficiente cōfstant, illarum quidem προόπετις. harum autem vel mens, vel ars, vel vis quedam & facultas: reram profecto naturalium, Mathematicarum, atque diuinarum principia in rebus ipsis, non in philosophis inclusa latent. Atque haec una in omnes valeat ratio, que deplexa esse colligat. Iam verò Mathematica separatim cū Physica congruit, quod utraque versatur in cognitione formarum corpori naturali inherentium. Nam Mathematicus plana, solidā, longitudines & puncta contemplatur, quae omnia in corpore naturali à naturali quoque philosopho tractantur. Mathematica item & prima philosophia hoc inter se proprio conueniunt, quod cognitionem viraque persequitur formarum, quoad immobiles, & à concretione materie sunt liberæ. Nam tametsi Mathematicæ forma recta per se nō coherent, cogitatione tamen à materia & motu separantur, οὐδὲ γίνεται φεῦδος χωρίσθων, ut ait Aristoteles. De cognatione & societate bresiter diximus, iam quid interficit videamus. Vnaquaq; mathematicarū certum quoddam rerum genus propositum habet, in quo versetur, ut Geometria quantitatem & continuationem aliorum in unam partem, aliorū in duas, quorundam in tres, eorumque quatenus quantas sunt & continua, affectiones cognoscit. Prima autem philosophia, cùm sit omnium communis, uniuscum Entis genus, queq; ei accidunt & conueniunt hoc ipso quod est, considerat.

Ad

P R A E F A T I O.

Ad hanc Mathematica eam modo naturā amplectitur, que quanquam non mouetur, separari tamen sciungi, nisi mente & cogitatione à materia non potest, ob eamq; causam, εξ ἀφαιρέσεως dici conuenit. Sed Trima philosophia ijs versatur, que & sciuncta, & eterna, & ab omni motu per se soluta sunt ac libera. Ceterum Physica & Mathematica quanquam subiecto discrepare non videntur, modo tamen rationeq; differunt cognitionis & contemplationis, unde dissimilitudo quoque scientiarum sequitur. Etenim Mathematica species nihil re vera sunt aliud, quam corporis naturalis extremitates, quas cogitatione ab omni motu & materia separatas Mathematicus contemplatur: sed easdem consuetatur Physicorum ars, quatenus cum materia comprehensa sunt, & corpora motui obnoxia circumscribunt. Ex quo fit, ut quaecunque in Mathematicis incommodates accidunt, eadem etiam in naturalibus rebus videantur accidere non autem vicissim. Multi enim in naturalibus sequuntur incommoda, quae nihil ad Mathematicum attinent, dicit τὸ οὐκεται, τὰ μαθηματικά, τὰ ϕυσικά ἐχ προσδισεως. Siquidem res cū materia deuinetas contemplatur physicus: Mathematicus vero rē cognoscit circūscriptis ijs omnibus qua sensu percipiuntur, ut gravitate, levitate, duritie, molitie, & præterea calore, frigore, aliisque contrariorum paribus, que sub sensu subiecta sunt: tanquam autem relinquit quanti-

P R A E F A T I O.

quantitatem & continuum. Itaq; Mathematicorum ars in ijs quæ immobilia sunt, cernitur. (τὰ γὰρ μαθηματικὰ τὸν ὄντων τὸν κύνοτες. ίσιν, δέ, ω τὸν περὶ τὴν ἀσπόλογιαν) que verò in naturæ obscuritate posita est, res quidem quæ nec separari nec motu vacare possunt, contemplatur. Id quod in utroque scientiæ genere perspicuum esse potest sine res subiectas definitionis, sine proprietates earum demonstratis. Et enim numerus, linea figura rectum, inflexum, equale, rotundum, unius versat denique Mathematicus que tractat & proficitur, absque motu explicari doceri que possunt: χωρὶς γὰρ τῆς νόησις κύνοτες ίσι: Phisice autem sine motione species nequam possunt intelligi. Quis enim hominis planta, ignis, ossium, carnis naturam & proprietates sine motu, qui materia sequitur, perspiciat? Si quidem tantisper substantia quæque naturalis constare dico. sicut, quoad opus & munus suum, agendo patiendo, doque tueri ac sustinere valeat: quia certè amissa dividitur, ne nomen quidem nisi οὐανόμως retinet. Sed et Mathematico ad explicandas circuli aut trianguli proprietates, nullum adferre potest usum materie ut auri, ligni, ferri, in qua insunt, consideratio, quin eo verius eiusmodi rerum, quarum species tanquam materia vacantes efformemus animo, naturam completemur, quod coniunctione materiæ quasi adulterato di prauarique videntur. Quocirca Mathematicæ species eodem modo quo coilev, sine concavitas, sine motu & subiecta, definitio explicare cognosc-

PRAEFATIO.

Dignoscitur possunt naturales vero cūm eā vim
habent, quam ut ita dicam simitas cum mate-
ria comprehensa sunt nec absque ea separari
possunt intelligi: quibus exemplis quid inter Phis-
icas & Mathematicas species intersit, haud
difficile est animaduertere. Illis certè non semel
est usus Aristoteles. Valeant ergo Protagora so-
phismata, Geometras hoc nomine refellentis,
quod circulus normam puncto non attingat. Nā
diuina Geometrarum theorematā, qui sensu a-
stimabit, vix quicquam reperiet quod Geome-
tra concedendum videatur. Quid enim ex his
quaē sensum monent, ita rectum aut rotundum
dici potest, ut à Geometra ponitur? Nec vero ab
surdum est aut vitiōsum, quod lineas in puluere
descriptas pro rectis aut rotundis assimilit, que
ne recte sunt nec rotunde, ac ne latitudinis qui-
dem expertes. Siquidem non ijs utitur Geometra
quaē inde vim habeat conclusio sed eorum quaē
discenii intelligenda relinquentur, rudimentis
imaginem proponit. Nam qui primum insti-
unur, hi dūctu quodam & velut χραγμα
sensuum opus habent, ut ad illa quaē sola intelli-
genia percipiuntur, aditum sibi comparare
queant. Sed tamen existimandum non est rebus
Mathematicis omnino negari materiam ac
non eam tamquam quaē sensum afficit. Est enim
materia alia quaē sub sensum cadit, alia quaē ani-
mo & ratione intelligitur. Illam dūctu, haud
rōnt̄ vocat Aristoteles. Sensu percipitur, ut es-
tū lignum, omniq̄ue materia quaē moueri po-
tēt̄

P R A E F A T I O.

est. Animo & ratione cernitur ea quae in rebus sensilibus inest sed non quatenus sensus percipiuntur, quales sunt res Mathematicorum. Unde ab Aristotele scriptum legimus επὶ τὸν οὐρανόν ὅτι rectum se habere ut simum: οὐ τοιχοῦς γάρ: quasi velit ipsum recti quod Mathematicorum est, suam esse materiam, non minus quam simi quod ad Physicos pertinet. Nam licet res Mathematica sensibili vident materia, non sunt tamen individua, sed propter continuationem partitioni semper obnoxiae, cuius ratione dici possunt suam materiam non omnino carere: quin alius videatur τὸν οὐρανόν, aliud quoad continuationi adiuncta intelligitur linea. Illud enim ēen forma in materia propriatum causa est, quas sine materia percipere non licet. Hac est societas & dissidij Mathematica cum Physica & prima Philosophiaratio. Nunc autem de nominis etymo & notatione pauca quedam afferamus. Nam si que iudicio & ratione impossita sunt rebus nomina, ea certè non temere infrafuisse credendum est, quibus scientias appellari placuit. Sed neque otiosa semper haberi debet ista etymologica indagatio, cum ad rei etiam dubie fidem sepe non parum valeat recta nominis interpretatione. Sic enim Aristoteles ducto ex verborum ratione argumento, αὐτούσιον, μεταβολήν, αὐτέρως, aliarumq; rerum naturam ex parte confirmauit. Quoniam igitur Pythagoras Mathematicam scientiam non modo studiose coluit, sed etiam repetitis a capite principijs, geometricā

contem-

P R A E F A T I O

contemplationem in liberalis discipline formā
composuit, & perspectis absq; materia solius in-
telligentie adminiculo theorematibus, tractatio-
nem τεπὶ Τῷ ἀλόγῳ, & κοσμικῶν σχημάτων
cōstitutionem excogitauit: credibile est, Pytha-
goram, aut certè Pythagoreos, qui et ipsi doctoris
sui studia libenter amplexi sunt, huic scientiae id
nomen dedisse, quod cum suis placitis atq; decre-
tis congrueret, rerumq; propositarum naturam
quo quo modo declararet. Is a cūm existimarent
illi, omnem disciplinam, que μάθησις dicitur,
ἀνάμνησιν esse quandam. i. recordationem et re-
petitionem eius scientie, cuius ante quam in cor-
pus immigraret, composuerit anima, quemad-
modum Plato quoq; in Menone, Phedone, &
alijs aliquot locis videtur astruxisse: animadver-
terent autem eiusmodi recordationem, que non
posset multis ex rebus perspici, ex his potissimum
scientijs demonstrari. si quis nimirum, ait Plato,
ἐτι τὰ διαγένεατα ἔγινον, probabile est equidem
Mathematicas à Pythagoreis artes καὶ δέοντα
fuisse nominalas, ut ex quibus μάθησις, id est a-
ternarum in anima rationum recordatio diape-
pōntur et p̄cipue intelligi posset. Cuius etiā rei fi-
dē nobis diuinus fecit Plato, q; in Menone So-
cratem induxit hoc argumēti genere persuade-
re cupientem discerenibile esse aliud quam sua-
rum ipsius rationum animum recordari. Ete-
nim Socrates passionem quendam, ut Tullij ver-
bis utar, interrogat de geometricā dimensione
quadrati: ad casū ille respondet ut p̄her, & ta-

mcm

P R A E F A T I O.

mentam faciles interrogaciones sunt, et gradatim respondens eodem perueniat quōd si Geometrica didicisset. Aliam nominis huiusrationem Anatolius exposuit, ut est apud Rhodiginum, quod cūm ceterae disciplinæ deprehendi vel non docente aliquo possint omnes. Mathematica sub nullius cognitionem veniant, nisi preceunte aliquo, cuius solertia succidantur vepretæ, vel exurantur, & superciliosu complanentur aspreta. Ita enim Cælius: quod quam vim habeat. nō est huius loci curiosius perscrutari. Evidem M Tullius. Mathematicos in magna rerum obscuritate, recondita arte multiplici, ac subtili versari scribit: sed quis nescit id ipsum cum alijs grauioribus scientijs esse commune? Est enim, vel eodem auctore Tullio, omnis cognitio multis obstructa difficultatibus maximaq; est & in ipsis rebus obscuritas, & in iudicijs nostris infirmitas, nec ullus est, modò interius paulò Physica penetrarit, qui non facile sit experius, quam multis undique emergant, rerum naturalium causas inquirentibus, inexplicabiles labyrinthi. Sunt qui ex demonstrationum firmitate nominari Mathematicas opinantur: cuius etiam rationis momentum alio seorsim loco expendendum fuerit. Quocirca primam verbi notationem, quam sequitur est Proclus, nobis retinendam censeo. Hactenus de uniuerso Mathematica genere, quantum potius & perspicuitate & breuitate dixi. Sequitur ut de Geometria separatim atque ordine ea differam, que initio sum pollici-
tus.

P R A E F A T I O.

tus. Est autem Geometria, ut definit Proclus sci-
entia, qua versatur in cognitione magnitudinū
figurarum, & quibus hæ continentur, extre-
rum, item rationum & affectionum, qua in illis
cernuntur ac inherent: ipsa quidem progrediens
à puncto individuo per lineas & superficies, dū
ad solida concendet, varijsq; ipsorum diffe-
rentias patefaciat. Quimque omnis scientia
demonstrativa, ut docet Aristoteles, tribus qua-
si momentis continetur, genere subiecto, cuius
proprietates ipsa scientia exquirit & contem-
platur: causis & principijs. ex quibus primis de-
monstrationes conficiantur: & proprietalibus,
qua de genere subiecto per se enunciantur: Geo-
metria quidem subiectum in lineis, triangulis;
quadrangulis, circulis, planis, solidis. atque om-
nino figuris & magnitudinibus, earumque ex-
tremitatibus consistit. His autem inherent dimi-
ssiones, rationes, tactus, equalitates, waſaſohai
περὶ ὀλδιέλλει φετο, atque alia generis eiusdem
propè innumerabilia. Postulata vero & Axio-
mata ex quibus hæc inesse demonstrantur, eius-
modi ferè sunt: Quousc centro & interuallo cir-
culum describere. Si ab equalibus equalia de-
trahas, quarelinquuntur esse equalia, ceteraq;
id genus permulta, qua licet omnium sint cōmu-
nia. ac demonstrandum tamen tam sunt accom-
modata, cum ad certum quoddam genus tra-
ducuntur. Sed cum precipua videatur Arith-
metica & Geometria inter Mathematicas
dignatio, cur Arithmetica sit à xpibest̄ &
exactior

P R A E F A T I O.

exactior quam Geometria paucis explicandis arbitror. Hic verò & Aristotelem sequemur ducem, qui scientiam cum scientia ita comparat, ut accuratiorem esse velite am, quae reicam-sam docet, quam quarem esse tantum declarat, deinde quæ in rebus sub intelligentiam cadenti-bus versatur, quam quæ in rebus sensum mouen-tibus cernitur. Sic enim & Arithmeticæ quam Musica, & Geometria quam Optica & Ste-reometria quam Mechanica exactior esse intel-ligitur. Postremò quæ ex simplicioribus initijs constat, quam quæ aliqua adiectione compositis utitur. Atque hac quidem ratione Geometria prestat Arithmetica, quod illius initium ex ad-ditione dicatur, huius si simplicius. Est enim punctum, ut Pythagoreis placet, unitas quæ si uero obtinet: unitas vero punctum est quod sic uer-o cat. Ex quo percipitur, numerorum quam mag-nitudinum simplicius esse elementum, numeros-que magnitudinibus esse priores, & à concre-tionem materiam agi disiunctos. Hac quanquam nemini sunt dubia, habet & ipsa tamen Geo-metria quo se plurimum efferat, opib[us]que suis ac rerum ubertate multiplici velcum Arithme-tica certet: id quod tunc facile deprehendas cum ad infinitam magnitudinis diuisionem, quam respuit multitudo animum conuerteris. Nunc que sit Arithmetice & Geometriæ societas, vi-deamus. Nam theorematum quæ demon-stratione illustrantur, quædam sunt utriusque scientiae communia, quædam verò singu-

PRAEFATIO.

singularum propria. Etenim quod omnis pro-
portio sit pars siue rationalis, Arithmetica so-
lo conuenit, nequaquam Geometria. in qua
sunt etiam ἀριθμοί seu irrationales proportiones.
item, quadratorum gnomus minimus defini-
tos esse. Arithmetice proprium (si quidem in
Geometria nihil tale minimum esse potest) sed
ad Geometriam proprias spectant fons. qui in nu-
meris locum non habent: tactus, qui quidem
a continuo admittuntur: ἀλογον. rationes ubi
divisio infinitè procedit, ibi etiam τὸ ἀλογον εſ-
ſe solet. Communia porro viresque sunt illa,
qua ex sectionibus evenerunt, quas Euclides li-
bro secundo est persequetus: nisi quod sectio per
extremam & medianam rationem in numeris
nusquam reperiri potest. Iam verò ex theore-
matibus eiusmodi communibus, alia quidem ex
Geometria ad Arithmeticam traducuntur: a-
lia contrà ex Arithmetica in Geometriam trā-
feruntur: quedam verò perinde utrique scien-
tiae conueniunt, ut quae ex una uera arte Ma-
thematis in viraque harum conueniant. Nā
& alternaratio, & rationum conuersiones, com-
positiones, divisiones hoc modo communia sunt
viresque. Quae autem sunt τεχνὶ συμέρων, id
est, de commensurabilibus, Arithmetica
quidem primum cognoscit & contemplatur: se-
cundo loco Geometria Arithmeticam imi-
tata. Quare & commensurabiles magni-
tudines illæ dicuntur, que rationem inter
se habent quam numerus ad numeram, per-

B 2 inde

PRAEFATIO.

inde quasi commensuratio & similitudia in numeris primum consistat (Ubi enim numerus, ibi & similitudine cernitur: & ubi similitudinē illuc etiam numerus) sed que in triangulorum sunt & quadrangulorum, & Geometra primum considerantur: tunc analogia quadam Aristotelicus eadem illa in numeris contemplatur. De Geometria divisione, hoc adiendum puto, quod Geometria pars altera in planis figuris cernitur que solam latitudinem longitudini coniunctam habent: altera vero solidas contemplatur, que ad duplex illud internum & crassitudinem adsciscunt. Illam generali Geometria nomine veteres appellavint: hanc propriè Stereometriam dixerunt. Ita Geometriam cum Optica, & Stereometriam cum Mechanica non raro comparat Aristoteles. Sed illius cognitio huius innovationem multis seculis antecessit, si modò Stereometriam ne Socratis quidem etate ullam fuisse omnino verum est, quemadmodum à Platone scriptum videtur. Ad Geometria utilitatem accedo, que quamquam suapte vi & dignitate ipsa per se nimirum nullius usus aut actionis ministerio mancipata (ut de Mathematicis omnibus scientijs concedit in Politico Socrates) si quid ex ea tamen utilitatis externae queritur, Di boni qualia latos, quam uberes, quam varios frumentus fundit? Nec verò audiendus est vel Aristippus, vel Sophistarum alius, qui Mathematicorum artes indecirco repudiet, quod ex fine nihil docere videantur, eiusque quod melius aut deterior.

P R A E F A T I O

deterius nullam habent rationem Ut enim nihil cause dicas, cur sit melius trianguli, verbi gratia, tres angulos duobus esse rectis equales: minime tamen fiscerit consensuancum Geometrie cognitionem ut inutilem exigitare, criminari, explodere, quasi quae finem & bonum quo referatur, habeat nullum. Multas haud dubie solius contemplationis beneficio citramateriacognitionem ed fert. Geometria commoditates partim proprias, partim cum universo genere communes. Cum enim Geometria, ut scripsit Plato, eius quod semper est cognitionem proficitur, ad veritatem excitabit illa quidem animum, & ad recte philosophandum cuiusquementem comparabit. Quinetiam ad disciplinas omnes facilius perdiscendas, attigeris necne Geometriam, quam referre censes? Nam ubi cum materia coniungitur, nonne præstantissimas procreat artes, Geodesiam, Mechaniam, Opticam, quarum omnium usque, mortalium vitam summis beneficijs complectiunt? Etenim bellica instrumenta, urbiumq; propugnacula, quibus munitæ urbes hostium vim propulsarent, his adiutricibus fabricata est: montium ambius & altitudines, locorumque sius nobis indicauit: dimetendorum & mari & terra itinerum rationem prescripsit: trutinas & stateras, quibus exacta numerorum equalitas in ciuitate retineatur, composuit: universi ordinem simulachris expressit, multaque qua hominum fidem superarent, omnibus persuasit. Ubique extant preclara in eam rem.

P R A E F A T I O.

testimonia. Illud memorabile, quod Archimedes rex Hiero tribuit. Nam ex ructo vastam molis nauigio, quod Hiero Aegyptiorum regis Ptolemeo mitteret, cum uniuersa Syracusana- rum multitudine collectu simul viribus namen- trahere non posset effecissetq; Archimedes, ut solus Hiero illam subducereat, admiratus viri sci- entia rex auctoritate, epon, tunc impiegas τεπι παρ- τος αρχιμηδη λεγοντε πισευτεον. Quid? quod Archimedes idem. ut est apud Plutarchum, Hieroni scripsit datis viribus datum pondus mo- ueri posse i frictuq; demonstrationis robore, il- luc sapienterit, si terram haberet alteram ubi pedem figeret. ad eum, nostram hanc se trans- mouere posse? Quid varia, auro suarum machi- narnq; generia ad usum necessarios compara- tam emorem? Innumera bilia prosectoriunt sl- la. & admiratione dignissima quibus pri scie ho- mines incredibili quodam ad philosophandum studio concitati, in opem mortalium vitam ar- tis huic praesidio sublevarunt: tametsi memoria sit produm, Platonem Eudoxo & Archytas vito vertisse, quod Geometrica problemata ad sensilia & organica abducent. Sic enim cor- rumpi ab illis & labefieri Geometrie prastan- tiam, qua ab intelligibilibus & incorporeis re- bus ad sensiles & corpores prolaberetur. Quapropter ridicula idem scripsit Plato Geometra- rum esse vocabula, que quasi ad opus & acti- onem spectent ita sonare videntur. Quid enim est quadrare, si non opus facere? Quid addero, pro-

P R A E F A T I O.

producere, applicare? Multa quidem sunt eiusmodi nomina, quibus necessario & tanquam coeti Geometrae utuntur. quis pecum alia defini in hoc genere commodi ora. Sic ergo censuit Plato sic Aristoteles sic denique philosophi omnes, Geometriam ipsam cognitionis gratia exercendam, nec ex aliquo usu externo sed ex rerum ratione intelligentia estimandam esse. Exposita breuius quam res tanta dici possit, uilitatis ratione, Geometriae ortum, qui in hac rerum periodo ex historicorum monumentis nobis est cognitus deinceps aperiamus. Geometria apud Egypios inuenta, (ne ab Adamo, Seibo, Noah, quos cognitione rerum multiplici valuisse constat, eam repetamus) ex terrarum dimensione, ut verbis praeferratio, orium habuisse diciatur: cum anniversaria Nili inundatione & incrementis limo obducti agrorum termini confunderintur. Geometriam enim, sicut & reliquas disciplinas, in usu quam in arte prius fuisse ait. Quod sane mirum videri non debet, ut & huic & aliarum scientiarum inuenitio ab usu caperit ac necessitate. Etenim tempus, verum usus. ipsa necessitas ingenium excitat, et ignorantiam acuit. Deinde quicquid ortum habuit (ut tradunt Physici) ab inchoato & imperfecto processit ad perfectum. Sic artium & scientiarum principia experientiae beneficio collecta sunt: experientia vero à memoria fluxit, que & ipsa à sensu primum manauit. Nam quod scribit Aristoteles, *Mathematicas artes,*

P R A E F A T I O.

comparatis rebus omnibus ad vitam necessariis, in Ægypto fuisse constitutas, quod ibi sacerdotes omnium concessu in otio degerent: non negat ille adductos necessitate homines ad excoitan-
dam, verbigratiæ terræ dimeriende rationem, qua theorematum deinde inuestigationi cau-
sum dederit: sed hoc confirmat, præclara cim-
modi theorematum inuenta, quibus exstructa
Geometriæ disciplina constat, ad usus vitæ ne-
cessarios ab illis non esse expedita. Itaque vetus
ipsum Geometriæ nomen ab illa terræ partiun-
da finiūque regundorum ratione postea re-
cessit, & incerta quadam affectionum magni-
tudini per se inherētum scientia propriè remā-
sit. Quemadmodum igitur in mercium & con-
tractuum gratiam supputandiratio, quam se-
cuta est accurata numerorum cognitio, à Phœ-
nicibus initium duxit: ita etiam apud Ægyptios,
ex ea quam cōmemorauic causa oriū habuit
Geometria Hāc certè, ut id obiter dicam. Tha-
les in Graciam ex Ægypto primū translulit:
qui non paucæ deinceps à Pythagora, Hippocra-
te, Chio, Platone, Archytas Tarentino, alijsq; cō-
pluribus, ad Euclidis tempora factæ sunt rerum
magnarum accessiones. Ceterū de Euclidis
etate id solūm addam, quod à Proclo memoria
mandatum accepimus. Is enim commemoratis
aliquot Platonistum equalibus tūm discipulis.
Jubicit, non multò etate posteriore illis fuisse
Euclidem eum, qui Elementa conscripsit, &
multa ab Endoxo collecta, in ordinē luculentū

P R A E F A T I O .

composuit, multaq; à Theateto inchoata perfecit, queq; mollius ab alijs demonstrata fuerant, ad firmissimas & certissimas apud p̄xes renouauit. Vixit autem, inquit ille, sub primo Ptolemao. Et enim fersunt Euclidam à Ptolemao quōdam interrogatum numqua esset via ad Geometriam magis compendiaria, quām sit ista soryxēi w̄tis respondisse, μή τις Βασιλίχην ἀτραπὸν εἶπε γεωμετριαν. Deinde subiungit, Euclidem natū guidem esse minorem Platone, maiorem verò Eratosthenē & Archimedē (hi enim aequales erant) cū Archimedes Euclidis mentionem faciat. Quod si quis egregiam Euclidis laudem quam cū ex alijs scriptoribus accuratissimis, nūm ex hac Geometrica soryxēo d̄ consequitur est in qua diuinus rerum ordo sapientissimis quibusque hominibus magnæ semper admirationi fuit, is Proclum studiosè legat, quò rei veritatem illustriorem reddat grauijimi testis auctoritas. Superet igitur ut finem videamus, quò Euclidis elementa referri, & cuius causa in id studium incumbere oporteat. Et quidem sires qua tra-
Etantur, consideres: in tota tractatione nihil aliud queri dixeris, quām ut κοσμικὰ que vocatione σχηματα (fuit enim Euclides professione & instituto Platonicus) Cubus, Icosaedrū, Octa edrum, Pyramis & Dodecaedrum certe quadā suorum & inter se laterum, & ad sphærediametrū ratione eidem sphære inscripta cōprehendantur. Huc enim pertinet Epigrammaton illud versus, quod in Geometrica Michaelis

P R A E F A T I O.

Præfelli συνόψει scriptum legitur.

Ζ χήμαρα τίντες & πλάσματα, πυθαγόρας Γράμμα
τύπε,

πυθαγόρας σοφός τύπε, πλάτων δὲ ἀριδηλὸς έδι-
δαξεν,

Εὐκλείδης ἐτοίμασι κλέος τερικαλλής ἔτευξεν.

Quod si discentis institutionem spectes, illud,
certe fuerit propositum, ut huiusmodi elemento-
rum cognitione informatus discens animus, ad
quamlibet non modo Geometriae, sed & aliarū
Mathematica partium tractationem idoneus
paratusq; accedat. Nam tametsi institutionem
hanc solus sibi Geometravendicare videtur, &
tangquam in possessionem suam venerit, alios ex-
cludere posse: inde tamen permulta suo quodam
modo iure decerpit Arithmeticus, pleraque
Musicus, non pauc a detrahit. Astrologus, Op-
ticus, Logisticus, Mechanicus, itemq; ceteri:
nec ullus est denique artifex præclarus, qui in
huius se possessionis societatem cupide nō offerat,
partemq; sibi concedi postulet. Hinc σοὶχεῖωτις
absolutum operi nomen, & σοὶχεῖωτις dicitur Eu-
clides. Sed quid longius pronebor? Nam quod ad
hanc rem attinet, tam copiose & eruditè scriptis
(ut alia complura) eo ipso, quem dixi, loco P.
Montaigne, ut nihil desiderio loci reliquerit.
Quæ verò ad dicendum nobis erant proposta,
hactenus pro ingenij nostri tenuitate omnia
mihi perfecisse videor. Nam tametsi &
hoc eadem & alia pleraque multo for-
tiora præclariora ab hominibus doctissimis,
qui

PRAEFATIO.

qui rām acumine ingenij, tūm admirabili quo-
dam lepore dicendi semper floruerunt grauius,
splendidius, uberiorius tractari posse scio: tamen
experiri libuit numquid etiam nobis diuinosis
concessum munere, quod rudes in hac philo-
sophia partē discipulos adiuuare aut certe exci-
tare queat. Huc accessit quod ista recens ele-
mentorum editio, in qua nihil non parum fuis-
set studij, aliquid à nobis efflagitare videbatur,
quod eius commendacionem adaugeret. Cūm
enim vir doctissimus Io Magnienus Mathe-
maticarum artium in hac Parrhisorum Aca-
demia professor verè regius, nostrum hunc typo-
graphum in excudendis Mathematicorum
libris diligentissimum, ad hanc Elementorum
editionem saepè & multum esset abortatus, e-
iusque impulsu permulta sibi iam comparasset
typographus ad hanc rem necessaria, citò inter-
uenit, malum Ioannis Magnieni mors inspera-
ta, quæ tam graue infixit Academia vulnus,
cui ne post multos quidem annorum circuitus
cicatrix obduci illa posse videatur. Quamob-
rem amissō instituti huīus operis duce, typogra-
phus, qui nec sumptus ante a factos sibi perire,
nec studiosos, quibus id munere erat pollicitus,
suas pedadere vellet, ad me venit, & impensè
rogauit, ut meam propositæ editioni operam &
studium nauarem, quod cūm denegaret occupa-
tio nostra, imberet officij ratio, feci euidem ro-
gatus, ut quæ subobscurè vel parum commo-
de in sermonem Latinum è Graco translata

PRAEFATIO.

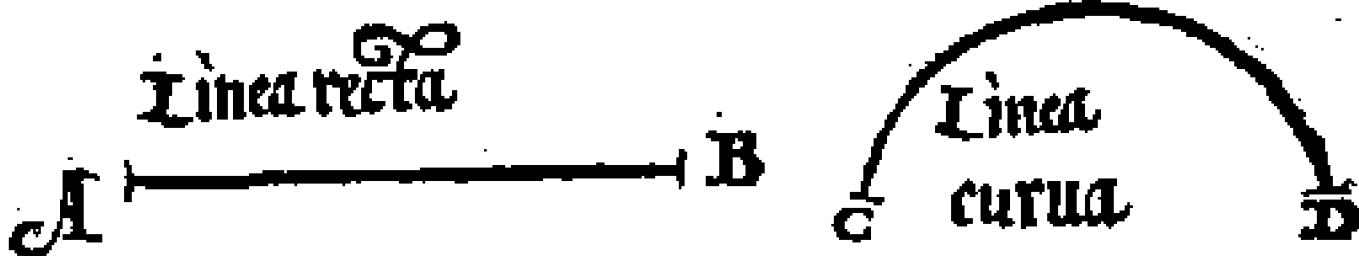
videbantur, clariore, aptiore & fideliore interprætatione nostra (quod cuiusq[ue] pace dictum volo) lucem acciperent. Id quod in omnibus fere libris posterioribus tute primo obtutus perspicias. Nam in sex prioribus nō tantum temporis quantum in ceteros ponere nobis licuit decimi autem interpretatio, quam melior nulla potuit adferri, P. Montaureo solida debetur. Atq[ue] ut ad perspicuitatem facilitatemque nihil tibi deesse queraris, adscriptas sunt propositionibus singulis vel lineares figurae, vel punctorum tanquam unitarum notula, quæ teonis apodixi illustrēt: illæ quidem magnitudinum, h[oc] autem numerorum indices subscriptis etiam cipharum, ut vocant, characteribus, qui propositum quemvis numerum exprimant. ob eamq[ue] causam eiusmodi unitatim notula, que pro numeri amplitudine maius pagina spatum occuparent, pauciores sapienter depictæ sunt aut in lineas etiam commutatae. Nam literarum ut a, b, c characteres non modo numeris & numerorum paribus nominādis sunt accommodati, sed etiam generales esse numerorum, ut magnitudinum affectiones testantur. Adiecta sunt insuper quibusdam locis non pœnitenda: Teonis scholia, siue manus lenitatis, quæ quidem longè plura accessissent, si plus otij & temporis vacui nobis fuisset relictū, quod huic studio impariremus. Hanc igitur operam bons consule, & que obusa erunt impressionis uitiose, candidè emenda. Vale. Lutetiae. Idus April. 1557.

EVCLIDIS ELEMENTVM PRIMVM.

DEFINITIONES.

Punctum est, cuius pars nulla est. Punctum

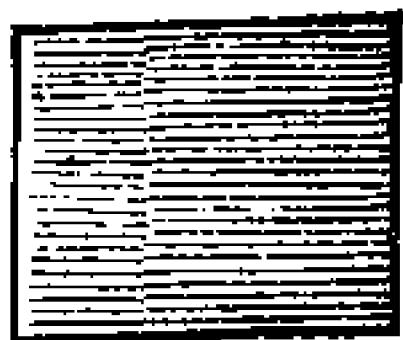
Linea vero, longitudo latitudinis expressa.

Lineæ autem termini, sunt puncta.

Recta linea est, quæ ex æquo sua interiacet puncta.

Superficies est, quæ longitudinem latitudinemque tantum habet.

Superficie

6

Superficiei extrema, sunt lineæ.

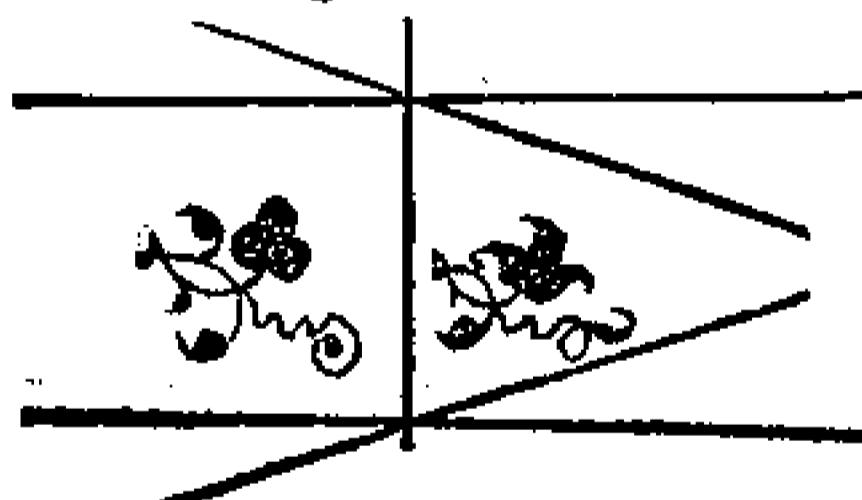
7

Plana superficies est, quæ ex æquo suæ interiacet lineas.

8

Planus angulus est duarū linearū in plano se mutuò tangentium, & non in directum

iacēti-
um, al-
terius
ad al-
teram
incli-
natio.

9.

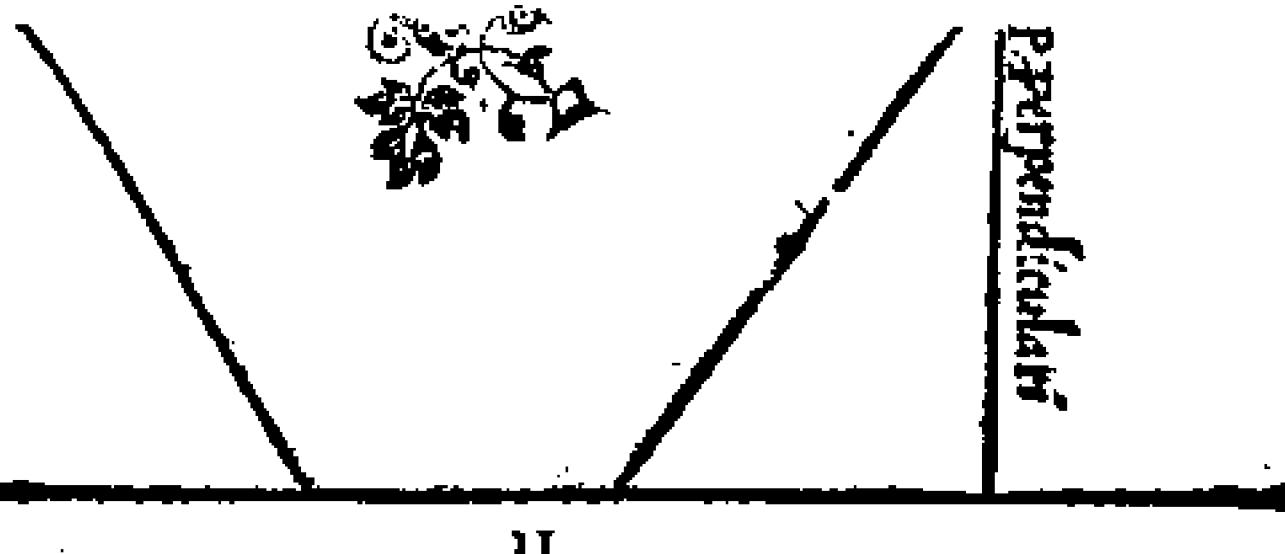
Cùm autem quæ angulum continét lineæ, rectæ fuerint, rectilineus ille angulus appellatur.

10

Cùm verò recta linea super rectam consi-
stens lineā, eos qui sunt deinceps angulos
æquales, inter se fecerit: rectus est vterq; æ-
qua-

L I B R E R I.

qualium angulorū: & quæ insitit recta linea, perpendicularis vocatur ei, cui insitit;

11

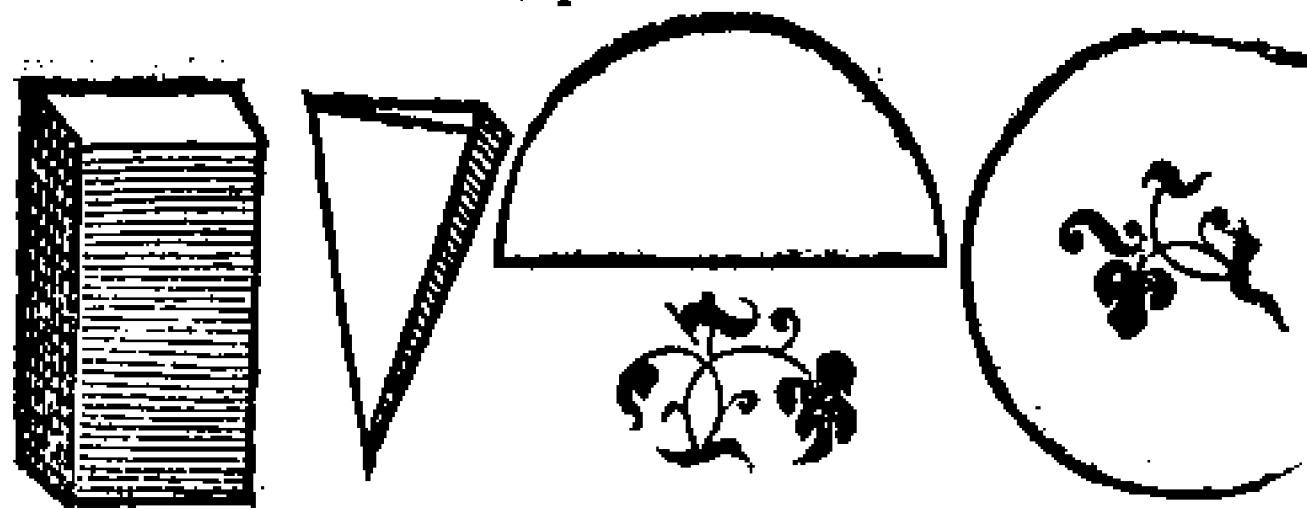
Obtusus angulus est, qui recto maior est.

12

Acutus verò, qui minor est recto.

13

Terminus est, quod alicuius extremū est.

14

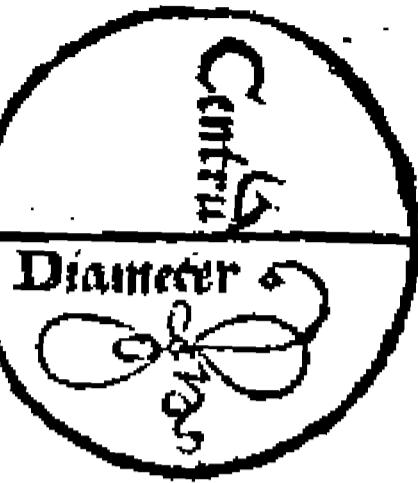
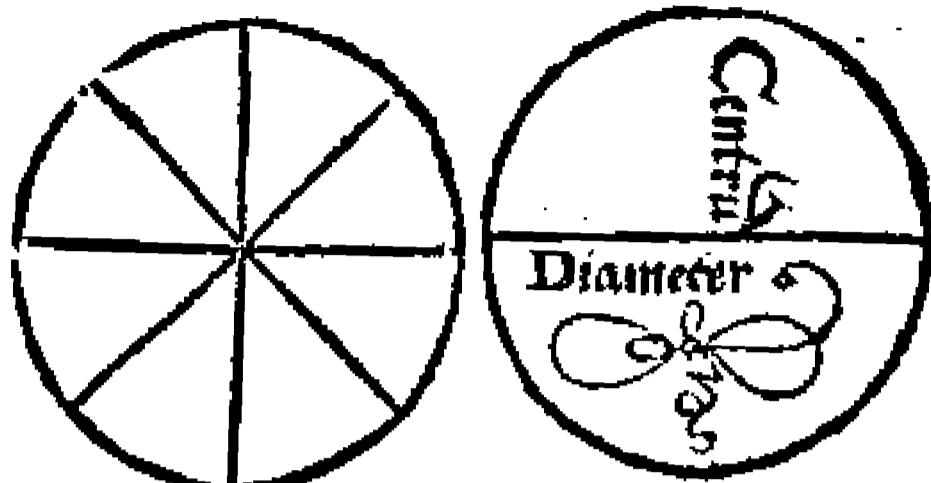
Figura est, quæ sub aliquo, vel aliquibus terminis comprehenditur.

15

Circulus est figura plana sub vna linea comprehensa, quæ peripheria appellatur: ad quam ab uno punto eorum, quæ intra figuram sunt

4 EΥCLID. ELEMENT. GEOM.

funt po
fita, ca-
dentes
omnes
rectæ li
nex in-
ter se
funt æquales.

16

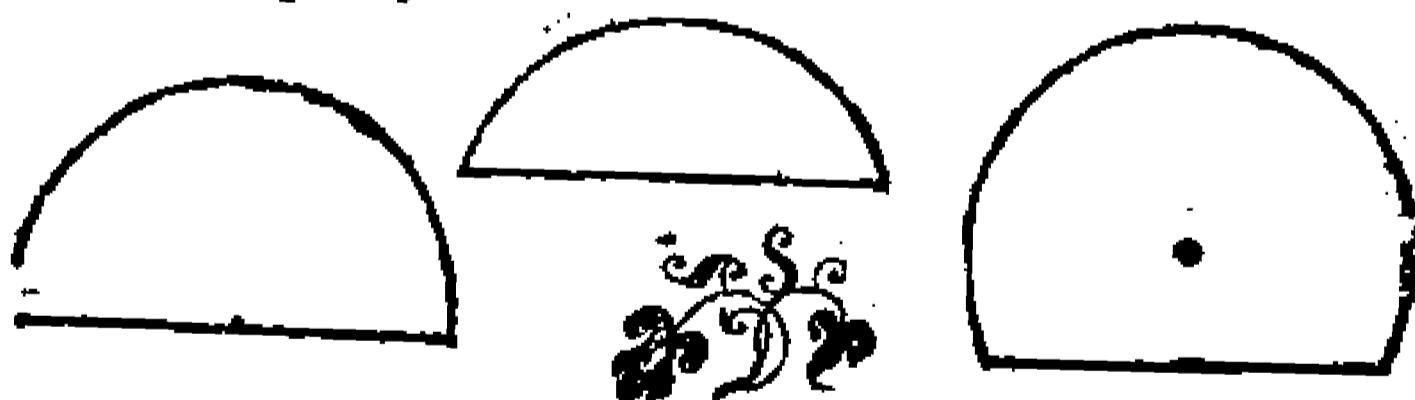
Hoc verò punctum, centrum circuli ap-
pellatur.

17

Diameter autem circuli, est recta quædam
linea per centrum ducta, & ex utraque par-
te in circuli peripheriam terminata, quæ
circulum bifariam secat.

18

Semicirculus est figura, quæ continetur sub
diametro, & sub ea linea, quæ de circuli
peripheria aufertur.

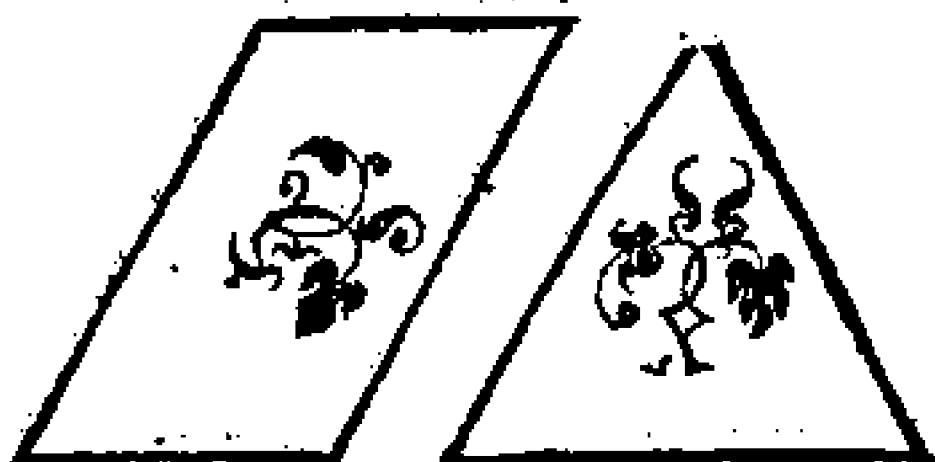
19

Segmentum circuli, est figura, quæ sub re-
cta linea & circuli peripheria continetur.

20 Recti

20

Rectilineæ figuræ, sunt quæ sub rectis lineis continentur.

21

Trilateræ quidem, quæ sub tribus:

22

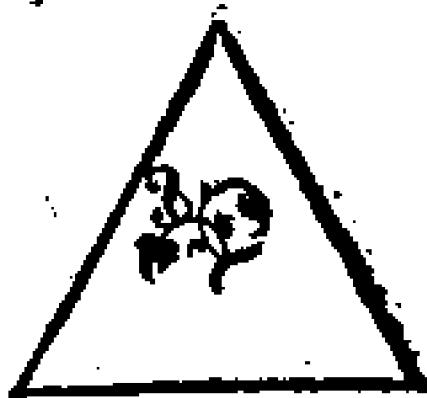
Quadrilateræ, quæ sub quatuor.

23

Multilateræ verò, quæ sub pluribus quam
quatuor rectis lineis comprehenduntur.

24

Trilaterarū porrò figura-
rum, æquilaterum est
triangulum, quod tria la-
tera habet æqualia.

²⁵
Isoceles
autem est
quod duo
tantum æ-
qualia ha-
bet latera:

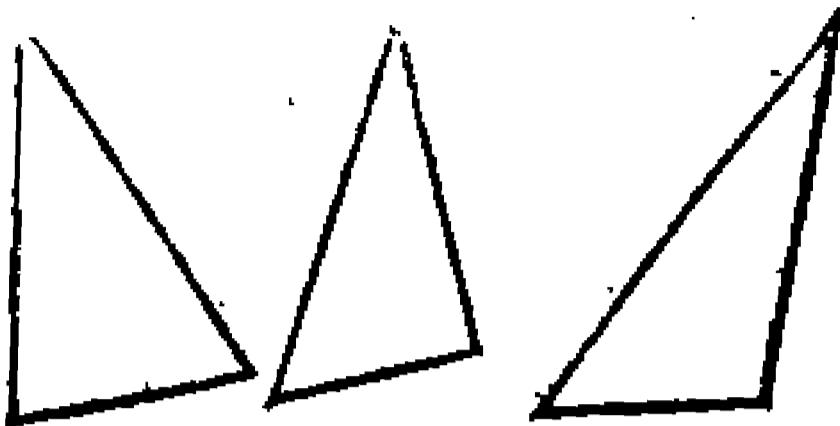

e

26.Sca-

26

Scalenū
verò , est
qd̄ tria in
equalia ha
bet latera

27

Ad hæc etiam, trilaterarum figurarum, te
ctangulum quidem triangulum est, quod
rectum angulum habet.

28

Amblygonium autem, quod obtusum an
gulum habet.

29

Oxygenium verò, quod tres habet acutos
angulos.

30

Quadrilaterarum autem figurarum, qua
dratū
quidē
est qd̄
& æ-
quila-
terū
& re-
ctangulum est.

31

Altera parte longior figura est, quæ rectā
gula quidem, at æquilatera non cit.

32 Rhom-

³²
Rhō-
bus autem,
qui æ-
quilaterum
& re-
ctangulum est.

³³
Rhomboides vero, quæ aduersa & latera
& angulos habens inter se æqualia, neque
æquilatera est, neque rectangula.

³⁴
Præter
has au-
tem re-
liquæ
qua-
drila-
teræ figuræ, trapezia appellantur.

³⁵
Parallelæ rectæ lineæ sunt
quæ, cum in eodem sint pla-
no, & ex utraque parte in in-
finitum producantur, in neutram sibi mu-
tuò incidunt.

Postulata.

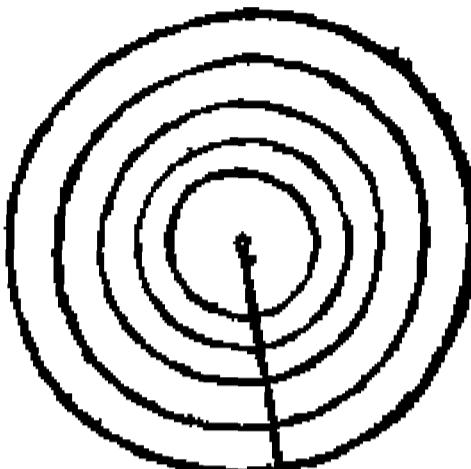
Postulatur, ut à quovis puncto in quodvis
C i punc-

8 EYCLID. ELEMENT. GEOM.
punctum, rectam lineā ducere cōcedatur.

2

Et rectam lineam terminatam in continuum recta producere.

3
In quois centro & interuallo circulū describere.

Communes notiones.

1.

Quæ eidē æqualia, & inter se sunt æqualia.

2

Et si æqualibus æqualia adiecta sint, tota sunt æqualia.

3

Et si ab æqualibus æqualia ablata sint, quæ relinquentur sunt æqualia.

4

Et si in æqualibus æqualia adiecta sint, tota sunt in æqualia.

5

Et si ab in æqualibus æqualia ablata sint, reliqua sunt in æqualia.

6

Quæ eiusdem duplia sunt, inter se sunt æqualia.

Et

Et quæ ciusdem sunt dimidia, inter se æqualia sunt.

8

Et quæ sibi mutuò congruunt, ea inter se sunt æqualia.

9

Totum est sua parte maius.

10

Item, omnes recti anguli sunt inter se æquales.

11

Et si in duas rectas lineas altera recta incidens, internos ad easdemque partes angulos duobus rectis minores faciat, duæ illæ rectæ lineæ in infinitum productæ sibi mutuò incident ad eas partes, vbi sunt anguli duobus rectis minoribus.

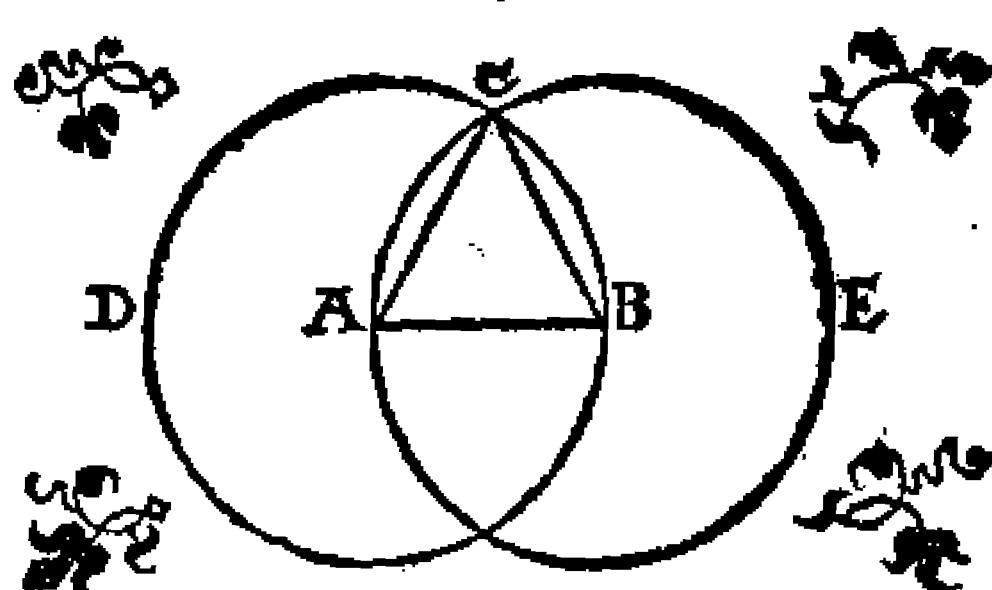
12

Duæ rectæ lineæ spatium non comprehendunt.

Problema i. Propositio i.

§ 35. # 22

Super
data
recta
linea
termi-
nata,
trian-
gulū
æquilaterum constituere.

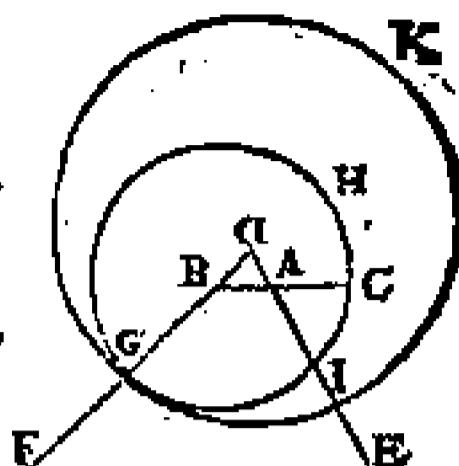

C 3

Pro-

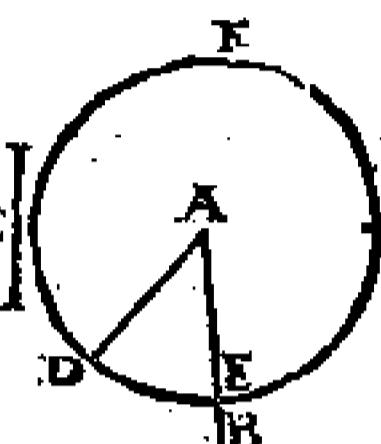
Problema 2. Propositio 2.

Ad datum punctum, data rectæ lineæ, equalēm rectam lineam ponere.

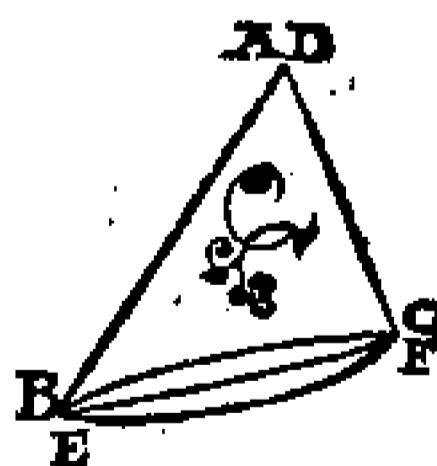
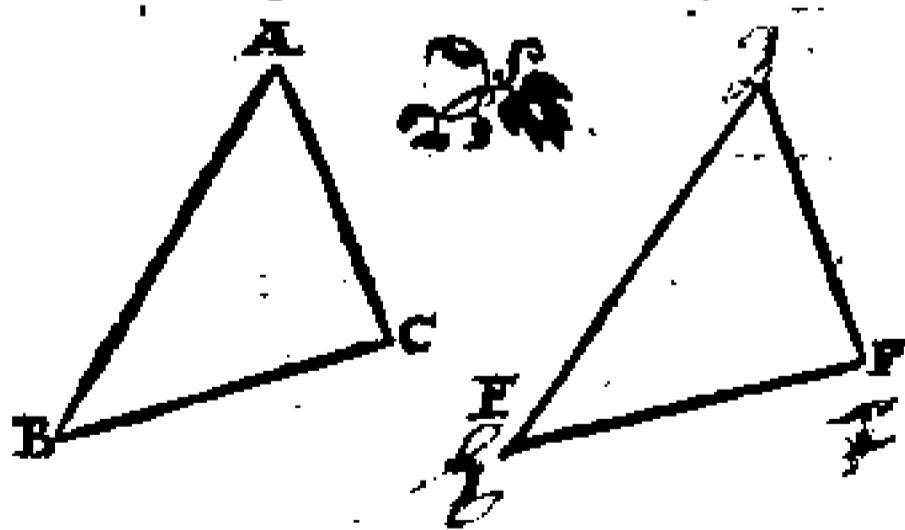
Problema 3. Propositio 3.

s. 30. d. 4. Duabus datis rectis lineis inequalibus, de maiore æquale minori rectam lineam detrahere.

Theorema primum. Propositio 4.

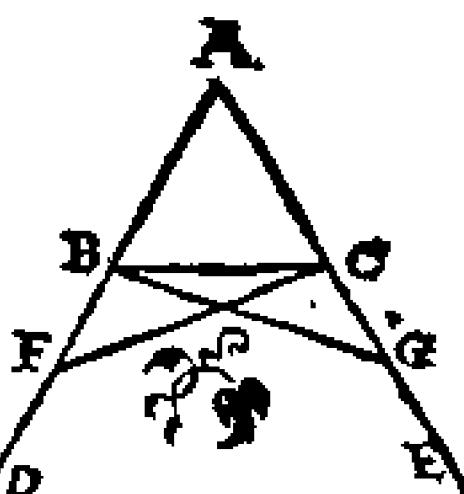
Si duo triangula duo latera duobus lateribus æqualia habeant, ut inque utriq; habent verò & angulum angulo æqualē sub æqualibus rectis lineis contentum: & basin basi æqualem habebunt, eritq; triangulum triangulo æquale, ac reliqui anguli reliquis angelis æquales erunt, uterque utriusque, sub quibus æqualsa latera subtenduntur.

Theore-

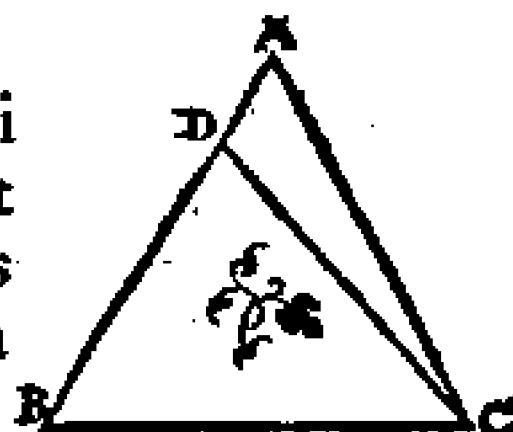
Theorema 2. Pro-
positio 5.

Isoseculum triangulorum
qui ad basim sunt anguli,
inter se sunt aequales;
& si ulterius productae
sint aequales illae rectae li-
neae, qui sub basi sunt anguli, inter se equa-
les erunt.

Theorema 3. Pro-
positio 6.

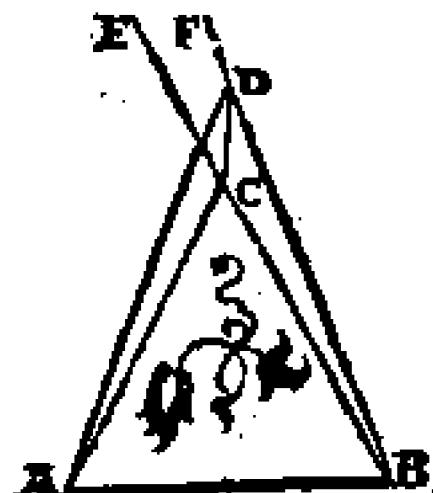
Si trianguli duo anguli
aequales inter se fuerint
& sub eequalibus angulis
subtensa latera aequalia
inter se erunt.

Theorema 4. Propositio 7.

Super eadē recta linea, duabus eisdem re-
ctis lineis alię due rectę lineę eequales, vtra-
que utriusque, nō constituentur, ad aliud at-
que a-

liud
pun-
ctū, ad
eadē
partes
eosq; e

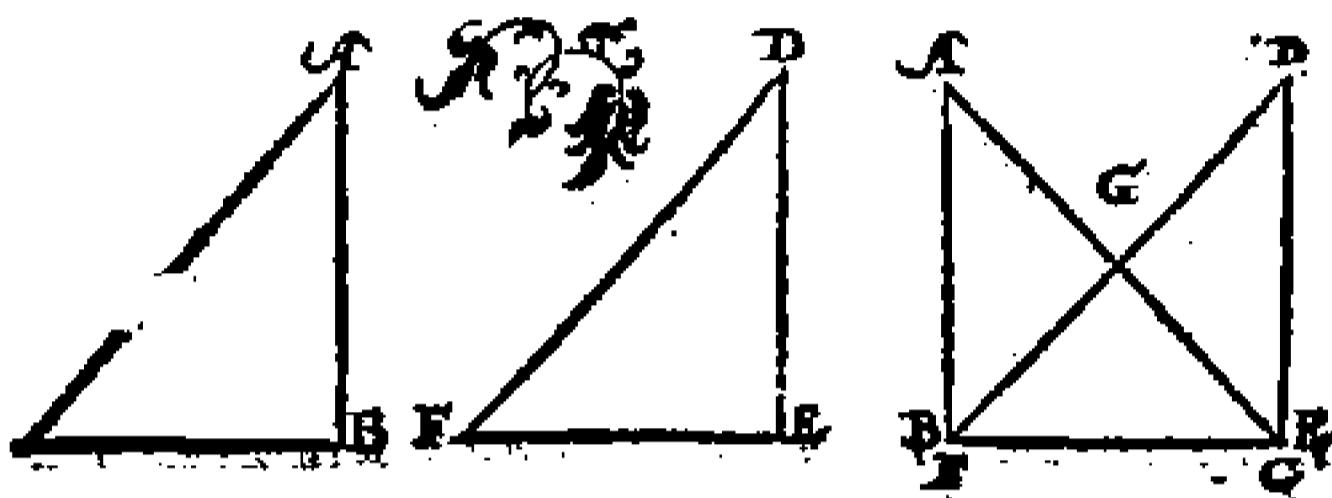

que terminos cum duabus initio ductis re-
ctis lineis habentes.

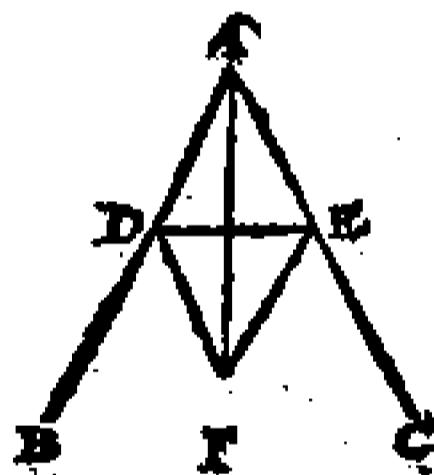
13 EUCOLID. ELEMENT. GEOM.
Theorema 5. Propo-
sitio 8.

Si duo triâgula duo latera habuerint duobus lateribus, utrumque utriq; æqualia: ha-
buerint verò & basim basi æqualē: angulū
quoque sub æqualibus rectis līneis cōten-
tum angulo æqualem habebunt.

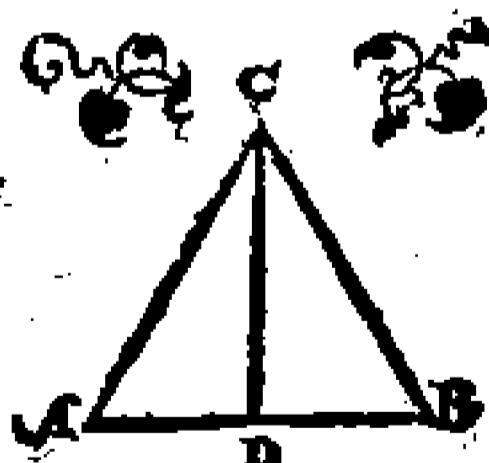
Problema 4. Propo-
sitio 9.

Datum angulum rectili-
nicum bifariam secare.

Problema 5. Pro-
positio 10.

Datam rectam lineā fi-
nitam bifariam secare.

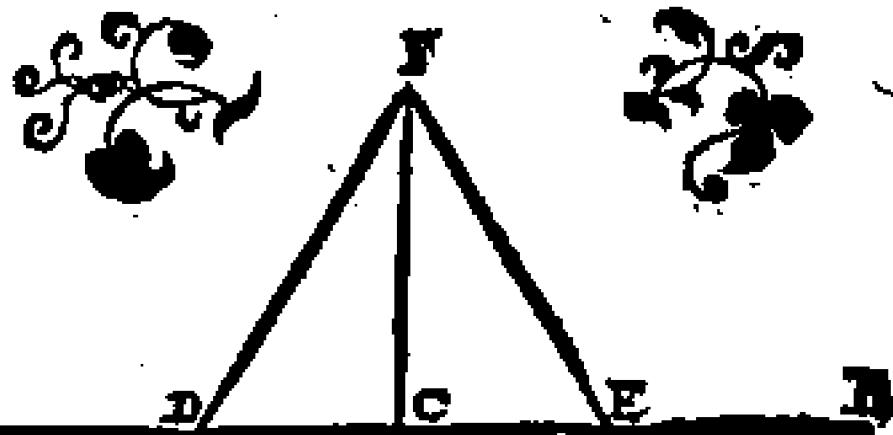

Proble-

LIBER I.
Problema 6. Propositio II.

13

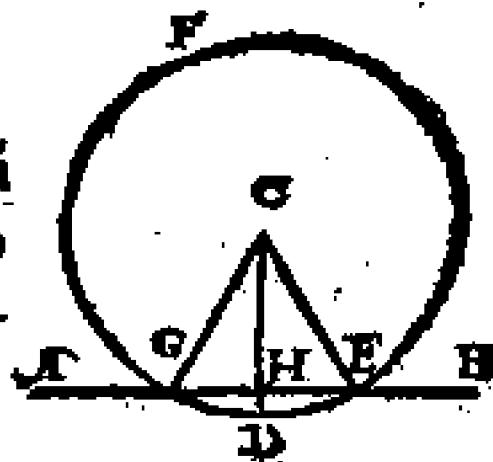
Data
recta
linea,
à pun
cto in
ea da
to, re-
~~u~~

Etiam lineam ad angulos rectos excitare.

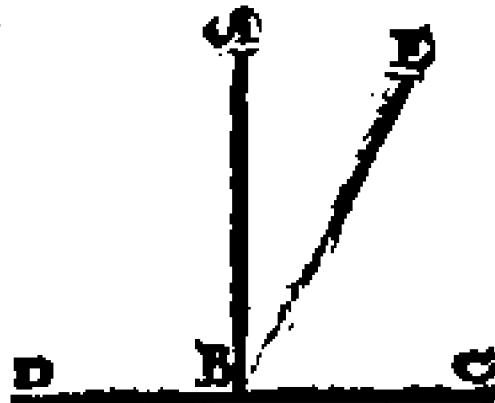
Problema 7. Pro-
positio 12.

Super datam rectā lineā
infinitam, à dato puncto
quod in ea non est, per-
pendicularem rectam
deducere.

Theorema 6. Propo-
sitio 13.

Cùm recta linea super
rectā consistens lineā an-
gulos facit, aut duos re-
ctos, aut duobus rectis æquales efficiet.

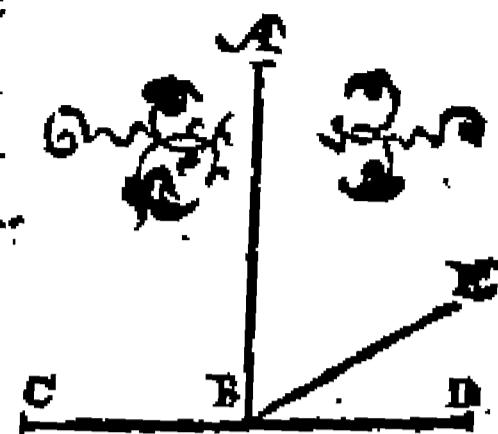
Theorema 7. Propo-
sitio 14.

Si ad aliquam rectam lineam, atque ad eius
C 5 punctum

percutit

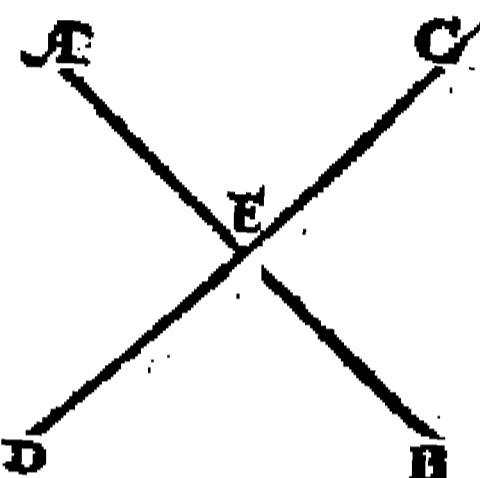
12 EVCLID. ELEMENT. GEOM.

punctū, duę rectæ lineæ
nō ad easdem partes du-
ctæ, eos qui sunt dein-
cep sanguinos duobus re-
ctis æquales fecerint, in-
directum erunt inter se
ipsæ rectæ lineæ.

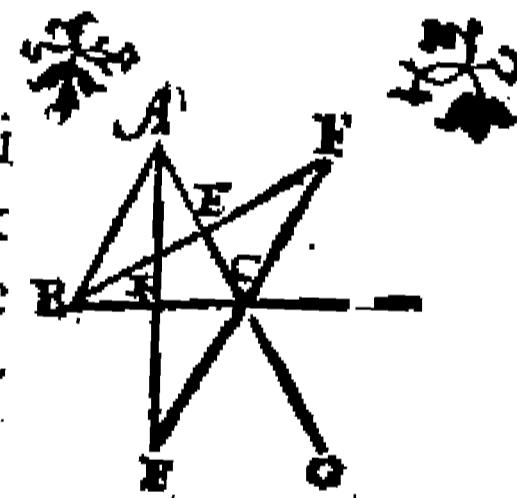
Theorema 8. Pro-
positio 15.

Si duę recte lineę se mu-
tuò secuerint, angulos
qui ad verticem sunt, æ-
quales inter se efficient.

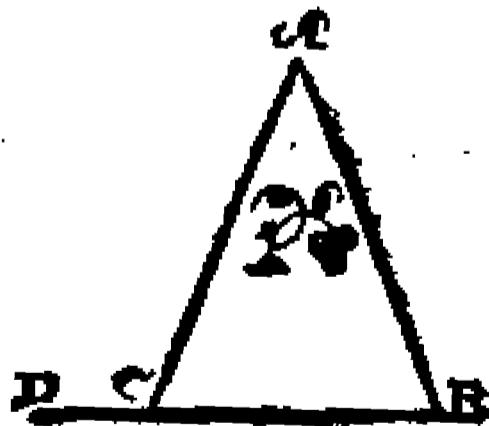
Theorema 9. Pro-
positio 16.

Cuiuscunque trianguli
vno latere producto, ex-
ternus angulus utroque
interno & opposito ma-
iore est.

Theorema 10. Pro-
positio 17.

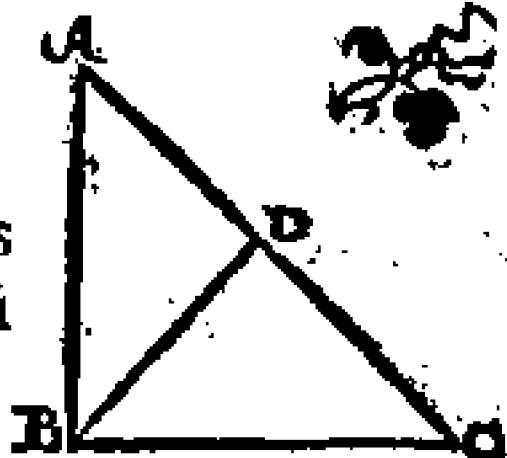
Cuiuscunque trianguli
duo anguli duobus re-
ctis sunt minores omni-
fariam sumpti.

Theore-

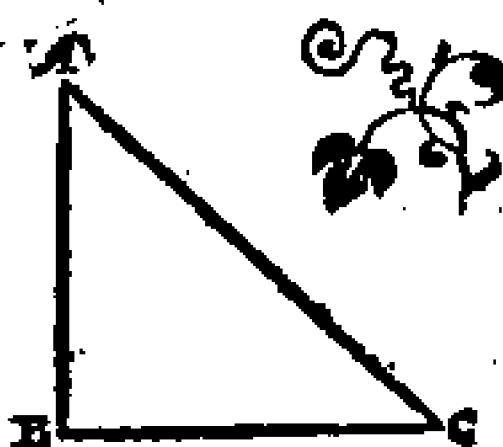
Theorema ii. Pro-
positio 18.

Omnis trianguli maius
tatu[m] maiorem angulum
subtendit.

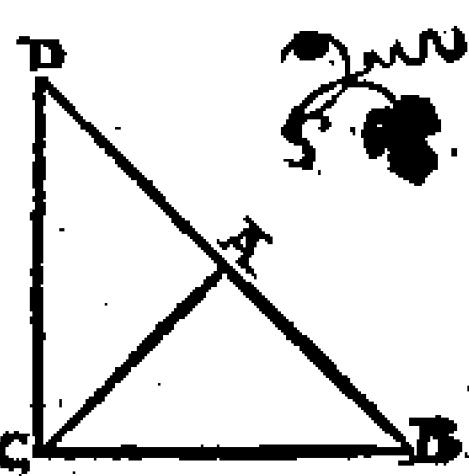
Theorema iij. Pro-
positio 19.

Omnis trianguli maior
angulus, maiori lateri
subtenditur.

Theorema iij. Pro-
positio 20.

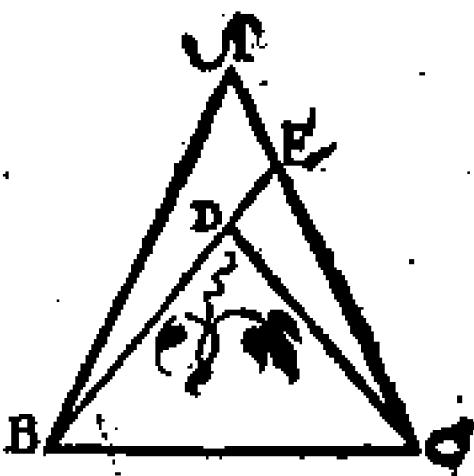
Omnis trianguli duo late-
ra reliquo sunt maiora,
quomodo cūq[ue] assūpta.

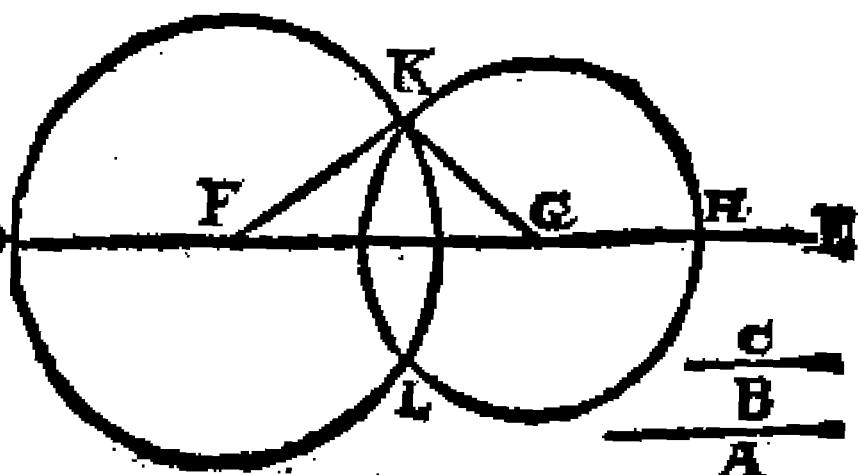
Theorema iij. Pro-
positio 21.

Si super trianguli uno la-
tere, ab extremitatibus
duxeritis lineas, interius
constitutæ fuerint, hec con-
stitutæ reliquis trianguli
duobus lateribus minores quidem erunt,
minorem vero angulum continebunt.

Pro-

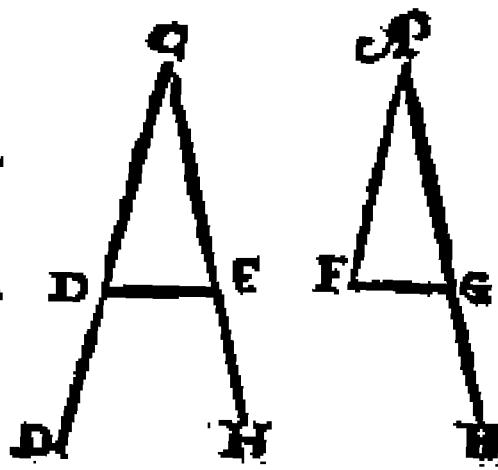

Ex tribus
rectis line
is quæ sūt
tribus da
ctis rectis li
neis æqua
les, trian
gulum constituere . Oportet autem duas
reliqua esse maiores omnifariam sumptas:
quoniā vniuersiusq; trianguli duo latera
omnifariam sumpta reliquo sunt maiora.

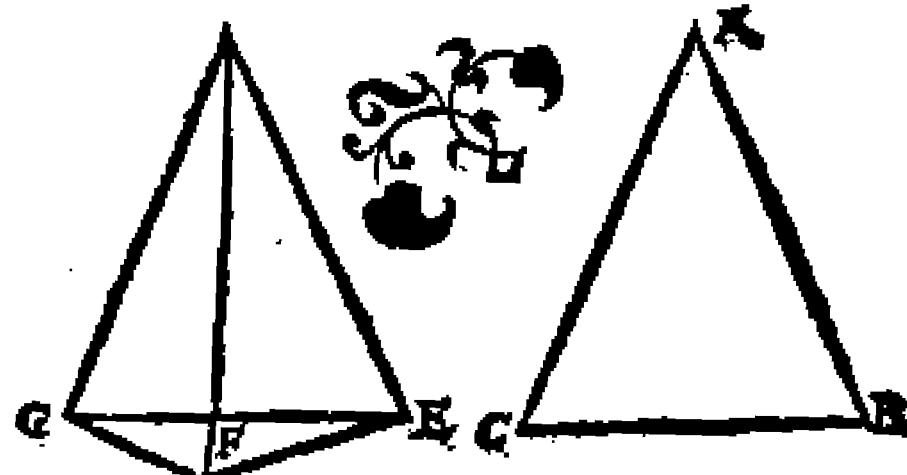
Problema 9. Pro
positio 23.

Ad datam rectam lineā
datumq; in ea punctum
dato angulo rectilineo q
ualem angulum recti
lineum constituere.

Theorema 15. Propositio 24.

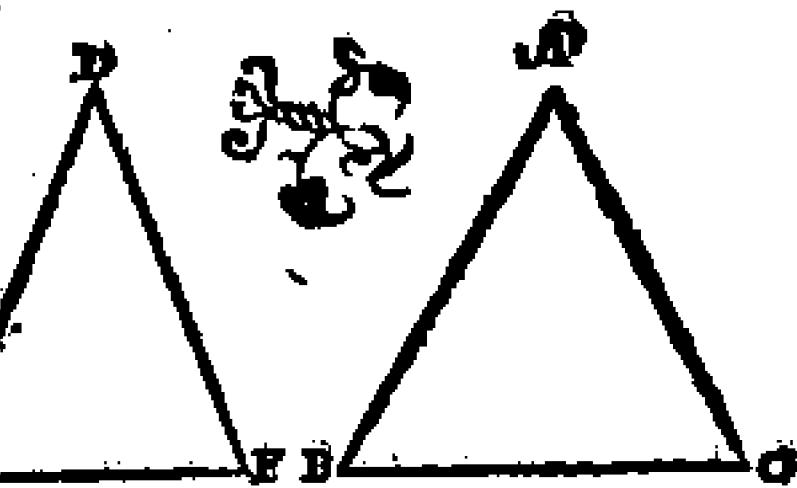
Si duo
triangula
duo la
teraduo
bus late
ribus e
qualia
habuerint, vtrūq; vtrīq; angulū verò angu
lo

lo maiorem sub æqualibus rectis lineis cōtentum: & basin basi maiorem habebunt.

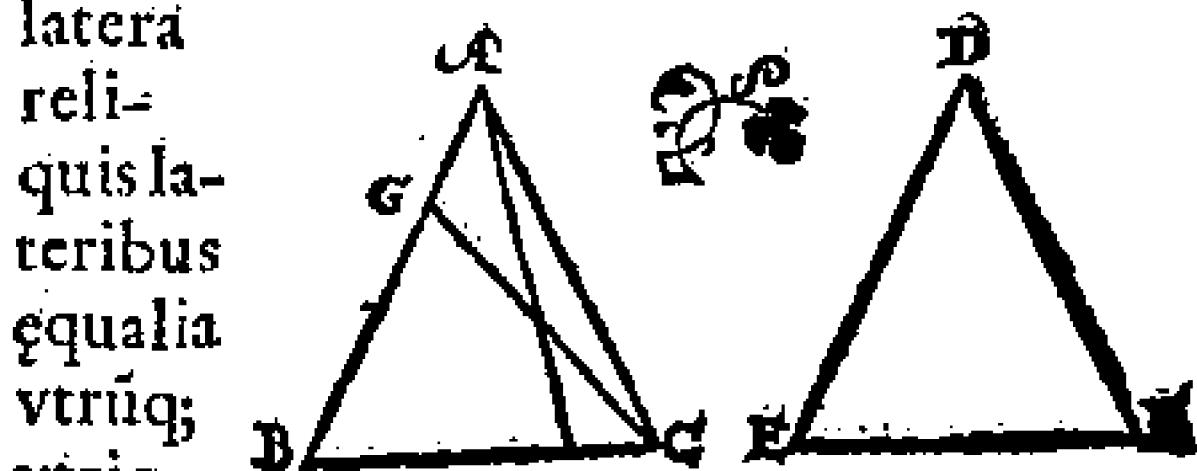
Theorema 16. Propositio 25.

Si duo triangula duo latera duobus lateribus æqualia habuerint, vtrunque utriusque basin ve
tò basi maioré:
& angulum sub
æqualib⁹
rectis li- E
neis contentum angulo maioré habebunt.

Theorema 17. Propositio 26.

Si duo triangula duos angulos duobus an-
gulis æquales habuerint, vtrūque utriusque,
vnumq; latus vni lateri æquale, siue quod
æqualibus adiacet angulis, seu quod vniç-
qualium angulorū subtendit: & reliqua
latera

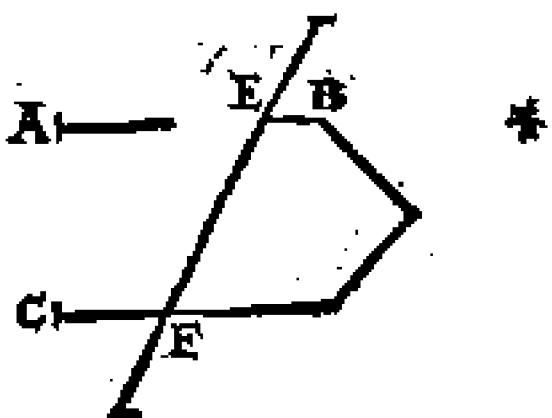
reli-
qui is la-
teribus
æqualia
vtrūq;
vtrīq;, & reliquum angulū reliquo angulo æqua-
lem habebunt.

Theore-

Theorema 18. Pro-

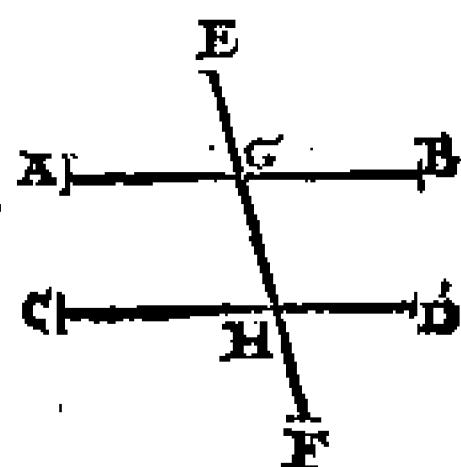
positio 27.

Si in duas rectas lineas re-
cta incidentes linea alterna-
tum angulos e quales inter-
se fecerit: parallelæ erunt
inter se illæ rectæ lineæ.

Theorema 19. Propositio 28.

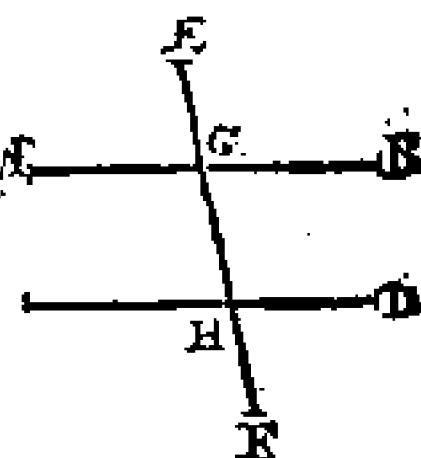
Si in duas rectas lineas recta incidentis linea
externum angulum inter-
no,& opposto,& ad eas-
dem partes æquales fece-
rit, aut internos & ad eas-
dem partes duobus rectis
æquales: parallelæ erunt
inter se ipsæ rectæ lineæ.

Theorema 20. Pro-

positio 29.

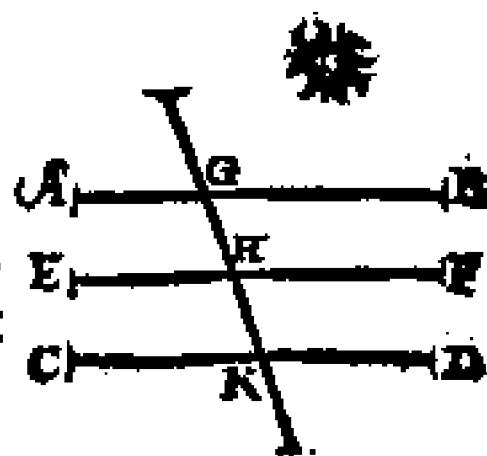
In parallelas rectas lineas,
recta incidentis linea:& al-
ternatim angulos inter
se æquales efficit & exter
num interno & opposto
& ad easdem partes æqualem, & internos
& ad easdem partes duobus rectis æquales
facit.

Theore-

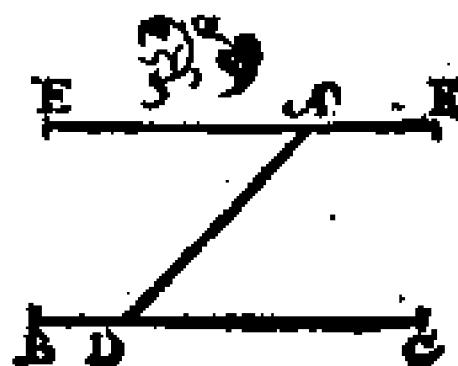
Theorema 21. Pro-
positio 30.

Quæ eidem rectæ lineæ, parallelæ, & inter se sunt parallelæ.

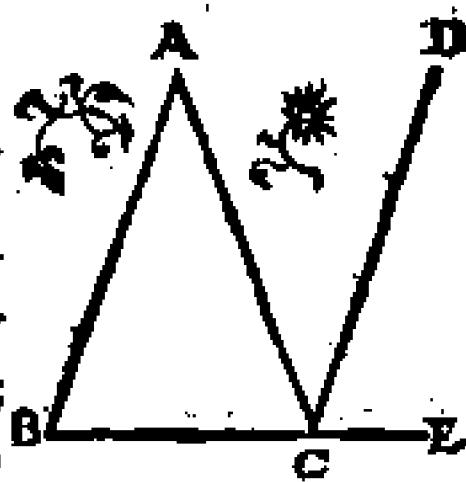
Problema 10. Pro-
positio 31.

A dato punto datæ rectæ lineæ parallelam rectam lineam ducere.

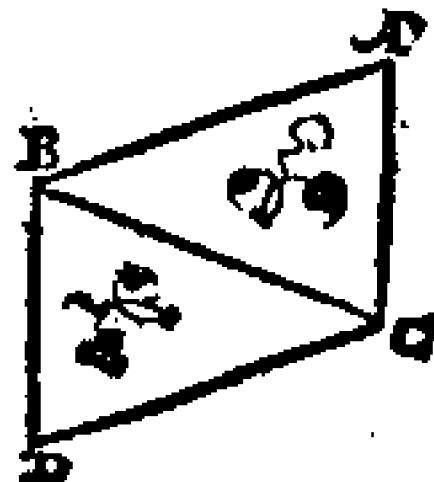
Theorema 22. Pro-
positio 32.

Cuiuscunque trianguli uno latere ulterius producتو:externus angul⁹ duobus internis & oppositis est æqualis. Et trianguli tres interiori anguli duobus sunt rectis æquales.

Theorema 23. Pro-
positio 33.

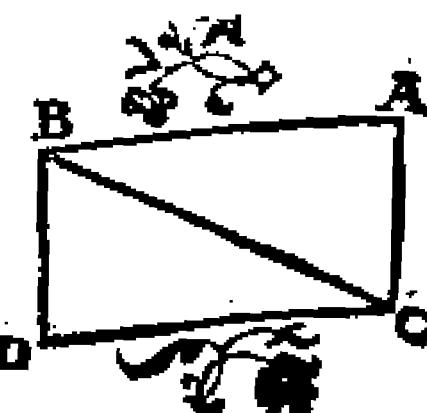
Rectæ lineæ quæ æquales & parallelas lineas ad partes eisdem coniungunt, & ipsæ æquales & parallelæ sunt.

Theorema

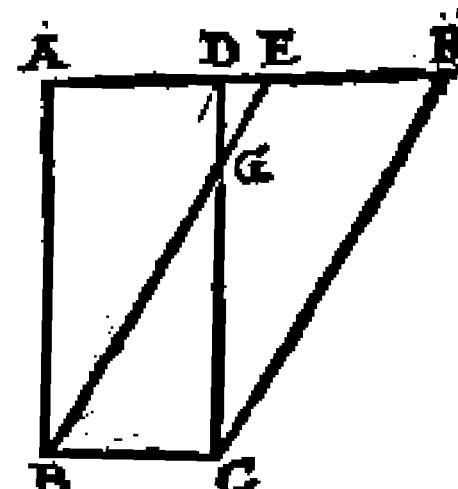
Theorema 24. Propositione 34.

Parallelogrammorum spatiorum aequalia sunt inter se, quæ ex aduerso & latera & angulis atque illa bifariâ secat diameter:

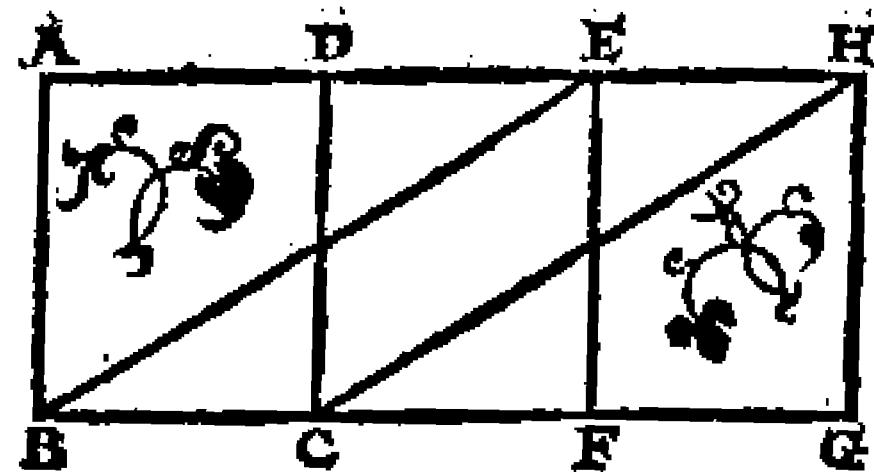

Theorema 25. Propositione 35.

Parallelogramma super eadem basi, & in eisdem parallelis constituta, inter se sunt aequalia.

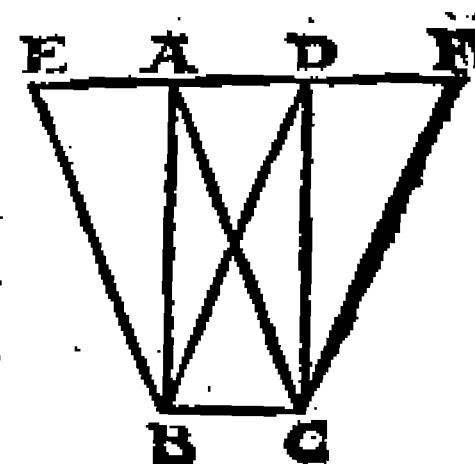
Theorema 26. Propositione 36.
Parallelogramma super aequalibus basib' & in eisdé parallelis constituta inter se sunt aequalia.

Theorema 27. Propositione 37.

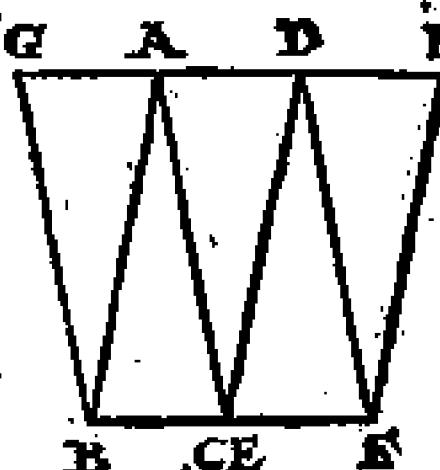
Triangula super eadē basi constituta, & in eisdé parallelis, inter se sunt aequalia.

Theore-

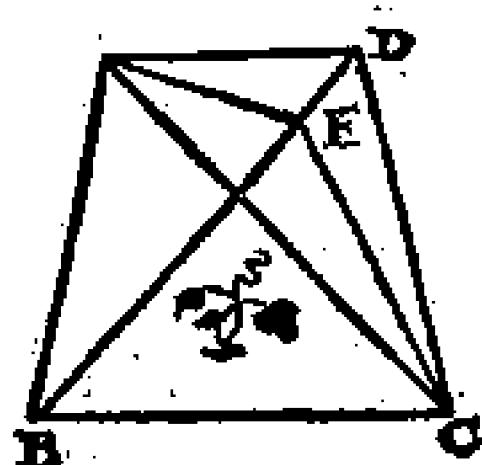
Theorema 28. Pro-
positio 38.

Triangula super æquali
bus basibus cōstituta &
in eisdem parallelis, in-
ter se sunt æqualia.

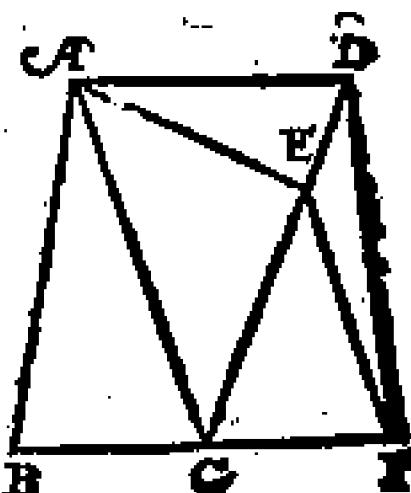
Theorema 29. Propo-
sitio 39.

Triāgula æqualia super
eadem basi, & ad easdem
partes cōstituta: & in eis-
dem sunt parallelis.

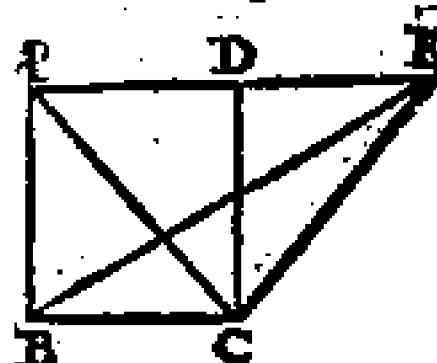
Theorema 30. Pro-
positio 40.

Triāgula æqualia super
æqualibus basibus, & ad
eadem partes cōstituta,
& in eisdē sunt parale-
lis.

Theorema 31. Propositio 41.

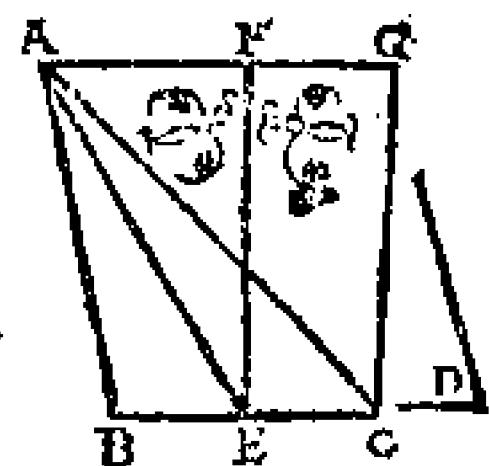
Si parallelogrammum cum triangulo ean-
dem basin habuerit, non p
eisdemq; fuerit paralle-
lis, duplum erit paralle-
logrammum ipsius triā-
guli;

D. Proble-

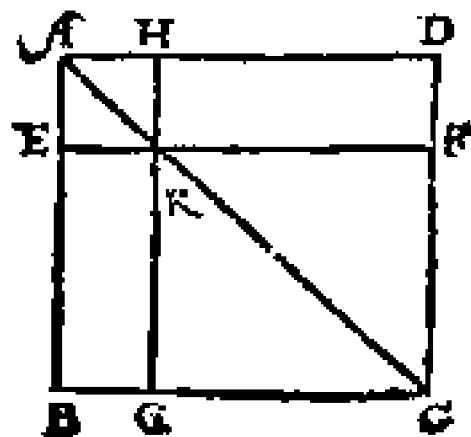
Problema 11. Propo-
positio 42.

Dato triangulo æquale parallelogrammū constitutre in dato angulo rectilineo.

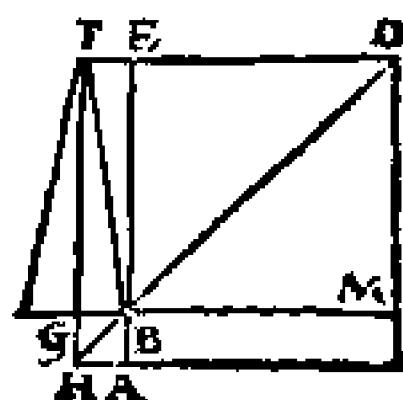
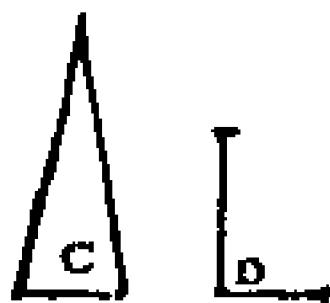
Theorema 32. Propo-
positio 43.

In omni parallelogrammo, complementsa corù quæ circa diametrū sunt parallelogrammorum, inter se sunt æqualia.

Problema 12. Propo-
positio 44.

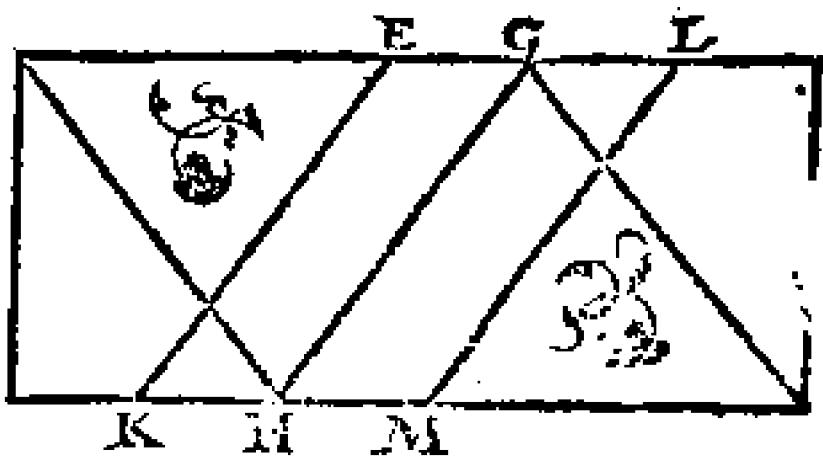
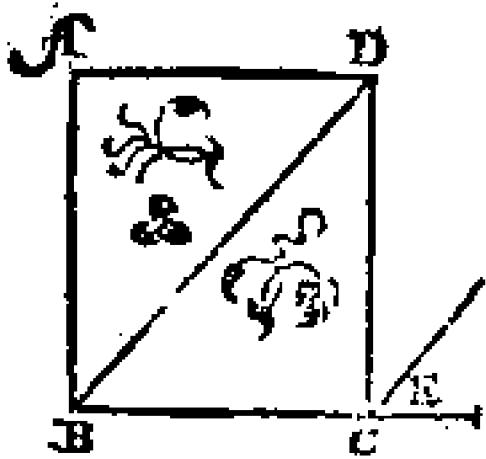
Ad datam rectam lineā, dato triangulo æquale parallelogrammum applicare in dato angulo rectilineo.

Problema 13. Propo-
positio 45.

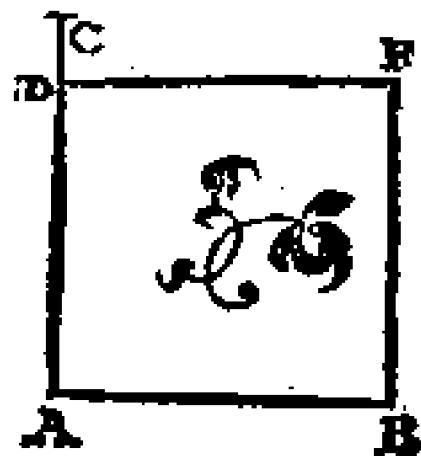
Dato rectilineo æquale parallelogrammū conlli-

construere in dato angulo rectilineo.

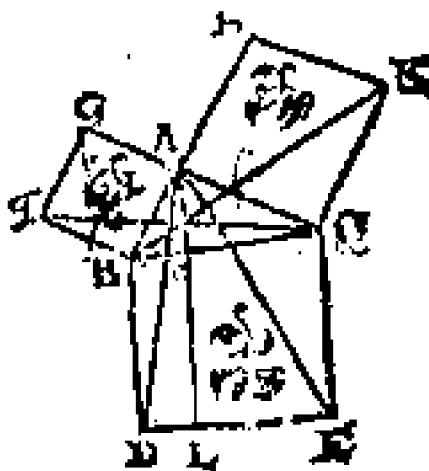
Problema 14. Pro-
positio 45.

A data recta linea qua-
dratum describere.

Theorema 33. Pro-
positio 47.

In rectangulis triangulis, quadratum quo
d' latere rectum angulū
subtendēte describitur,
æquale est eis, que à late-
ribus rectum angulum
continentibus describū-
tur, quadratis:

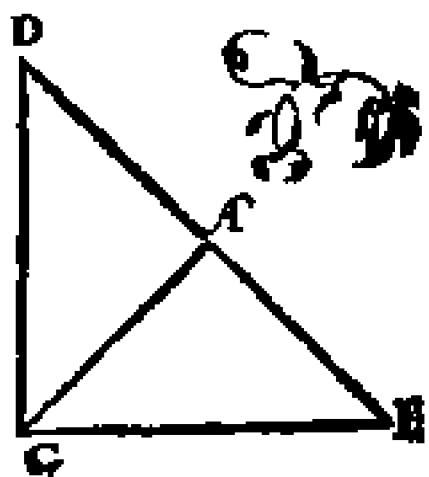
Theorema 34. Pro-
positio 48.

Si quadratum quod ab uno laterum triā-
guli

D 2

guli

guli describitur, æqualc
fit eis quæ à reliquis triā-
guli lateribus describū-
tur, quadratis : angulus
comprehensus sub reli-
quis duobus trianguli la-
teribus, rectus est.

FINIS ELEMENTI I.

EUCЛИ-

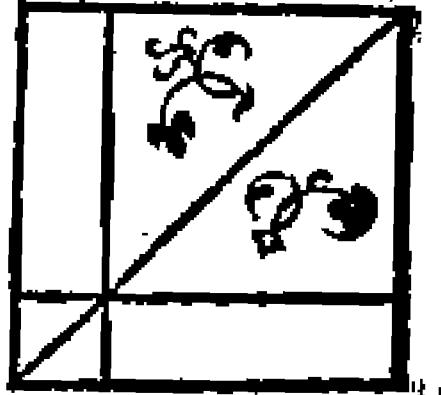
EVCLIDIS²⁵ ELEMENTVM SECUNDVM. DEFINITIONES.

I

OMNE parallelogrammum rectangu-
lum contineri dicitur sub rectis dua
bus lineis, quæ rectum comprehendunt
angulum.

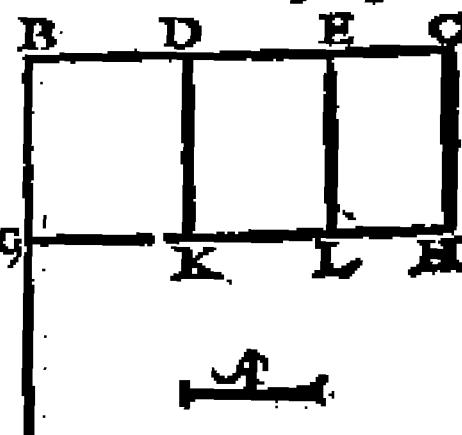
2

In omni parallelogram-
mo spatio, vnumquodlibet eorū, quæ circa dia-
metrum illius sunt pa-
rallelogrammorum, cū
duobus complementis,
Gnomo vocetur.

Theorema I. Propositio I.

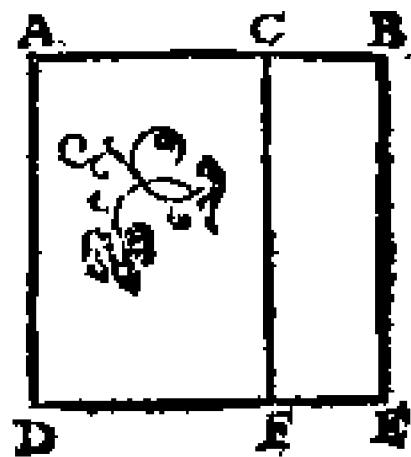
Si fuerint duæ rectæ lineæ, seceturq; ipsa-
rū altera in quotcunque segmenta: rectangulum
comprehensum sub illis
duab⁹ rectis lineis, æqua-
le est eis rectangulis, quæ
sub insecta & quolibet
segmentorum compre-
henduntur.

D 3 The-

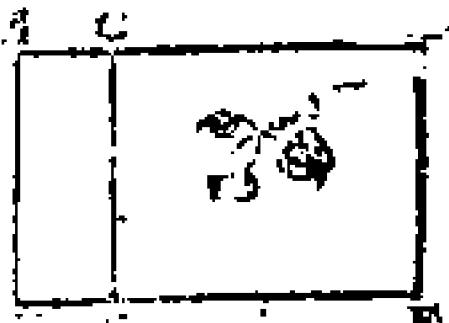
Theorema 2. Propositio 2.

Si recta linea secata sit utcunque, rectangula que sub tota & quolibet segmentorum comprehenduntur æqualia sunt ei, quod à tota sit, quadrato.

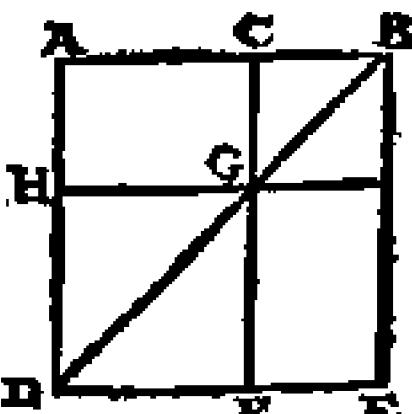
Theorema 3. Propositio 3.

Si recta linea secata sit utcunque, rectangulum sub tota & uno segmentorum comprehensum, equale est & illi, quod sub segmentis comprehenditur rectangulo, & illi, quod à predicto segmento describitur, quadrato.

Theorema 4. Propositio 4.

Si recta linea secata sit utcunque: quadrati quod à tota describitur, equale est & illis quæ à segmentis describuntur quadratis, & ei quod bis sub segmentis comprehenditur rectangulo.

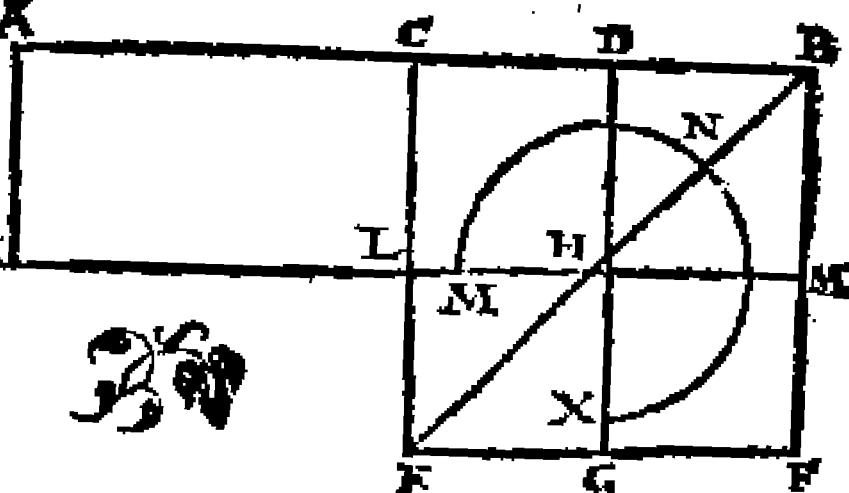

Theorema 5. Propositio 5.

Si recta linea secetur in æqualia & non æqualia: rectangulum sub inæqualibus segmentis

mentis totius comprehendens, una cum quadrato quod ab intermedia sectionum, æquale est ci quod à dimidia describitur, quadrato.

B

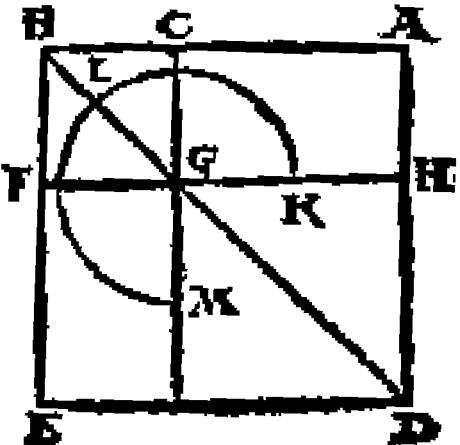
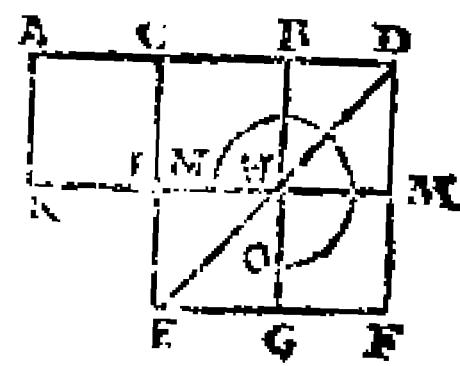
Theorema 6. Propositio 6.

Si recta linea bifariam secetur, & illi recta quedam linea in rectum adjiciatur, rectangulum comprehendens sub tota cum adiecta & adiecta simul cum quadrato à dimidia, æquale est quadrato à linea, quæ tū ex dimidia, tum ex adiecta componitur, tanquam ab una descripto.

Theorema 7. Propositio 7.

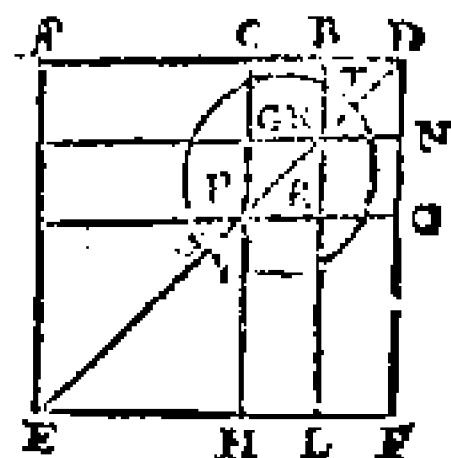
Si recta linea secetur vt cunque: quod à tota, quodque ab uno segmentorum, vtraq; simul quadrata, æqualia sunt & illi quod bis sub tota & dicto segmento comprehendit, rectangulo, & illi quæ à reliquo segmento fit, quadrato.

D 4 Theo-

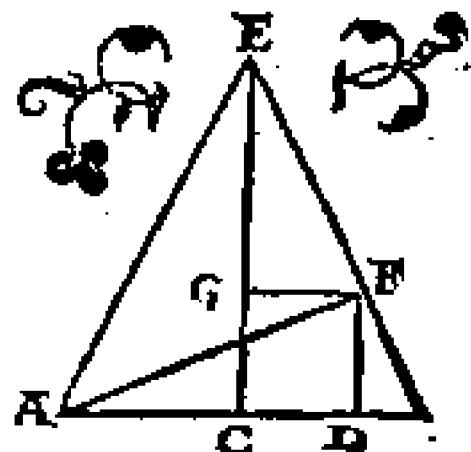
Theorema 8. Propositio 8.

Si recta linea secetur utcunque rectangleum quater comprehendens sub tota & uno segmentorum, cū eo quod à reliquo segmento sit, quadrato, æquale est ei quod à tota & dicto segmento, tanquam ab una linea describitur, quadrato.

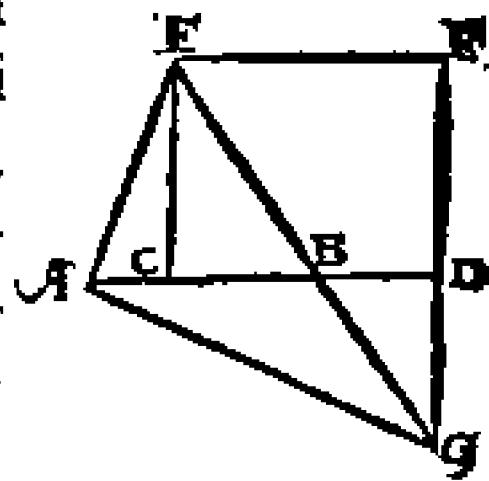
Theorema 9. Propositio 9.

Si recta linea secetur in æqualia & non æqualia: quadrata quæ ab inæqualibus totius segmentis fiunt, duplia sunt & eius quod à dimidia, & eius quod ab intermedia sectionum fit, quadratorum.

Theorema 10. Propositio 10.

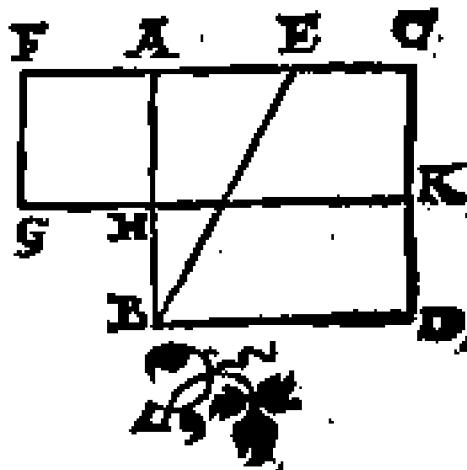
Si recta linea secetur bisariam, adjiciatur autem ei in rectum quæpiam recta linea: quod à tota cū adiuncta, & quod ab adiuncta, vtraq; simul quadrata, duplia sunt, & eius quod à dimidia, & eius quod à cōposita ex dimi-

dimidia & adiuncta, tāquam ab vna descri-
ptum sit, quadratorum.

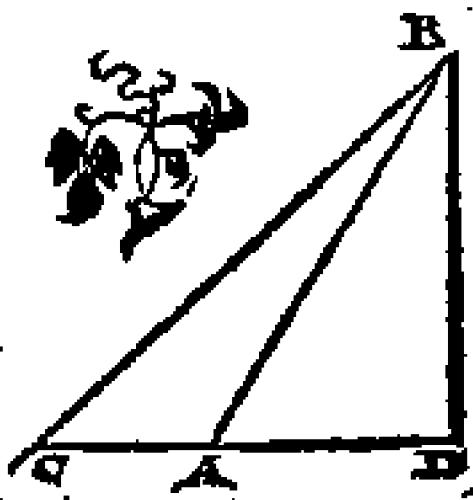
Problema I. Pro-
positio II.

Datam rectam lineā se-
care, vt comprehensum
sub tota & altero segmē-
torum rectangulum, &
quale sit ei quod à reli-
quo segmento sit, qua-
drato.

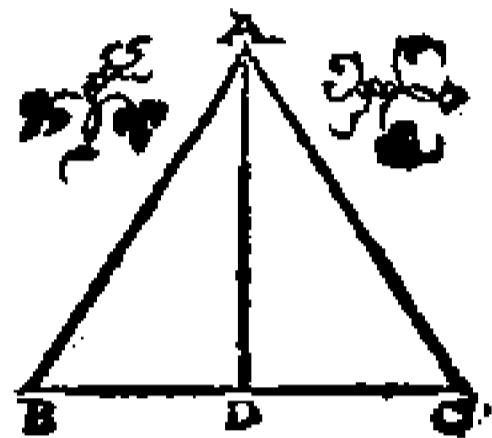
Theorema II. Propo-
sitio 12.

In amblygonijs triangulis, quadratū quod
fit à latere angulum obtusum subtendēte,
maiis est quadratis, quæ sunt à lateribus
obtusum angulum comprehendentibus,
pro quantitate rectanguli bis comprehēsi
& ab uno laterū quæ sunt
circa obtusum angulū, in
quod cùm protractum
fuerit, cadit perpendicularis,
& ab assumpta exte-
rius linea sub perpendi-
culari prope angulū ob-
tusum.

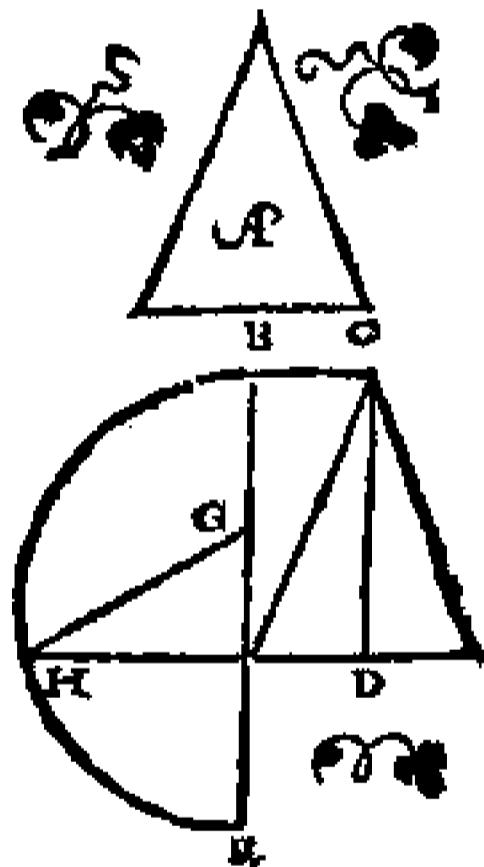

Theorema 12. Propositio 13.

In oxygonijs triangulis, quadratū à latere
angulum acutum subtendente, minus est
quadratis quæ fiunt à lateribus acutū an-
gulū cōprehendentib⁹, pro quantitate
rectangulib⁹ comprehensi, & ab uno late-
rum, quæ sunt circa acu-
tum angulum, in quod
perp̄dicularis cadit, &
ab assumpta interius li-
nea sub perpendiculari
prope acutū angulum.

Problema 2. Pro-
positio 14.

Dato rectilineo æquale
quadratū constituere.

ELEMENTI II FINIS.

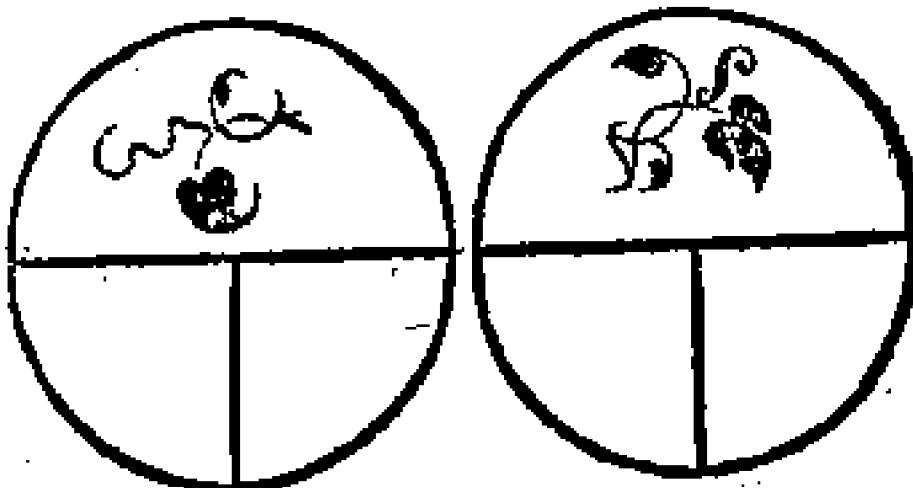
EVCLI-

EVCLIDIS^{3r}
ELEMENTVM
TERTIVM.

DEFINITIONES.

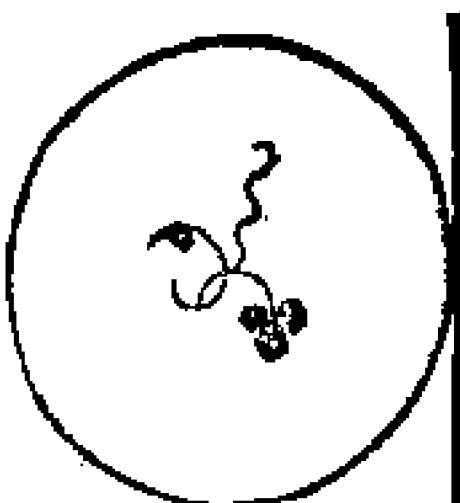
I

Aequales circuli sunt, quorū diametri sūt
æquales
vel quo
rū quæ
ex cen
tris rec
tæ lineæ
sunt æ
quales.

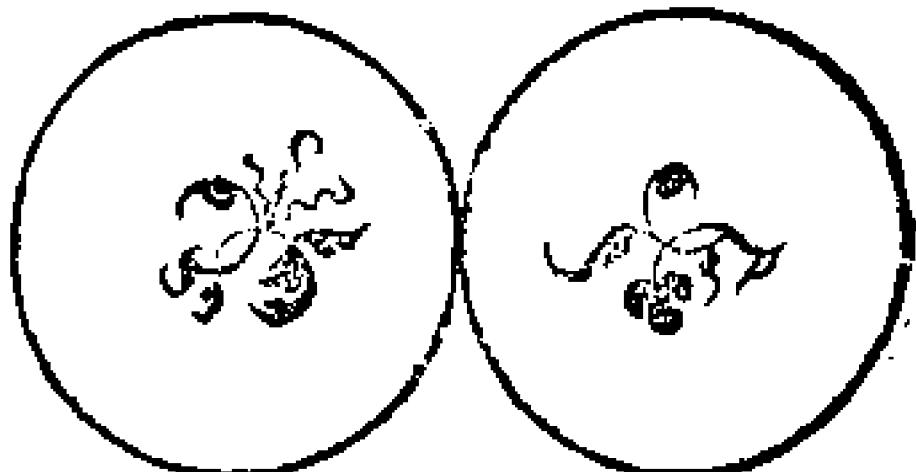
2

Recta linea circulū tan
gere dicitur , quæ cùm
circulum tangat, si pro
ducatur, circulum non
secat.

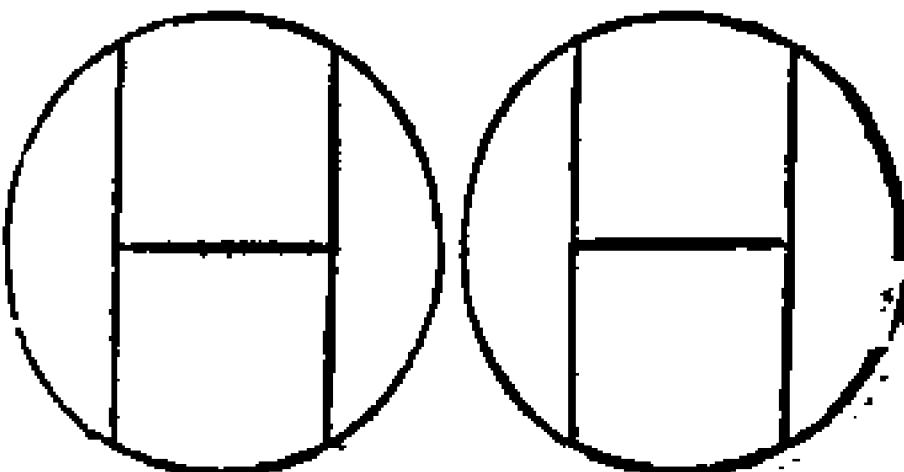

3 Cir.

3
Circuli
se se mu-
tuò tā-
gere di-
cūtur :
qui se se
mutuo
tangentes, se se mutuò non secant.

4
In circulo æqualiter distare à centro rectæ
lineæ dicuntur, cùm perpendiculares, quæ
à cέtro in ipsas ducuntur, sunt æquales. Ló-
gius au-
tem ab-
esse illa
dicitur
in quā
maior p
pédicu-
laris cadit.

5
Segmentū circuli est, fi-
gura quæ sub recta linea
& circuli peripheria com-
prehenditur.

6
Segmenti autē angulus est, qui sub recta li-
nea

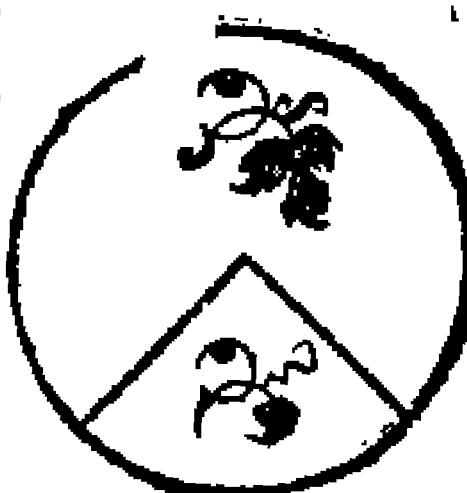
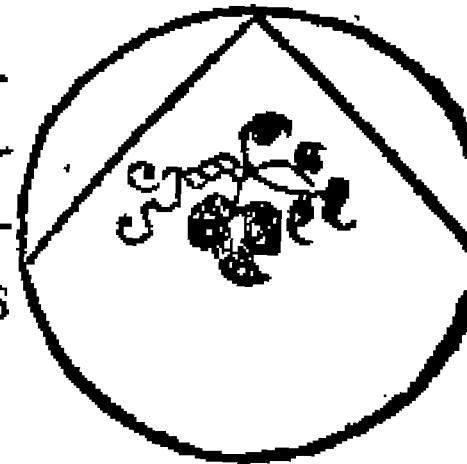
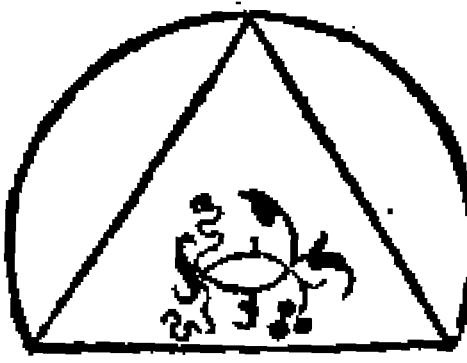
nea & circuli peripheria comprehēditur.

7

In segmento autem angulus est, cùm in segmenti peripheria sumptū fuerit quodpiam pūctum, & ab illo in terminos rectæ eiæ lineæ, quæ segmenti basis est, adiunctæ fuerint rectæ lineæ: is, inquam, angulus ab adiunctis illis lineis comprehensus.

8

Cùm verò comprehendentes angulum rectæ lineæ aliquā assūmunt peripheriam, illi angulus int̄sterc dicitur.

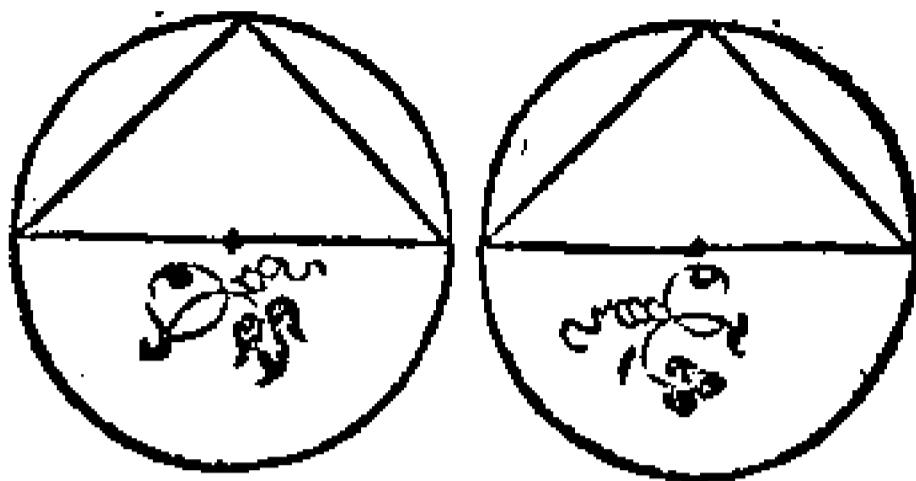

Sector autem circuli est cùm ad ipsius circuli cētrum constitutus fuerit angulus, comprehensa nim̄rum figura, & à rectis lineis angulū continētibus, & à peripheria ab illis assūpta.

10

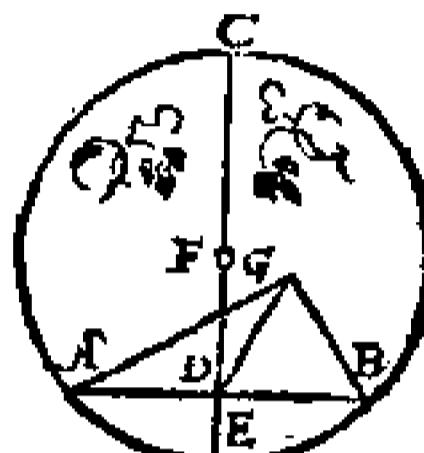
Similia circuli segmenta sunt, quæ angulos capiunt

capitū
equales
aut in q
b' angu
li inter
se sunt
equales

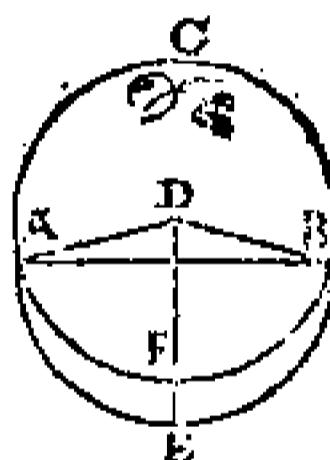
Problema i. Propo-
positio i.

Dati circuli cētrum re-
perire.

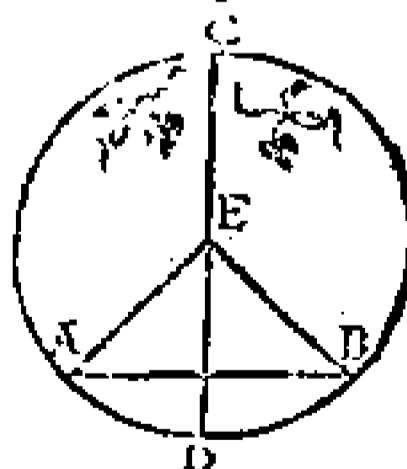

Theorema i. Propo-
positio 2.

Si in circuli peripheria duo
quælibet pūcta accepta fuer-
int, recta linea quæ ad ipsā
puncta adiungitur, intra cir-
culum cadet.

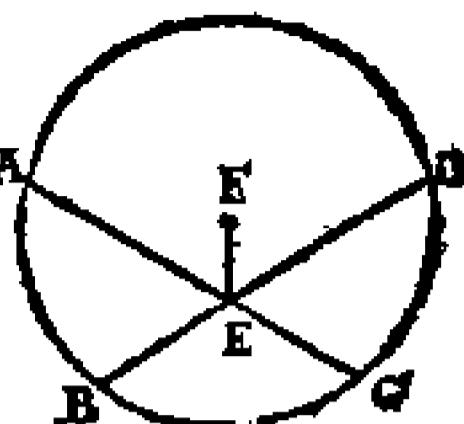
ex. 22. Theorema 2. Propositio 3.
Si in circulo recta quædam linea per cen-
trum extensā quandam
non per centrum exten-
sā bifariam fecerit: & ad
angulos rectos ipsam se-
cabit. Et si ad angulos re-
ctos eam fecerit, bifariam
quoque eam secabit.

Theore-

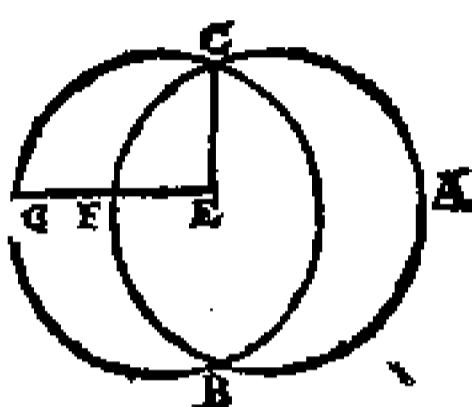
Theorema 3. Propo-
fitio 4.

Si in circulo duæ rectæ li-
neæ se se mutuò secant
non per centrum extensæ
se se mutuò bifariam nō
secabunt.

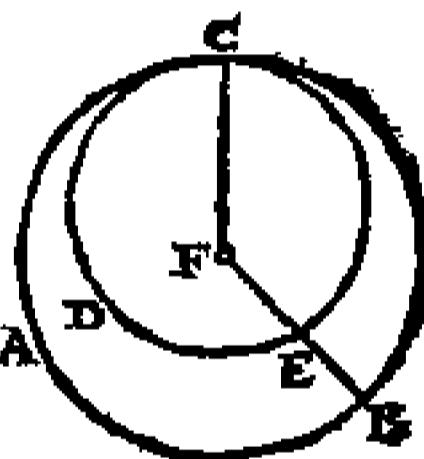
Theorema 4. Pro-
positio 5.

Si duo circuli se se mu-
tuò secant, non erit illo-
rum idem centrum.

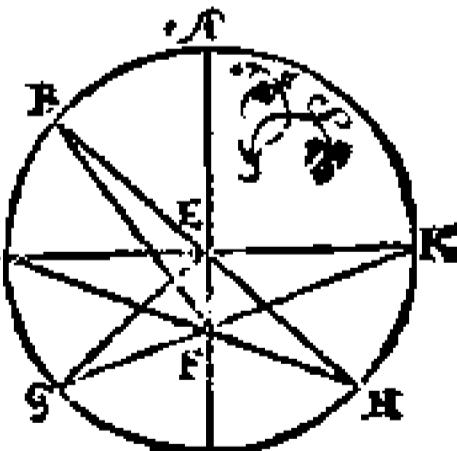
Theorema 5. Pro-
positio 6.

Si duo circuli se se mi-
tuò interius tangant, eo-
rum non erit idem cen-
trum.

Theorema 6. Propositio 7.

Si in diametro circuli quodpiam sumatur
punctum, quod circuli centrum non sit, ab
eoque puncto in circulum
quædam rectæ lineæ ca-
dant: maxima quidem
erit ea in qua centrū, mi-
nima verò reliqua: alia-
rum verò propinquior
illi quæ per centrū du-

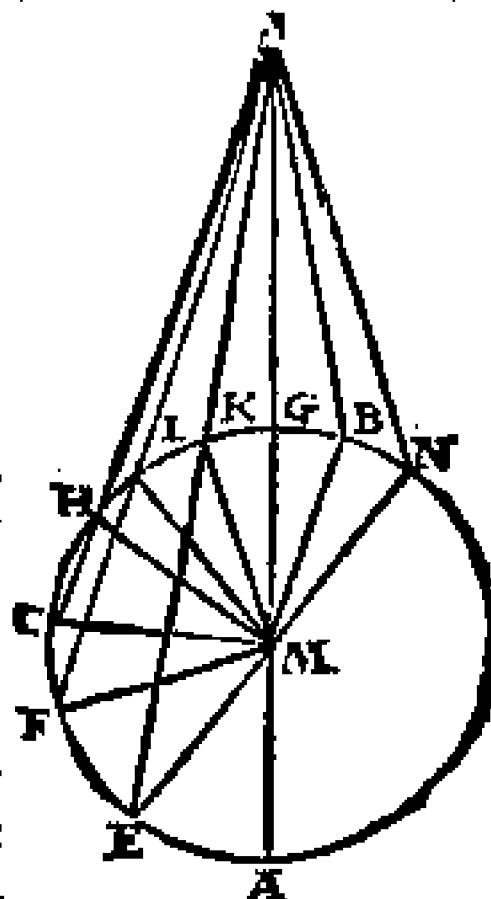

citur

citur, remotiore semper maior est. Duæ autem solùm rectæ lineæ æquales ab eodem punto in circulum cadunt ad utrasque partes minimæ.

Theorema 7. Propositio 8.

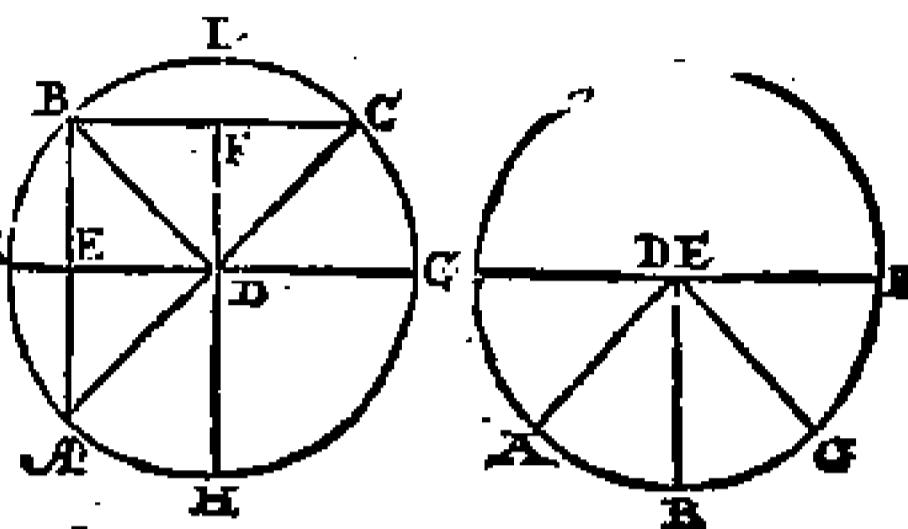
Si extra circulum sumatur punctum quodpiam, ab eoque puncto ad circulum deducantur rectæ quedam lineæ, quarum una quidem per centrum protendatur, reliquæ vero ut liberæ in cauam peripheriam cadentium rectarum linearum maxima quidem est illa, quæ per centrum ducitur: aliarum autem propinquior est, quæ per centrum transfit, remotiore semper maiore est: in concavam vero peripheriam cadentium rectarum linearum minima quidem est illa, quæ inter punctum & diametrum interponitur: aliarum autem, ea quæ propinquior est minimæ, remotiore semper minor est. Duæ autem tantum rectæ lineæ æquales ab eo puncto in ipsum circulum cadunt, ad utrasque partes minimæ:

Theore-

Theorema 8. Propositio 9.

Si in circulo acceptum fuerit punctum aliquod, & ab eo punto ad circulum cadant plures quadrilateræ lineæ, & rectæ, aequali quales, acceptæ punctu centrum ipsius est circuli.

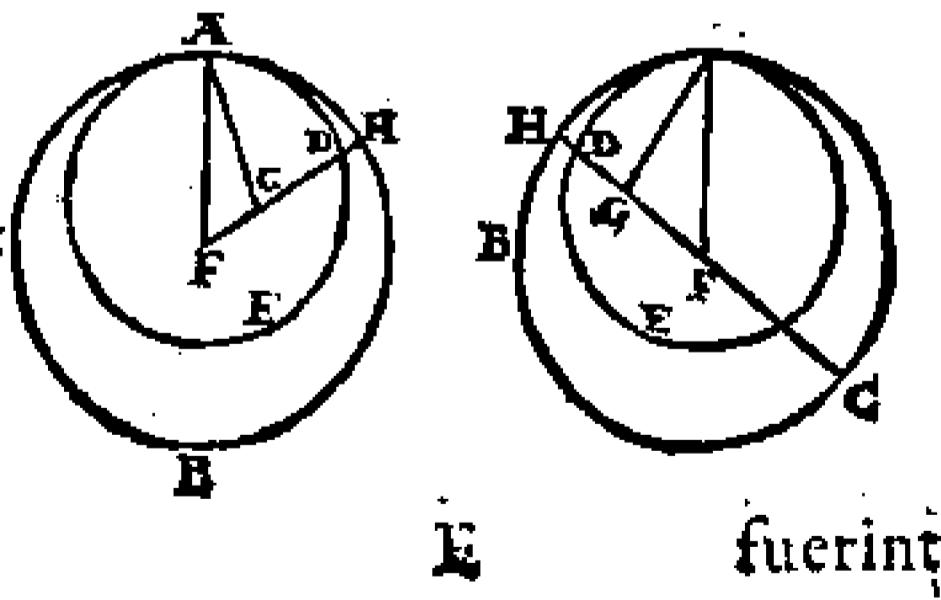

Theorema 9. Propositio 10.

Circulus circulum in pluribus quam duobus punctis non fecat.

Theorema 10. Propositio II.

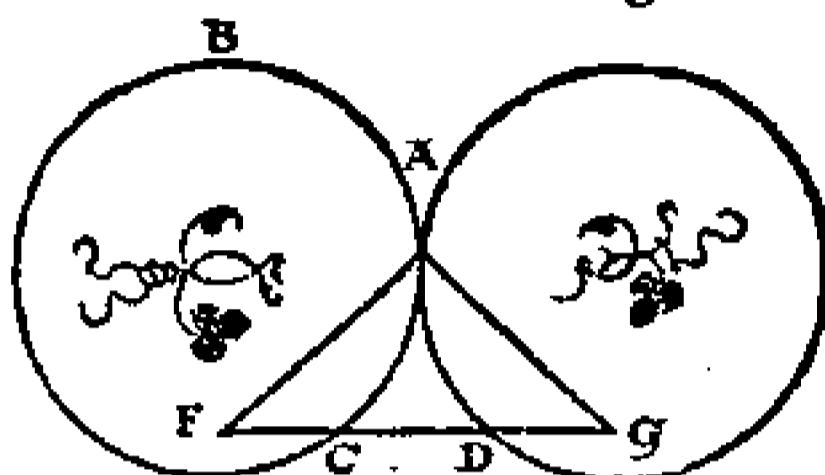
Si duo circuli se se intus contingat, atque accepta

fuerint eorum centra, ad eorum cetera adiuncta recta linea & producita in contactum circulorum cadet.

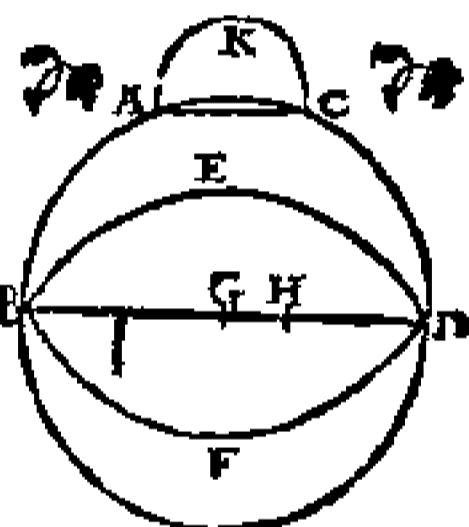
Theorema ii. Propositio 12.

Si duo circuli sese exterius contingat, linea recta quod ad cetera eorum adiungitur, proptera contactu illum trahibit.

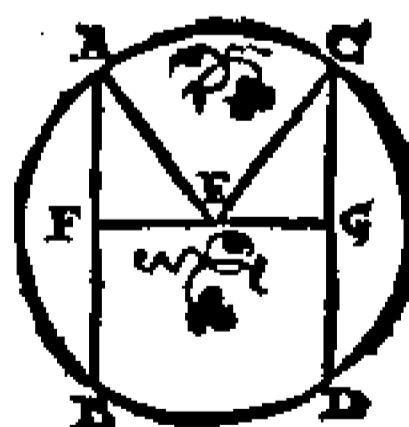
Theorema 12. Propositio 13.

Circulus circulum non tangit in pluribus punctis, quam uno, siue intus siue extra tangat.

Theorema 13. Propositio 14.

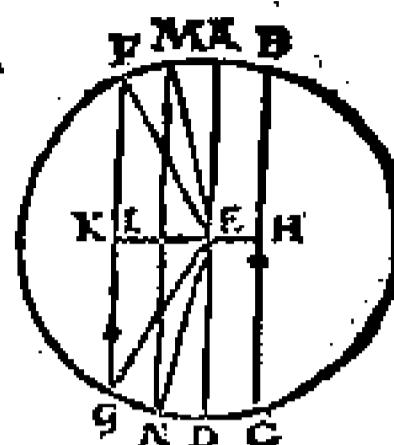
In circulo æquales rectæ lineæ æqualiter distant à centro. Et quæ æqualiter distant à centro, æquales sunt inter se.

Theore-

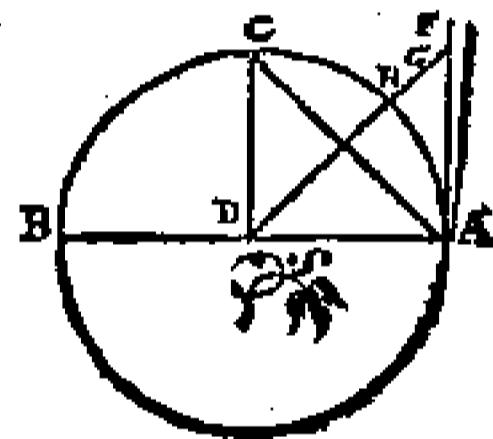
Theorema 14. Propo-
sitio 15.

In circulo maxima quidem linea est diameter: aliarum autem propinquior centro, remotore semper maior.

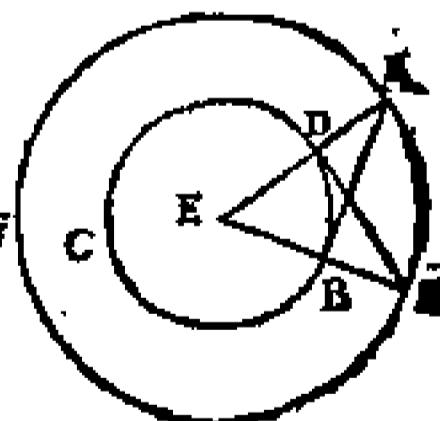
Theorema 15. Propositio 16.

Quæ ab extremitate diametri cuiusq; circuli ad angulos rectos ducitur, extra ipsū circulum cadet, & in locum inter ipsam rectam lineam & peripheriam comprehensum, altera recta linea nō cadet. Et semicirculi quidem angulus quovis angulo acuto rectilineo maior est, reliquus autem minor,

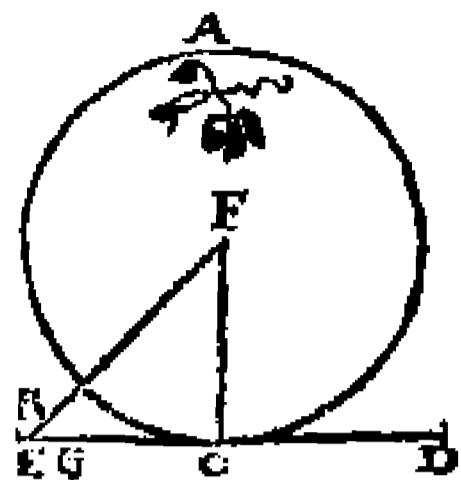
Problema 2. Propo-
sitio 17.

A dato punto rectamq; lineam ducere, quæ datum tangat circulum.

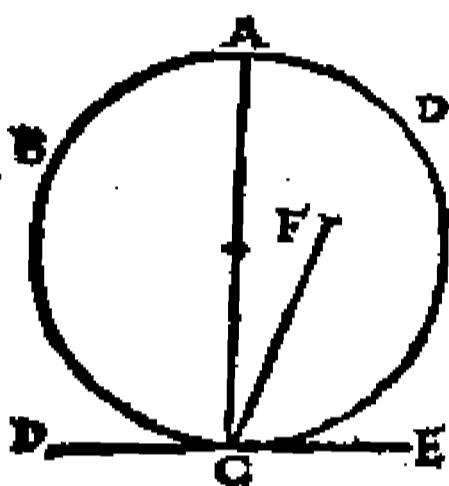
Theorema 16. Pro-
positio 18.

Sic circulum tangat recta
quæpiam linea, à centro
autem ad cōtactum ad-
iungatur recta quædam
linea: quæ adiūcta fuerit
ad ipsam contingentem perpendicularis
erit.

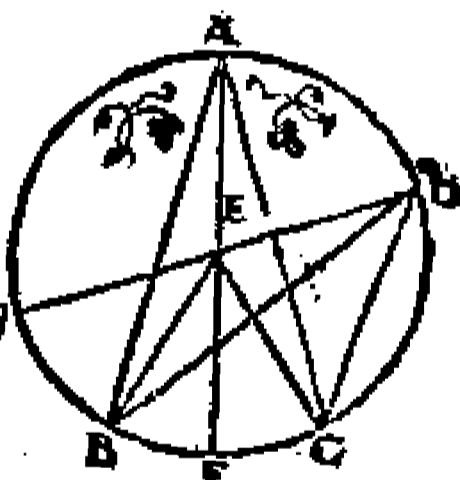
Theorema 17. Pro-
positio 19.

Sic circulum tetigerit re-
cta quæpiam linea, à con-
tactu autem recta linea
ad angulos rectos ipsi tā-
genti excitetur, in excita-
ta erit centrum circuli.

Theorema 18. Propo-
sitio 20.

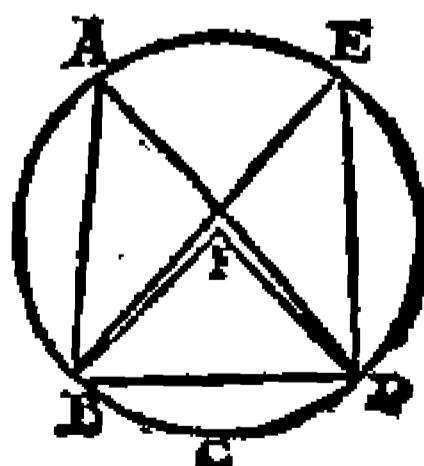
In circulo angulus ad cē-
trum duplex est anguli
ad peripheriam, cū fue-
rit eadē peripheria basis
angulorum.

Theorema 19. Pro-
positio 21.

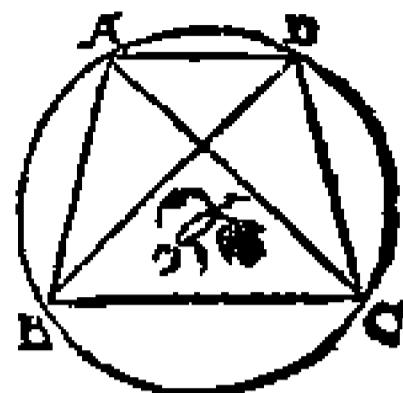
In circulo, qui in eodem
segmēto sunt anguli, sunt
inter se æquales.

Theore-

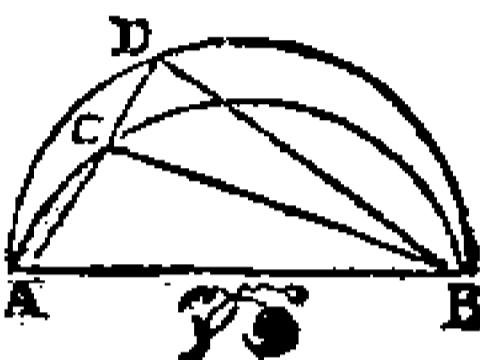
Theorema 20. Pro-
positio 21.

Quadrilaterorum in cir-
culis descriptorū angu-
li qui ex aduerso, duob;
rectis sunt æquales.

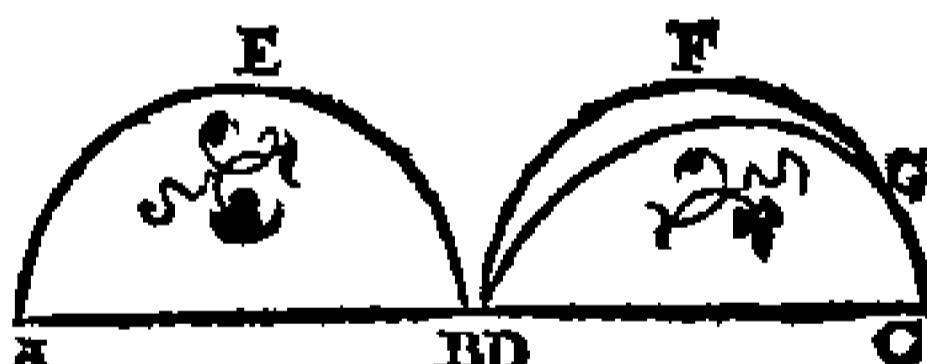
Theorema 21. Propo-
sitio 23.

Super eadem recta linea
duo segmenta circulorū
similia & inæqualia non
constituētur ad easdem
partes.

Theorema 22. Propositio 24.

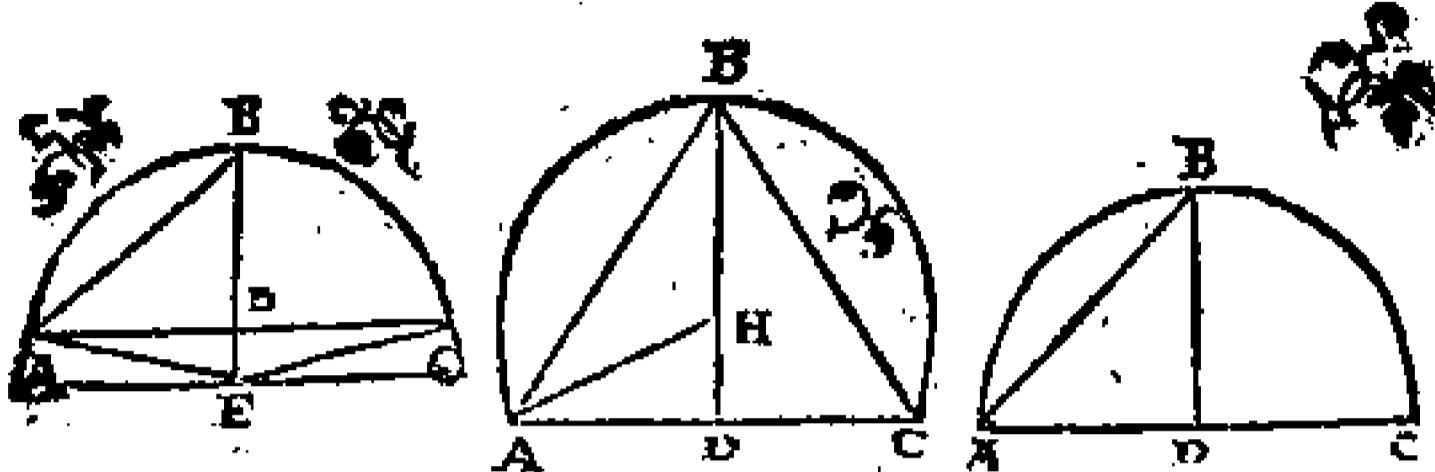
Super e
qualib;
rectis li
neis si-
milia
circulo
rum se-
gmenta sunt inter se æqualia.

Problema 3. Pro-
positio 25.

Circulifamento dato, describere circulū
E 3 cuius

42 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
cuius est segmentum.

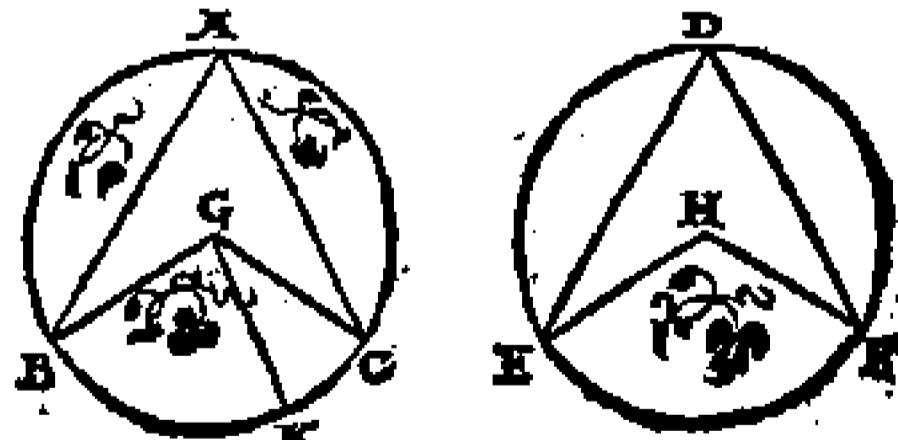

Theorema 22. Propositio 26.

In æqualibus circulis, æquales anguli equa-
lib. pe-
riphe-
rijs in-
sistunt
sive
ad cē-
tra, si-
ue ad peripherias constituti insistant.

Theorema 24. Propositio 27.

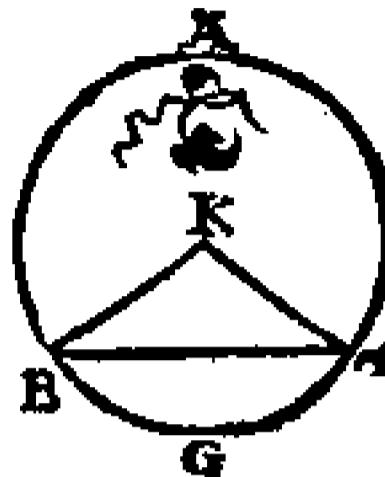
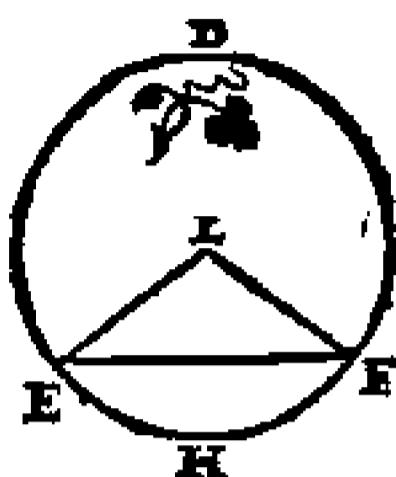
In æqualibus circulis, anguli qui æqualib-
peri-
pherijs
insistunt
sunt in-
ter se æ-
quales
sive ad
cētra, sive ad peripherias constituti insistat.

Theore-

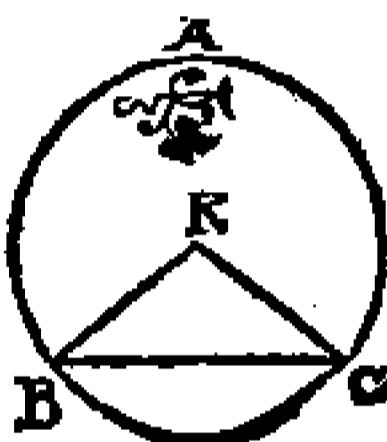
Theorema 25. Propositio 28.

In æqualibus circulis æquales rectæ lineæ
æquales
peri-
pherias
auferūt
maiore
quidē
maiori,
minorem autem minori.

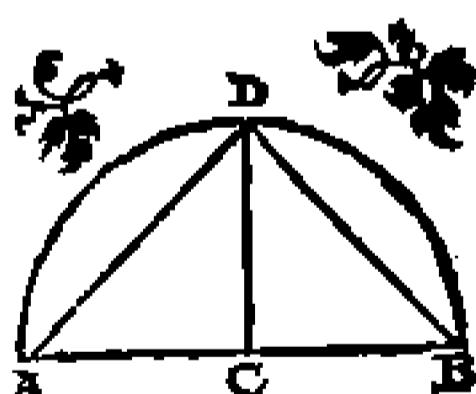

Theorema 26. Propositio 29.

In æqua
lib' cir-
culis, æ-
quales
periph-
erias æ-
quales
rectæ lineæ subtendunt.

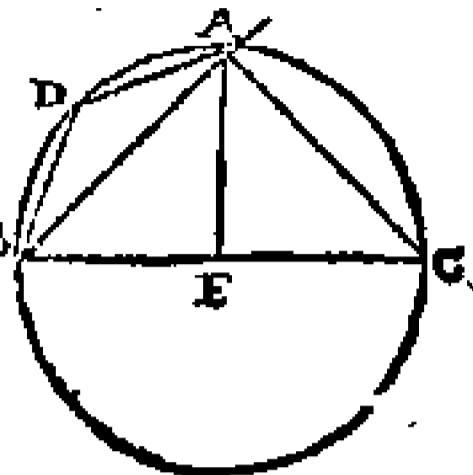
Problema 4. Propo-
sitio 30.

Datam peripheriam bi-
fariam secare.

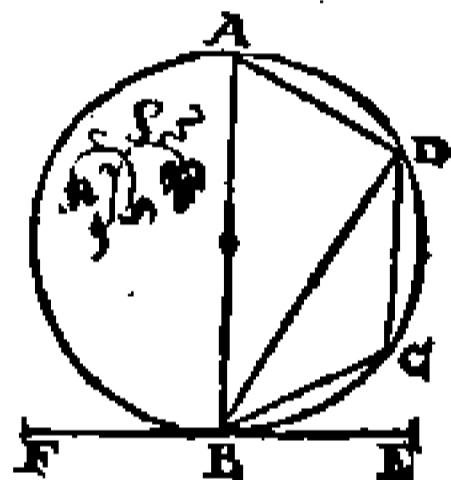
Theorema 27. Propo-
sitio 31.

In circulo angulus qui in semicirculo, re-
tus

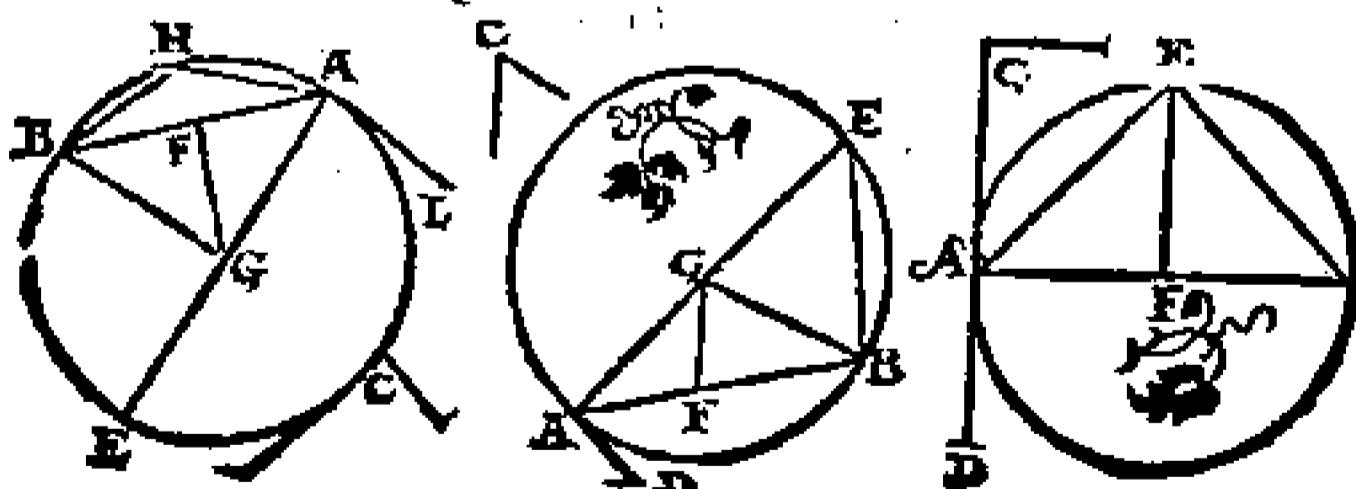
44 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
 Etus est: qui autem in maiore segmento, minor recto : qui vero in minore segmento, maior est recto. Et insuper angulus maioris segmenti, recto quidem maior est, minoris autem segmenti angulus, minor est recto.

Theorema 28. Propositio 32.
 Si circulum tetigerit aliqua recta linea, à contactu autem producatur quedam recta linea circulum secans: anguli quos ad contingente facit, equeles sunt ijs qui in alternis circuli segmentis consistunt, angulis.

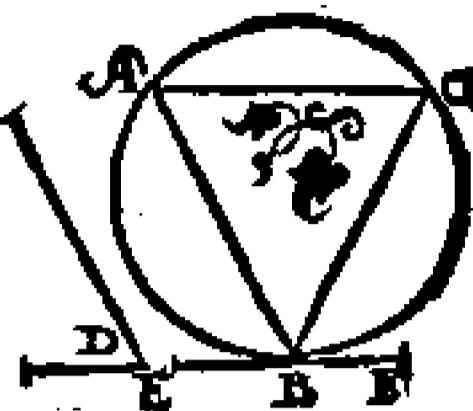
Problema 5. Propositio 33.
 Super data recta linea describere segmentum circuli quod capiat angulum æqualē dato angulo rectilineo.

Proble-

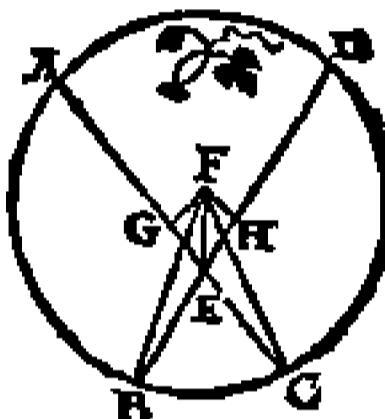
Problema 6. Pro-
positio 34.

A dato circulo segmentum abscindere capiens angulum æqualem dato angulo rectilineo.

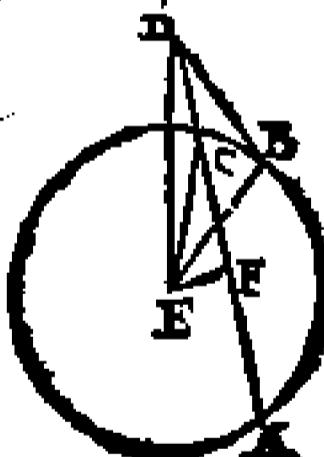
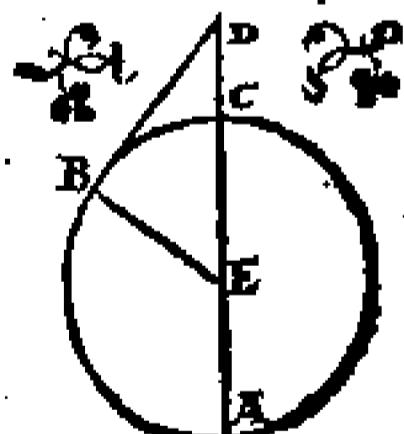
Theorema 29. Propositio 35.

Si in circulo duæ rectæ lineæ se se mutuò secuerint, rectangulum cōprehensum sub segmentis vniæ, æquale est ei, quod sub segmentis alterius comprehenditur, rectangulo.

Theorema 30. Propositio 36.

Si ex-
tra cir-
culū
sumat-
tur pū
etū ali-
quod,
ab eo-

que in circulū cadant due rectæ lineæ, quorum altera quidem circulum fecet, altera

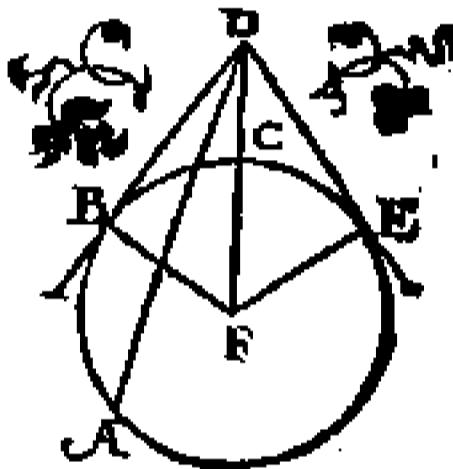
E s

verò

46 EYCLID. ELEMENT. GEOM.
verò tangat: quod sub tota secante & exte-
rius inter punctum & cōnexam periphe-
riam assumpta comprehenditur rectan-
gulum, & quale erit ei, quod à tangente de-
scribitur, quadrato.

Theorema 31. Proposition 37.

Si extra circulū sumatur punctū aliquod,
ab eoq; puncto in circulum cadant duæ re
ctæ lineæ , quarum altera circulum fecet,
altera in eum incidat, sit autē quod sub to-
ta secante & exterius in-
ter punctū & cōnexam
peripheriam assumpta,
comprehenditur rectā-
gulum, & quale ei, quod
ab incidēte describitur
quadrato: incidens ipsa
circulum tanget.

ELEMENTI III FINIS.

EYCLI.

74.

EVCLIDIS

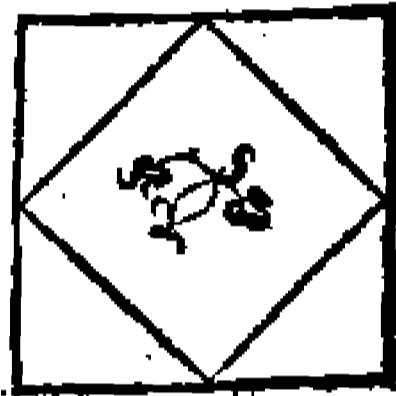
ELEMENTVM

QVARTVM.

DEFINITIONES.

1

Figura rectilinea inscrita in figura rectilinea inscribi dicitur, cum singuli eius figuræ quæ inscribitur, anguli singula latera eius, in qua inscribitur, tangunt.

2

Similiter & figura circum figurā describi dicitur, quum singula eius quæ circūscribitur, latera singulos eius figuræ angulos tengerint, circum quam illa describitur.

3

Figura rectilinea in circulo inscribi dicitur, qui singuli eius figuræ quæ inscribitur, angu-

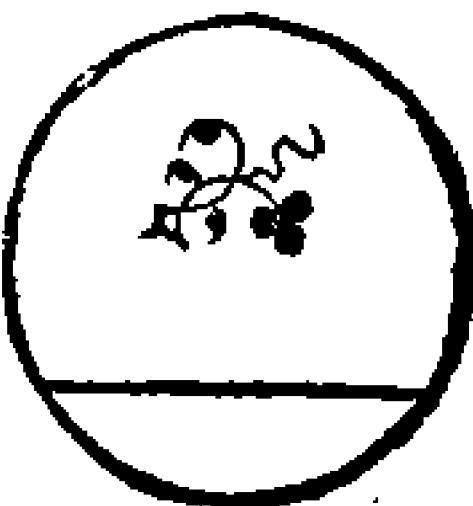
48 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
anguli et tētigerint circuli peripheriam.

4
Figura verò rectilinea circa circulū describi dicitur, quū singula latera eius, quæ circum scribitur, circuli peripheriā tangunt.

5
Similiter & circulus in figura rectilinea inscribi dicitur, quum circuli peripheria singula latera tāgit ei figuræ, cui inscribitur.

6
Circulus autem circum figurā describi dicitur, quū circuli peripheria singulos tāgit eius figuræ, quam circunscribit, angulos.

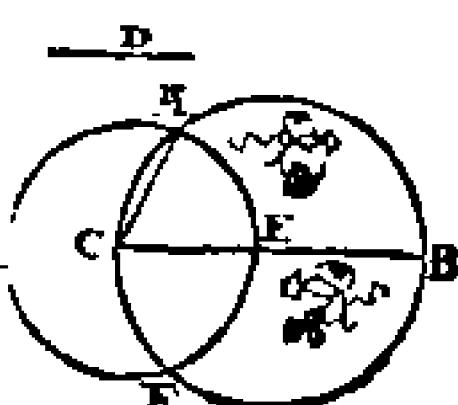
7
Recta linea in circulo accommodari seu coaptari dicitur, quum eius extrema in circuli peripheria fuerint.

Problema I. Pro-

positio I.

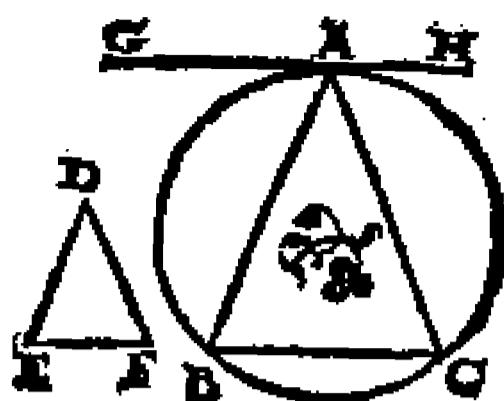
In dato circulo, rectam lineam accommodare, qualcm datae rectæ lineæ quæ circuli diametro nō sit maior.

Proble-

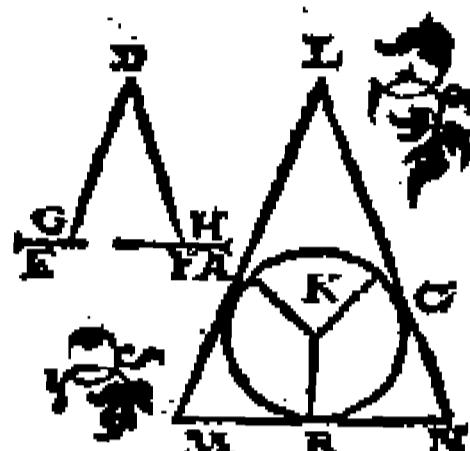
Problema 2. Propositio 2.

In dato circulo, triangulum describere dato triangulo æquiangulum.

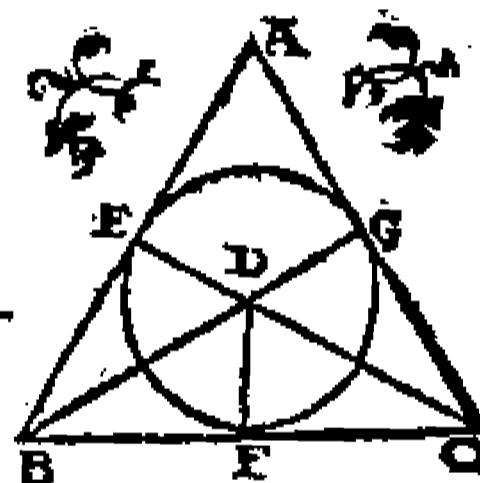
Problema 3. Propositio 3.

Circa datum circulū triangulū, describere dato triangulo æquiangulū.

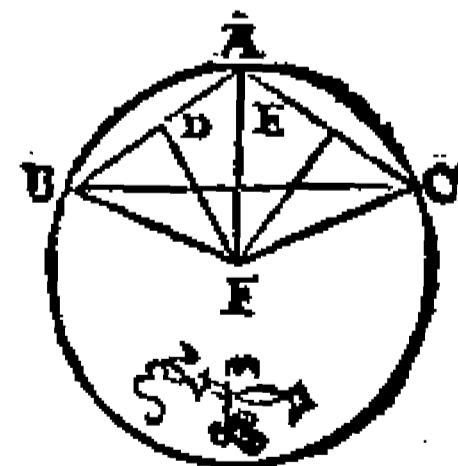
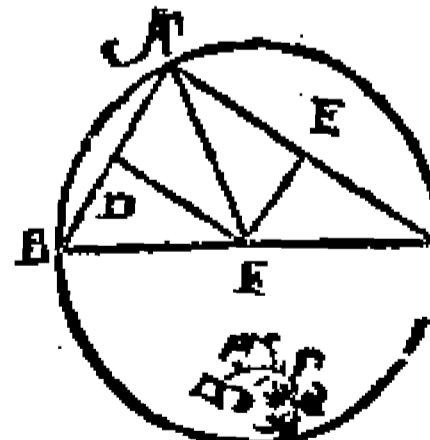
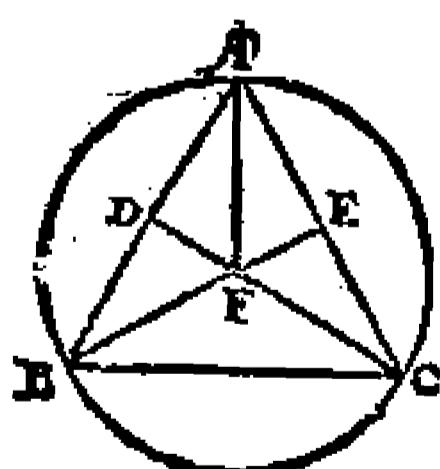
Problema 4. Propositio 4.

In dato triangulo circulum inscribere.

Problema 5. Propositio 5.

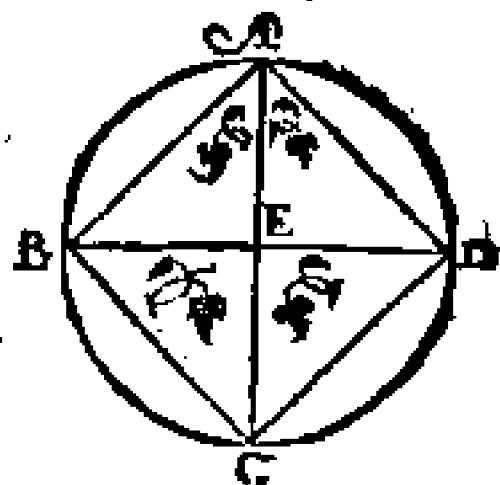
Circa datum triangulum, circulum describere.

Pro-

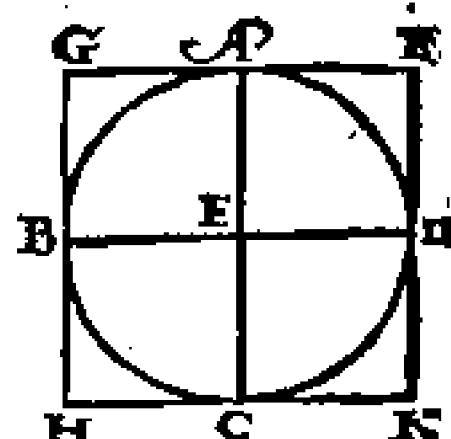
Problema 6. Propo-
sitio 6.

In dato circulo quadra-
tum describere.

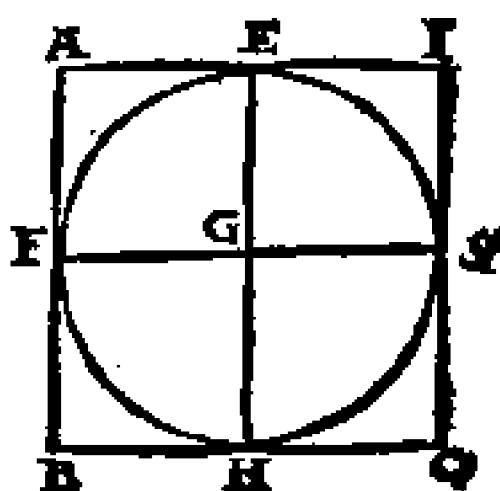
Problema 7. Propo-
sitio 7.

Circadatum circulum,
quadratum describere.

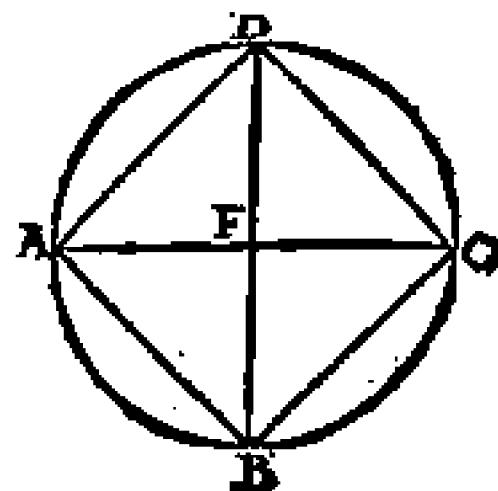
Problema 8. Propo-
sitio 8.

In dato quadrato circu-
lum inscribere.

Problema 9. Propo-
sitio 9.

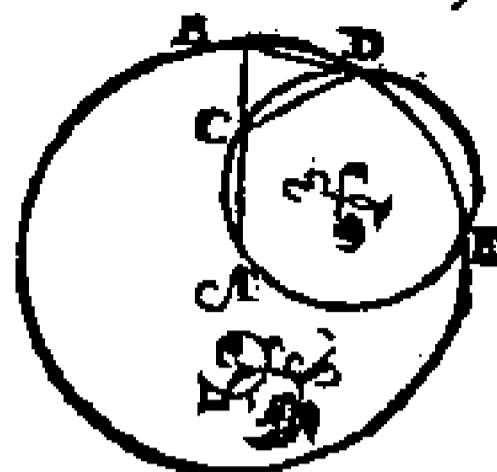
Circadatum quadratū,
circulum describere.

Proble-

Problema 10. Propositio 10.

Isoceleste triangulum cōstituere, quod habeat utrumque corum, qui ad basim sunt, angulorum, duplum reliqui.

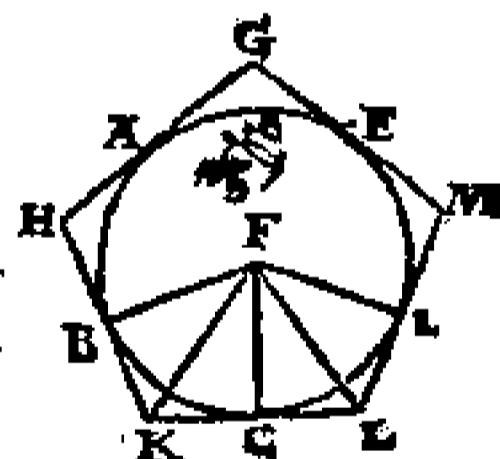
Theorema II. Propositio II.

In dato circulo, pentagonū æquilaterū & æquiāgulū inscribere.

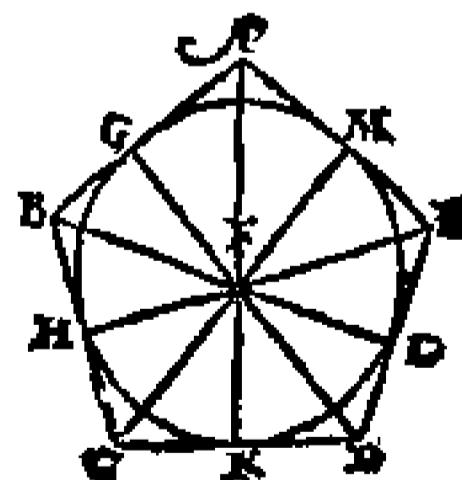
Problema 12. Propositio 12.

Circa datum circulum pentagonum æquilaterum & æquiāgulū describere.

Problema 13. Propositio 13.

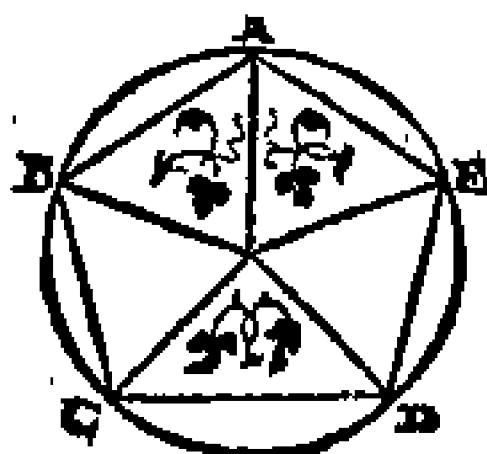
In dato pētagono æquilatero & æquiāgulo, circulum inscribere.

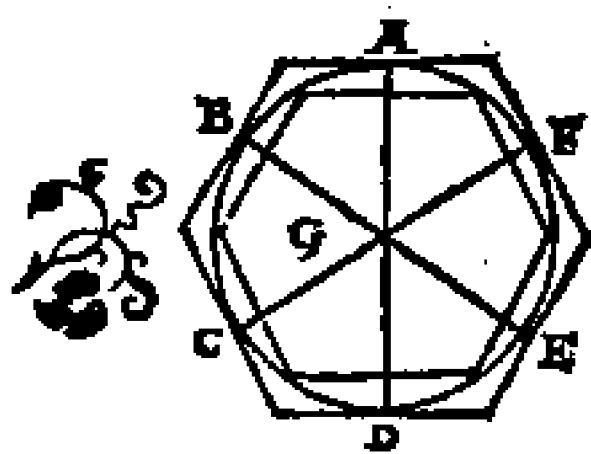
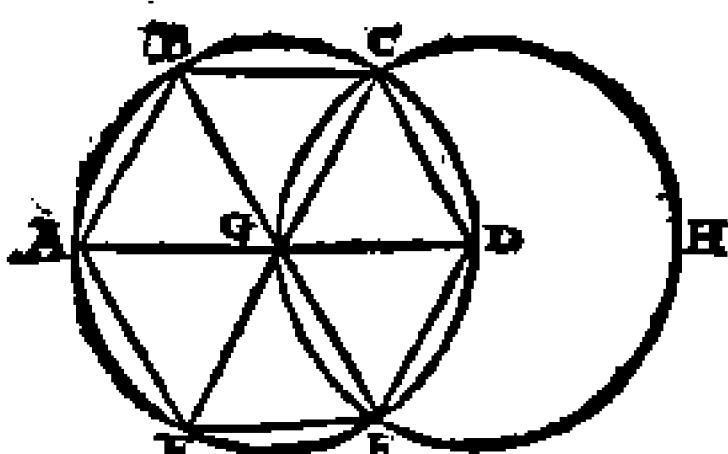
Problema

Problema 14. Pro-
positio 14.

Circa datū pentagonū,
æquilaterum & æquian-
gulum, circulum descri-
bere.

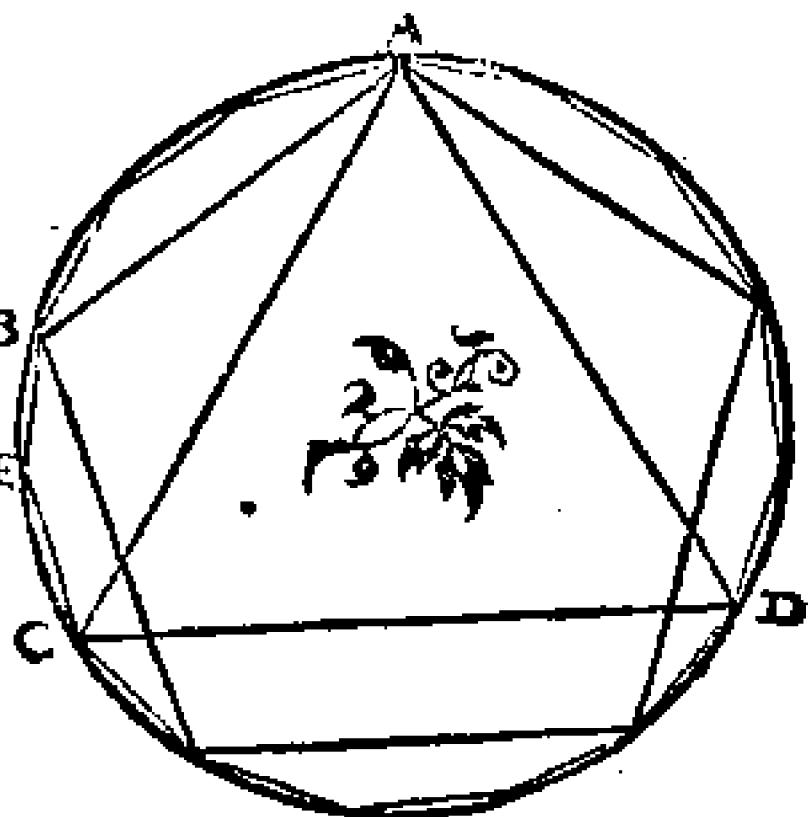

Problema 15. Propositio 15.
In dato circulo hexagonum & æquilaterū
& æquiangulum inscribere.

Propositio 16. Theorema 16.

In dato cir-
culo quin-
tidecago-
num & æ-
quilaterū
& æquian-
gulum de-
scribere.

Elementi quarti finit.

EVCLIDIS³ ELEMENTVM QVINTVM.

DEFINITIONES.

¹
PARS est magnitudo magnitudinis minoris, quām minor metitur maiorem.

²
Multiplex autem est maior minoris, cūm minor metitur maiorem.

³
Ratio, est duarum magnitudinum ciusdē generis mutua quædam secundum quantitatem habitudo.

⁴
Proportio verò, est rationum similitudo;

⁵
Rationē habere inter se magnitudinis dicuntur, quæ possunt multiplicatæ sese mutuò superare.

⁶
In eadem ratione magnitudines dicūtur esse, prima ad secundam, & tertia ad quartā: cūm primæ & tertiaræ æquè multiplicatae secundæ & quartæ æquè multiplicibus,
F qualif-

qualiscunq; sit hæc multiplicatio, vtrunq;
ab vtroque: vel vnà deficiunt, vel vnà equa-
lia sunt, vel vnà excedit, si ea sumatur quæ
inter se respondent.

7

Eandem autem habétes rationem magni-
tudines, proportionales vocentur.

8

Cūm verò æquè multiplicium, multiplex
prime magnitudines excesserit multiplicē
secundæ, at multiplex tertiae non excesserit
multiplicem quartæ: tunc prima ad secun-
dam, maiorem rationem habere dicetur,
quam tertia ad quartam.

9

Proportio autē in tribus terminis paucissi-
mis conficitur:

10

Cūm autem tres' magnitudines proportio-
nales fuerint, prima ad tertiam, duplicatā
rationē habere dicitur eius, quam habet ad
secundam. At cūm quatuor magnitudines
proportionales fuerint, prima ad quartā,
triplicatam rationem habere dicitur eius
quam habet ad secundam: & semper dein-
ceps uno amplius, quandiu proportio exti-
terit.

11

Homologe, seu similes ratione magnitudi-
nes dicuntur, antecedentes quidē antece-
denti-

dentibus, consequētēs verò cōsequētib⁹.

12

Altera ratio, est sumptio antecedētis cōparati ad antecedentem, & cōsequentis ad consequēntem.

13

Inuersa ratio, est sumptio cōsequentis, ceu antecedētis, ad antecedētē velut ad cōsequentem.

14

Compositio rationis, est sumptio antecedētis cū consequente ceu vnius, ad ipsum consequēntem.

15

Diuisiō rationis, est sumptio excessus quo consequēntem superat antecedens ad ipsum consequēntem.

16

Conuērsio rationis, est sumptio antecedētis ad excessum, quo superat antecedēs ipsum consequēntem.

17

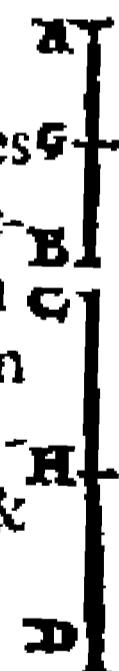
Ex æqualitate ratio est, si plures duab⁹ sint magnitudines, & his alię multitudine parēs quæ binæ sumantur, & in eadem ratione: quū vt in primis magnitudinibus prima ad ultimam, sic & in secundis magnitudinibus prima ad ultimā sese habuerit, vel aliter, sumptio extremerū per subductionem mediorum.

Ordinata proportio est, cum fuerit quæ admodum antecedens ad consequentem, ita antecedens ad consequentem: fuerit etiam ut consequēs ad aliud quidpiam, ita consequens ad aliud quidpiam.

Perturbata autē proportio est, tribus positis magnitudinibus, & alijs quæ sint his multitudine pares, cum ut in primis quidē magnitudinibus se habet antecedēs ad cōsequente, ita in secūdis magnitudinibus antecedens ad consequente: ut autem in primis magnitudinibus consequens ad aliud quidpiam, sic in secundis magnitudinibus aliud quidpiam ad antecedentem.

Theorema i. Propo-
sitio i.

Si sint quotcūque magnitudines &
quotcūque magnitudinum æ-
qualium numero singulē singu-
larum æquè multiplices, quam
multiplex est vnius vna magni-
tudo, tam multiplices erunt, &
omnes omnia.

Theorema 2. Propositio 2.

Si prima secundæ æquè fuerit multiplex,
atque

atque tertia quarte, fuc-
rit autē & quinta secūdē
æquè multiplex, atque B
sexta quartæ: erit & cō-
posita prima cū quinta,
secūdæ æquè multiplex
atque tertia cum sexta,
quartæ.

Theorema 3. Propo-
sitio 3.

Si sit prima secūdæ æquè
multiplex atque tertia
quartæ, sumatur autē æ-
què multiplices primæ &
tertiæ erit & ex æquo E A B G C D
sumptarum utraque utriusque æquè mul-
tiplex, altera quidem secundæ, altera autē
quartæ.

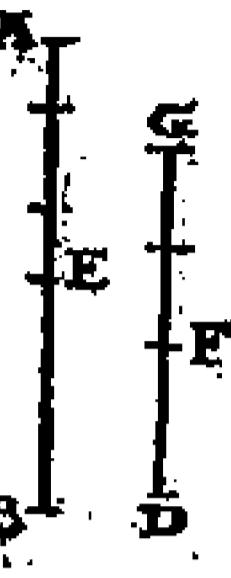
Theorema 4. Propositio 4.

Si prima ad secundam, eandē habuerit ra-
tionem, & tertia ad quartam: etiam æque
multiplicespri-
mæ & tertiaræ, ad
æquè multipli-
ces secundæ &
quartæ iuxta
quāuis multi-
plicationē, eari
dem habebunt rationem, si prout inter ic-

§8 E V C L I D. E L E M E N. G E O M.
respondent, ita sumptæ fuerint.

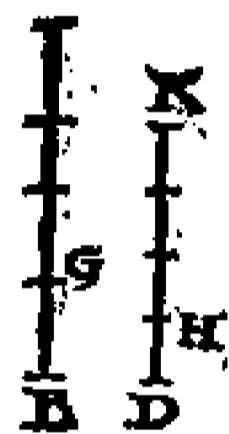
Theorema 5. Propo-
sitiō 5.

Si magnitudo magnitudinis
æquæ fuerit multiplex, atque
ablata ablatæ: etiam reliqua re-
liquæ ita multiplex erit, vt to-
ta totius.

Theorema 6. Propo-
sitiō 6.

Si duæ magnitudines, duarum
magnitudinum sint æquæ mul-
tiplices, & detractæ quædam sint
earundem æquæ multiplices: & reliqua
eisdem aut æquales sunt, aut æquæ ipsarum
multiplices.

Theorema 7. Propo-
sitiō 7.

Aequales ad eandem, eadem
habent rationem: & eandem ad
æquales.

Theorema 8. Propo-
sitiō 8.

Inæqualium magnitudinū maior, ad ean-
dem

dem maiorem rationē
habet, quām minor: &
eadem ad minorē: ma-
iorem rationem habet,
quām ad maiorem.

Theorema 9. Propositio 9.

Quæ ad eandem, eandem habēt rationem,
æquales sūt inter se: & ad quas
cadem, eandem habet ratio-
nem, ex quoque sunt inter se
æquales.

Theorema 10. Propositio 10.

Ad eandem magnitudinē, ratio-
nem habentium, quæ maiorem
rationē habet, illa maior est, ad
quam autem eadem maiorem ra-
tionem habet, illa minore est.

Theorema II. Propositio II.

Quæ eidem sunt
cædem rationes,
& inter se sunt
cædem,

Theorema 12. Propositio 12.

Si sint magnitudines quocunque proportionales, quemadmodum se habuerit una antecedentium ad unum consequentiū, ita se habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

Theorema 13. Propositio 13.

Si prima ad secundam, eandem habuerit rationem, quam tertia ad quartā, tertia verò ad quinta, maiorem rationem habuerit, quam quinta ad sextam. **A B C D E F**

Theorema 14. Propositio 14.

Si prima ad secundam eandem habuerit rationē, quam tertia ad quartam, prima verò quam tertia maior fuerit: erit & secunda maior quam quarta. Quod si prima fuerit æqualis tertiae, erit

& secunda æqualis quartæ: si vero minor,
& minor erit.

Theorema 15. Pro-
positio 15.

Partes cum pariter mul-
tiplicibus in eadē sunt **A**
ratione, si prout sibi mu- **E**
tuo respondent, ita su- **H**
mantur. **B C E F**

Theorema 16. Pro-
positio 16.

Si quatuor magnitudines
proportionales fuerint,
& vicissim proportiona-
les erunt.

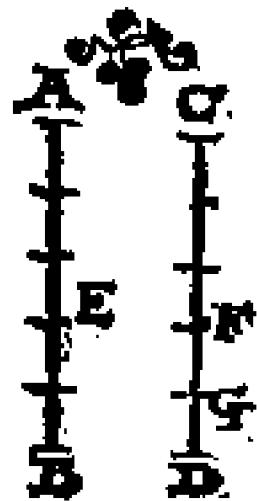
Theorema 17. Propo-
sitio 17.

Si compositæ magnitudi-
nes proportionales fue-
rint hæ quoq; divisæ pro-
portionales erunt.

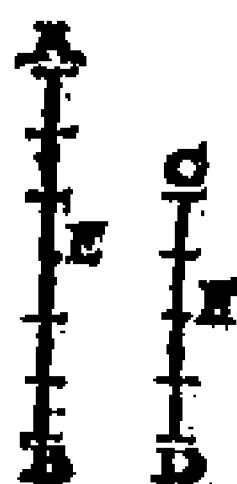

Theorema 18. Propositio 18.

Si diuisæ magnitudines sint proportionales, hæc quoque compo-
sitæ proportionales erunt.

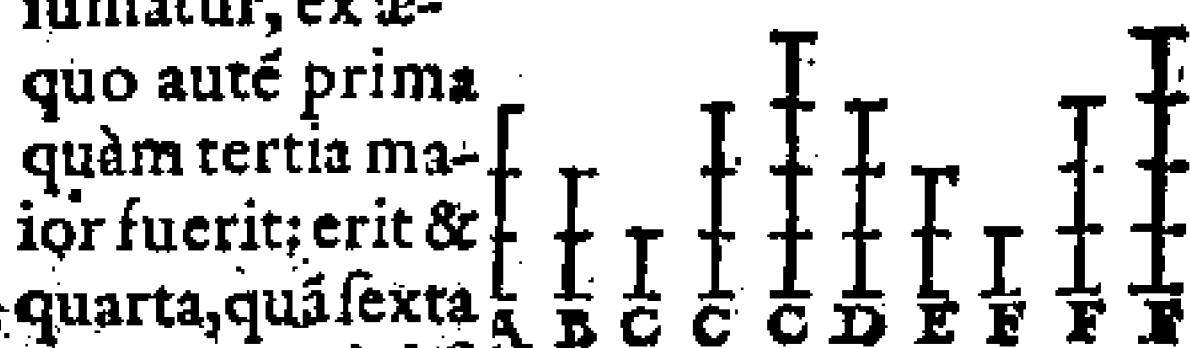
Theorema 19. Pro-
positio 19.

Si quemadmodum totū ad to-
tum, ita ablatum se habuerit ad
ablatum : & reliquum ad reli-
quum, vt totum ad totum se ha-
bebit.

Theorema 20. Propositio 20.

Si sint tres magnitudines, & aliæ ipsiæ æqua-
les numero, quæ binæ & in eadem ratione
sumatur, ex æ-
quo autem prima
quam tertia ma-
ior fuerit; erit &
quarta, quam sexta
maior. Quod si
prima tertiaæ fuerit æqualis, erit & quarta
æqualis sextæ: si illa minor, hæc quoque
minor erit.

Theore-

Theorema 21. Propositio 21.

Si sint tres magnitudines, & alię ipsiſis æquales numero quæ binæ & in eadem ratione sumātur, fuerit
que perturbata carū proportio ex æquo autem prima quām ter tia maior fuerit
erit & quarta quā sexta maior: quod si prima tertię fuc-
xit æqualis, erit & quarta æqualis sextæ: si
illa minor, hæc quoque minor erit.

Theorema 22. Propo-
sitio 22.

Si sint, quot-
cunq; magni-
tudines, & a-
lię ipsiſis æqua-
les numero,
quæ binæ in
eadem ratione
sumantur, et
& ex æquali-
tate in eadem ratione erunt.

Theorema 23. Propositio 23.

Si sint tres magnitudines, alięq; ipsiſis æqua-
les

les numero , q̄
binæ in eadem
ratione sumā-
tur, fuerit autē
perturbata ea-
rū proportio:
etia ex æquali-
te in eadem ra-
tione erunt.

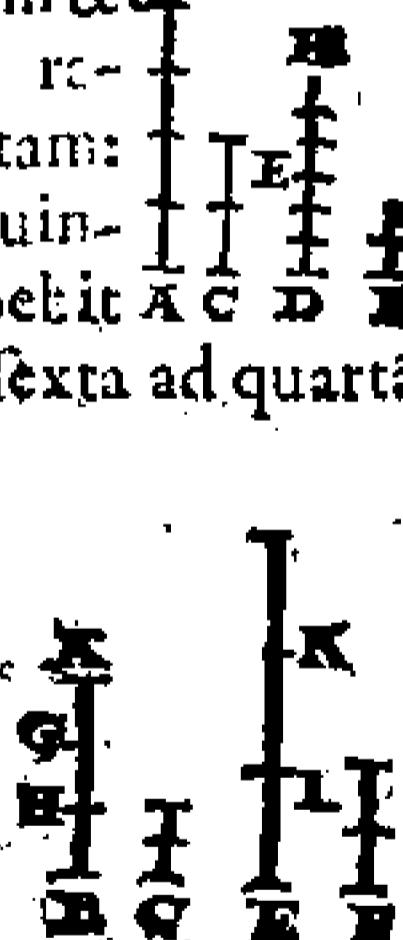

Theorema 24. Propo-
sition 24.

Si prima ad secundam, eandem
habuerit rationē, quam tertia
ad quartam, habuerit autem &
quinta ad secundam eandē re-
tionem, quā sexta ad quartam:
etiam cōposita prima cū quin-
ta ad secundam eandē habebit
rationem, quā tertia cum sexta ad quartā.

Theorema 25. Propo-
sition 25.

Si quatuor magnitudines
proportionales fuerint, m.
xima & minima reliqui
duabus maiores erunt.

65

EVCLIDIS

ELEMENTVM

SEXTVM.

DEFINITIONES.

1

Similes figuræ rectilineæ sunt, quæ & angulos singulos singulis æquales habent, atque etiam latera, quæ circum angulos æquales, proportionalia.

2

Reciprocae autem figuræ sunt, cum in utraque figura antecedentes & consequentes rationum termini fuerint.

3

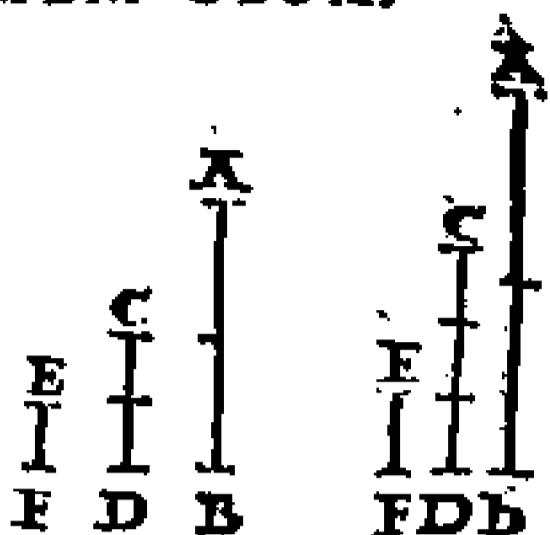
Secundum extreham & medium rationem recta linea secta esse dicitur, cum ut tota ad maius segmentum, ita maius ad minus se habuerit.

4

Altitudo cuiusque figuræ est linea perpendicularis à vertice ad basim deducta.

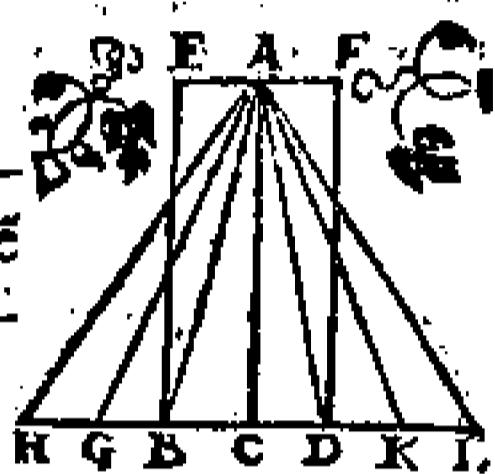
5 Raa

Ratio ex rationibus cōponi dicitur , cū ratio-
num quantitates inter
se multiplicatæ aliquā effecerint rationem.

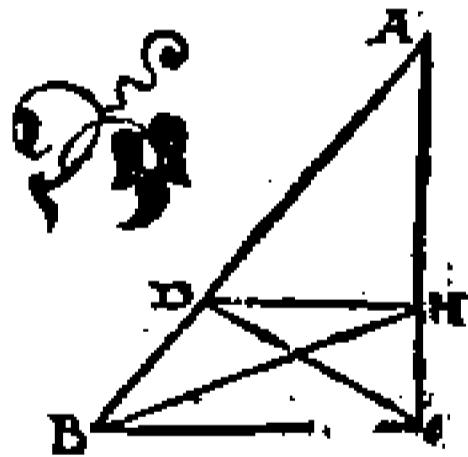
Theorema 1. Propo-
sitio 1.

Triangula & parallelo-
gramma , quorum eadē
fuerit altitudo , ita se ha-
bent inter se vt bases.

Theorema 2. Propositio 2.

Si ad vnum trianguli latus parallela ducta
fuerit recta quædam linea : hęc proportio-
naliter secabit , ipsius
triāguli latera . Et si triā-
guli latera proportiona-
liter secta fuerint : que
ad sectiones adiuncta fue-
rit rectalinea , erit ad re-
liquum ipsius trianguli
latus parallela .

Theorema 3. Propositio 3.

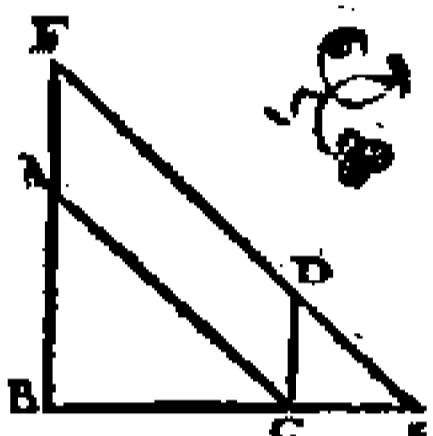
Si trianguli angulus bifariā sectus sit , secas
autem angulum recta linea secuerit & ba-
sis : basis segmenta candem habebunt ra-
tionem ;

tionem, quam reliqua ipsius trianguli latera. Et si basis segmenta eandem habeant rationem, quam reliqua ipsius trianguli latera, recta linea, quæ à vertice ad sectionem producitur, ea bifariā secat trianguli ipsius angulum.

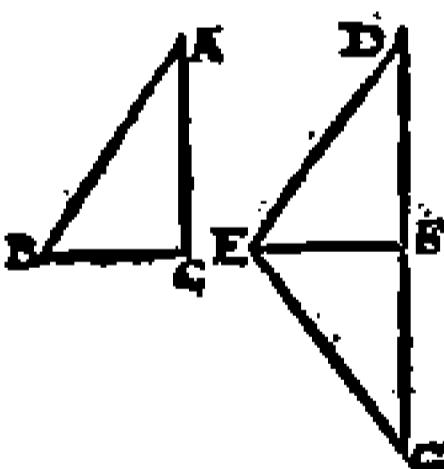
Theorema 4. Propositio 4.

Aequiangulorum triangulorum proportionalia sunt latera, quæ circum e-
quales angulos, & homologa sunt latera, quæ æqualibꝫ angulis sub-
tenduntur.

Theorema 5. Propositio 5.

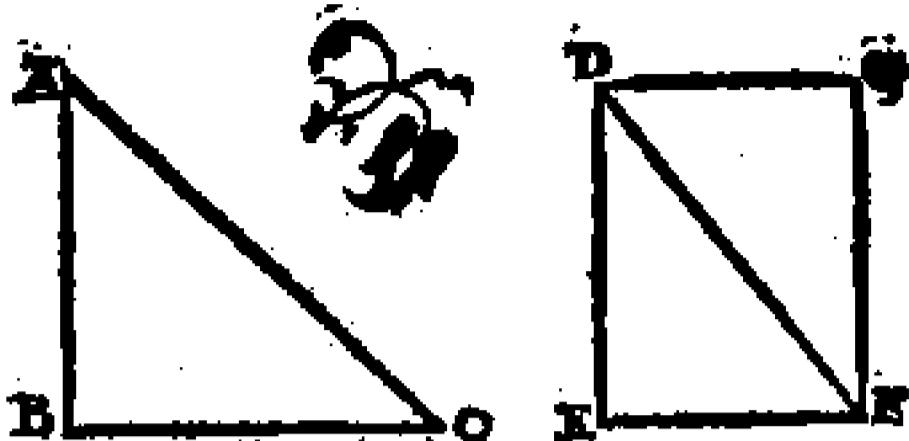
Siduo triangula latera pro-
portionalia habeant, & equi-
angula erunt triangula, &
æquales habebunt eos an-
gulos, sub quibus homolo-
ga latera subtenduntur.

Theorema 6. Propositio 6.

Siduo triangula vnum angulum vniangu-
lo æqualē, & circū æquales angulos latera
proportionalia habuerint, equiangula erūt
triangula.

triangu-
la, equa-
lesq; ha-
bebunt
angulos
sub qui-
bus ho-

mologa latera subtenduntur.

Theorema 7. Propositio 7.

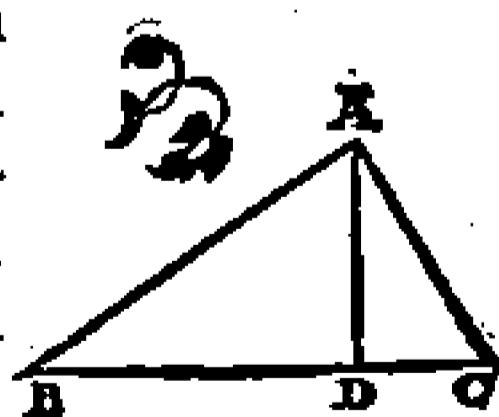
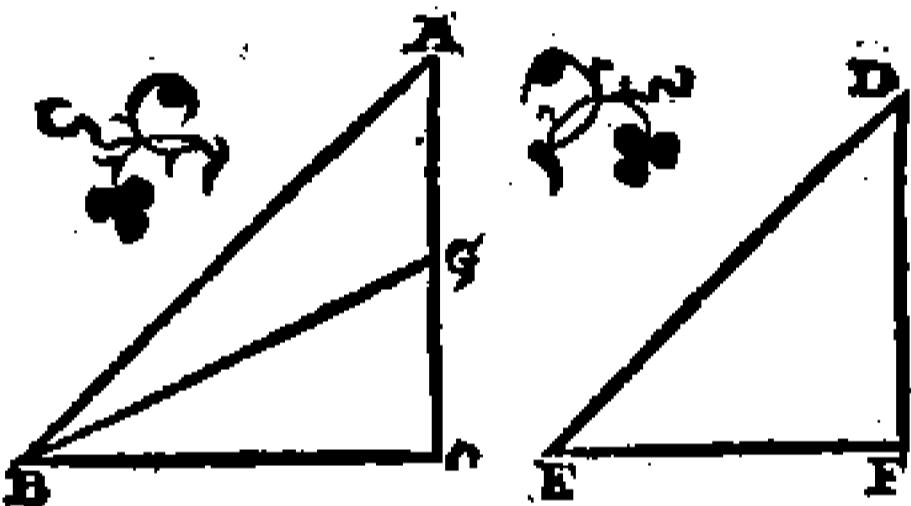
Si duo triangula vnum angulum vni angulo æqualem, circu autem alios angulos la-
tera proportionalia habeant, reliquorum

verò si-
mul v-
trunq;
aut mi-
norem
aut non
minore

recto: æquiangula erunt triangula, & equa-
les habebunt eos angulos, circum quos pro-
portionalia sunt latera.

Theorema 8: Propositio 8.

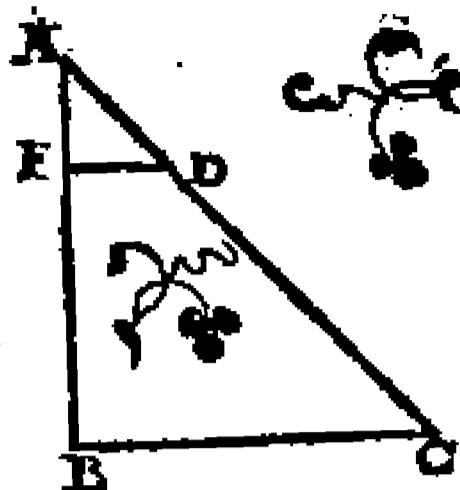
Si in triangulo rectangu-
lo, ab angulo recto in ba-
sin perpendicularis du-
cta sit, que ad perpendi-
cularem triangula, tum
toti triangulo, tum ipsa
inter se similia sunt.

Proble-

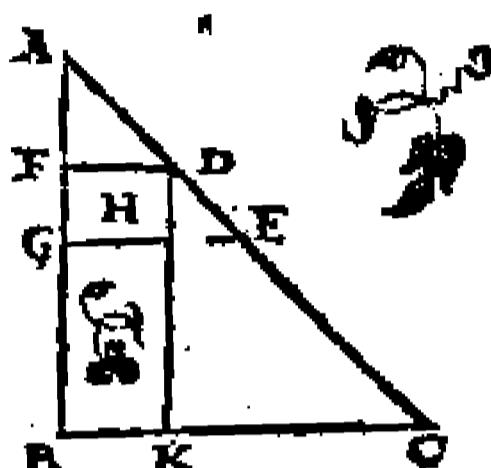
**Problema 1. Propo-
sitio 9.**

A data recta linea² impe-
ratam partem auferre.

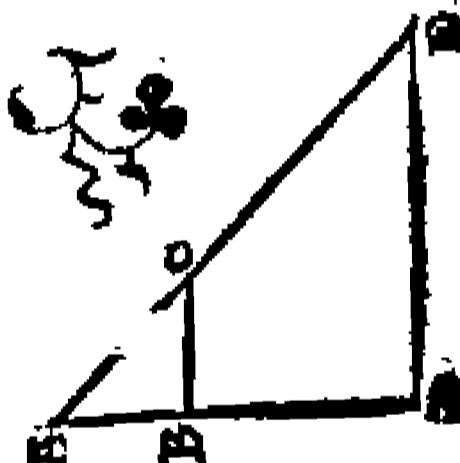
**Problema 2. Propo-
sitio 10.**

Datam rectam linea² in
sextam similiter secare,
ut data altera recta secta
fuerit.

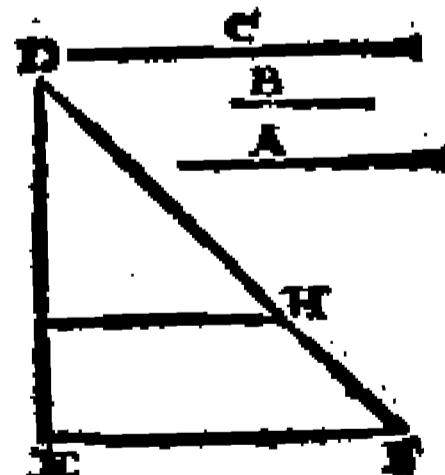
**Problema 3. Propo-
sitio 11.**

Duabus datis rectis li-
neis, tertiam proportiona-
lem adinuenire.

**Problema 4. Propo-
sitio 12.**

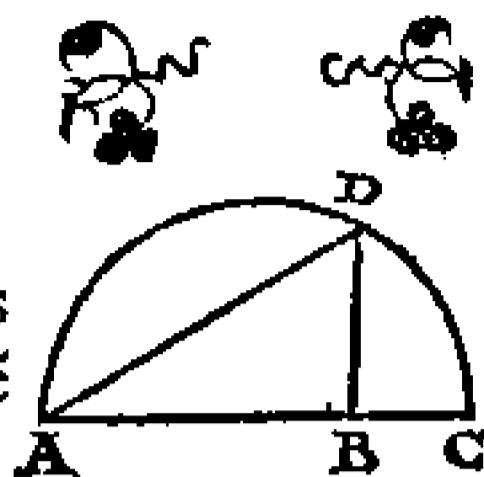
Tribus datis rectis lineis,
quartam proportiona-
lem adinuenire.

G Proble-

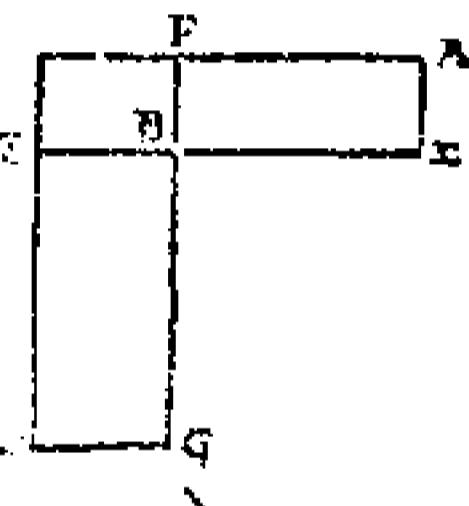
Problema 5. Propo-
fitio 13.

Duab' datis rectis lineis
mediam proportionale
ad inuenire.

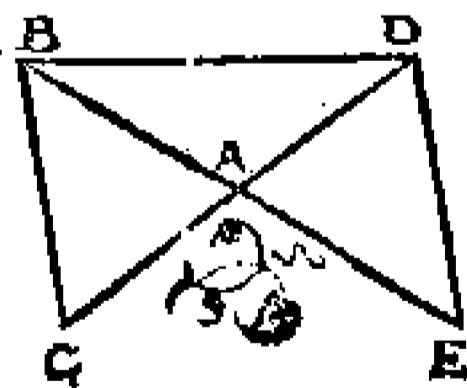
Theorema 9. Propositio 14.

Aequalium, & vnū vni æqualem habentiū
angulum parallelogrammorum reciprocā
sunt latera, quæ circum æquales angulos:
& quorū parallelo-
grammorū vnū angu-
lum vni angulo æqua-
lem habentū recipro-
ca sunt latera, quæ cir-
cum æquales angulos,
illa sunt æqualia.

Theorema 10. Propositio 15.

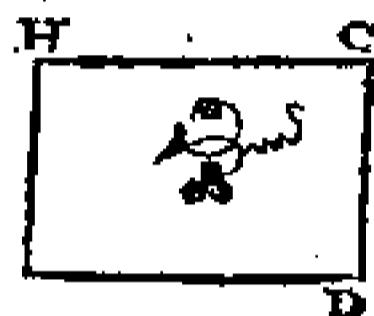
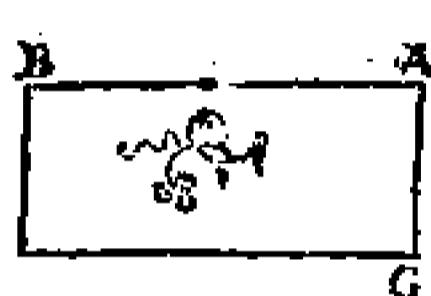
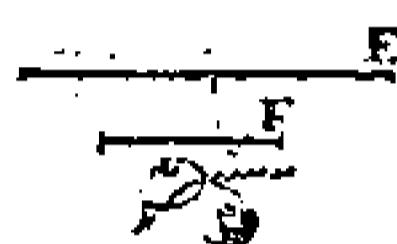
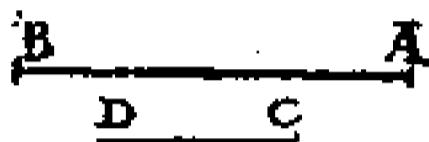
Aequalium, & vnū angulum vni æqualem
habentiū triangulorū reciprocā sunt late-
ra, quæ circum æquales
angulos: & quorū trian-
gulorū vnum angulum
vni æqualem habentium
reciproca sunt latera, q
circum æquales angulos,
illa sunt æqualia.

Theo-

Theorema ii. Propositio 16.

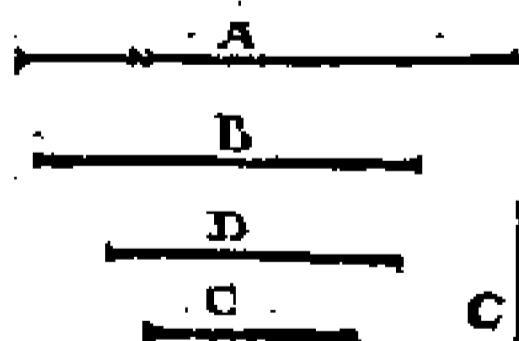
Si quatuor rectæ lineæ proportionales fuerint, quod sub extremis comprehenditur rectangulum, æquale est ei, quod sub medijs comprehenditur rectagulo. Et si sub extremis comprehensum rectangulum æquale fuerit ei, quod sub medijs continetur rectangulo, illæ quatuor rectæ lineæ proportionales erunt.

Theorema i2. Propositio 17.

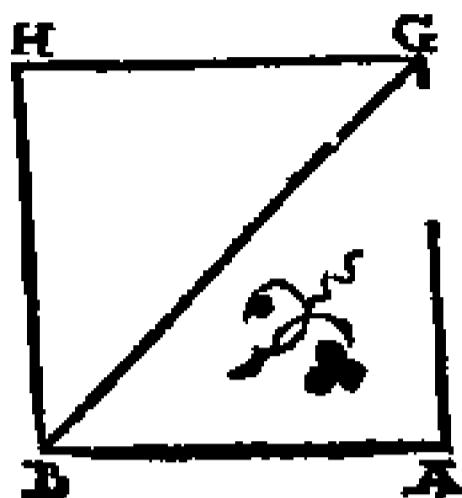
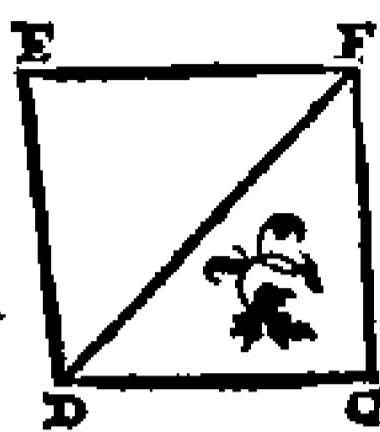
Si tres rectæ lineæ sint proportionales, quod sub extremis comprehenditur rectangulum æquale est ei, quod à media describitur quadrato: & si sub extremis comprehensum rectangulum æquale sit ei quod à media describitur quadrato, illæ tres rectæ lineæ proportionales erunt.

G 2 Pro-

Problema 6. Propositio 18.

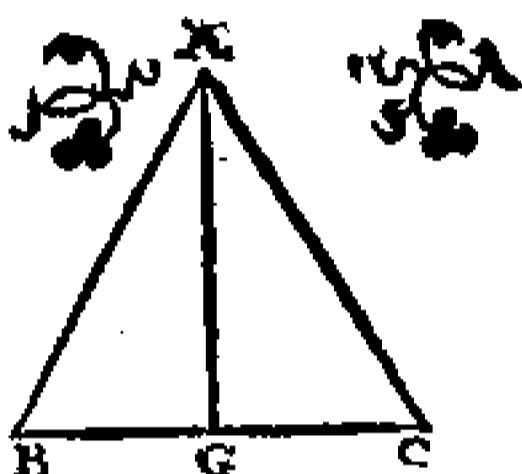
A data re-
cta linea,
dato recti
lineo simi-
lesimili-
terq; po-
situm re-

Et lineum describere.

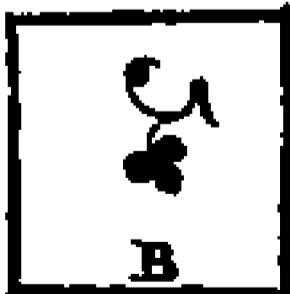
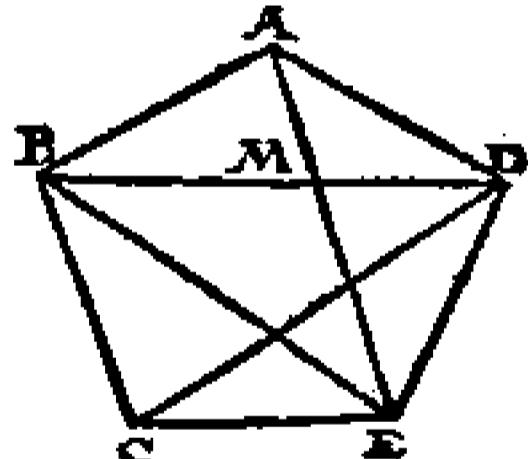
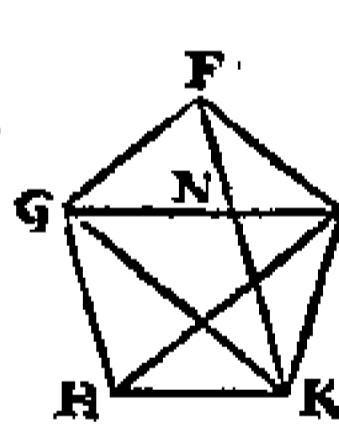
Theorema 13. Propositio 19.

Similia
triangula
inter se
sunt in du-
plicata
ratioē la-
terū homologorū.

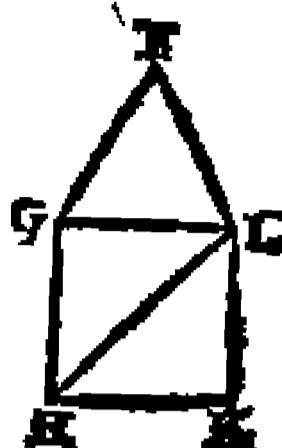
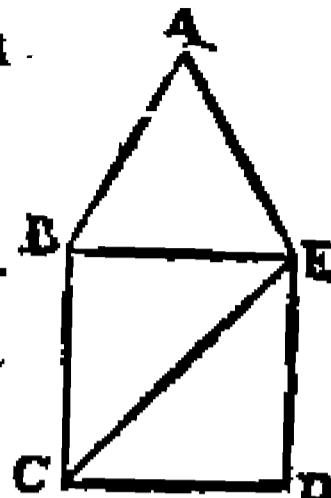
Theorema 14. Propositio 20.

Similia
polygona in si-
milia tri-
angula
diuidun-
tur, & nu-
mero &
qualia,
& homo-
loga to-
tis. Et po-

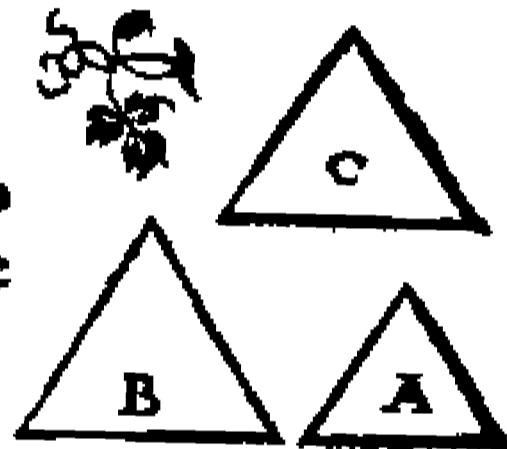
et c.

Iygonadu
plicatam
habent cā
inter se ra-
tionē, quā
latus ho-
mologum
ad homologum latus.

Theorema 15. Pro- positio 21.

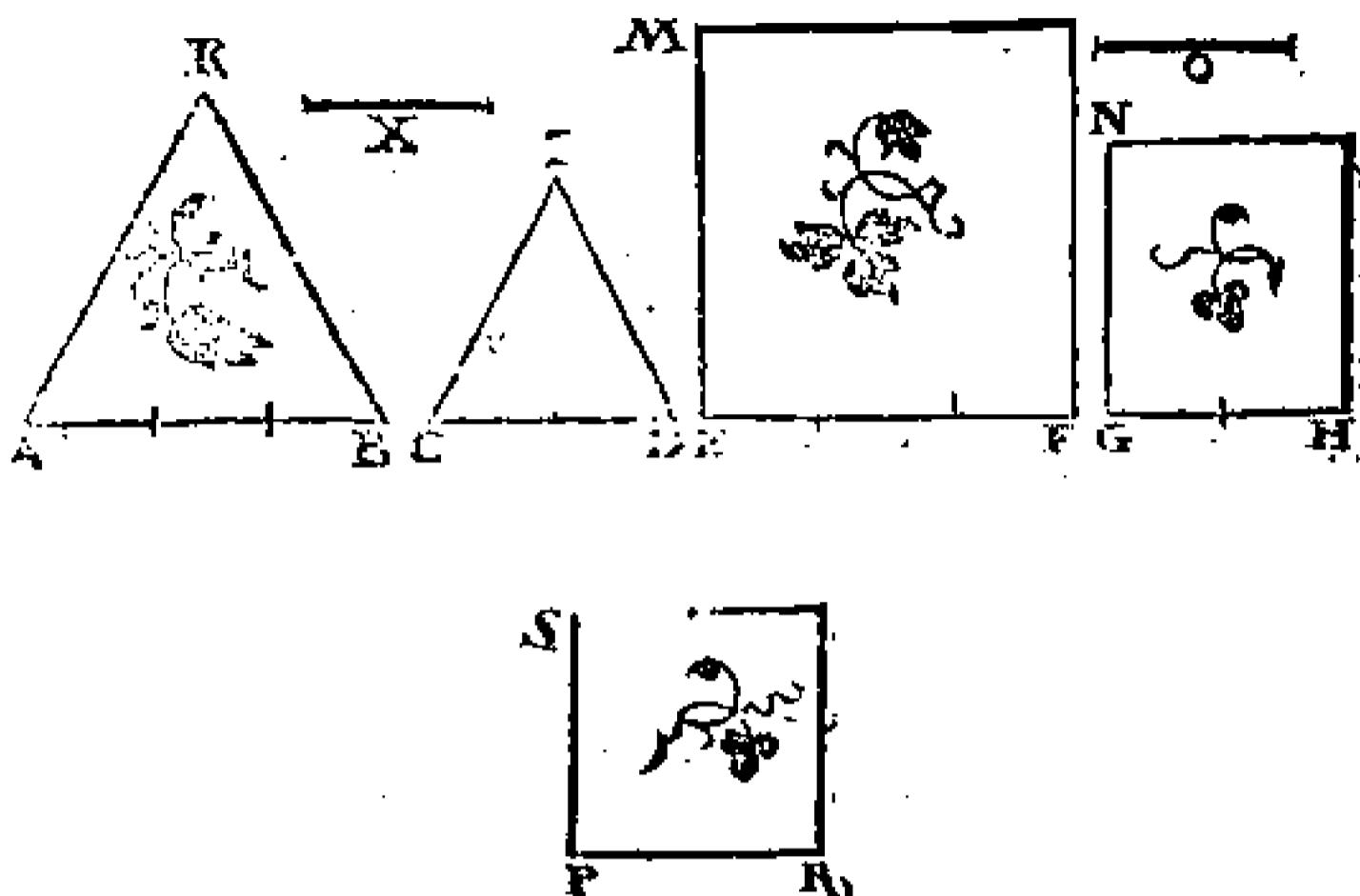
Quæ eidem rectilineo
sunt similia, & inter se
sunt similia.

Theorema 16. Pro- positio 22.

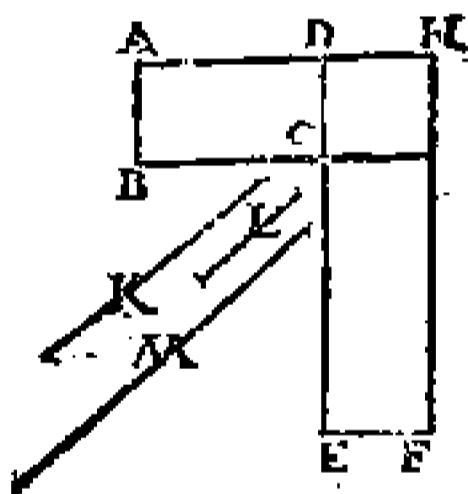
Si quatuor recte lineæ proportionales fuerint: & ab eis rectilinea similia similiterq; descripta proportionalia erint. Et si à rectis lineis similia similiterq; descripta rectilinea proportionalia fuerint, ipse etiam re-

74 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
Ex lineæ proportionales erunt.

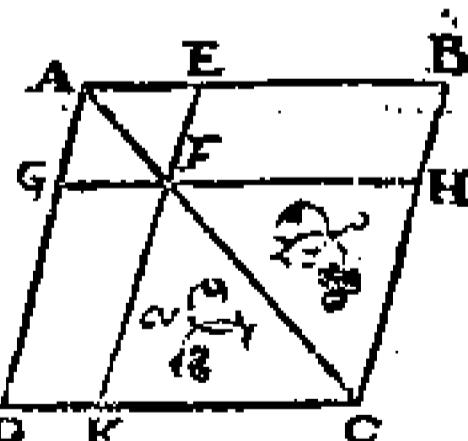
Theorema 17. Propositio 23.

Ac qui angula parallelogramma inter se ratione habent eam, quæ ex lateribus componitur.

Theorema 18. Propositio 24.

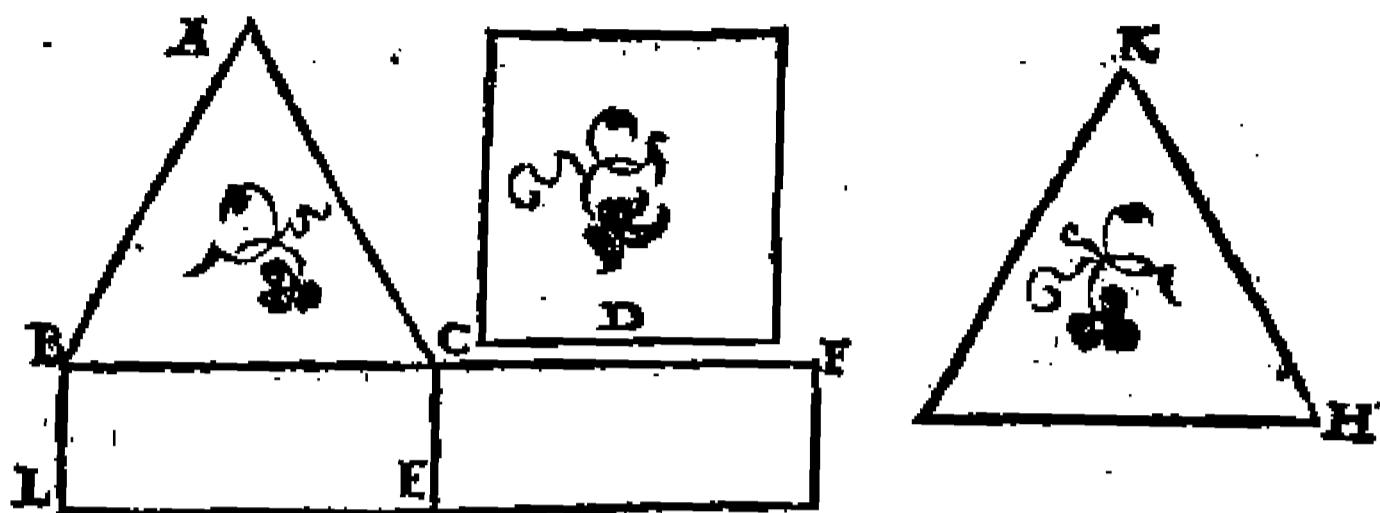
In omni parallelogrammo, quæ circa diametrū sunt parallelogramma, & toti & inter se sunt similia.

Proble-

Problema 7. Propositio 25.

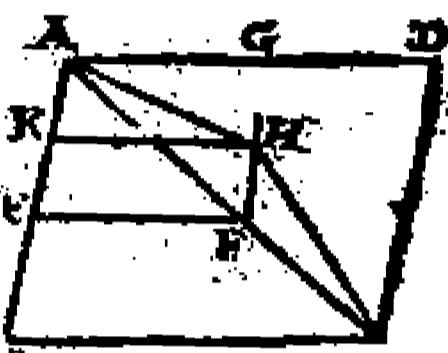
Dato rectilinico simile, & alteri dato equale idem constituere.

Theorema 19. Pro-

positio 26.

Si à parallelogramo par-
allelogrammū ablatū
sit, & simile toti & simi-
liter positum communē
cum eo habens angulum, hoc circum can-
dem cum toto diametrum consistit.

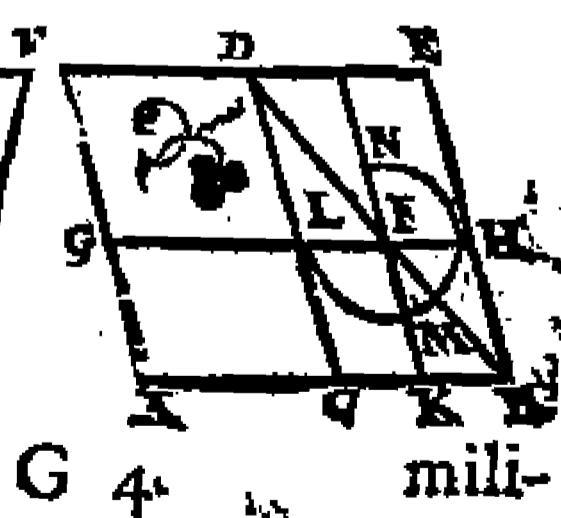

Theorema 20. Propositio 27.

Omnium parallelogramorum secundum
candem rectam lineam applicatorū defi-
ciēti-

umq;

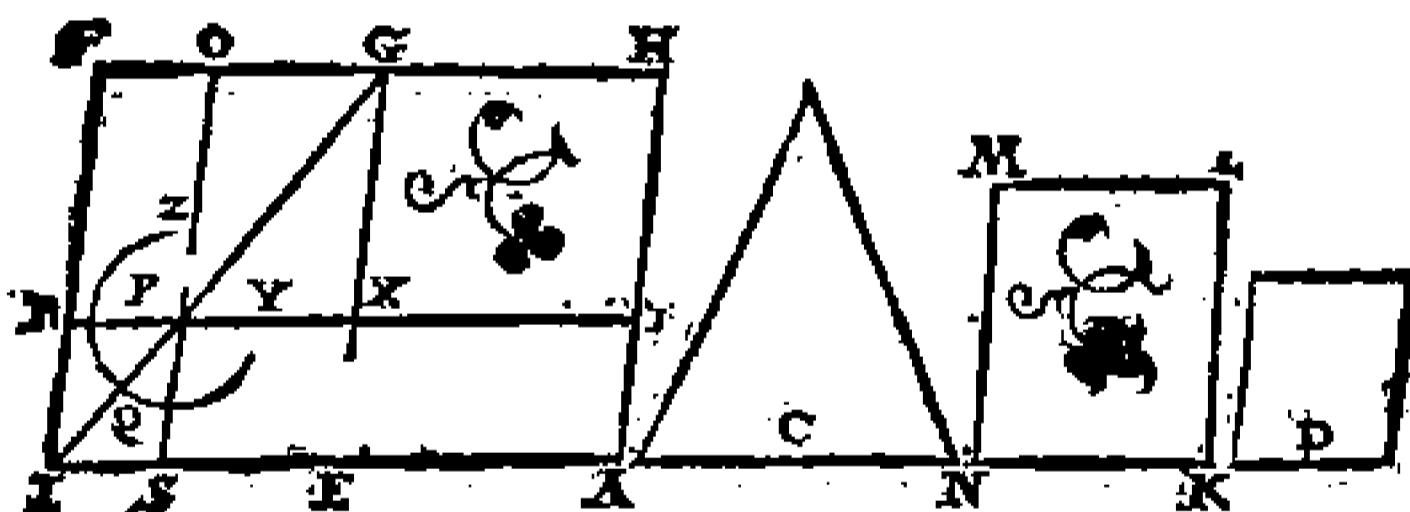
figu-
ris pa-
ralle-
logrā-
mis si

G 4 mili-

35 EYCLID. ELEMENT. GEOM.
in libus simili terque positis ei, quod à di-
midia describitur, maximum, id est, quod
ad dimidiā applicatur parallelogram-
mum simile existens defectui.

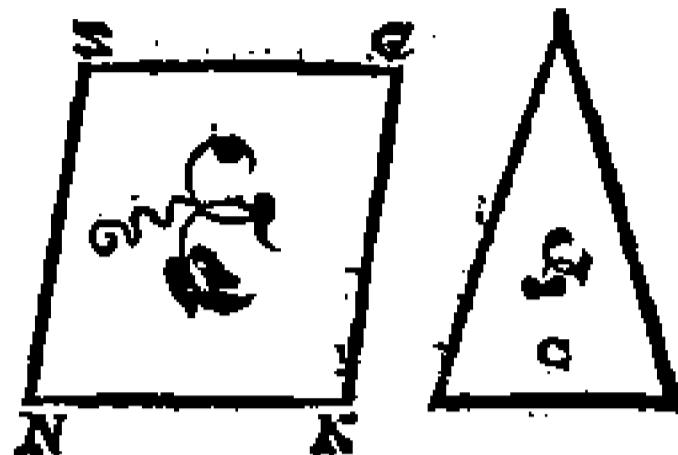
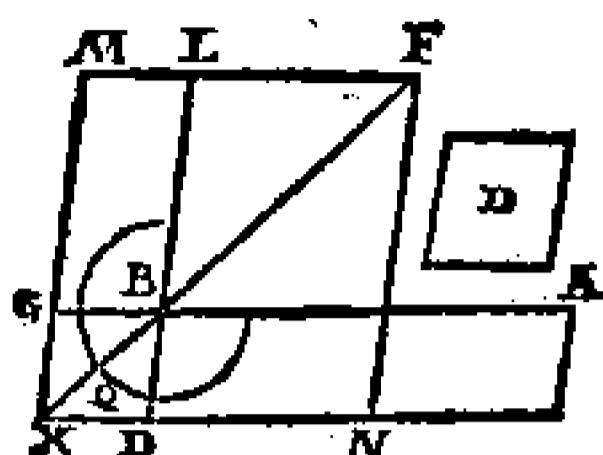
Problema 8. Propositio 28.
Ad datam lineam rectam, dato rectilineo
æquale parallelogrammum applicare de-
ficiens figura parallelogramma, quæ simi-
lis fit alteri rectilineo dato. Oportet autem
datum rectilincum, cui æquale applican-
dum est, non maius esse eo quod ad dimi-
diā applicatur, cùm similes sint defectus
& eius quod à dimidia describitur, & eius
cui simile deesse debet.

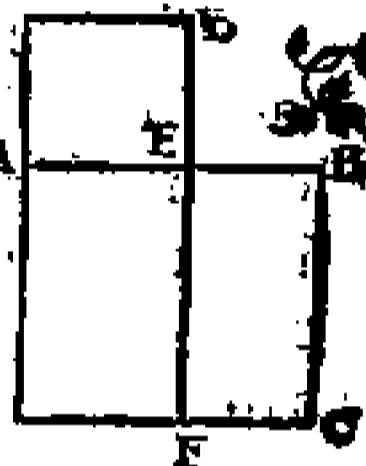
Problema 9. Propo-
sitio 29.

Ad datam rectam lineam, dato rectilineo
æquale parallelogrammum applicare, exce-
des figura parallelogramma, quæ similis fit
paral-

parallelogrammo alteridato.

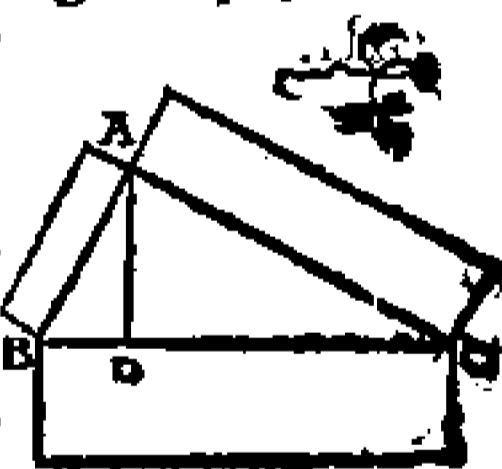
Problema 10. Propo-
sitio 30.

Propositam rectam lineam terminatam, extrema ac media ratione secare.

Theorema 21. Propositio 31.

In rectangulis triangulis, figura quævis à latere rectū angulū subtendente descripta è qualibet figuris, quæ priori illi similes & similiter positæ à lateribus rectū angulum cōtinentibus describuntur.

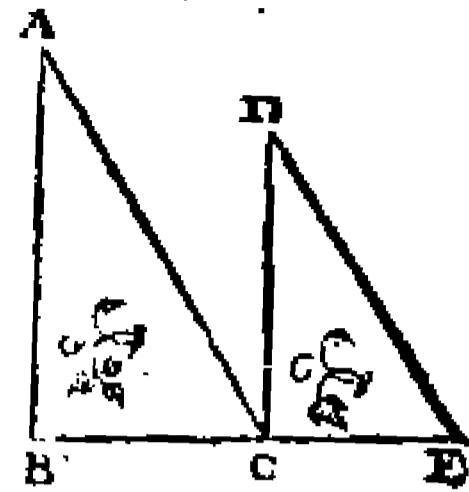
Theorema 22. Propo-
sitio 32.

Si duo triangula, quæ duo latera duobus lateribus proportionalia habeant, secundum

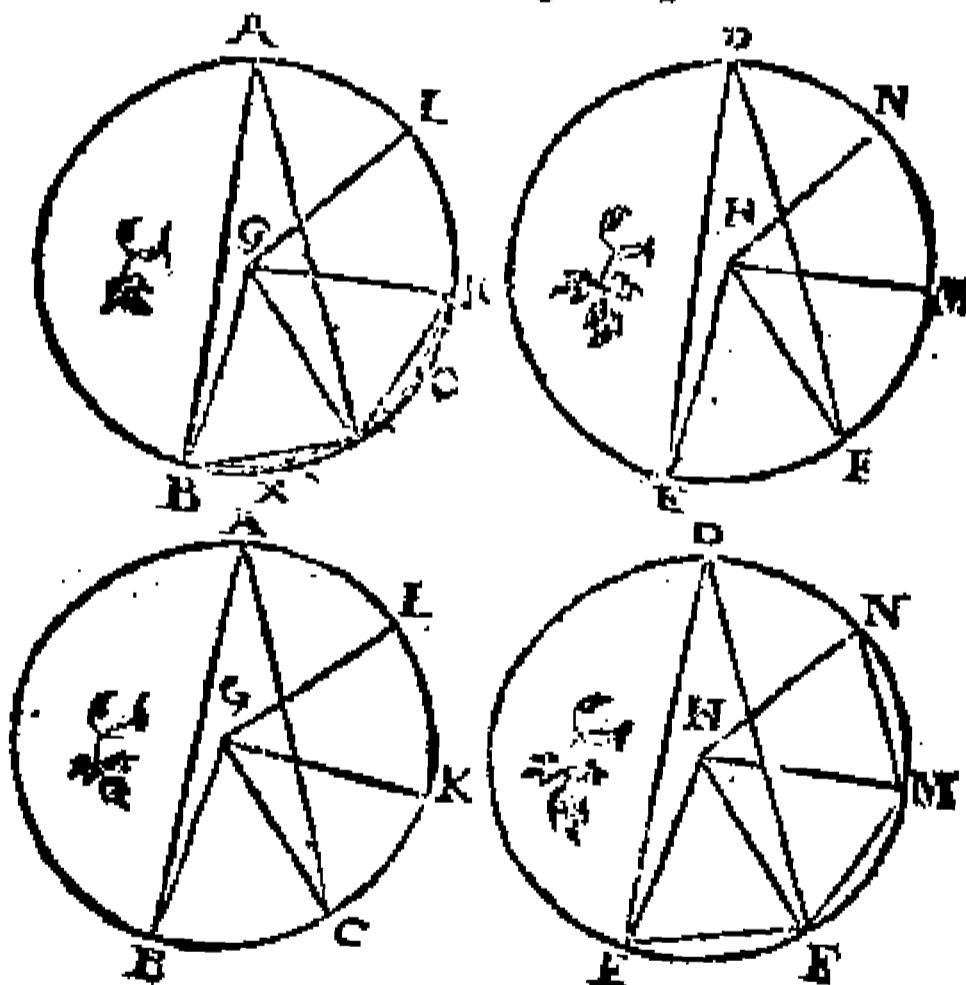
G 5

vnus

78 EUCRIDI. ELEMENT. GEOM.
 vnum angulū compoſita fuerint, ita vt homologa eorum latera ſint etiam parallela, tū reliqua illorū triangulorum latera in rectam linēam colloquata reperiēntur.

Theorema 23. Propofitio 33.
 Inæqualibus circulis anguli eandē habent rationem cū iſis peripherijs in quibus iſiſtūt, ſiue ad cētra, ſiue ad peripherias coſtituti, illis iſiſtant peripherijs In ſuper verò & feſto- res q̄ p̄c qui ad cētra coſtitūt.

ELEMENTI VI. FINIS.

EVCLIDIS⁷⁹ ELEMENTVM SEPTIMVM.

DEFINITIONES.

1

Vnitas, est secūdum quam entium quod-
que dicitur vnum.

2

Numerus autem, ex vnitatibus composita
multitudo.

3

Pars, est numerus numeri minori maioris,
cùm minor metitur maiorem.

4

Partes autem, cùm non metitur.

5

Multiplex verò, maior minoris, cùm maio-
rem metitur minor.

6

Par numerus est, qui bifariam diuiditur.

7

Impar verò, qui bifariam non diuiditur:
vel, qui vnitate differt à pari.

8

Pariter par numerus est, quem par nume-
rus metitur per numerum parem.

9 Pari

9

Paritor autem impar, est quem par numerus metitur per numerum imparem.

10

Impariter verò impar numerus, est quem impar numerus metitur per numerum imparem.

11.

Primus numerus, est quem unitas sola metitur.

12

Primi inter se numeri sunt, quos sola unitas mensura communis metitur.

13

Compositus numerus est, quem numerus quispiam metitur.

14

Compositi autē inter se numeri sunt, quos numerus aliquis mensura communis metitur.

15

Numerus numerum multiplicare dicitur, cùm toties compositus fuerit is, qui multiplicatur, quot sunt in illo multiplicante unitates, & procreatus fuerit aliquis.

16

Cùm autē duō numeri mutuò sese multiplicantes quempiam faciūt, qui factus erit planus appellabitur, qui verò numeri mutuò sese multiplicarint, illi' latera dicētur,

17 Cùm

17

Cum vero tres numeri mutuo se multipli-
cantes quempiam faciunt, qui procreatus
erit solidus appellabitur, qui autem numero
ri mutuo se multipli-
carint, illius latera
dicentur.

18

Quadratus numerus est, qui equaliter et qua-
lis: vel, qui a duobus equalibus numeris con-
tinetur.

19

Cubus vero, qui et equaliter et equalis et equali-
ter: vel, qui a tribus equalibus numeris con-
tinetur.

20

Numeri proportionales sunt, cum primus
secundi, & tertius quarti et que multiplex
est, vel eadem pars, vel eadem partes.

21

Similes plani & solidi numeri sunt, qui pro-
portionalia habent latera.

22

Perfectus numerus est, qui suis ipsius par-
tibus est et equalis.

Theorema i. Propo- sitio i.

Duobus numeris inequalibus proposi-
tis,

tis, si detrahatur semper minor de maiore, alterna, quadam subtractione, neque reliquus unquam metiatur præcedentem quoad assumpta sit unitas: qui principio propositi sunt, numeri primi inter se erunt.

A				
H	C			
F	G			
B	D	E		

Problema 1. Propositio 2.

Duobus numeris datis non primis inter se, maximam eorum communem mensuram reperire.

A		C		
A	E	F		
E	I	J		
B	D	B	D	

Problema 2. Propositio 3.

Tribus numeris datis non primis inter se, maximam eorum communem mensuram reperire.

:	:	:	:	:
A	B	C	D	E
8	6	4	2	3

:	:	:	:	:
A	B	C	D	E
18	13	8	6	3

Theorema 2. Propositio 4.

Omnis numerus, cuiusque numeri minor maioris aut pars est, aut partes.

C	C			
:	:	E		
:	:	:		
A	B	B	D	
12	7	6	9	3

Theore-

Theorema 3. Propositiō 5.

Si numerus numeri pars fuerit, & alter alterius eadē pars & simul uterque vtriusque simul eadem pars erit, quæ vnius est vnius.

C	F
G	H
B	I
D	C
6	12
4	3

Theor. 4. Prop. 6.

Si numer⁹ sit numeri partes, & alter alterius eadē partes, & simul uterque vtriusque simul eadē partes erunt, quæ sunt vnius vnius.

E	
H	
C	D
9	8
	12
D	
F	

Theorema 5. Propositiō 7.

Si numerus numeri eadē sit pars quæ detractus detracti, & reliquias reliqui eadē pars erit, quæ totus est totius.

B	
E	C
A	G
6	16
B	D
E	

Theorema 6. Propositiō 8.

Si numerus numeri eadē sint partes quæ detractus detracti, & reliquias reliqui eadē partes erunt, quæ sunt totus totius.

L	
I	
A	C
12	
M	
K	
N	

Theo-
G..M.K..N.H.

34 AVCLITI ETIEMAN. CHOM:

Theorema 7. Propositio 9.

Si numerus numeri pars C F
 sit, & alter alterius eadem : :
 pars, & vicissim quæ pars G H
 est vel partes primus ter- : :
 tij, cadē pars erit vel eadē A B D E
 partes, & secūdus quarti. 8 4 10

Theorema 8. Propositio 10.

Si numerus numeri par- E :
 tes sint, & alter alterius : :
 eadē partes, etiam vicis- H
 sim quæ sunt partes aut G H
 pars primus tertij, eadē : :
 partes erunt vel pars & A C D F
 secundus quarti. 4 6 10 18

Theorema 9. Pro-
positio II.

Si quicquamadmodum se habet totus D
 ad totum, ita detractus ad detra- B :
 ctum, & reliquias ad reliquum ita E :
 habebit ut totus ad totum. A C :
 : G :

Theorema 10. Propositio 12.

Si sint quotcunque nume- : : :
 ri proportionales, quem- A B C D
 admmodum se habet unus 9 6 3 2
 antecedentium ad unum sequētum, ita se
 habe-

habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

Theorema II. Propositio 13.

Si quatuor numeri sint : : : :
proportionales, & vicif- A B C D
fimi proportionales erunt. 12 4 9 3

Theorema 12. Propositio 14.

Si sunt quotcunque : : : : : :
numeri, & alij illis A B C D E F
æquales multitudi- 12 6 3 8 4 2
ne, qui bini sumantur & in eadem ratione:
etiam ex æqualitate in eadem ratione e-
runt.

Theorema 13. Propositio 15.

Si vnitas numerum quæ-
piam metiatur, aliter verò
nummerus aliud quendam
nummerum æquè metiatur,
& vicissim vnitas tertium
nummerum æquè metietur,
atque secundis quartum. A B C D
x 3 6

Theorema 14. Pro-
positio 16.

Si duo numeri in u- : : : :
tuò se se multiplicâ E A B C D
tes faciant aliquos 1 2 4 8 8
qui ex illis geniti fuerint, inter se æquales
erunt.

Theorema 15. Propositio 17.

Si numer⁹ duos numeros multiplicās faciat aliquos, qui ex illis procreatierunt, eandem rationem habebunt, quam multiplicati.

Theorema 16. Propositio 18.

Si duo numeri numerum quempiam multiplicantes faciant aliquos, geniti ex illis eandem habebunt rationem, quam qui illum multiplicarunt.

Theorema 17. Propositio 19.

Si quatuor numeri sint proportionales, q̄ ex primo & quarto fit, equalis erit ei qui ex secundo & tertio: & si qui ex primo & quarto fit numerus æqualis fit ei qui ex secundo & tertio, illi quatuor numeri proportionales erunt.

Theorema 18. Propositio 20.

Si tres numeri sint proportionales, qui ab extremis cōtinetur, equalis est ei qui à medio

diò efficitur. Et si quia b ex- :
 tremis cōtinetur æqualis sit A B C
 ei qui à medio describitur, il 9 6 4.
 Si tres nūmeri proportiona- :
 les erunt. D
 6

Theorema 19. Propo-
 sitio 21.

Minimi numeri omniū,
 qui eandem cū eis ratio-
 nem habēt, æqualiter me D L
 tiūtur nūmeros cāndem G H
 rationem habētcs, maior C E A E
 quidē maiorem , minor 4 3 8 6
 verò minorēm.

Theorema 20. Propositio 22.

Si trés sint numeri & alij multitudine illis
 æquales, qui binis sumantur & in eadem ra-
 tione, sit autem perturbata eorū propor-
 tio, etiam ex æ- : : : : :
 qualitate in ea- A B C D E F
 dem ratione- 6 4 3 12 8 6
 rūnt.

Theorema 21. Propositio 23.

Primi inter se numeri minimi sunt omniū
 eandem cum eis ra- : : : :
 tionem habentium. A B E C D
 5 6 2 4 3
 H 2 Theo-

Theorema 22. Propositio 24.

Minimi numeri omni- : : : :
um eandem cum eis ra A B C D E
tionem habentiū, pri- 8 6 4 3 2
mi sunt inter se.

Theorema 23. Propositio 25.

Si duo numeri sint primi inter se, qui alter
utrum illorum metitur : : : :
numerus, is ad reliquū A B C D
primus erit. - 6 7 3 4

Theorema 24. Propositio 26.

Si duo numeri ad quē :
piam numerū primi 3
sint, ad eundē primus B
is quoque futurus est, : : : :
qui ab illis productus A C D E F
fuerit. 5 5 5 3 2

Theorema 25. Propo-
sition 27.

Si duo numeri primi sint in- :
ter se, q̄ ab uno eorū signatur A : :
ad reliquum primus erit. 7 6 3

Theorema 26. Propositio 28.

Si duo numeri ad duos numeros ambo ad
utrumque primi sint, : : : : :
& qui ex eis signen- A B E C D F
tur, primi inter se e- 3 5 15 2 4 8
runt.

Theore-

Theorema 27. Propositio 29.

Si duo numeri primi sint inter se, & multiplicās vterq; scipsum procreet aliquē, qui ex ijs producti fuerint, primi inter se erūt.
Quod si numeri initio propositi multiplicātes eos qui producti sunt, effeccrint aliquos, hi quoq; inter se primi erūt, & circa extremos idē hoc : : : : :
 semper eueniet. A C E B D F
 3 6 27 4 16 63

Theorema 28. Propositio 30.

Si duo numeri primi sint inter se, etiam simul vterq; ad vtrunq; illorū primus erit. Et si simul vterq; ad vnum aliquem eorū primus sit, etiam qui initio positi sunt numeri, primi inter se erunt. C : : A B D
 7 5 4

Theorema 29. Propositio 31.

Omnis primus numerus ad omnem numerum quem non metitur, primus est. A B C
 7 10 5

Theorema 30. Propositio 32.

Si duo numeri se mutuo multiplicātes faciant aliquem, hūc aut ab illis productum metiatur primus quidam numerus, is alterum etiā metitur eorum qui initio positi erant. A B C D E
 2 6 12 3 4

H 3 Theor-

Theorema 31. Propositio 33.

Omnem compositum numeri aliquis primus metietur. A B C
27 9 3

Theorema 32. Propositio 34.

Omnis numerus aut primus est, : : :
aut cum aliquis primus metitur. A A
3 6 3

Problema 3. Propositiō 35.

Numeris datis quotcūnque, reperire minimos omnium qui eandem cum illis rationem habeant.

: : : : :	: : : : :	: : : : :
A B C D E F	G H K I M	
6 8 12 2 3	4 6 2 3 4	3

Problema 4. Propositiō 36.

B	C	D	E	F
A				
7	12	8	4	5

Duobus numeris
datis reperire
quem illi minimū
metiantur numeri.
rum.

A	E	C	D	G	H
6	9	12	9	2	3

Theo-

Theorema 33. Propositio 37.

Si duo numeri numerū
quempiam metiantur, &
minimus quem illi meti-
untur eundem metietur.

B E C
2 3 6 12

Problema 5. Pro-
positio 38.

Tribus numeris da-
tis reperire quem
minimum numerū
illi metiantur.

A B C D E

3 4 6 12 8

: : : : :

A B C D E F

3 6 8 12 24 16

Theorema 34. Propositio 39.

Si numerum quispiam numerus metiatur,
mensus partem habe-
bit metienti cognomi-
nem.

: : : :

A B C D

12 4 3 1

Theorema 35. Propositio 40.

Si numerus partem habuerit quālibet, il-
lum metietur numerus
parti cognominis.

: : : :

A B C D

8 4 2 1

Problema 6. Propositio 41.

Numerum reperire,
qui minimus cùm
fit, datas habeat par-
tes.

: : : :

A B C G H

2 3 4 12 10

EVCLIDIS

ELEMENTVM

OCTAVVM.

Theorema i. Propositio i.

Si sint quotcūq; numeri deinceps proportionales, quorum extremi sint inter se, primi, minimi : : : : : : :
 misunt A B C D E F G H
 omnium 8 12 18 27 6 8 12 18
 eandem cum eis rationem habentium.

Problema i. Propositio i.

Numeros reperire deinceps proportionales minimos, quotcunc; iussit quispiam in data ratione.

:	:	:	:	:	:	:	:	
A	B	C	D	E	F	G	H	K
3	4	2	12	16	27	36	49	64

Theorema 2. Propositio 3.

Conuersa primæ.

Si sint quotcūq; numeri deinceps proportionales minimi habentium eandem cum eis rationem, illorum extremi sunt inter se primi.

:	:	:	:	:	:	:	:	:	:			
A	B	C	D	E	F	G	H	K	L	M	N	O
27	16	48	64	3	4	9	12	16	27	36	48	64

Pro-

Problema 2. Propositiō 4.

Rationibus datis quotcunque in minimis numeris reperire numeros deinceps minimos in datis rationibus.

Theorema 3. Propositio 5.

Planis numeri rationem inter se habent ex lateribus compositam.

A	B	C	D	E	F	G	H	K
18	22	32	3	6	4	8	9	12

Theorema 4. Propositio 6.

Si sint quotlibet numeri deinceps A B C D E F G H proportionales, primus autem secundum non metiatur, neque alius quispiam ullum metietur.

H 5 The-

Theorema 5. Propositio 7.

Si sint quotcunque numeri deinceps proportionales, primus autem extremi metiatur, is etiam secundum metietur.

A	B	C	D
4	6	12	24

Theorema 6. Propositio 8.

Si inter duos numeros medij continua proportione incident numeri, quot inter eos medij continua proportione incident numeri, tot & inter alios eandem cum illis habentes rationem medij continua proportione incident.

A	C	D	B	G	H	K	L	C	M	N	F
4	9	27	81	1	3	9	27	2	6	18	54

Theorema 7. Propositio 9.

Si duo numeri sint inter se primi, & inter eos medij continua proportione incidat numeri, quot inter illos medij continua proportione incident numeri, totidem & inter utrumque eorum ac unitate deinceps medij continua proportione incident.

A	M	H	E	F	N	C	K	X	G	D	L	O	B
27	27	9	36	3	36	1	12	48	4	48	15	64	64

Theo-

Theorema 8. Propositio 10.

Si inter duos numeros & vnitatē continuē proportionales incidāt numeri quot inter utrumque ipsorum & vnitatē deinceps medij continua proportionē. A : : : :
 incidunt numeri, totidē 27 : K : L : :
 & inter illos E 36 H 48 B
 medij continua 9 D 12 F 16 64
 proporcione incident.

Theorema 9. Propositio 11.

Duorum quadratorū numerorum unus medius proportionalis est numerus: & quadratus ad quadratum duplicatam A C E D B
 habet lateris ad latitatem rationem. 9 3 12 4 16

Theorema 10. Propositio 12.

Duorum cuborum numerorū duo medij proportionales sunt numeri: & cubus ad cubum triplicatam habet lateris ad latus rationem.

A	H	K	B	C	D	E	F	G
27	36	48	64	3	4	9	12	16

Theo-

Theorema II. Proposition 13.

Si sint quotlibet numeri deinceps proportionales, & multiplicans quisq; scipsum faciat aliquos, qui ab illis producti fuerint, proportionales erunt: & si numeri primum positi, ex suo in procreatos ductu faciat aliquos, ipsi quoque proportionales erunt.

Theorema 12. Proposition 14.

Si quadratus numerus quadratum numerū metiatur, & latus viius metietur latus alterius. Et si vnius quadrati latus A E B C D metiatur latus alterius 9 12 16 3 4 & quadratus quadratum metietur.

Theorema 13. Propositio 15.

Sic cubus numerus cubum numerū metiat-
tur, & latus vniꝝ metietur alterius latus. Et
si latus vniꝝ cubi latus alterius metiatur,
tum

tum cubus cubum metietur.

\vdots							
A	H	K	B	C	D	E	F
8	16	28	64	2	4	4	8

Theorema 14. Propositio 16.

Si quadratus numerus quadratum numerum non metiatur, neque latus unius metietur alterius latus.

Et si latus unius quadrati non metiatur latus alterius, neque quadratus quadratum metietur.

\vdots	\vdots	\vdots	\vdots
A	B	C	D
9	16	3	4

Theorema 15. Propositio 17.

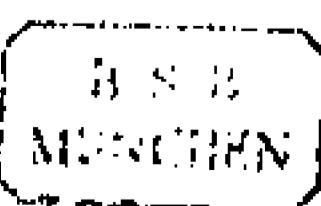
Sic cubus numerus cubum numerum non metiatur, neque latus unius latus alterius metietur.

Et si latus cubi alicuius latus alterius non metiatur, neque cubus cubum metietur.

\vdots	\vdots	\vdots	\vdots
A	B	C	D
8	27	9	11

Theorema 16. Propositio 18.

Duorum similium planorum numerorum unus medius proportionalis est numerus, & planus ad planum duplicatum habet literis homologi

98 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
logi ad latus homologum rationem.

Theorema 17. Propositio 19.
Inter duos similes numeros solidos, duo
medij proportionales incidunt numeri:
& solidus ad similem solidum triplicatam
rationem habet lateris homologi ad latus
homologum.

A	N	X	B	C	D	E	F	G	H	K	M	L
8	12	18	27	2	2	3	3	3	3	4	6	9

Theorema 18. Propo-
sitio 20.
Si inter duos numeros unius medius pro-
portionalis incidat unus numerus similes
planis erunt illi A C B D E F G
numeri. 18 24 33 3 4 6 8

Theorema 19. Proposi-
tio 21.
Si inter duos numeros duo medij propor-
tionales incident numeri, similes solidi
sunt illi numeri.

A	C	D	B	E	F	G	H	K	L	M
27	36	44	64	9	12	16	3	3	3	4

Theo-

Theorema 20. Propositio 22.

Sitres numeri deinceps sint proportionales, primus autem sit quadratus, & tertius quadratus erit.

Theorema 21. Propositio 23.
Si quatuor numeri deinceps sint proportionales, primus autem sit cubus, & quartus cubicus erit.

Theorema 22. Propositio 24.
Si duò numeri rationem habeant inter se, quam quadratus numerus ad quadratum numerum, primus autem sit quadratus, & se secundus quadratus erit.

Theorema 23. Propositio 25.
Si numeri duo rationem inter se habeant, quam cubus numerus ad cubum numerū, primus autem cubus sit, & secundus cubus erit.

$\ddot{\text{A}}$	$\ddot{\text{E}}$	$\ddot{\text{F}}$	$\ddot{\text{B}}$	$\ddot{\text{C}}$	$\ddot{\text{D}}$		
8	12	18	27	64	95	147	216

Theo-

Theorema 24. Pro-
positio 26.

Similes plani numeri rationem inter se ha-
bent, quam quadratus : : : : : : : :
numerus ad quadratum A C B D E F
numerum. 18 24 32 9 12 16

Theorema 25. Pro-
positio 27.

Similes solidi numeri rationem habet in-
ter se, quam cubus numerus ad cubum nu-
merum.

A	C	D	B	E	F	G	H
16	24	46	54	3	12	18	47

ELEMENTI VIII. FINIS.

E V C L I

EVCLIDIS^{tot} ELEMENTVM NON V M.

Theorema 1. Propositio 1.

Si duo similes plani numeri mutuo sc̄e multiplicātes quendā : : : : : procreent, A E B D C productus quadratus 4 6 9 16 24 36 crit.

Theorema 2. Propositio 2.

Si duo numeri mutuo sc̄e multiplicantes quadratum faciant, illi similes sunt plani. A B D C 4 6 9 18 36

Theorema 3. Propositio 3.

Sic cubus numerus sc̄ipsum multiplicās, p̄creet ali- : : : : : quē, prōvni D D A : : B ductus cū tas 3 4 8 16 32 64 bus erit.

I Theo-

Theorema 4. Propositio 4.

Sic cubus numerus cubū : : : :
 numerum multiplicans A B D C
 quendam procreet, pro- 8 27 64 216
 creatus cubus erit.

Theorema 5. Propositio 5.

Sic cubus numerus numerum quendā mul-
 tiplicans cubum pro- : : : :
 creet, & multiplica- A B D D
 tus cubus erit. 27 64 729 17 28

Theorema 6. Propositio 6.

Si numerus scipsum : : :
 multiplicans cubum A B C
 procreet, & ipse cu- 27 729 1968;
 bus erit.

Theorema 7. Propositio 7.

Si compositus numerus quedam numerū
 multiplicans quem- : : : :
 piam procreet, pro- A B C D E
 ductus solidus erit. 6 8 48 2 3

Theorema 8. Propositio 8.

Si ab unitate quotlibet numeri deinceps p-
 portionales sint, tertius ab unitate quadra-
 tus est, & vnu intermitentes omnes: quar-
 tus autē cubus, & duobus intermissis om-
 nes:

ines. septimus verò cubus simul & quadra
tus, & quinque vni intermis-
sis omnes : A B C D E F
fas 3 9 27 81 243 729

Theorema 9. Propositio 9.

Si ab unitate sint
quotcunque numeri deinceps
proportionales,
sit autem quadratus is qui unitatem
sequitur, &
reliqui oēs qua-
drati erūt. Quod
si qui unitatem
sequitur cubus
sit, & reliqui om-
nes cubi erunt:

$$\begin{array}{r}
 531441 \quad F \quad 732969 \\
 \hline
 59049 \quad E \quad 531441 \\
 \hline
 6561 \quad D \quad 59049 \\
 \hline
 729 \quad C \quad 6561 \text{ cub} \\
 \hline
 81 \quad B \quad 729 \\
 \hline
 9 \quad A \quad 81 \\
 \hline
 0 \\
 \hline
 \text{Unitas.}
 \end{array}$$

Theorema 10. Propositio 10.

Si ab unitate numeri quotcunque propor-
tionales sint, non sit autē quadratus is qui
unitatem sequitur, o : A B C D E F
neq; alias Vni- 3 9 36 81 243 729
vllus qua dratus erit, deptis tertio ab unitate ac om-
nibus

nibus vnum intermittētibus. Quod si qui vnitatem sequitur, cubus non sit, neque aliis ullus cubus erit, demptis quarto ab vnitate ac omnibus duos intermittētibus.

Theorema ii. Propositio ii.

Si ab vnitate numeri quotlibet deinceps proportionales sint, minor maiore metitur per quempiam corum qui in proportionalibus sunt numeris.

. : : :	A D C D E
1 2 4 8 16	

Theorema i2. Propositio i2.

Si ab vnitate quotlibet numeri sint proportionales, quo primorum numerorū ultimum metiuntur, totidem & cum qui vnitati proximus est, metiuntur.

Vni- tas.	A	B	C	D	E	H	G	F
	4	16	64	259	z	8	32	128

Theorema i3. Propositio i3.

Si ab vnitate sint quotcunq; numeri deinceps proportionales, primus autē sit qui vnitatē sequitur, maximū nullus aliis metie-

tetur, ijs exceptis qui in proportionalib^z
sunt numeris.

Vnus tas.	A	B	C	D	E	H	G	F
	3	9	27	81				

Theorema 14. Propositio 14.

Si minimum numerum primi aliquot numeri metiatur, nullus aliis numerus primus illum metietur, ijs exceptis qui primò metiuntur.

A	B	C	D	E	F
4	2	3	6		

Theorema 15. Propositio 15.

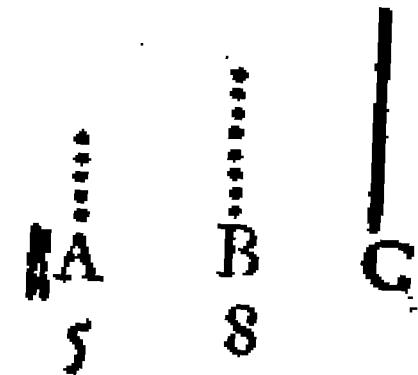
Si tres numeri deinceps proportionalisint minimi, eadē cum ipsis habētiū rationē, duo quilibet compositi ad tertium primi erunt.

A	C	B	A	C	B	D
9	16	12	9	16	12	3

I 3. Theo-

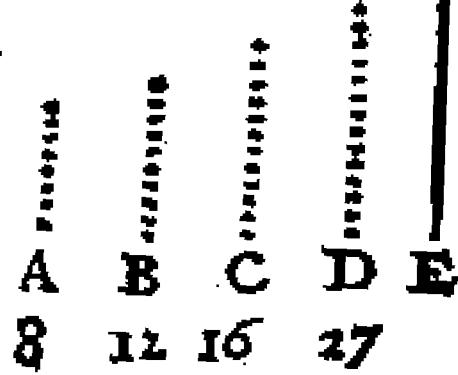
Theorema 16. Propositio 16.

Si duo numeri sint inter se
primi, non se habebit que-
admodum primus ad secu-
dum, ita secundus ad que-
piam alium.

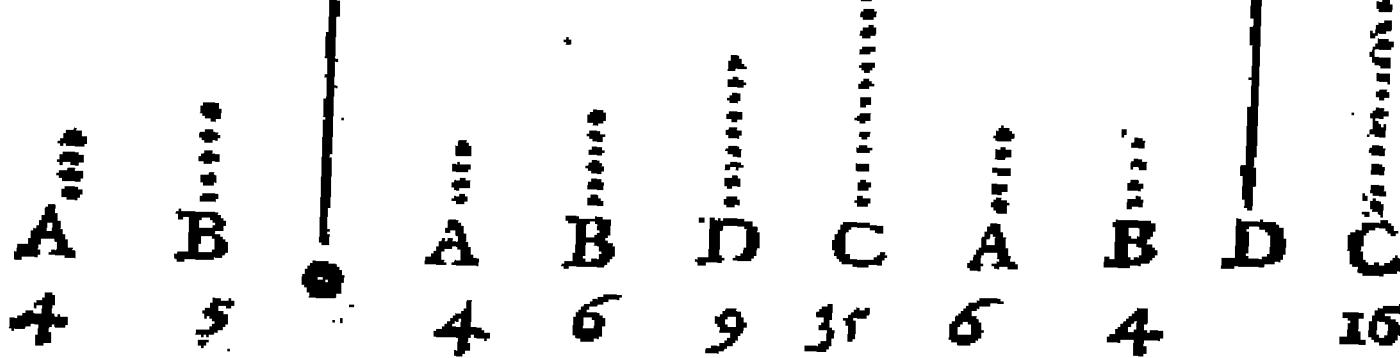
Theorema 17. Propositio 17.

Si sint quotlibet numeri
deinceps proportionales,
quorum extremi sint in-
ter se primi, non erit que
admodum primus ad se-
cundum, ita ultimus ad
quempiam alium.

Theorema 18. Propositio 18.

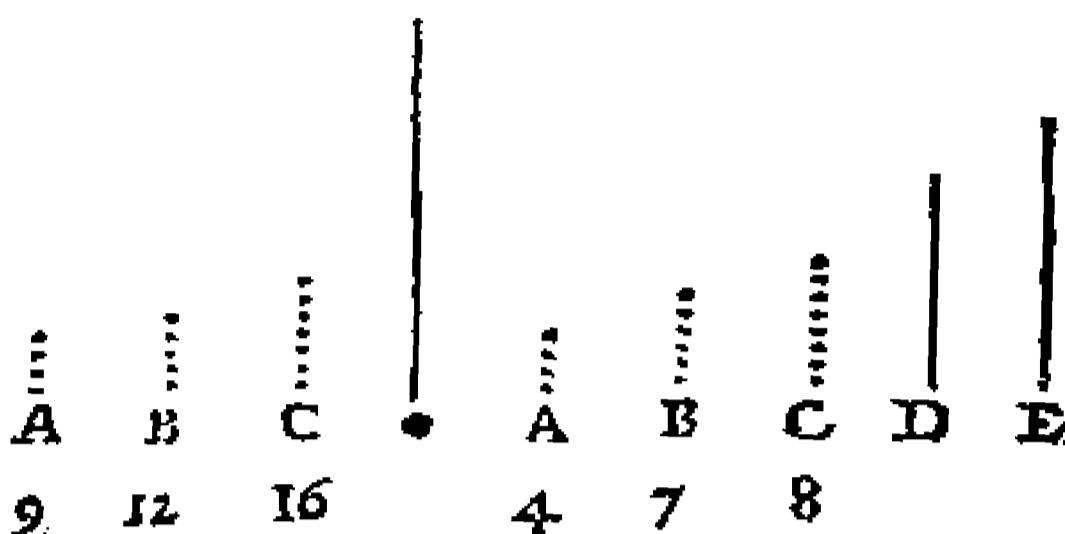
Duob' numeris datis, considerare possitne
tertius illis inueniri proportionalis.

Theore-

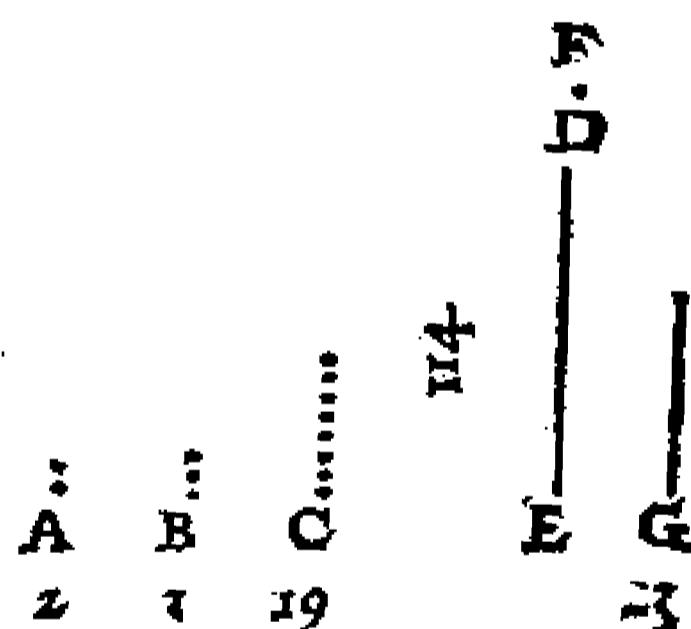
Theorema 19. Proposition 19.

Tribus numeris datis, considerare possit-
ne quartus illis reperi proportionalis.

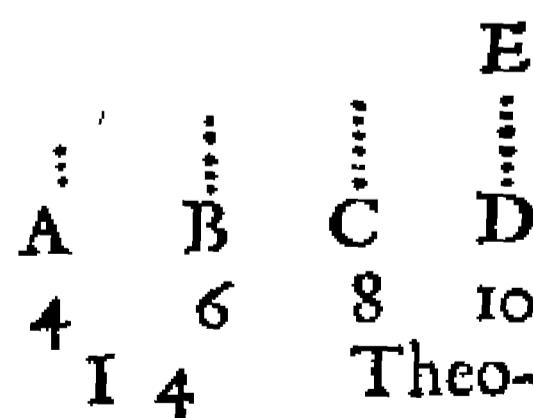
Theorema 20. Proposition 20.

Primi numeri
plures sunt qua-
cunque proposi-
ta multitudine
primorum nu-
merorum.

Theorema 21. Proposition 21.

Si pares numeri quo-
libet compositi sint,
totus est par.

Theo-

Theorema 22. Propositio 22.

Si impares numeri quot libet compositi sint, sit autem par illorum multitudo, totus par erit. $\begin{array}{cccc} A & B & C & D \\ 5 & 9 & 7 & 3 \end{array}$

Theorema 23. Propositio 23.

Si impares numeri quot cunque compositi sint, sit autem impar illorum multitudo, & totus impar $\begin{array}{cccc} A & B & C & E \\ 5 & 7 & 8 & 1 \end{array}$

Theorema 24. Propositio 24. $\begin{array}{cc} A & C \end{array}$

Si de pari numero par detractus sit, & reliquus par erit. $\begin{array}{cc} 6 & 4 \end{array}$

Theorema 25. Propositio 25. $\begin{array}{cc} B & D \end{array}$

Si de pari numero impar deductus sit, & reliquus impar erit. $\begin{array}{cc} 8 & 4 \end{array}$

Theorema 26. Propositio 26. $\begin{array}{cc} B & D \end{array}$

Si de impari numero impar deductus sit, & reliquus par erit. $\begin{array}{cc} 4 & 6 \end{array}$

Theo

Theorema 27. Propo-
sitio 27.

Si ab impari numero par abla- : : :
tus sit, reliquus impar erit. A D C
1 4 4

Theorema 28. Pro-
positio 28.

Si impar numerus parem A B C
multiplicas, procreet que- 3 4 12
piam, procreatus par erit.

Theorema 29. Propo-
sitio 29.

Si impar numerus imparē nu- : : :
merum multiplicans quem- A B C
dam procreet, procreatus im- 3 5 15
par erit.

Theorema 30. Propo-
sitio 30.

Si impar numerus parē nu- : : :
merum metiatur, & illius A C B
dimidium metietur. 3 6 18

Theorema 31. Pro-
positio 31.

Si impar numerus ad nu- : : :
merum quempiā primus : : :
sit, & ad illius duplum pri- A B C D
mus erit. 7 8 16

HO. EVCLID. ELEMENT. GEOM.
Theorema 32. Pro-
positio 32.

Numerorum, quia vni : \vdots
binario dupli sunt, tas. A B C D
 vnu quisq; pariter 2 4 8 16
pareat tantum.

Theorema 33. Pro-
positio 33.

Si numerus dimidii impar habeat,
pariter impar est tantum.

Theorema 34. Propo-
sitio 34.

Si par numerus nec sit dupl. à bina-
rio, nec dimidium impar habeat, pa-
riter par est, & pariter impar.

Theorema 35. Propo-
sitio 35.

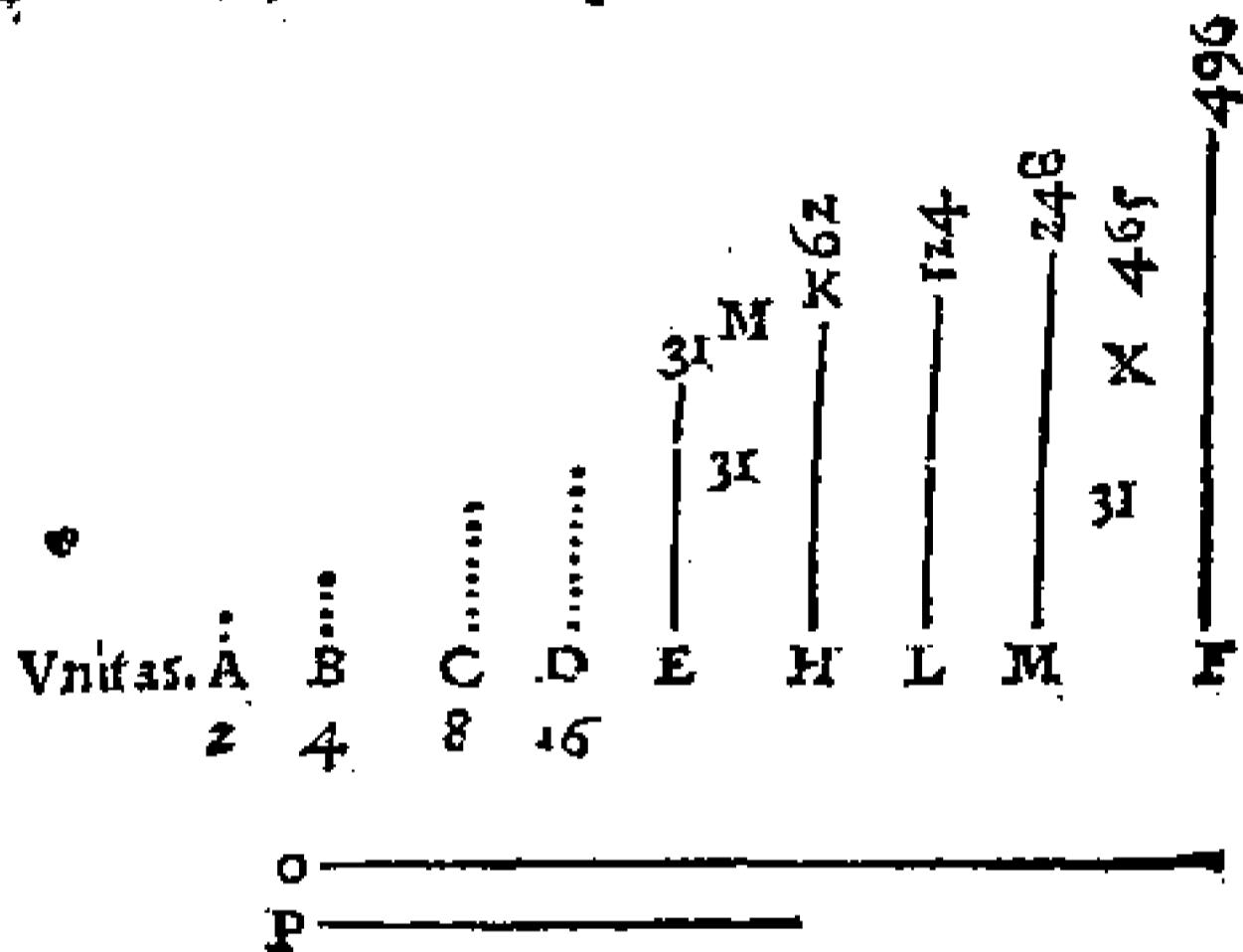
Si sint quotlibet numeri
deinceps proportionales,
detrahatur autem de secundo
& ultimo æquales ipsi pri-
mo, erit quemadmodum se-
cundi excessus ad primū, ita
ultimo excessus ad omnes
qui ultimum antecedunt.

C	: 4	F	: 4
G	: 4	H	: 4
B	: 4	I	: 4
+	4	16	16

Theo-

Theorema 36. Propositio 36.

Si ab unitate numeri quotlibet deinceps expositi sunt in duplice proportione quoad totus compositus primus factus sit, isq; totus in ultimum multiplicatus quempiam procreet, procreatus perfectus erit.

ELEMENTI IX. FINIS.

E V C L I

EVCLIDIS

ELEMENTVM

DECIMVM.

DEFINITIONES.

1.

Commensurabiles magnitudines dicuntur illæ, quas eadem mensura metitur.

2

Incommensurabiles verò magnitudines dicuntur hæc, quarum nullam mensuram communem contingit reperiri.

3

Lineæ rectæ potentia cōmensurabiles sūt, quarum quadrata una eadem superficies siue arca metitur.

4

Incommensurabiles verò lineæ sunt, quarum quadrata, quæ metiatur area cōmuni, reperiri nulla potest.

5

Hæc cùm ita sint, ostendi potest quòd quæ tacunque linea recta nobis proponatur, existunt etiā aliæ lineæ innumerabiles eadem commensurabiles, aliæ item incommensurabiles, hæc quidem longitudine & poten-

potentia: illæ verò potentia tantùm. Voce
tur igitur linea recta, quanta cunq; propo-
natur, ῥητή, id est rationalis.

6

Lineæ quoq; illi ῥητῆ commensurabiles si-
ue longitudine & potentia, siue potentia
tantùm, vocentur & ipsæ ῥηταί, id est ratio-
nales.

7

Quæ verò lineæ sunt incommensurabiles
illi τῆς ῥητῆς, id est primo loco rationali, vocé-
tūr ἀλογοι, id est irrationales.

8

Et quadratum quod à linea proposita de-
scribitur, quam ῥητὴ vocari volumus, voce-
tur ῥητὸν.

9

Et quæ sunt huic commensurabilia, vocé-
tūr ῥηταί.

IO

Quæ verò sunt illi quadrato ῥητῷ scilicet in
commensurabilia, vocentur ἀλογα, id est
surda.

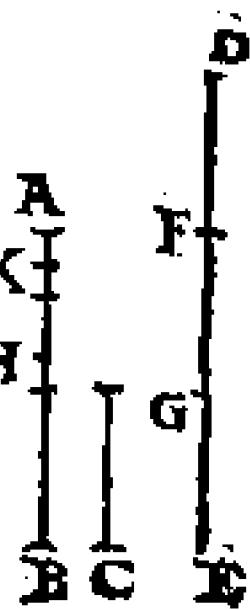
II

Et lineæ quæ illa incomensurabilia de-
scribunt, vocentur ἀλογοι. Et quidem si illa
incomensurabilia fuerint quadrata, ipsa
corū latera vocabuntur ἀλογοι lineæ. quod
si quadrata quidem non fuerint, verū aliæ
quæpiā superficies siue figuræ rectilineæ,
tunc

NA EUC' LID. ELEMENT. GEOM.
tunc verò lineæ illæ quæ describunt qua-
drata æqualia figuris rectilineis, vocentur
æquæ.

Theorema 1. Propositio 1.

Duabus magnitudinibus inæ-
qualibus propositis, si de maio-
re detrahatur plus diuidio, &
rursus de residuo iterū detra-
hatur plus diuidio, idq; semi-
per fiat: relinquetur quædam
magnitudo minor altera mi-
niore ex duabus propositis.

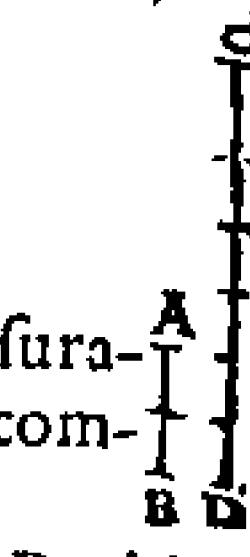
Theorema 2. Pro-
positio 2.

Duab' magnitudinibus propositis inæqua-
libus, si detrahatur semper minor de ma-
iore, alterna quadam detractione
neque residuum vñquam metia-
tur id quod ante se metiebatur,
incommensurabiles sunt illæ ma-
gnitudines.

Problema 1. Propo-
sitio 3.

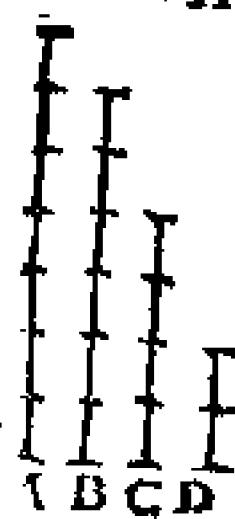
Duabus magnitudinibus commensura-
bilibus datis, maximam ipsarum com-
munem mensuram reperire.

Proble-

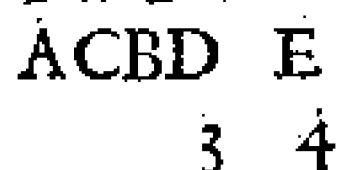
Problema 2. Propo-
sitio 4.

Tribus magnitudinibus cōmen-
surabilibus datis, maximam ipsa-
rū communē mensuram reperire.

Theorema 3. Propo-
sitio 5.

Cōmensurabiles magnitudi-
nes inter se proportionē cam
habent, quam habet numerus
ad numerum.

Theorema 4. Pro-
positio 6.

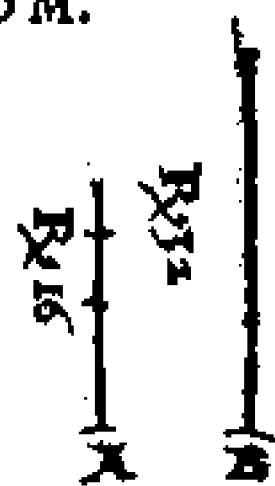
Si duæ magnitudines
proportionem eam ha-
bent inter se quam nu-
merus ad numerum,
commensurabiles sunt
illæ magnitudines.

Theo-

116 EUCLED. ELEMENT. GEOM.
Theorema 5. Propo-
sitio 7.

Incommensurabiles magnitu-
dines inter se proportionem
non habet, quam numerus ad
numerum.

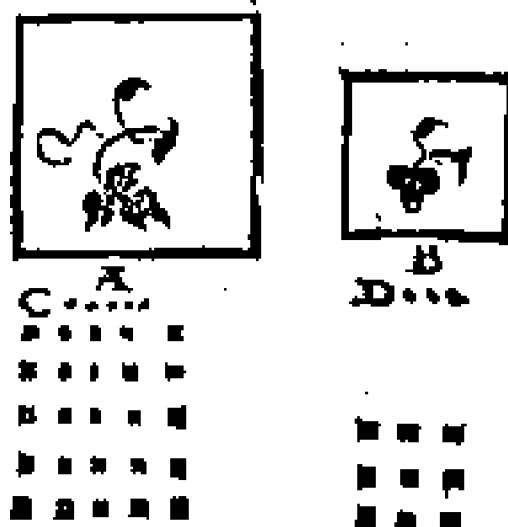

Theorema 6. Propo-
sitio 8.

Si duæ magnitudines inter
se proportionem nō habet
quam numerus ad nume-
rum, incommensurabiles illæ sunt mag-
nitudines.

Theorema 7. Propo-
sitio 9.

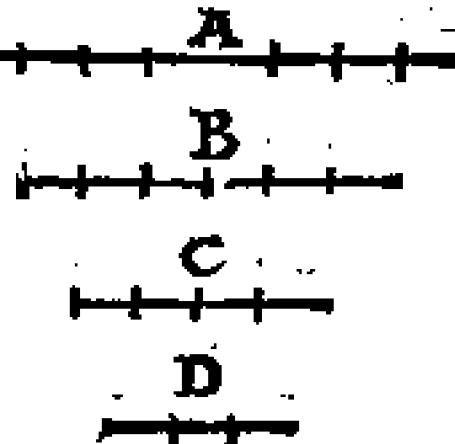
Quadrata, quæ describuntur à rectis lincis
lōgitudine cōmen-
surabilibus, inter se
proportionem ha-
bent quā numerus
quadratus ad alium
numerum quadrati.
Et quadrata ha-
bentia proportionē
inter se quā quadratus numerus ad nume-
rum quadrati, habent quoque latera lon-
gitudine commensurabilia. Quadrata verò
quæ

quæ describuntur à lincis longitudine incommensurabilibus, proportionē nō habet inter se, quam quadratus numerus ad numerum alium quadratum. Et quadrata nō habentia proportionem intersé quam numerus quadratus ad numerum quadratū, neque latera habebunt longitudine commensurabilia.

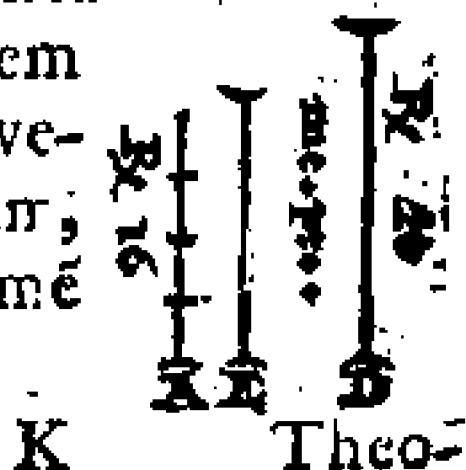
Theorema 8. Propositio io.

Si quatuor magnitudines fuerint proportionales, prima verò secundæ fuerit commensurabilis, tertia quoque quartæ commensurabilis erit. quod si prima secundæ fuerit incommensurabilis, tertia quoq; quartæ incommensurabilis erit:

Problema 3. Proposition ii.

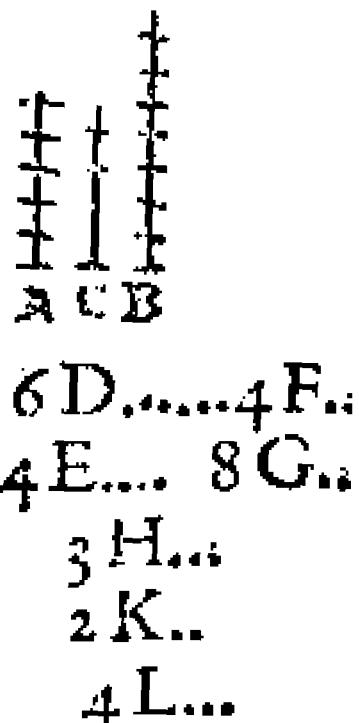
Propositæ lineæ rectæ (quam p[ro]p[ter]e vocari diximus) reperire duas lineas rectas incommensurabiles, hanc quidem longitudine tantum, illam verò non longitudinem tantum, sed etiam potentia incommensurabilem:

K Theo-

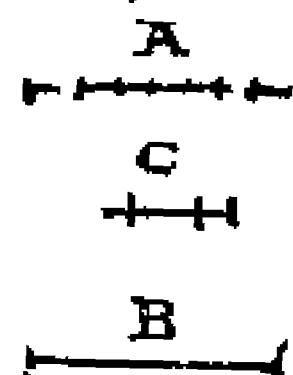
Theorema 9. Propositio 12.

Magnitudines quæ eidem magnitudini sunt cōmensurabiles, inter se quoque sunt cōmensurabiles.

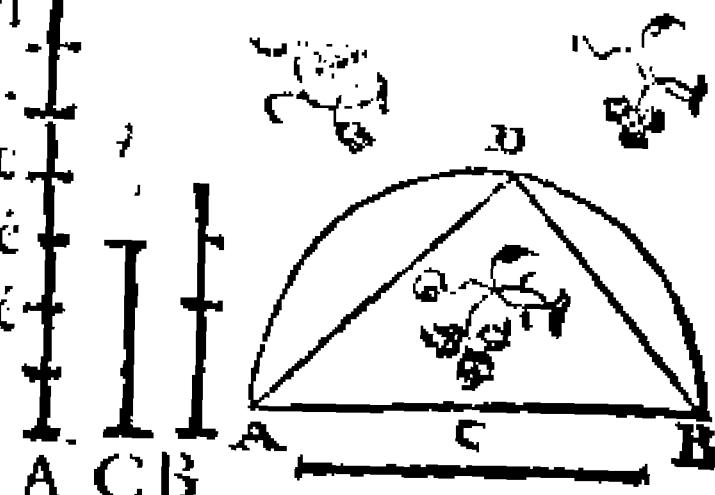
Theorema 10. Propositio 3.

Si ex duabus magnitudinib⁹ hæc quidem cōmensurabilis sit tertię magnitudini, illa vero eidem incomensurabilis, incomensurabiles sunt illæ duæ magnitudines.

Theorema 11. Propositio 14.

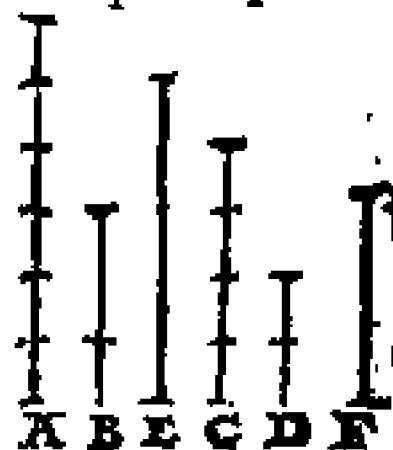
Si duarum magnitudinum cōmensurabilitiū altera fuerit incomensurabilis magnitudini alteri cuiusiam tertia. reliqua quoque magnitudo eidem tertię incomensurabilis erit.

Theorema 12. Propositio 15.

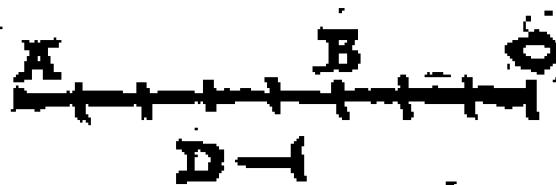
Si quatuor rectæ proportionales fuerint, possit

possit autem prima plusquam secunda tāto quantum est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudine: tertia quoq; poterit plusquam quarta tanto quantum est quadratū lineæ sibi commensurabilis longitudine. Quod si prima possit plusquam secunda quadrato lineæ sibi longitudine incommensurabilis: tertia quoque poterit plusquam quarta quadrato lineæ sibi incommensurabilis longitudine.

Theorema 13. Propositio 16.

Si duæ magnitudines commensurabiles componantur, tota magnitudo cōposita singulis partibus commensurabilis erit, quod si tota magnitudo cōposita alterutri parti commensurabilis fuerit, illæ duæ quoque partes cōmensurabiles erunt.

Theorema 14. Propositio 17.

Si duæ magnitudines incommensurabiles cōponantur, ipsa quoque tota magnitudo singulis partibus componentibus incommensurabilis erit. Quod si tota alteri parti incommensurabilis fuerit, illæ quoque primæ magnitudines inter se incommensurabiles erunt.

K 2 Theor-

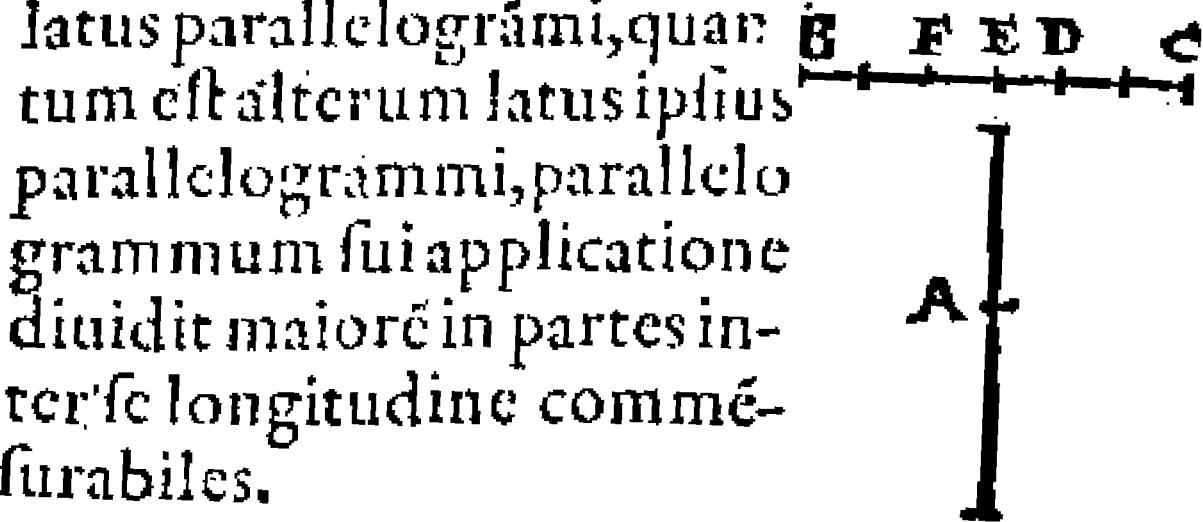

Theorema 15. Proposition 18.

Si fuerint duæ rectæ lineæ inæquales, & quartæ parti quadrati quod describitur à minore, æquale parallelogrammū applicetur secundū maiorem, ex qua maiore tantum excurrat extra latus parallelogrāmi, quantum est alterum latus ipsius parallelogrammi: si præterea parallelogrammū sui applicatione diuidat lineā illam in partes inter se commensurabiles longitudine, illa maior linea tanto plus potest quā minor, quantū est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudine. Quòd si maior plus possit quā minor, tanto quantū est quadratum lineæ sibi cōmensurabilis longitudine, & prætercā quartæ parti quadrati lineæ minoris æquale parallelogrammū applicetur secundū maiorem, ex qua maiore tantum excurrat extra latus parallelogrāmi, quantum est alterum latus ipsius parallelogrammi, parallelogrammū sui applicatione diuidit maiorem in partes inter se longitudine commensurabiles.

Theorema 16. Proposition 19.

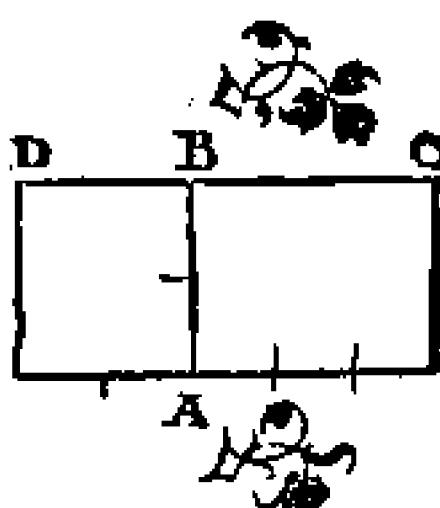
Si fuerint duæ rectæ inæquales, quartæ autem parti quadrati lineæ minoris æquale

le parallelogramorum secundum lineā maiorem applicetur, ex qua linea tantum excurrat extra latus parallelogrami, quantum est alterum latus eiusdem parallelogrami: si parallelogramū præterea sui applicatione diuidat lineā in partes inter se longitudine incom̄ensurabiles, maior illa linea tantò plus potest quām minor, quantum est quadratum lineæ sibi maiori incom̄ensurabilis longitudine. Quòd si maior linea tātò plus pos̄it quām minor, quantum est quadratum lineæ incom̄ensurabilis sibi lōgitudine: & preterea quartæ partī quadrati lineę minoris ēquale parallelogramū applicetur secūdum maiorem, ex qua tantū excurrat extra latus parallelogrami, quantum est alterum latus ipsius: parallelogramum sui applicatione diuidit maiorem in partes inter se incom̄ensurabiles lōgitudine.

Theorema 17. Propo-
sitione 20.

Superficies rectangula
contēta ex lineis rectis
rationalibꝫ lōgitudine
commensurabilibus se-

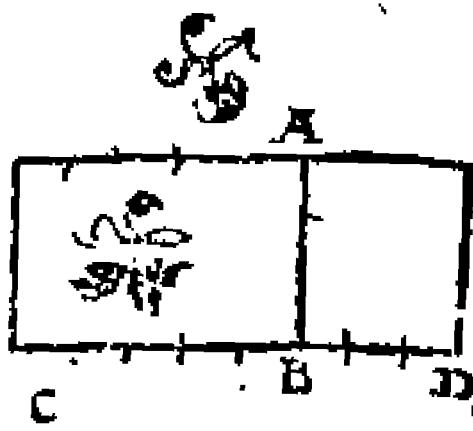
K. 3

cundum

122 EUCOLID. ELEMENT. GEOM.
cūndum vnum aliquem modū ex antedi-
ctis, rationalis est.

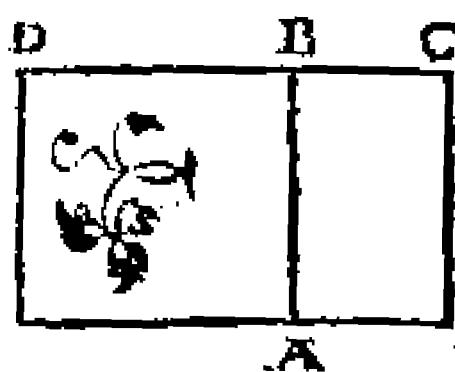
Theorema 18. Propositio 21.

Si rationale secundū li-
neam rationalem appli-
cetur, habebit alterū la-
tus lineā rationalem &
cōmensurabilem longi-
tudine līceæ cui ratio-
nale parallelogramū
applicatur.

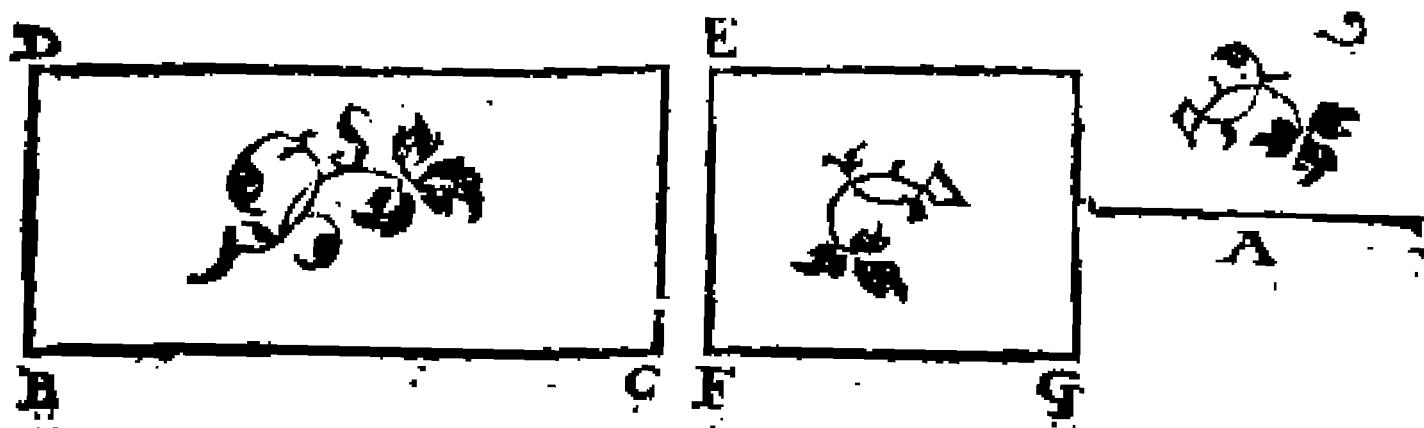

Theorema 19. Propositio 22.

Superficies rectangula cōtentæ duabus li-
neis rectis rationalibus
potentia tantum cōme-
surabilibus, irrationalis
est. Linæ autem quæ il-
lam superficiem potest,
irrationalis & ipsa est:
vocetur vero medialis.

Theorema 20. Propositio 23.
Quadrati līceæ medialis applicati secun-

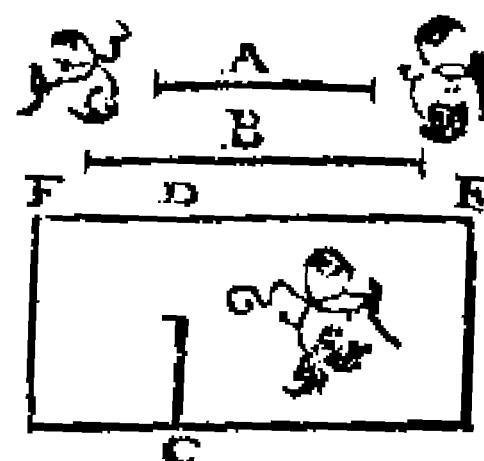

dum

dum lineam rationalem, alterum latus est linea rationalis, & incomensurabilis longitudine lineæ secundum quam applicatur.

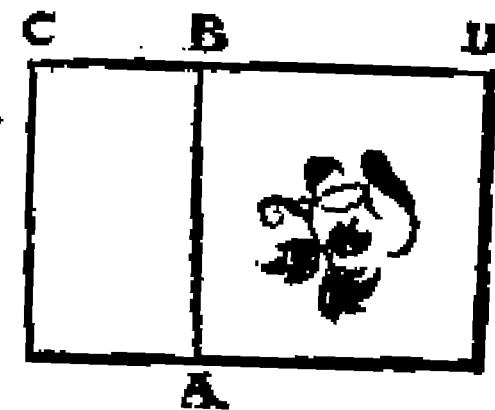
Theorema 21. Propositio 24.

Linea recta mediae cōmensurabilis, est ipsa quoque medialis.

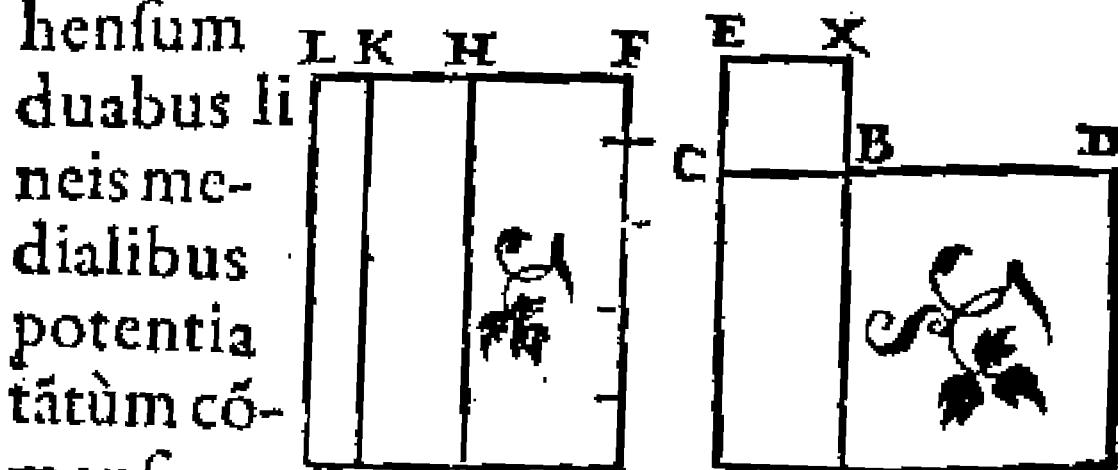
Theorema 22. Propositio 25.

Parallelogrammū rectāgulum cōtentum ex lineis medialibus longitudine cōmensurabilibus, mediale est.

Theorema 23. Propositio 26.

Parallelogrammum rectangulum cōprehensum duabus lineis medialibus potentia tātū cōmensurabilibꝫ, vel N M G rationale est, vel mediale.

Theorema 24. Propositio 27.

Mediale

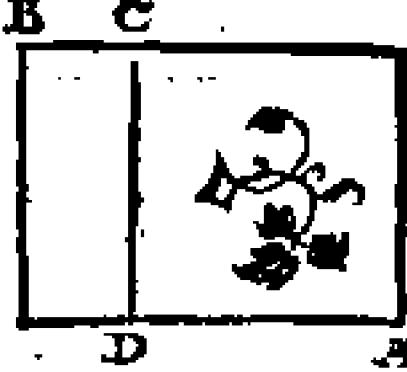
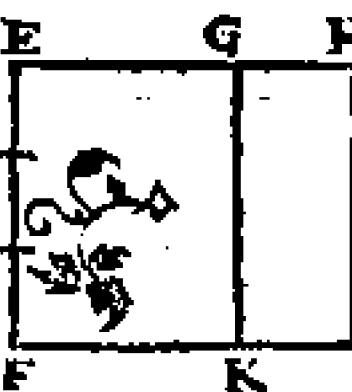
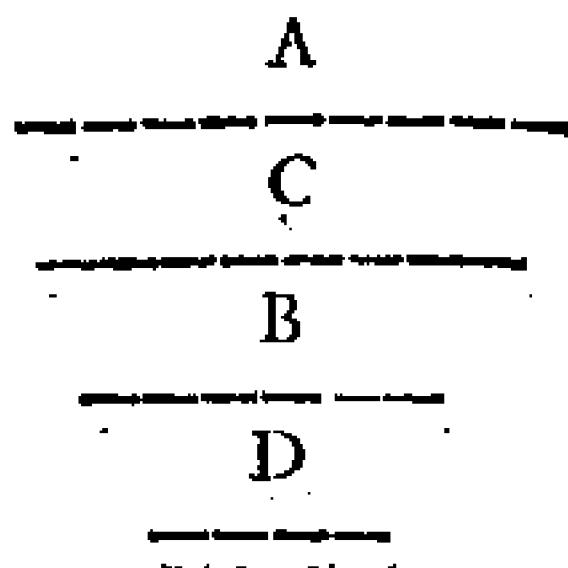
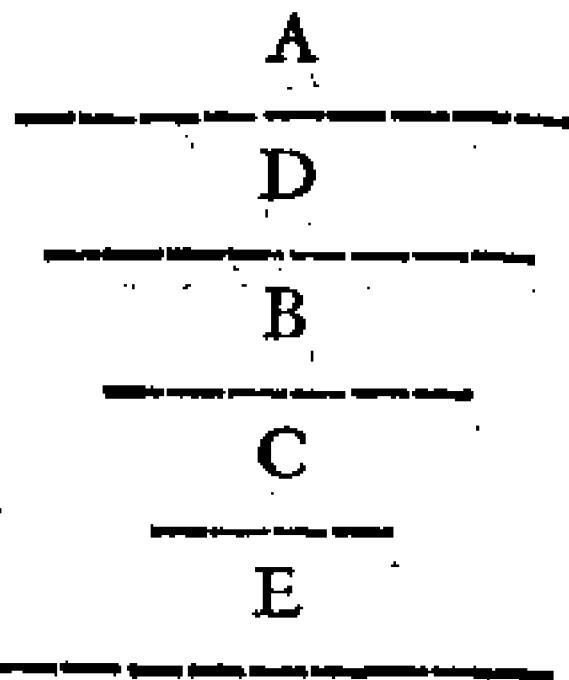
nō est ma-

ius quām

mediale

superficie

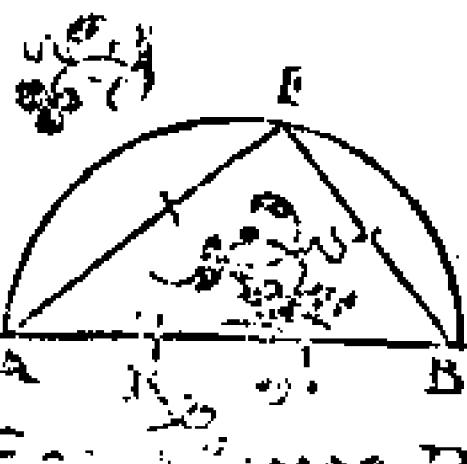
rationali.

Problema 4. Pro-
positio 28.Mediales linea's inue-
nire potentia tantū
commensurabiles ra-
tionale comprehen-
dentes.Problema 5. Pro-
positio 29.Mediales linea's inue-
nire potentia tantū
commensurabiles me-
diale comprehenden-
dentes.

Pro-

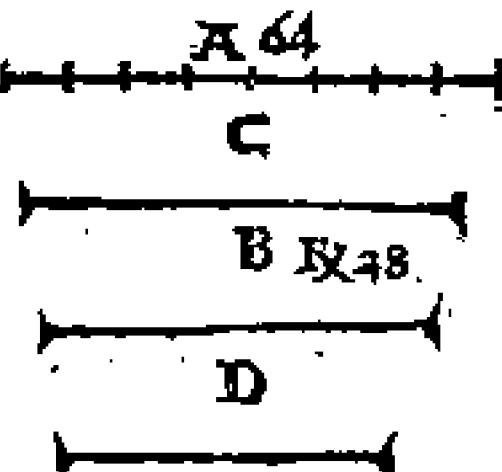
Problema 6. Propositio 30.

Reperire duas rationales potētia tantūm commēsurabiles huiusmodi, vt maior ex illis possit plus quām minor quadrato lineaē sibi commensurabilis longitudine.

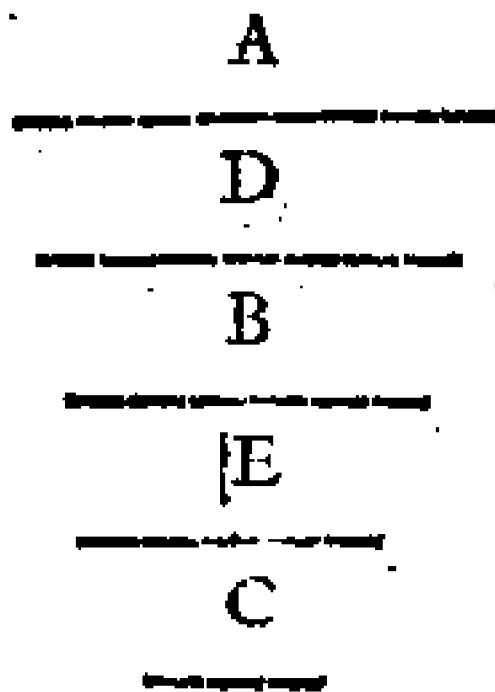
Problema 7. Propositio 31.

Reperire duas lineaē mediales potentia tātūm commensurabiles rationalem superficiē cōtinentes, tales inquā vt maior possit plus quām minor quadrato lineaē sibi commensurabilis longitudine,

Problema 8. Propositio 32.

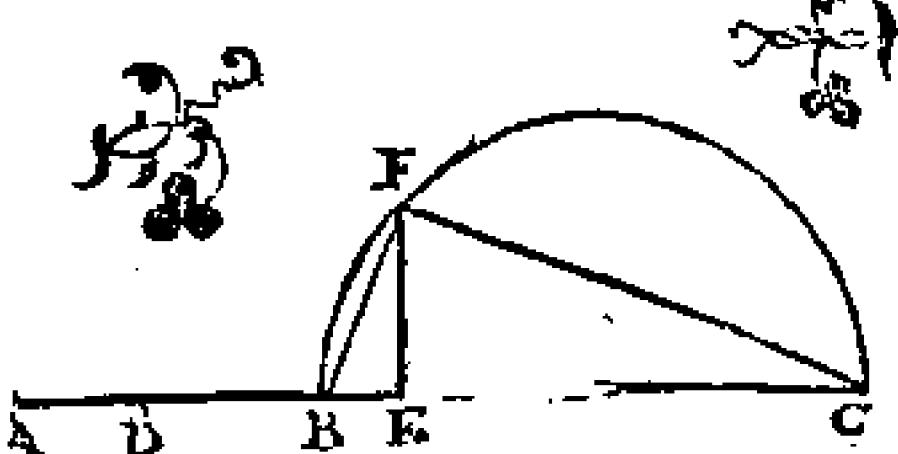
Reperire duas lineaē mediales potentia tantūm commensurabiles medialem superficiem continentēs, huiusmodi vt maior plus possit quām minor quadrato lineaē sibi commensurabilis longitudine.

K 5 Pro-

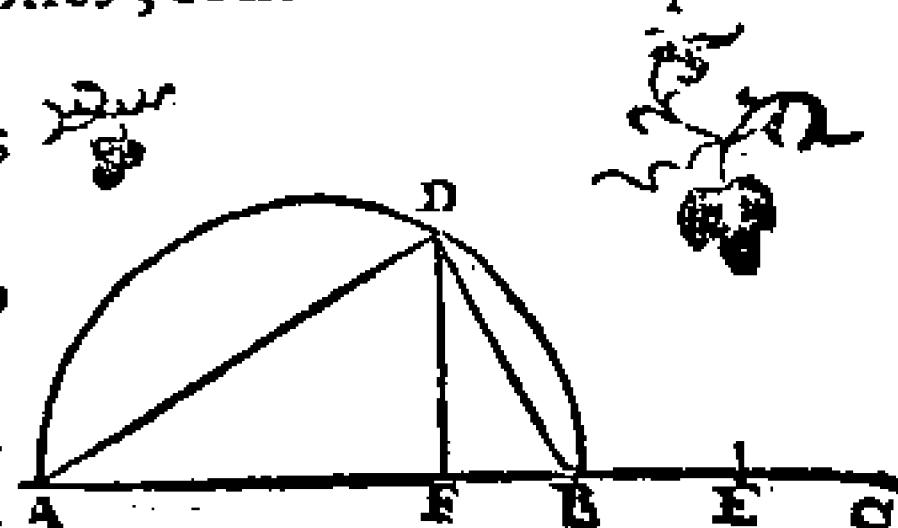
Problema 9. Propositio 33.

Reperire duas rectas potētia incommensurabiles, quarum quadrata simul addita faciant superficiē rationālē, parallēlogrāmum vero ex ipsis contentum sit mediale.

Problema 10. Propositio 34.

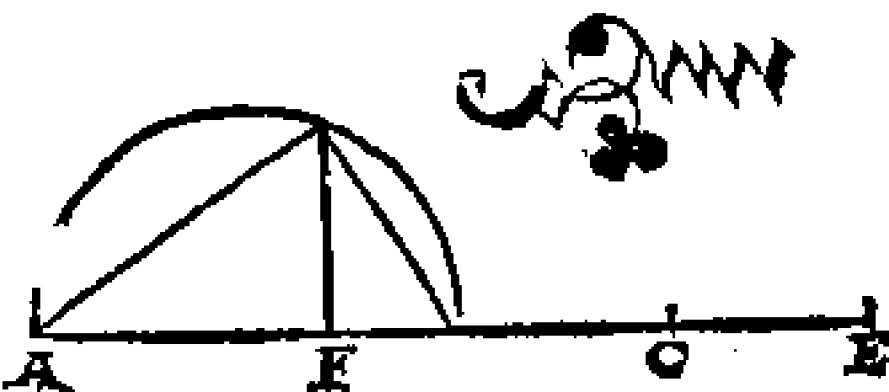
Reperire lineas duas rectas potentia incommensurabiles, conficientes compositū ex ipsis quadratis mediale, parallelogrammū vero ex ipsis contentum rationale.

Problema 11. Propositio 35.

Reperire duas līcas rectas potentia incommensurabiles, cōficientes id quod ex ipsis quadratis cōponitur mediale, simul que

que parallelogrammū ex ipsis contētum,
mediale, quod præterea parallelogrāmū
sit in-
cōmen-
surabi-
le cō-
posito
ex qua-
dratis
ipsarūm.

PRINCIPIVM SENARIO- rum per compositionem.

Theorema 25. Propositio 36.

Si duæ rationales potētia tantū commē-
surabiles cōponantur, tota linea erit irra-
tionalis. Voce
tur autem Bi-
nomium.

Theorema 26. Propositio 37.

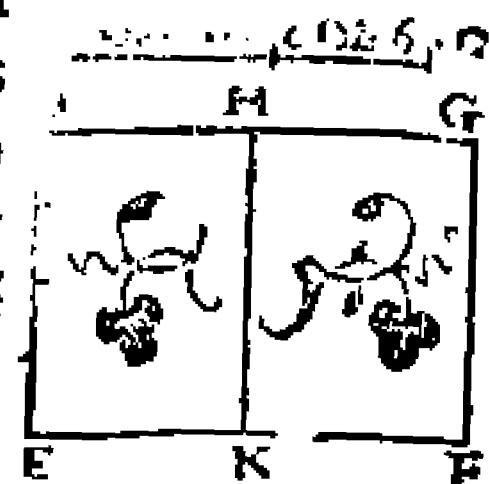
Si duæ mediales potentia tantū cōmen-
surabiles rationale continentes cōponan-
tur, tota linea
est irrationa-
lis, vocetur autem Bimediale prius.

Theo-

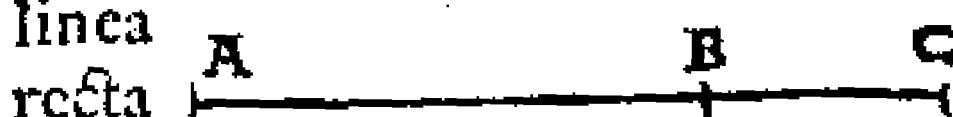
128. EUCOLID. ELEMENT. GEOM.

Theorema 27. Propositio 38.

Si duæ mediales potētia
tantùm cōmensurabiles
mediale continentēs cō
ponātur, tota linea est ir
rationalis: vocetur autē
Bimediale secundum.

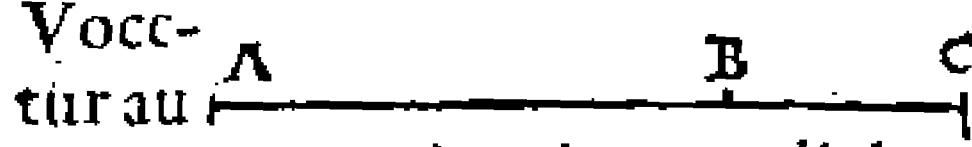

Theorema 28. Propositio 39.

Si duæ rectæ potentia incomensurabiles
cōponantur, conficientes compositum ex
quadratis ipsarū rationale, parallelogram
num verò ex ipsis contentū mediale, tota
linea recta
est irrationalis. Vocetur autē linea maior.

Theorema 29. Propositio 40.

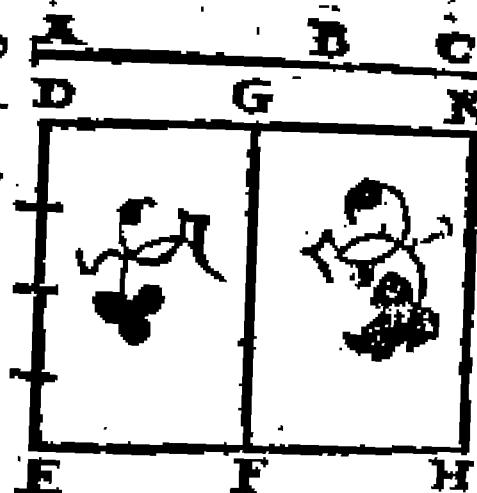
Si duæ rectæ potentia incomensurabiles
componantur, confidentes compositū ex
ipsarū quadratis mediale, id verò q̄ fit ex
ipsis, rationale, tota linea est irrationalis.

Voc-
tūr au tem potens rationale & mediale.

Theorema 30. Propositio 41.

Si duæ rectæ potentia incomensurabiles
componantur, confidentes cōpositum ex
quadratis ipsarum mediale, & quod cōti-
netur

inetur ex ipsis, mediale,
& præterea incomensu-
rabile cōposito ex qua-
dratis ipsarū, total linea
est irrationalis. Vocetur
autem potens duo me-
dialia.

Theorema 31. Propositio 42.

Binomium in unico tantū pūcto diuidi-
tur in sua nomi-
na, id est in li-
neas ex quibus componitur.

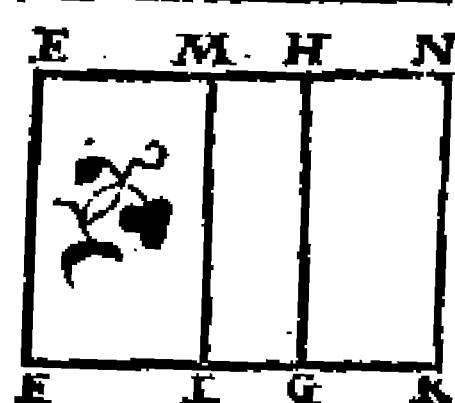

Theorema 32. Propositio 43.

Bimediale prius in unico tantū pūcto di-
uiditur in sua
nomina.

Problema 33. Propo-
sitione 44.

Bimediale secundum in
unico tantū pūcto di-
uiditur in sua nomina.

Problema 34. Proposi-
tio 45.

Linea maior in unico tātūm in pūcto diui-
ditur
in sua
nomina.

Theo-

Theorema 35. Propositio 46.

Linea potēs rationale & mediale in vnicō
tātūm

pūctō

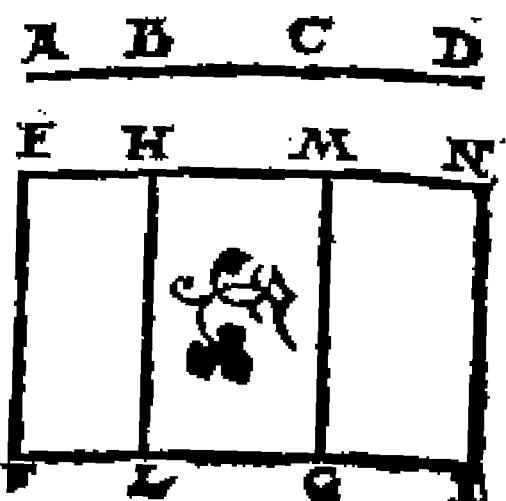

diuiditur in sua nomina.

Theorema 36. Pro-

positio 47.

Linea potēs duo media
lia in vnicō tantūm pū-
ctō diuiditur in sua no-
mina.

DEFINITIONES secundæ.

Proposita linea rationali, & binomio diui-
so in sua nomina, cuius binomij maius no-
men, id est, maior portio possit plusquam
minus nomen quadrato lineaē sibi, maiori
inquam nomini, commensurabilis longi-
tudine:

i

Si quidē maius nomen fuerit cōmensura-
bile longitudine propositæ lineaē rationa-
li, vocetur tota linea Binomium primum:

z

Si verò minus nomen, id est minor portio
Binomij, fuerit cōmensurabile lōgitudi-
ne

ne propositæ linea rationali, vocetur tota linea Binomium secundum.

3

Si verò neutrum nomen fuerit commensurabile longitudine propositæ linea rationali, vocetur Binomium tertium.

Rursum si maius nomen possit plusquam minus nomine quadrato linea sibi incommensurabilis longitudine.

4

Si quidem maius nomen est commensurabile longitudine propositæ linea rationali, vocetur tota linea Binomium quartum.

5

Si verò minus nomen fuerit commensurabile longitudine linea rationali, vocetur Binomium quintum.

6

Si verò neutrum nomen fuerit longitudine commensurabile linea rationali, vocetur illa Binomium sextum.

D

Problema. Propositio 48.

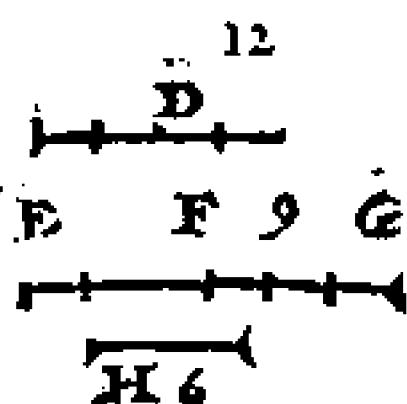
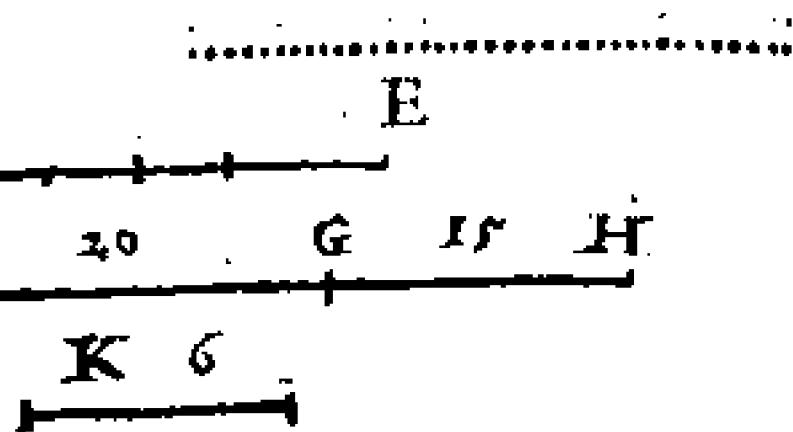
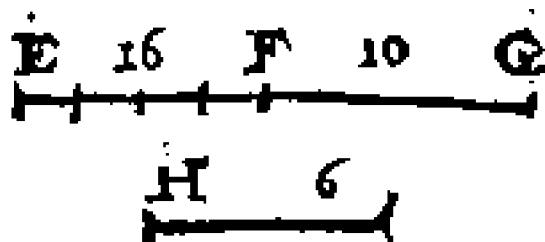
E 16 F 12 G
— — — — —
H

Reperire Binomium primum.

— — —
12 4
A.....C...B

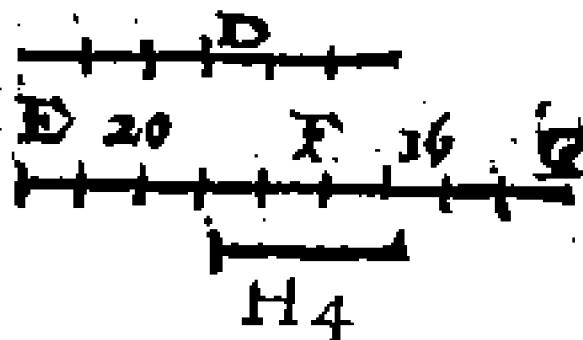
16

Proble-

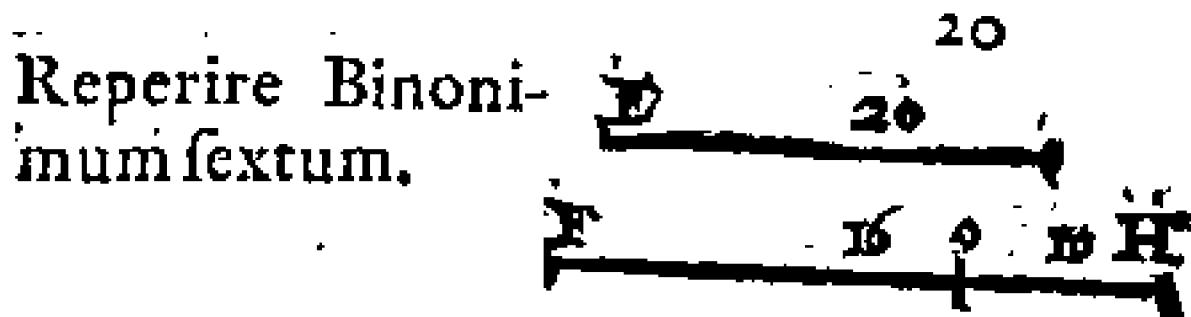
Problema 13. Pro-
positio 49.A.....C...B
9 3Reperire Binomium se-
cundum.Problema 14. Pro-
positio 50.A.....C...D
15 5
20Reperi-
re Bino-
rium
tertiū:Problema 15. Pro-
positio 51.A.....C....B
10 6
16Reperire Binomium
quartum.

Proble-

Problema 16. Propo-
sition 52. A.....C...
16 4
sition 52. 20

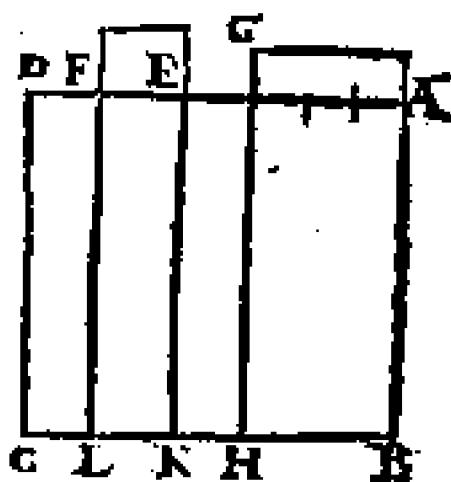
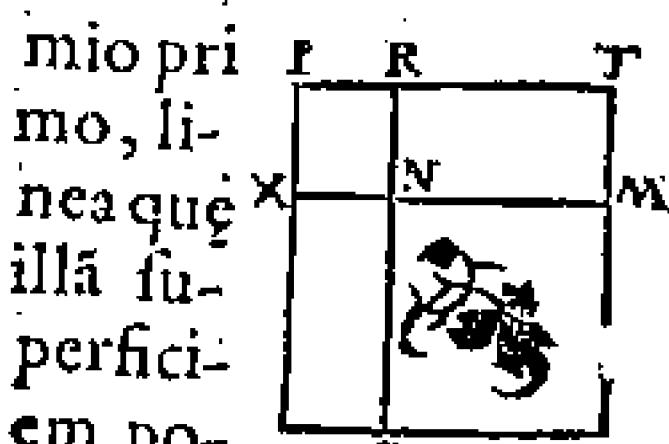

Probl. 17. Propo-
positio 53. A.....C....B
16
D.....

Theorema 37. Proposition 54.
Si superficies contēta fuerit ex rationali &
Binomio pri-
mo, li-
nea quę
illā fu-
perfici-
em po-
test, est irrationalis, quę Binomiū vocatur

L Theore-

Theorema 38. Propositio 55.

Si superficies cōtentā fuerit ex linea rationali & Binomio secundo, linea potens illā superficie est irrationalis, quę Bimediale prima vocatur.

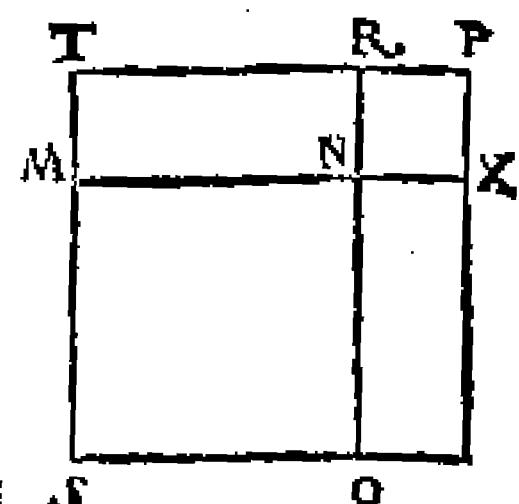
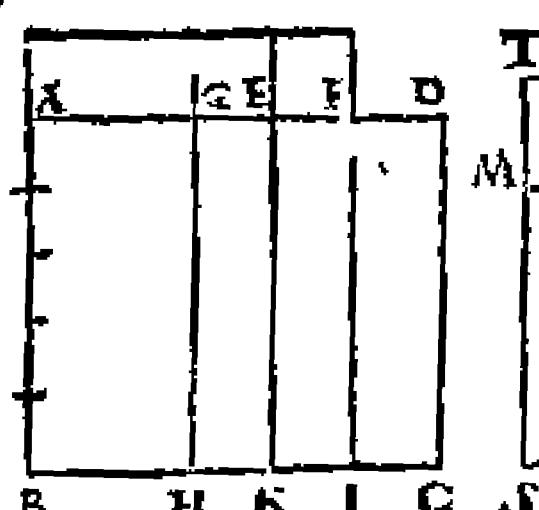
Theorema 39. Propositio 56.

Si superficies cōtineatur ex rationali & Binomio

tertio, linea q̄ illā superficiem potest, est irrationalis q̄ dicitur Bimediale secundū.

Theorema 40. Propositio 57.

Si superficies cōtineatur ex rationali & Binomio

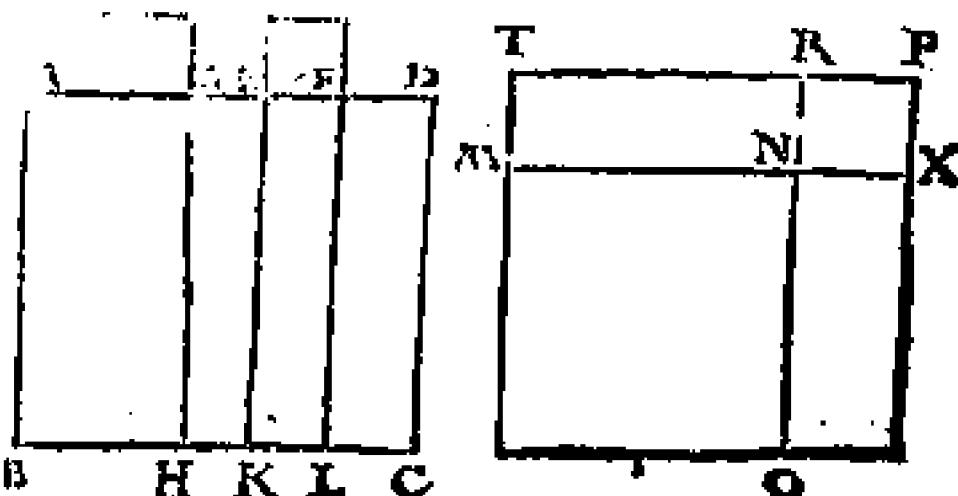

mio

mio quarto, linea potens superficiem illā,
est irrationalis, quæ dicitur maior.

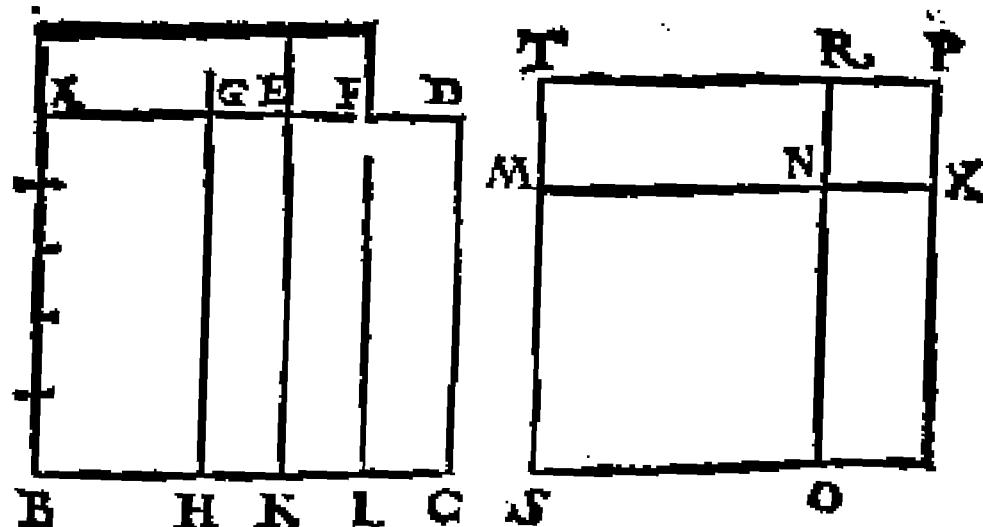
Theorema 41. Pro-
positio 58.

Si superficies cōtineatur ex rationali & Bi-
nomio quinto, linea quæ illam superficiē
potest
est ir-
ratio-
nalis,
quæ di-
citur
potēs
ratio-
nale & mediale.

Theorema 42. Pro-
positio 59.

Si superficies continetur ex rationa-
li & Binomio sexto, linea quæ illam super-
ficiem potest est irrationalis, quæ dicitur
L 2 potens

Theorema 43. Pro-
positio 60.

Quadratum Binomij se-
cundum lincam rationa-
lem applicatum, facit al-
terum latus Binomium
primum.

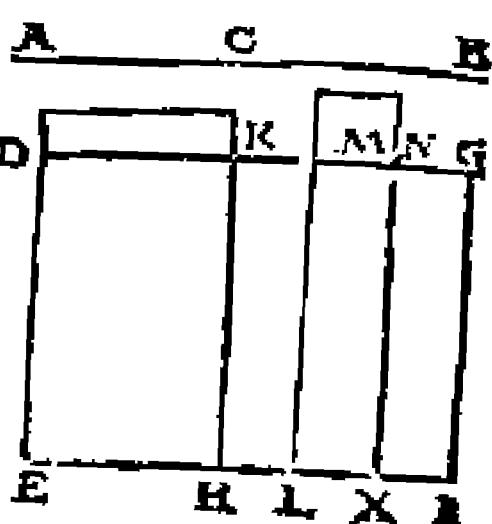
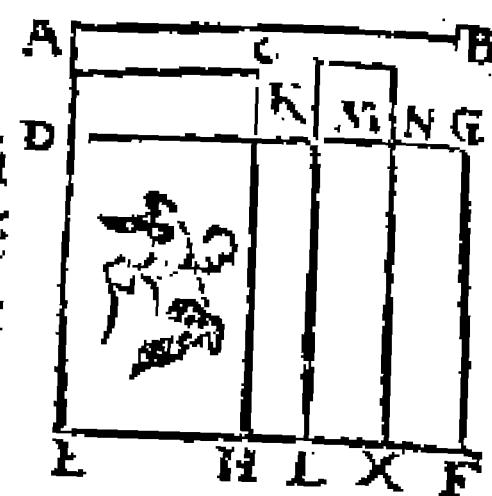
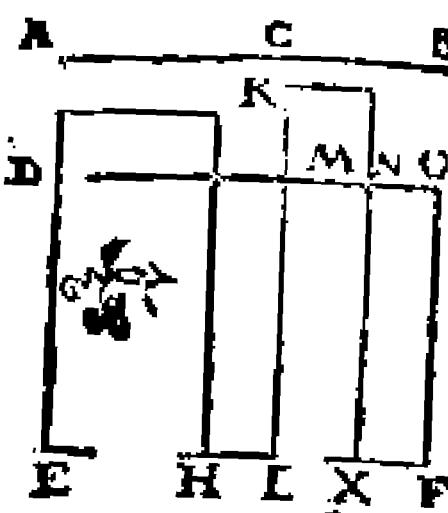
Theorema 44. Pro-
positio 61.

Quadratū Bimedialis pri-
mi secundum rationale
lincam applicatum, facit
alterum latus Binomiū
secundum.

Theorema 45. Pro-
positio 62.

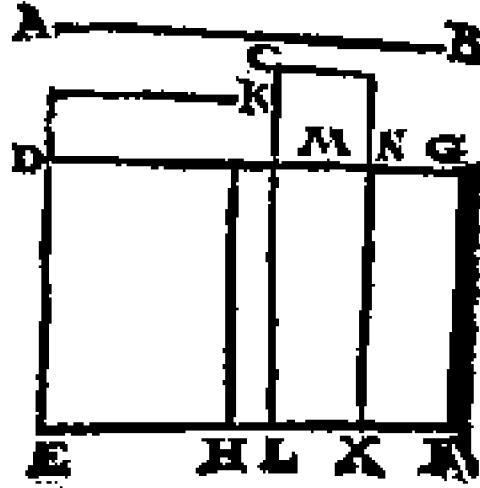
Quadratū Bimedialis se-
cundi secundū rationale
applicatum, facit alterū
latus Binominū tertiu.

Theo-

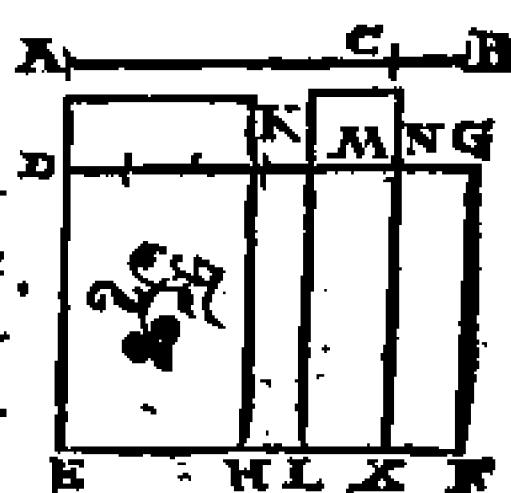
Theorema 46. Pro-
positio 63.

Quadratum lineæ mai-
oris secundum lineam ra-
tionalē applicatum, fa-
cit alterum latus Binomi
uni quartum.

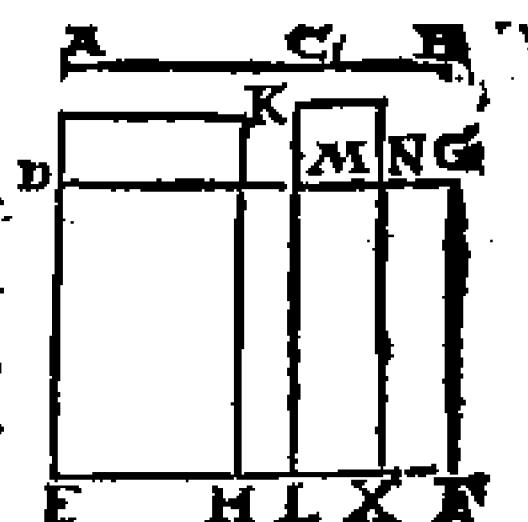
Theorema 47. Pro-
positio 64.

Quadratum lineæ potē-
tis rationale & mediale,
secundum rationale ap-
plicatū, facit alterum la-
tus Binomium quintū.

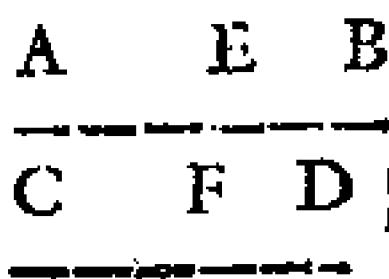
Theorema 48. Pro-
positio 65..

Quadratum lineæ poten-
tis duo medialia secundū
rationalem applicatum,
facit alterum latus Bino-
mium sextum.

Theorema 49. Propositio 66.

Linea longitudine:com-
mensurabilis Binomio est
& ipsa Binomium ciusdē
ordinis.

Theorema 50. Propositio 67.

Linea longitudine com- A E B
 mensurabilis alteribimc-
 dialium, est & ipsa bimedi B F D
 ale etiam eiusdem ordinis. ——————

Theorema 51. Propo- A E B
 sitio 68. —————— | —————

Linea commensurabilis C F D
 linea maiori, est & ip-
 sa maior. ——————

Theorema 52. Propositio 69.

Linea commensurabilis linea potenti ratio
 nale & mediale, est & A E B
 ipsa linea potens ratio —————— | —————
 niale & mediale. C F D
 ——————

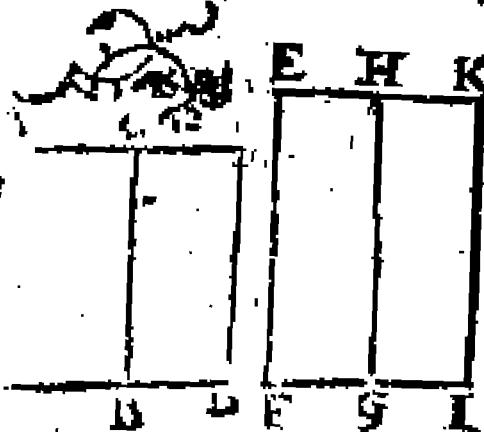
Theorema 53. Propositio 70.

Linea commensurabi-
 lis linea potenti duo A E B
 medialia, est & ipsa li-
 nea potens duo medi- C F D
 alia. —————— | —————

Theorema 54. Pro-
 positio 71,

Si duæ superficies rationalis & medialis si-
 mul componantur, linea que tota su perfi-
 ciem

ciem compositā potest,
est vna ex quatuor irra-
tionalibus, vel ea quae di-
citur Binomium, vel bi-
mediale primum, vel li-
nea maior, vel linea po-
tēs rationale & mediale.

Theorema 55. Propositio 72.

Si duæ superficies me-
diales incommensurabi-
les simul componātur,
fiant reliquæ duæ lineæ
irrationales, vel bime-
diale secundum, vel li-
nea potēs duo medialia

SCHOLIVM.

*Binomium & ceteræ consequentes linea irrationa-
les, neque sunt eadem cum linea mediæ, neque ipsæ
inter se.*

Nam quadratum lineaë mediæ applicatum secun-
dum lineam rationalem, facit alterum latus lineam
rationalem, & longitudine incommensurabilem li-
neaë secundum quam applicatur, hoc est, linea ratio-
nali, per 23.

Quadratum vero Binomij secundum rationalem ap-
plicatum, facit alterum latus Binomium primum,
per 60.

Quadratum verò Bimedialis primi secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomii secundum, per 61.

Quadratum verò Bimedialis secundi secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomii tertium, per 62.

Quadratum verò lineæ majoris secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomii quartum, per 63.

Quadratum verò lineæ potētis rationale & mediale secundum rationalem applicatum, facit alterū latus Binomium quintum, per 64.

Quadratum verò lineæ potētis duo medialia secundum rationalem applicationem, facit alterum latus Binomium sextum, per 65.

Cum igitur dicta latera, quæ latitudines vocantur, differant & à prima latitudine, quoniam est rationalis, cum inter se quoque differant, eo qua sunt Binomia diuersorum ordinum: manifestum est ipsas lineas irrationales, differentes esse inter se.

SECVN.

S E C V N D V S O R D O A L-
 terius sermonis, qui est de de-
 tractione.

Principium seniorum per detractionē.

T h e o r e m a 5 6 . P r o p o-
s i t i o 7 3 .

Si de linea rationali detrahatur rationalis
 potentia tantū commensurabilis ipsi to-
 ti, residua est irratio- A C B
 tionalis, vocetur autē ——— | ———.
 Residuum.

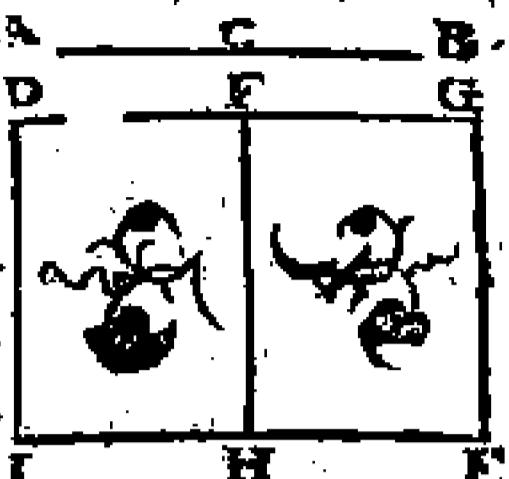
T h e o r e m a 5 7 . P r o p o-
s i t i o 7 4 .

Si de linea mediali detrahatur mediolis
 potentia tantū cōmensurabilis toti linea,
 quæ verò detracta est cū tota contineat su-
 perficiem rationalem, residua est irratio-
 nalis. Vocetur au- A C B
 tem Residuū me- ——— | ———.
 diale primum.

T h e o r e m a 5 8 . P r o p o-
s i t i o 7 5 .

Si de linea medioli detrahatur mediolis
 L. 5 {poten-

tentia tantum commen-
surabilis toti, quæ verò
detraha est, cum tota cō-
tineat superficiē media-
lē, reliqua est irrationalis.
Vocetur autem Resi-
duū mediale secundum

Theorema 57. Propo-
sitio 76.

Si de linea recta detrahatur recta potētia
incommensurabilis toti, compositum au-
tem ex quadratis totius lineæ & lineæ de-
tractæ sit rationale, parallelogrammū ve-
rò ex ijsdem contentum sit mediale, reli-
qua linea erit irrationalis. A C B
Vocetur autem linea mi-
nor.

Theorema 58. Propo-
sitio 77.

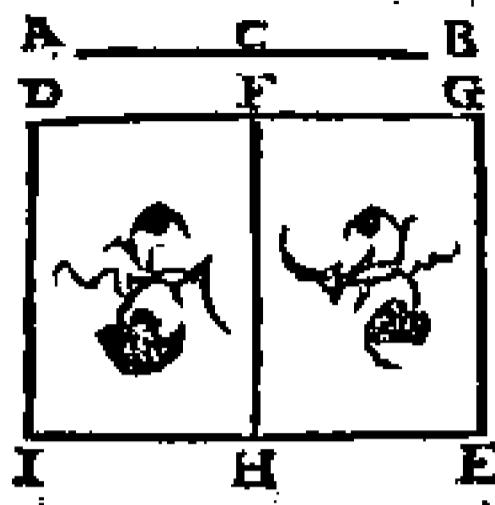
Si de linea recta detrahatur recta poten-
tia

tia incommensurabilis toti lineæ, compo-
sitū autem ex quadratis totius & lineæ de-
tractæ sit mediale, parallelogrammum ve-
rò bis ex eisdem contentum sit rationale,
reliqua linea est irrationalis. Vocetur au-
tem linea faciens cum superficie rationa-
li totam super- A C B
ficiem media-
lem.

Theorema 59. Propo-
sitio 78.

Si de linea recta detrahatur recta poten-
tia incommensurabilis toti lineæ, compo-
situm autem ex quadratis totius & lineæ
detractæ sit mediale, parallelogrammum
verò bis ex ijsdem sit etiam mediale: præ-
terea sunt quadrata ipsarum incommensu-
rabilia parallelogrammo bis ex ijsdem cō-
tento , reliqua linea est irrationalis.
Vocetur autem linea faciens cum super-
ficio

ficie mediali
totam super-
ficiem medi-
alem.

Theorema 60. Propositio 79.

Residuo vnica tantum linea recta coniungitur rationalis, potentiā tantum commensurabilis toti lineæ.

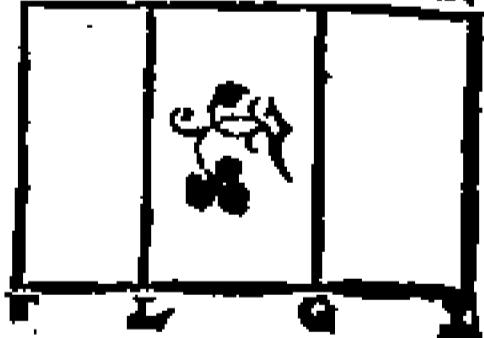
Theorema 61. Propositio 80.

Residuo mediiali primo vnica tantum linea coniungitur mediialis, potentia tantum commensurabilis toti, ipsa cum tota continēs rationale.

Theorema 62. Pro-

positio 81.

Residuo mediiali secun-
do vnica tantum coniungitur mediialis, potentia tantum commensurabilia toti ipsa cum tota conti-
nens mediale.

A B C DE H M N

Theorema 63. Propositio 82.

Lineæ minori vnica tantum recta coniungi-
tur

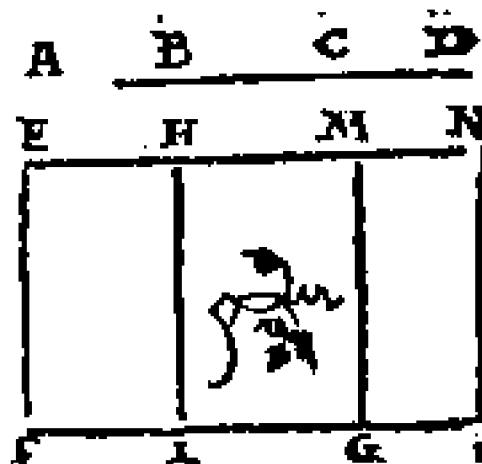
tur potentia incommensurabilis toti, faciens cum tota compositum ex quadratis ipsarum rationale, id A B C D
verò parallelogram- —— | — | ——
num, quod bis ex ipsis fit, mediale.

Theorema 64. Propositio 83.

Lineæ facienti cum superficie rationali totam superficiem medialem, unica tantum coniungitur linea recta potentia incommensurabilis toti, faciens autem cum tota compositum ex quadratis ipsarum, mediale, id verò quod fit A B C D
bis ex ipsis, ratio- —— | — | ——
nale.

Theorema 65. Propositio 84.

Lineæ cum mediæ superficie facienti totam superficiem medialem, unica tantum coniungitur linea potētia toti incommensurabilis, faciens cum tota compositū ex quadratis ipsarum mediale, id vero quod fit
bis ex ipsis etiam mediale, & præterea faciens compositum ex quadratis ipsarum incommensurabile ei quod fit bis ex ipsis.

DE.

146 EVCID. ELEMENT. GEOM.
DEFINITIONES
TERTIAE.

Proposita linea rationali & residuo.

1

Si quidem tota, nempe composita ex ipso
residuo & linea illi coniuncta, plus potest
quam coniuncta, quadrato lineæ sibi co-
mensurabilis longitudine, fueritq; tota
longitudine commensurabilis lineæ pro-
positæ rationali, residuum ipsum vocetur
Residuum primum.

2

Si verò coniuncta fuerit longitudine com-
mensurabilis rationali, ipsa autem tota
plus possit quam coniuncta, quadrato li-
neæ sibi longitudine commensurabilis;
residuum vocetur Residuum secundum:

3

Si verò neutra linearū fuerit longitudine
commensurabilis rationali, possit autem
ipsa tota plus quam coniuncta, quadrato
lineæ sibi longitudine commensurabilis,
vocetur Residuum tertium.

Rursus si tota possit plus quam coniun-
cta, quadrato lineæ sibi longitudine inco-
mensurabilis.

4

Et quidem si tota fuerit longitudine com-
men-

mensurabilis ipsi rationali, vocetur Residuum quartum.

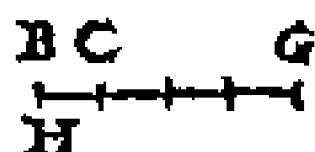
5

Si vero coniuncta fuerit longitudine commensurabilis rationali, & tota plus possit quam coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine incomensurabilis, vocetur Residuum quintum.

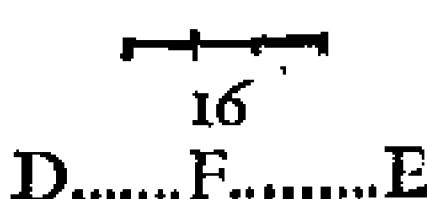
6

Si vero neutralinearum fuerit commensurabilis longitudine ipsi rationali, fuerit quæ tota potentior quam coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine incomensurabilis, vocetur Residuum sextum.

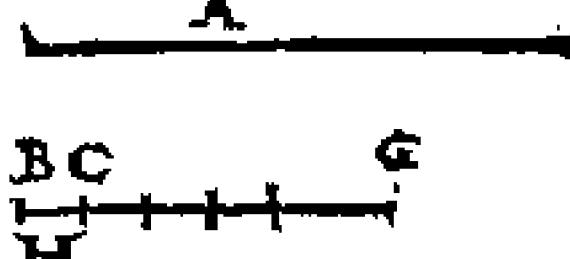
Problema 18. Propositio 85.

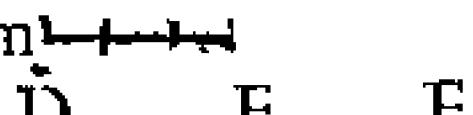
Reperire primum Residuum.

Problema 19. Propositio 86.

Reperire secundum Residuum.

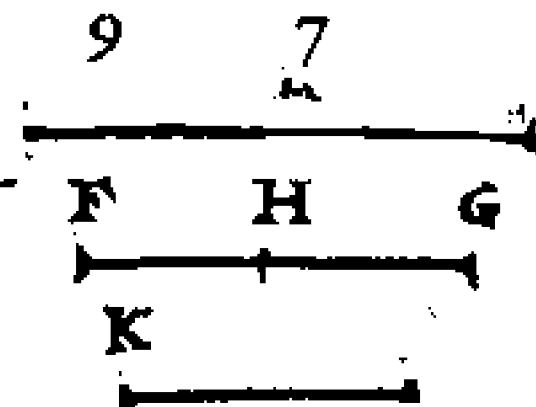

27

9

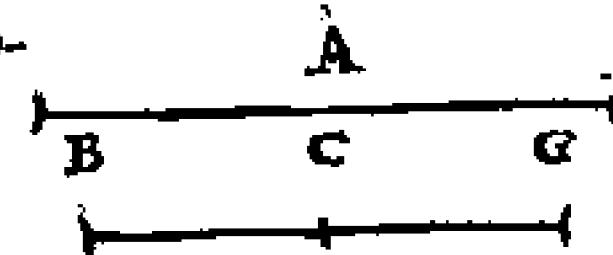
Proble-

Problema 20. Pro- 12
positio 87. B.....D.....C

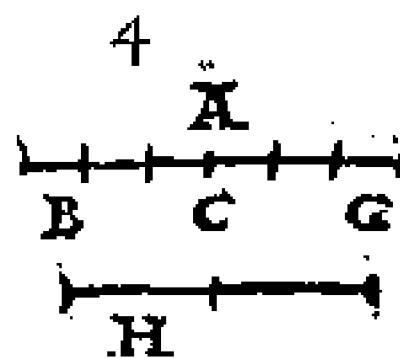
Reperire tertium Re-
siduum.

Probl. 21. Pro-
positio 88.

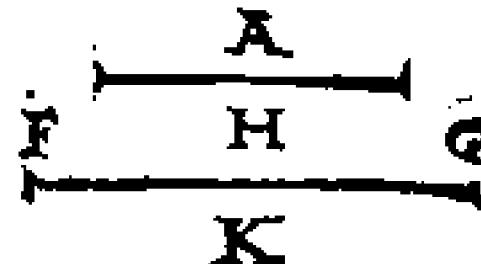
Reperire $\frac{H}{4}$
quartū Residuum. D.....E

Problema 22. Pro-
positio 89.

Reperire quintum Re-
siduum: D.....E

Problema 23. Propo-
ositio 90.

Reperire sextum Re-
siduum.

Theo-B.....D.....C,
15

Theorema 66. Propositio 91.

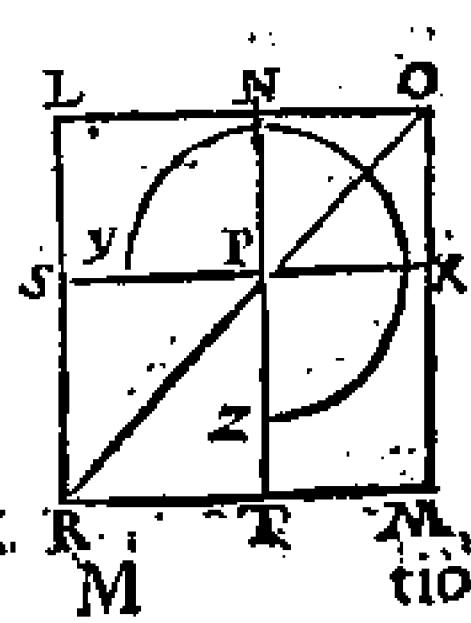
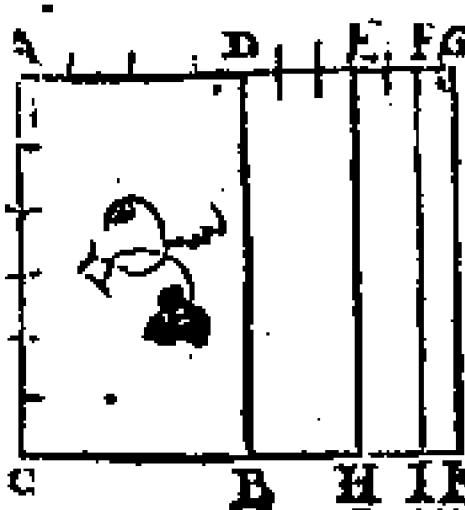
Si superficies cōtineatur ex linea rationali & residuo primo linea, quæ illa superficie m̄ potest, est residuum.

Theorema 67. Propositio 92.

Si superficies cōtineatur ex linea rationali & residuo secundo, linea q̄ illam superficiē potest, est residuum mediale primum.

Theorema 68. Propositio 93.

Si superficies cōtinca-
tur ex linea ra-
tionali & resi-
duo ter-

150 EUClid. ELEMENT. GEOM.
tio, linea quæ illam superficiem potest, est
residuum mediale secundum.

Theorema 69. Propositio 94.
Si superficies cótineatur ex linea rationali
& residuo
duo
quarto
linea quæ
illâ su-
perfici-
em po-
test, est linea minor.

Theorema 70. Propositio 95.
Si superficies cótineatur ex linea rationali
& residuo quinto, linea quæ illâ superficie
potest, est ea quæ dicitur cum rationali su-
pèrfi-
cie fa-
ciens
totâ
me-
dia-
lcm.

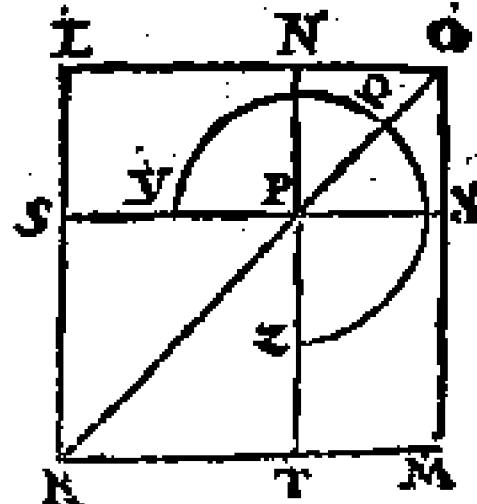
Theorema 71. Propo-
sitio 96.
Si superficies cótineatur ex linea rationali
&

& residuo sexto, linea quæ illam superficiem
pot, est ea quædi-
citur facies cum me-
diali superficie totam medialem.

Theorema 72. Pro-

positio 97.

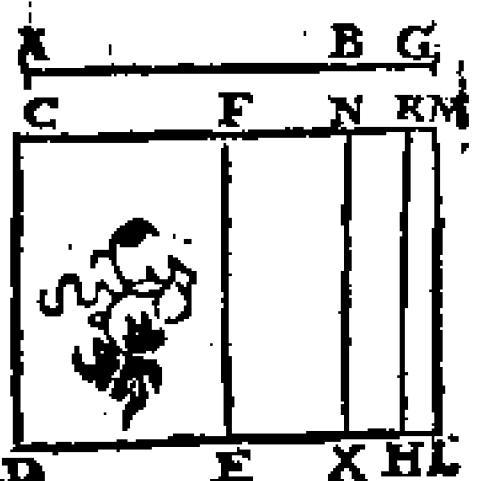
Quadratum residui secun-
dum lineam rationalem ap-
plicatum, facit alterum lat.
residuum primum.

Theorema 73. Pro-

positio 98.

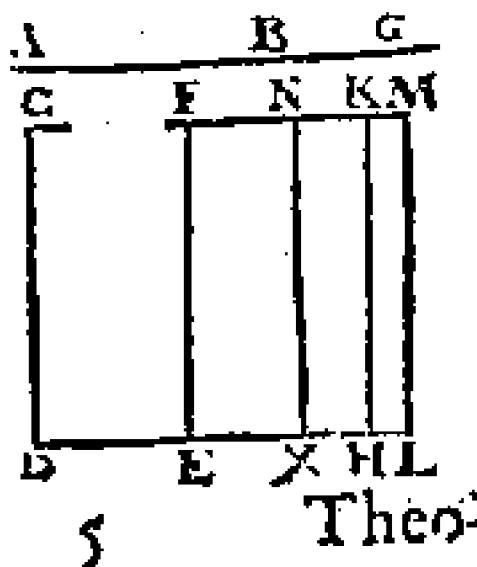
Quadratum residui me-
dialis primi secundum ra-
tionalem applicatū, fa-
cit alterū latus residuū
secundum.

Theorema 74. Pro-

positio 99.

Quadratū residui me-
dialis secundi secundum
rationalem applicatū, fa-
cit alterū latus residuū
tertium.

M 5

Theor-

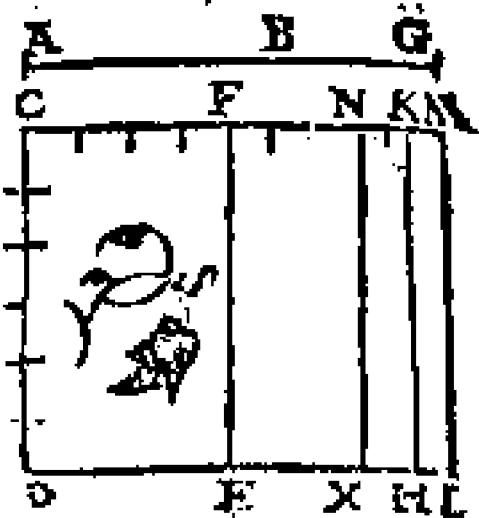
Theorema 75. Propo-
sitio 100.

Quadratū lineæ mino-
ris secundum ratiōnālē
applicatum, facit alterū
latus residuum quartū.

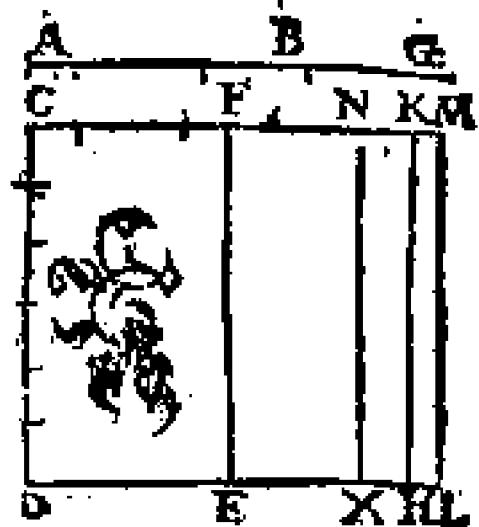
Theorema 76. Pro-
positio 101.

Quadratū lineæ cū ratiōnali superficie faciē-
tis totam medialem, se-
cundum rationalem ap-
plicatum, facit alterum
latus residuum quintū.

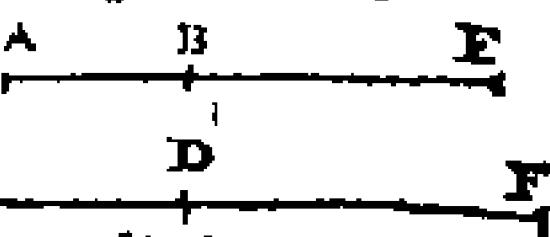
Theorema 77. Pro-
positio 102.

Quadratum lineæ cū
mediali superficie faciē-
tis totam medialem, se-
cundum rationalem ap-
plicatum, facit alterum
latus residuum sextum.

Theorema 78. Propositio 103.

Linea residuo cō-
mēsurabilis lōgi-
tudine, est & ipsa
residuum, & eiusdem ordinis.

Theorema 79. Propositio 104.
Linea cōmensurabilis residuo mediāli, est
&

& ipsa refiduum me-
diale, & eiusdē or-
dinis.

Theorema 80. Propositio 105.

Linea commēsura

bilis lineæ minori,

est & ipsa linea mi-

nor.

Theorema 81. Propositio 106.

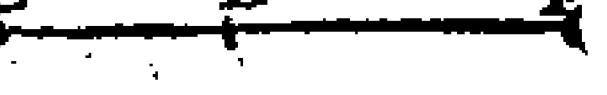
Linea commensura bilis lineæ cū rationa-

li superficie facienti totā medialē, est & ip-

sa linea cum rationa

li superficie faciens

totam medialem.

Theorema 82. Propositio 107.

Linea commēsurabilis lineæ cū mediali

superficie facienti

totam medialem,

est & ipsa cum me-

diali superficie faciens totam medialem.

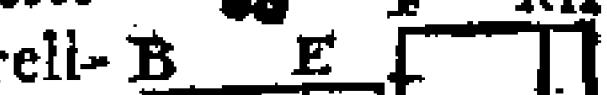
Theorema 83. Propositio 108.

Si de superficie rationali

detrahatur superficies

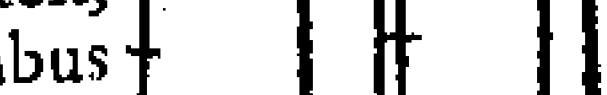
medialis, linea quæ rel-

quā superficiem potest,

est alterutra ex duabus

irrationalibus, aut resi-

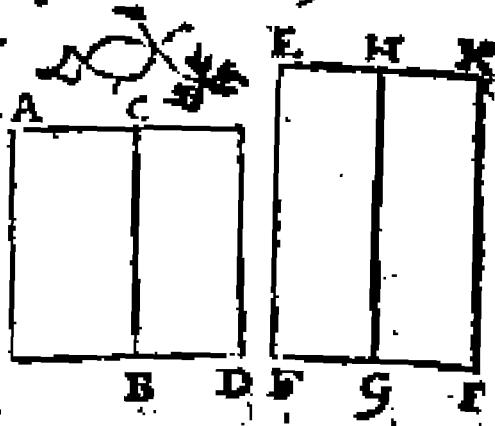

duū, aut linea minor.

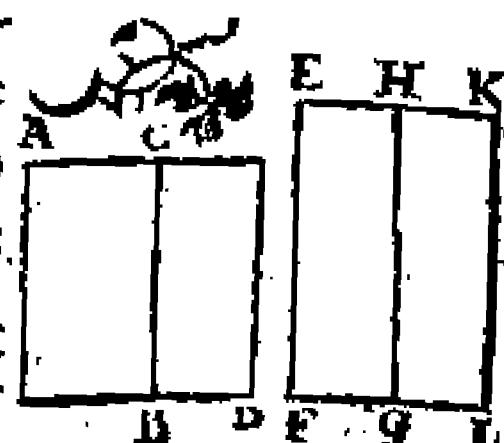

Theorema 84. Propositio 109.

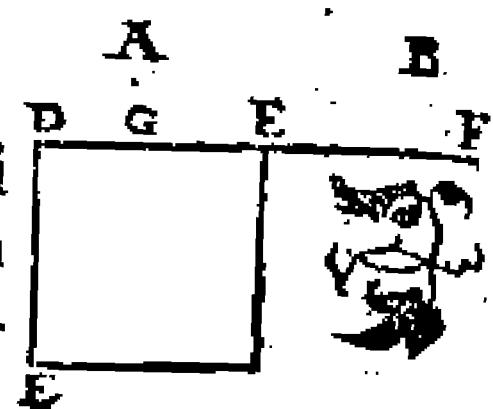
Si de superficie media-
li detrahatur superfici-
es rationalis, aliæ duæ
irrationales sînt, aut re-
siduum mediale primū
aut cù rationali superfi-
cîem faciens totam medialem.

Theorema 85. Pro-
positio 110.

Si de superficie mediæ detrahatur super-
ficies medialis q̄ sit in-
commensurabilis toti, re-
liquæ duæ sînt irratio-
nales, aut residuum me-
diale secundum, aut cù
mediali superficie faci-
ens totam medialcm.

Theorema 86. Pro-
positio III.

Linea quæ Residuum di-
citur, non est eadem cum
ea quæ dicitur, Binomi-
um.

SCHO.

SCHOLIVM.

Linea quæ Residuum dicitur, & ceteræ quinque eā consequentes irrationales, neque linea mediæ neque sibi ipse inter se sunt eadem. Nam quadratum linea mediæ secundum rationalem applicatum, facit alterum latius, rationalem lineam longitudine incommensurabilem ei, secundum quam applicatur, per 23.

Quadratum verò residui secundum rationalem applicatum, facit alterum latius residuum primum per 97.

Quadratum verò residui mediæ primi secundum rationalem applicatum, facit alterum latius residuum secundum, per 98.

Quadratum verò residui mediæ secundi, facit alterum latius residuum tertium, per 99.

Quadratum verò linea minoris, facit alterum latius residuum quartum, per 100.

Quadratum verò linea cum rationali superficie facientis totam medialem, facit alterum latius residuum quintum, per 101.

Quadratum verò linea cum mediæ superficie facientis totam medialem, secundum rationalem applicatum, facit alterum latius residuum sextum, per 102.

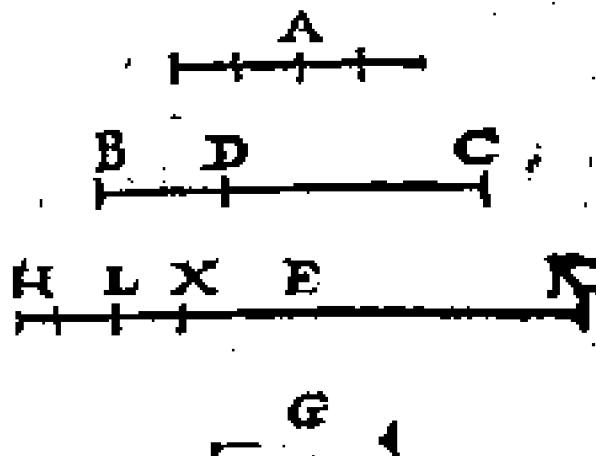
Cum igitur dicta latera, que sunt latitudines cuiusque parallelogrammi uniuicique quadrato equalis & secundum rationalem applicati, differant & à primo latere, & ipsa inter se (nam à primo differunt: quoniam sunt resi-

dua non eiusdem ordinis) constat ipsas quoque lineas irrationales inter se differentes esse. Et quoniam demonstratum est, Residuum non esse idem quod Binomium, quadrata autem residui & quinque linearum irrationalium illud consequentium, secundum rationalem applicata, faciunt altera latera ex residuis eiusdem ordinis, cuius sunt & residua, quorum quadrata applicantur rationali similiter & quadrata Binomij & quinque linearum irrationalium illud consequentium, secundum rationalem applicata, faciunt altera latera ex Binomijs eiusdem ordinis, cuius sunt & Binomia, quorum quadrata applicantur rationali. Ergo linea irrationales que consequuntur Binonium, & que consequuntur residuum, sunt inter se differentes. Quare dictæ linea omnes irrationales sunt numero 13.

1 Medialis.	primum.
2 Biniomium.	10 Residuum mediale secundum.
3 Bimediale primum.	
4 Bimediale secundum.	11 Minor.
5 Maior.	12 Faciens cum rationali superficie totam medialem.
6 Potens rationale & mediale.	
7 Potens duo medialia.	13 Faciens cum mediatis superficie totam medialem.
8 Residuum	
9 Residuum mediale	

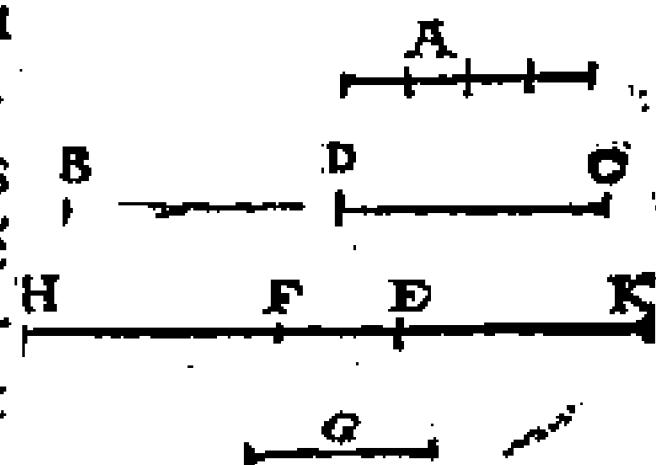
Theorema 87. Propositio 112.

Quadratū linēæ rationalis secundum Bi-
nomiū applicatū,
facit alterū latus
residuū, cuius no-
mina sunt cōmen-
surabilia Binomij
nominibus, & in
eadē proportione
præterea id quod fit Residuum, eundem
ordinem retinet quem Binomium.

Theorema 88. Propositio 113.

Quadratū linēæ rationalis secundum resi-
duum applicatū, facit alterum latus Bi-
nomium, cuius nomi-
na sunt cōmensu-
rabilia nominibus
residui & in eadē
proportione: præ-
terea id quod fit
Binomisi, est eius-
dem ordinis, cuius & Residuum.

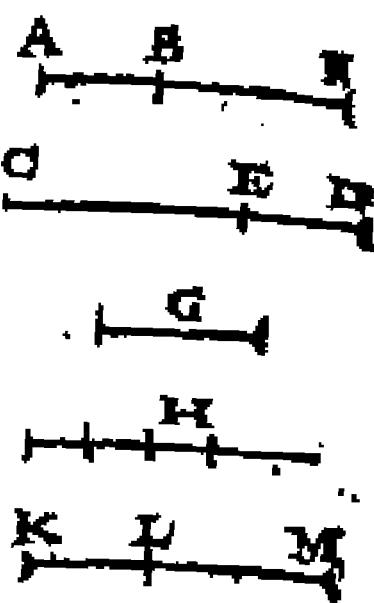
Theorema 89. Propo-
sitio 114.

Si parallelogrammū continetur ex resi-
duo

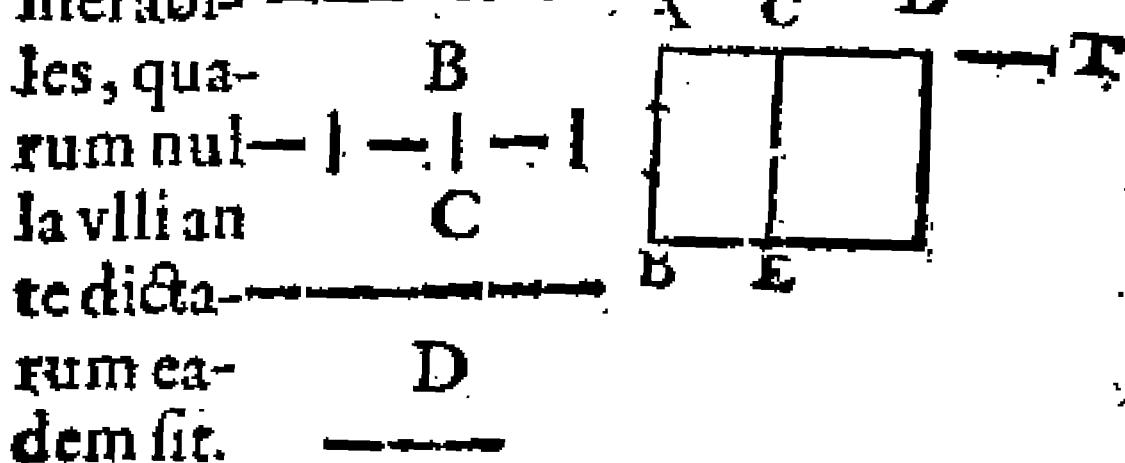
M,

d

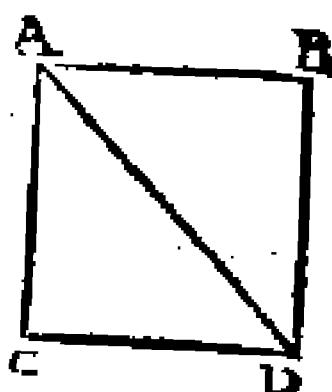
duo & Binomio, cuius nomina sunt cōmensurabilia nominibus residui & in eadē proportionē, linea quæ illam superficiem potest, est rationalis.

Theorema 90. Propositio 115.
Ex linea mediā nascūtur lineæ irrationales innumerabiles, quærum nullæ sunt rationales, quærum ea-
dem sit.

Propositio 116.
Propositū nobis esto demonstrare in figuris quadratis diametrū esse longitudine incomensurabilem ipsi lateri.

ELEMENTI X. FINIS.

159

EVCLIDIS

ELEMENTVM VNDECIMVM, ET SOLIDORVM

primum.

DEFINITIONES.

1. Solidum, est quod longitudinem, latitudinem, & crassitudinem habet.

2. Solidi autem extremum est superficies.

3. Linea recta est ad planum recta, cum ad rectas omnes lineas, a quibus illa tangitur, que in proposito sunt plana, rectos angulos efficit.

4. Planum ad planum rectum est, cum rectæ lineæ, quæ communè planorum sectioni ad rectos angulos in uno planorum ducuntur, alteri plano ad rectos sunt angulos.

5. Rectæ lineæ ad planū inclinatio, acutus est angulus, ipsa insidente linea & adiuncta altera comprehensus, cum à sublimi recte illius lineæ termino deducta fuerit ppedicularis,

Iarīs, atq; à punc̄to quod perpendicularis
in ipso plāno fecerit, ad propos̄tē illius li-
neæ ext̄ēfūm, quod in eodē est plāno,
altera recta linea fuerit adiuncta.

6

Plani ad planū inclinatio, acutus est angu-
lus rectis lineis contentus, quæ in utroque
planorum ad idem cōmuni sectionis pū-
ctū ductæ, rectos ipsi sectioni angulos effi-
ciunt.

7

Planū similiter inclinatum esse ad pla-
num, atq; alterum ad alterum dicitur, cū
dicti inclinationum anguli inter se sunt e-
quales.

8

Parallēla plāna, sunt quæ eodem non inci-
dunt, nec concurrent.

9

Similes figuræ solidæ, sunt quæ similibus
planis, multitudine & equalibus cōtinētur.

10

Aequalēs & similes figuræ solidē sunt, quæ
similibus planis, multitudine & magnitu-
dine & equalibus cōtinēntur.

11

Solidus angulus, est plūtiūm quām duarū
linearū, quæ sē mūtuō contingant, nec
in eadem sīnt superficie, ad omnes lineas
inclinatiō.

Aliter,

Aliter.

Solidus angulus, est qui pluribus quā duō
bus planis angulis in eodem non cōfister
tibus plano, sed ad vnu punctū collectis,
continetur.

12

Pyramis, est figura solida quæ planis cōti-
netur, ab uno piano ad vnum punctū col-
lecta.

13

Prisma, figura est solida quæ planis cōtine-
tur, quorum aduersa duo sunt & æqualia
& similia & parallela, alia verò parallelo-
gramma.

14

Sphēra est figura, quæ cōvērso circum qui-
escētē diametrum semicirculo cōtine-
tur, cùm in eundem rursus locū restitutus
fuerit, vnde moueri cœperat.

15

Axis autem sphæræ, est quiescēs illa linea
circum quam semicirculus conuertitur.

16

Centrum verò Sphæræ est idē, quod & se-
micirculi.

17

Diameter autem Sphæræ, est recta quædā
linea per centrum ducta, & vtrinq; à sphē-
ræ superficie terminata.

Cænus

Canus est figura, quæ conuerso circuque
escens alterum latus eorum quæ rectum an-
gulum continent, orthogonio triangulo
continetur, cum in eundem rursus locum
illud triangulum restitutum fuerit, unde
moueri coeparat. Atq; si quiescens recta li-
nea æqualis sit alteri, que circum rectum an-
gulum conuertitur, rectangulus erit Can-
nus: si minor, amblygonius: si vero ma-
ior, oxygonius.

Axism autem Cani, est quiescens illa linea;
circum quam triangulum vertitur.

Basis vero Cani, circulus est, qui à circu-
lo linea recta describitur.

Cylindrus figura est, quæ conuerso circu-
lo quiescens alterum latus eorum quæ rectum an-
gulum continet, parallelogrammo or-
thogonio comprehenditur, cum in eundem
rursus locum restitutum fuerit illud pa-
rallelogramnum, unde moueri coeparat.

Axism autem Cylindri, est quiescens illa re-
cta linea, circu quām parallelogramnum
vertitur.

Bases vero cylindri, sunt circuli à duobus
ad-

aduersus lateribus quæ circummaguntur,
descripti.

24

Similes coni & cylindri, sunt quorū & axes & basiū diametri proportionales sunt:

25

Cubus est figura solida, quæ sex quadratis æqualibus continetur.

26

Tetraedrū est figura, quæ triāgulis quatuor æqualibus & æquilateris continetur:

27

Octaedrū figura est solida, quæ octo triangulis æqualibus & æquilateris cōtinetur.

28

Dedecadrū figura est solida, quæ duodecim pentagonis æqualibus, æquilateris, & æquiangulis continetur.

29

Icosaedrū figura est solida, quæ triāgulis viginti æqualibus & æquilateris continetur:

Theorema i. Propositio i.

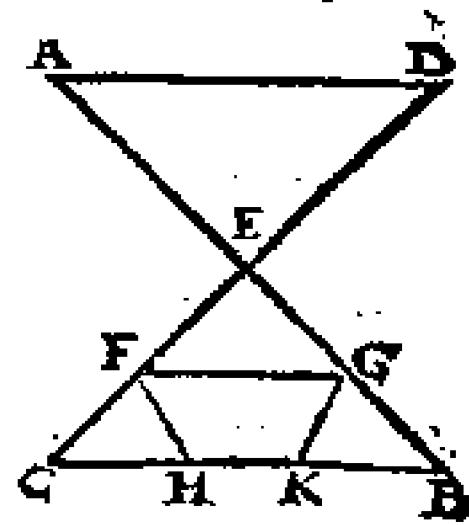
Quædā rectæ lineæ pars
in ſubiecto quidem nō
eft plano, quædā verò
in ſublimi.

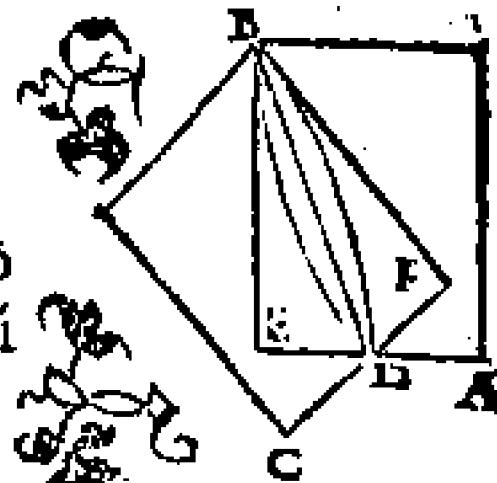
Theo-

Theorema 2. Propo-
sitione 2.

Si duæ rectæ lineæ se mu-
tuò secet, in uno sùt plá-
no: atque triangulum
omne in uno est pláno.

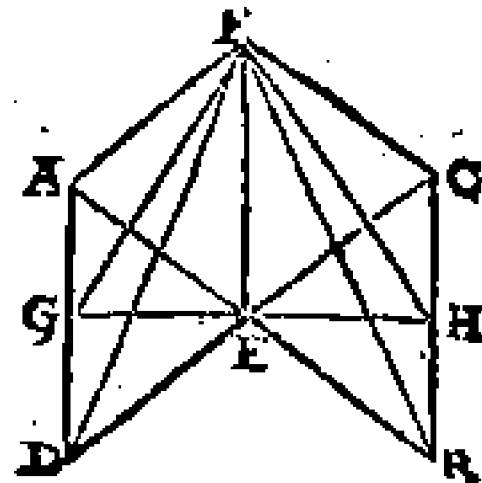
Theorema 3. Propo-
sitione 3.

Si duo plana se mutuò
secant, communis eorū
seccio est recta linea.

Theorema 4. Propositione 4.

Si recta linea rectis dua
bus lineis se mutuò se-
cantibus, in cōmuni se-
ctione ad rectos angu-
los infistat illa ducto et
iam per ipsas plano ad
angulos rectos erit.

Theorema 5. Propo-
sitione 5.

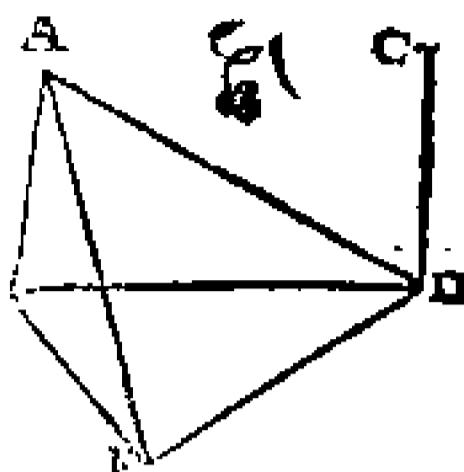
Si recta linea rectis tribus li-
neis se mutuò tangentibus,
in cōmuni sectione ad re-
ctos angulos infistat, illæ
tres rectæ in uno sunt pláno.

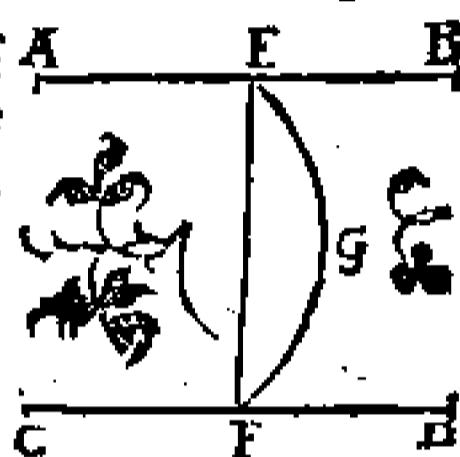
Theo-

Theorema 6. Pro-
positio 6.

Si duæ rectæ lineæ eidē
plano ad rectos sint an-
gulos, parallelæ erūt il-
læ rectæ lineæ.

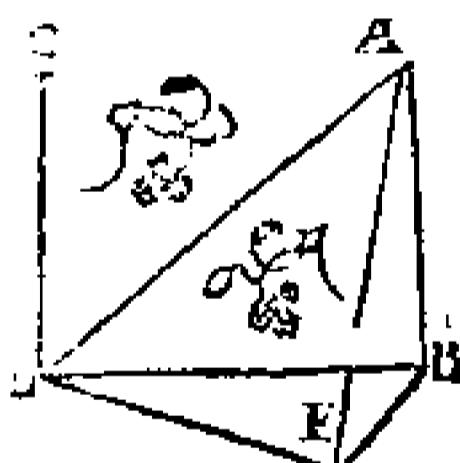

Theorema 7. Propositio 7.
Si duæ sint parallelæ rectæ lineæ, in quarū
vtraque sumpta sint quæ A
libet pūcta, illa linea quæ
ad hæc pūcta adiungi-
tur, in eodem est cū pa-
rallelis plano.

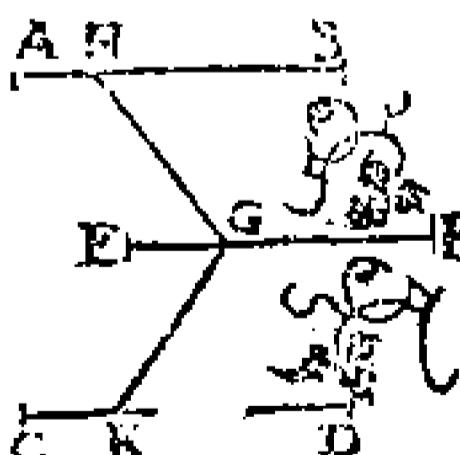
Theorema 8. Pro-
positio 8.

Si duæ sint parallelæ re-
ctæ lineæ, quarum alte-
ra ad rectos cuidam pla-
no fit angulos, & reliqua
cidē piano ad rectos an-
gulos erit.

Theorema 9. Pro-
positio 9.

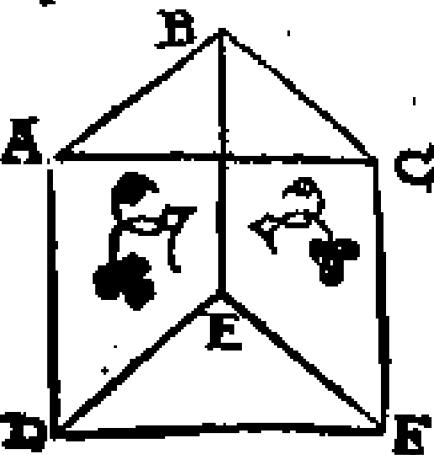
Quæ eidem rectæ lineæ
sunt parallelæ, sed nō in
eodem cū illa piano, hæ
quoque sunt inter se pa-
rallelæ.

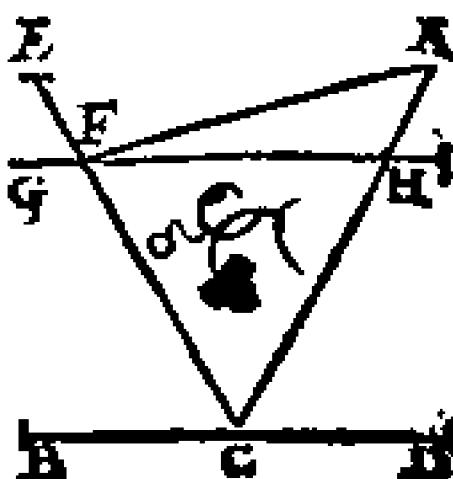
. N Thco-

Theorema 10. Proposition 10.

Si duæ rectæ lineæ se mu-
tuò tangétes ad duas re-
ctas se mutuò tangentes
sint parallelæ, non auté
in eodem plano, illæ an-
gulos æquales compre-
hendent.

Problema 1. Propo-
sition 11.

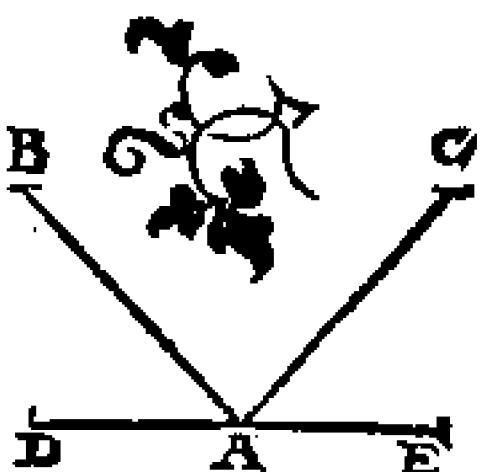
A dato sublimi punto, G , in subiectum planū per-
pendicularem rectā li-
neam ducere.

Problema 2. Propo-
sition 12.

Dato plano, à punto quod in il-
lo datum est, ad rectos angulos
rectam lineam excitare.

Theorema 11. Propo-
sition 13.

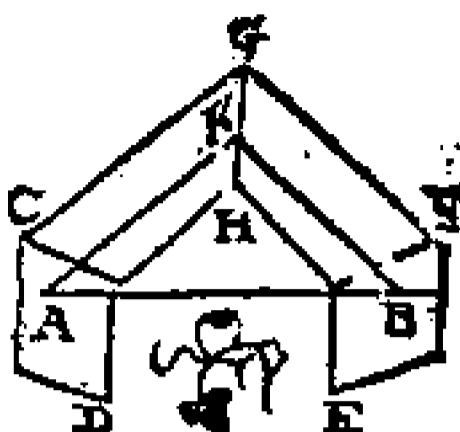
Dato plano, à pucto qd^o B
in illo datum est, duæ re-
ctæ lineæ ad rectos angu-
los non excitabuntur ad
icasdem partes.

Theo-

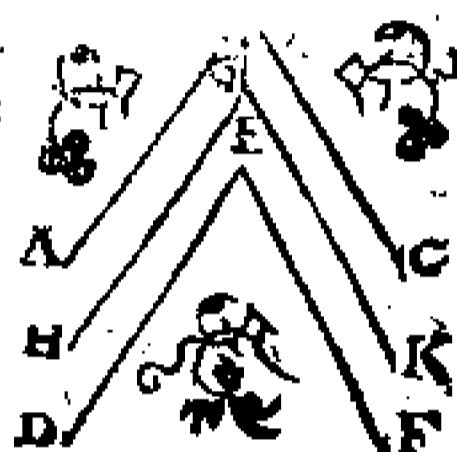
Theorema 12. Propo-
sitio 14.

Ad quæ plana, eadem re-
cta linea recta est, illa sūt
parallelæ.

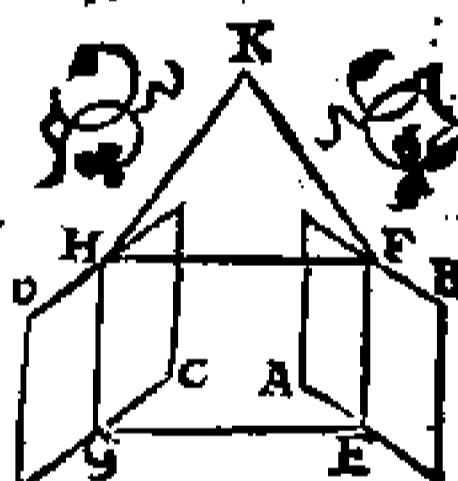
Theorema 13. Propositio 15.

Si duæ rectæ lineæ se mu-
tuò tangentes ad duas re-
ctas se mutuò tangentes
sint parallelæ, non in eo-
dem consistentes piano,
parallelæ sunt quæ per il-
lās ducuntur plana.

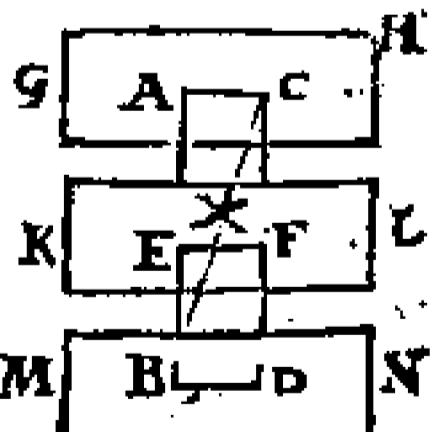
Theorema 14. Propo-
sitio 16.

Si duo plana parallelæ
planum quopiam secētur, o-
communes illorum se-
ctiones sunt parallelæ.

Theorema 15. Propo-
sitio 17.

Si duæ rectæ lineæ paral-
lelis planis secētur, in eas
dem rationes secabūtur.

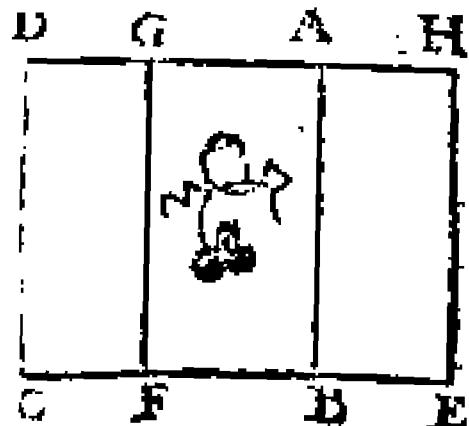

N 2 The-

Theorema 16. Propo-

sitio 18.

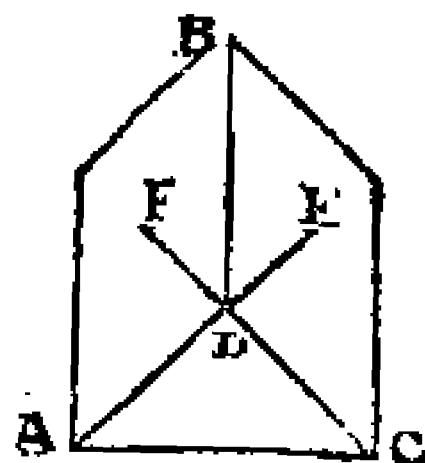
Si recta linea plano cui-piam ad rectos sit angu-los, illa etiam omnia que per ipsam plana, ad re-ctos eidem plano angu-los erunt.

Theorema 17. Propo-

sitio 19.

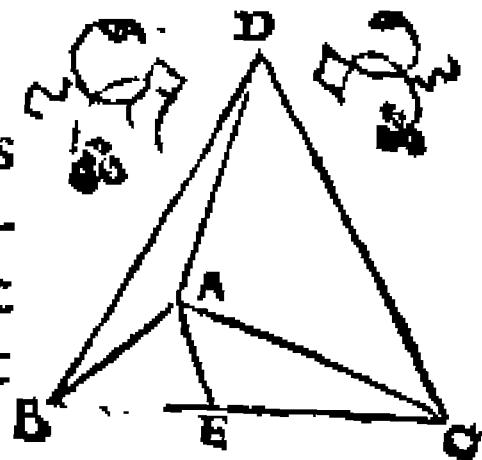
Si duo plana se mutuò se cantia piano cui dā ad re-ctos sint angulos, cōmu-nis etiam illorum sectio ad rectos eidē piano an-gulos erit.

Theorema 18. Propo-

sitio 20.

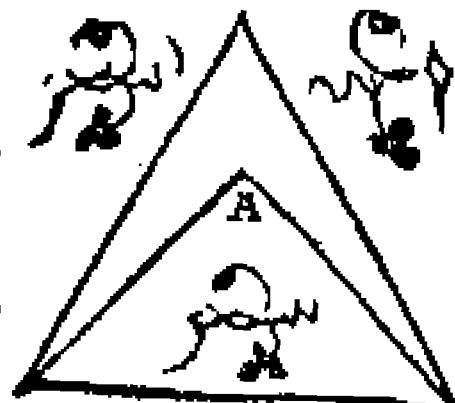
Si angulus solidus planis tribus angulis contineat-ur, ex his duo quilibet ut ut a sumpti tertio sunt maiores.

Theorema 19. Propo-

sitio 21.

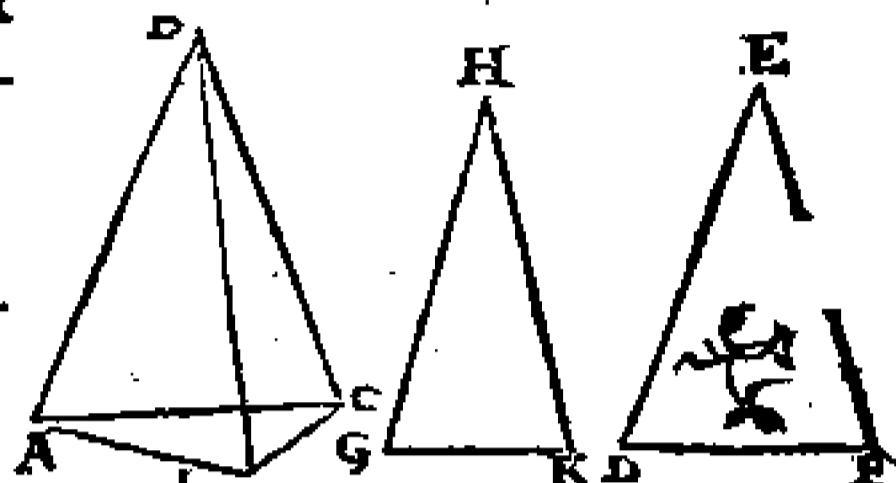
Solidus omnis angulus minoribus continetur, quam rectis quatuor an-gulis planis.

Theo-

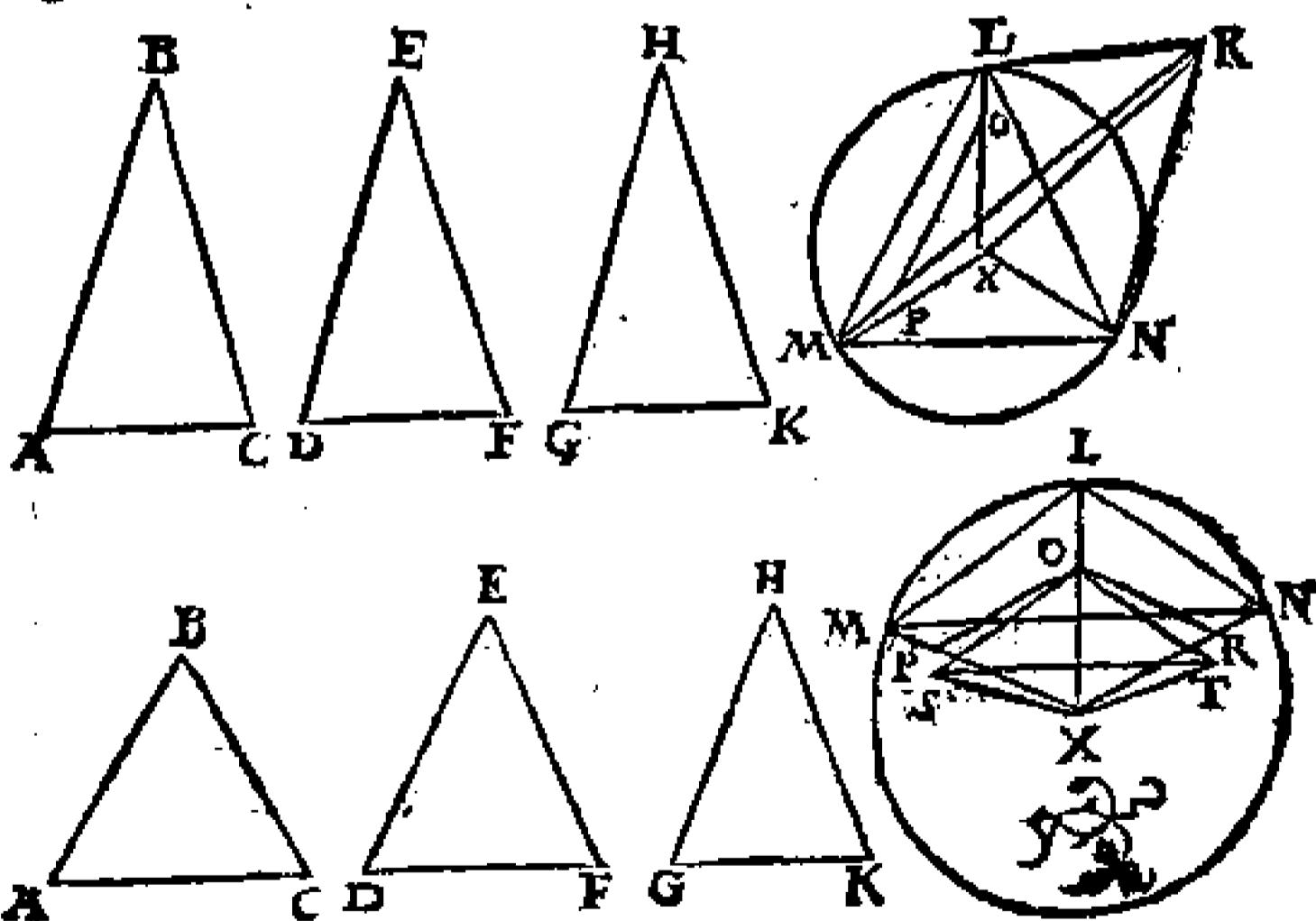
Theorema 20. Propositio 22.

Si planitres anguli equalibus rectis cōtineantur lincis, quorū duo vt libet assumpti, tertio sīnt maiores, triangulum constitui potest ex lineis æquales, illas rectas coniungēti bus.

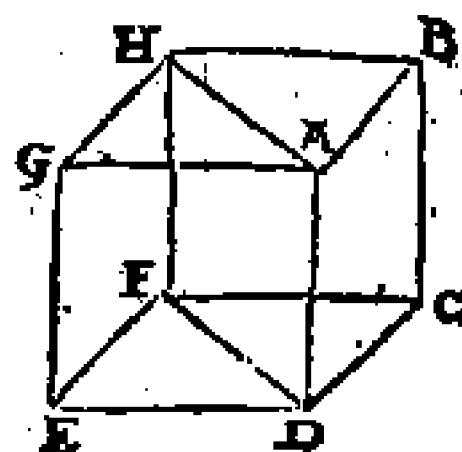
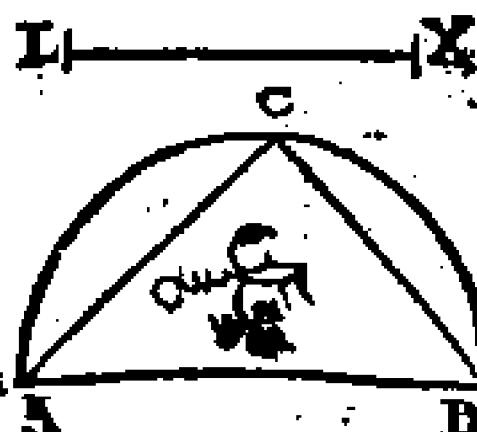
Problema 3. Propositiō 23.

Ex planis tribus angulis, quorū duo ut libet assumpti tertio sint maiores, solidū angulum constituere. Decet autem illos tres angulos rectis quatuor esse minores.

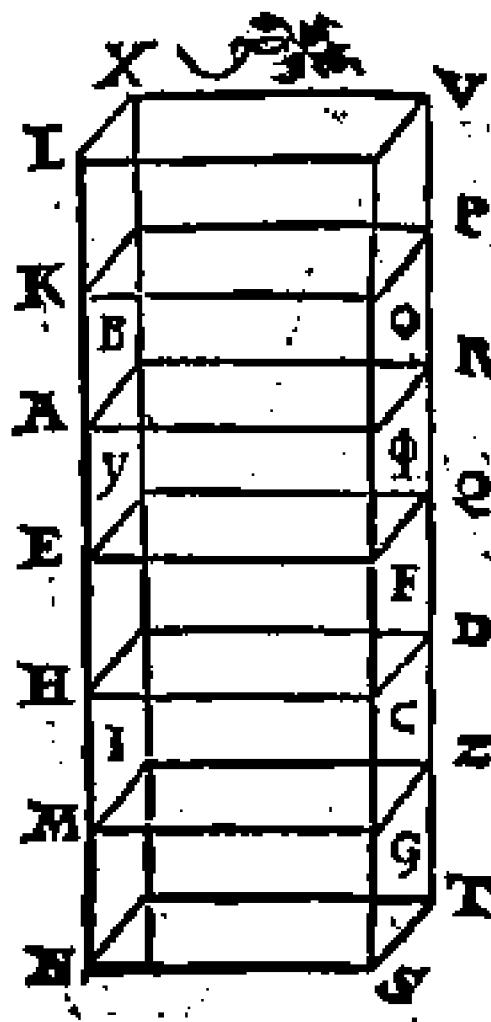
Theorema 21. Propositione 34.

Si solidum parallelis planis contineatur, aduersa illius plana &c æqualia sunt & parallelogramma.

Theorema 22. Propositiō 25.

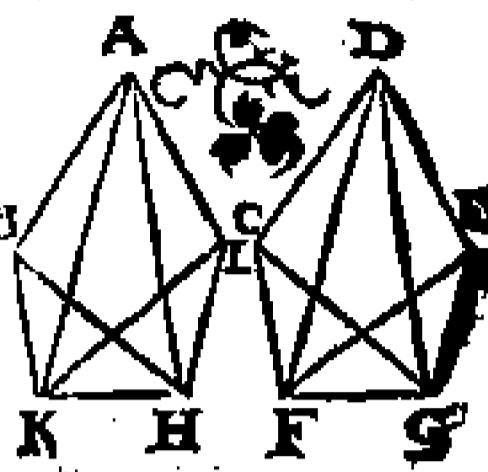
Si solidum parallelis
planis contentū plano
fecetur aduersis planis
parallelō; erit quēad-
modum basis ad ba-
sim, ita solidum ad so-
lidum.

Problem-

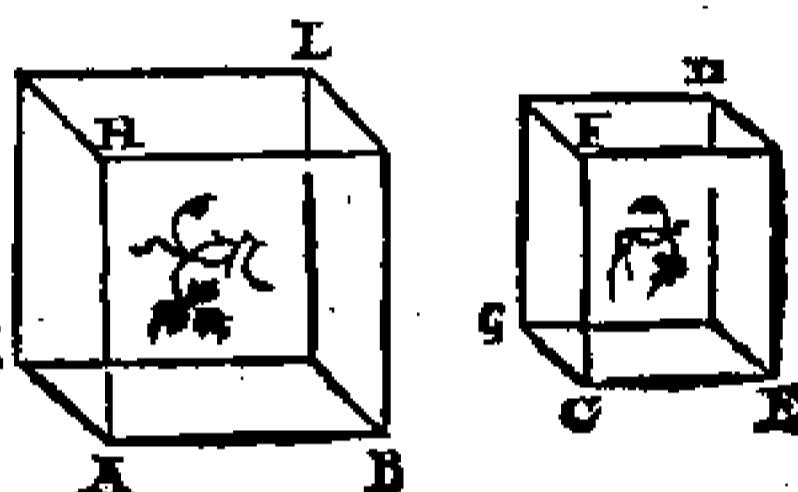
Problema 4. Pro-
positio 26.

Ad datam rectam lineā eiusque punctū, angulum solidum constituere solido angulo dato æqualē.

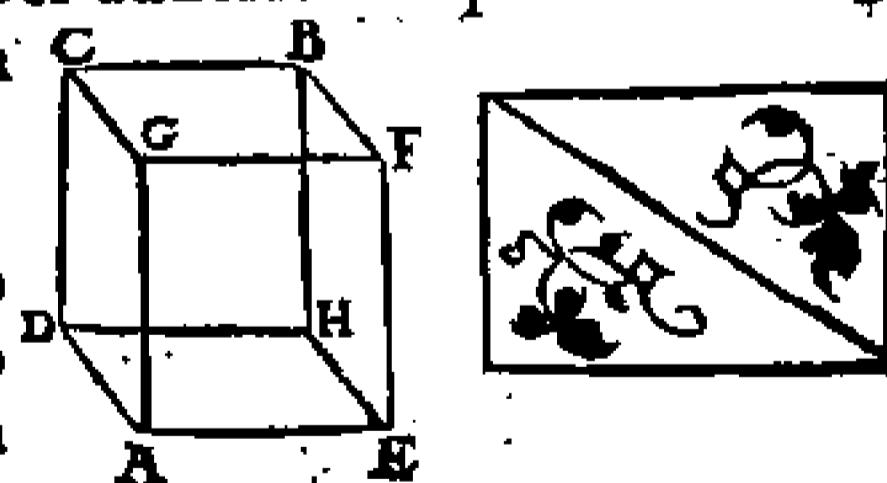
Problema 5. Propositio 27.

A data recta, dato solido parallelis planis comprehenso simile & similiter positum solidū parallelis planis contentum describere.

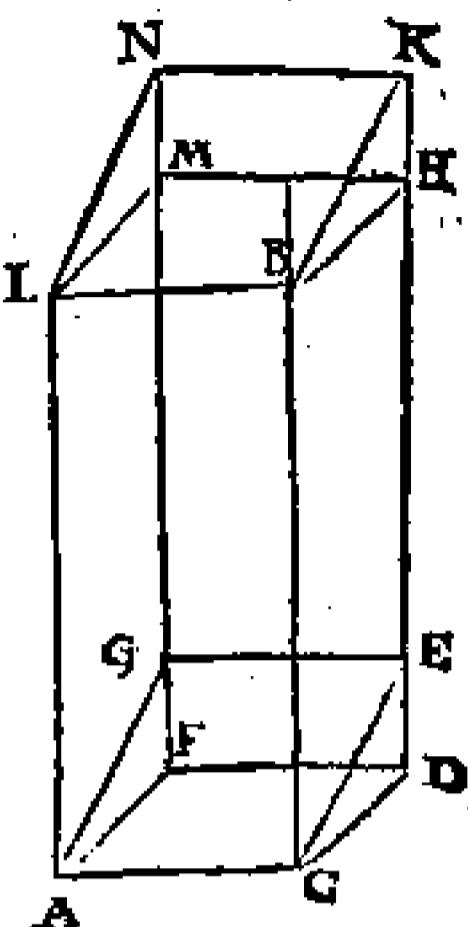
Theorema 23. Propositio 28.

Si solidū parallelis planis comprehendit, ducto per aduersorum planorum diagonis planis non secūtū sit, illud solidū ab hoc plane bifariam secabitur.

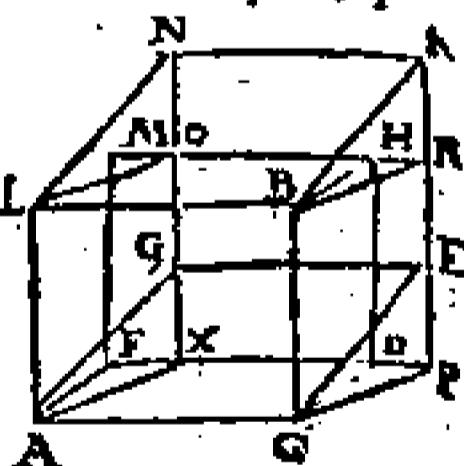
Theorema 34. Pro-
positio 29.

Solida parallelis planis
comprehēsa, quæ super
eandem basim, & in ca-
dē sunt altitudine, quo-
rum insistētes lineæ in
ijsdem collocantur re-
ctis lineis, illa sūt inter
se æqualia.

Theorema 25. Pro-
positio 30.

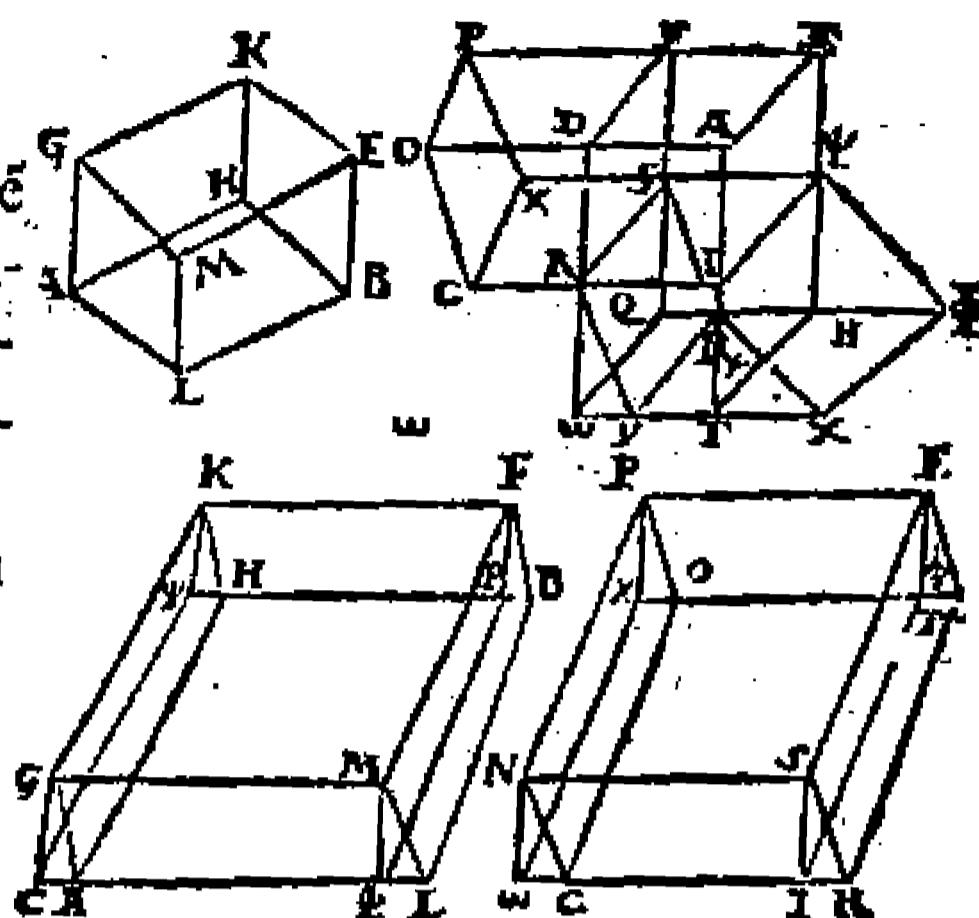
Solida parallelis planis circumscripta, quæ
super eandē basim & in
eandē sūt altitudine, quo-
rum insistētes lineæ nō
in ijsdem reperiuntur re-
ctis lineis, illa sūt inter
se æqualia.

Theorema 26. Pro-
positio 31.

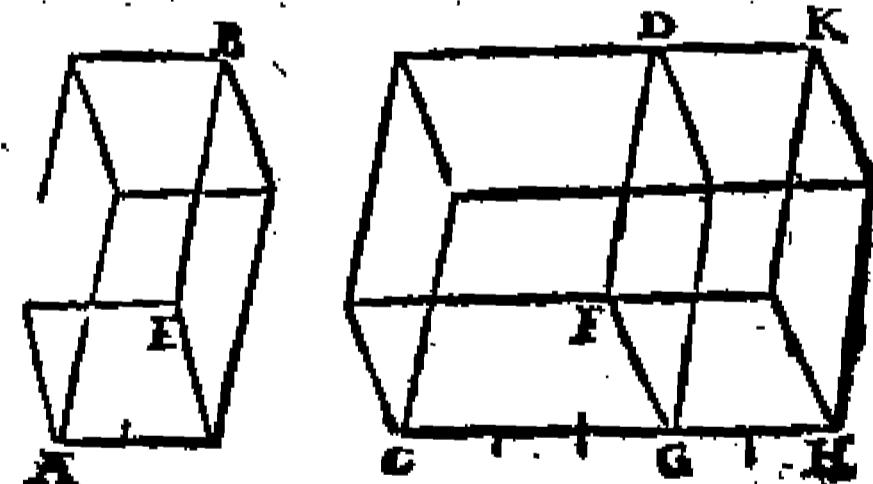
Solida parallelis planis circumscripta, quæ
in

in eadē
sunt al-
titudi-
ne, &
qualia
sunt in
ter se.

Theorema 27. Pro-
positio 32.

Solida parallelis planis circumscripta, qua-
eiusdem
sunt alti-
tudinis,
eam ha-
bet inter
se ratio-
ne, quam
bases.

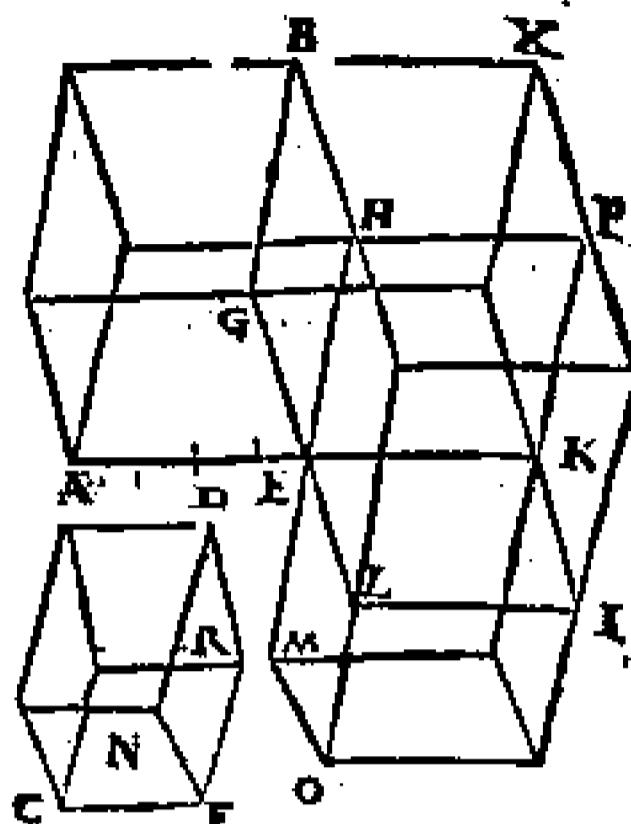
N ,

Theo-

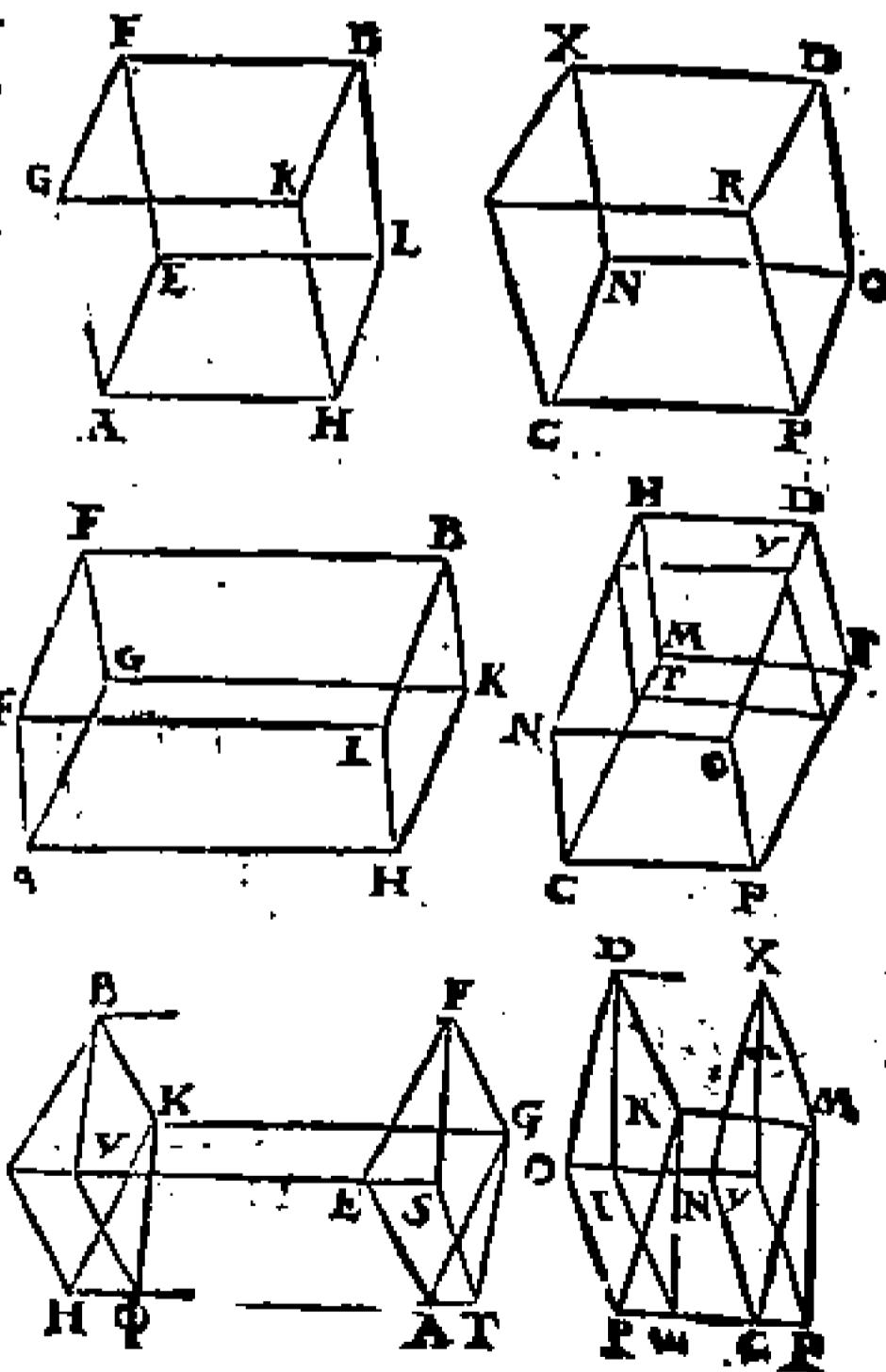
Theor.28. Pro-
positio 33.

Similia solidā pa-
rallelīs planis cir-
cunscripta habēt
in ter se rationē
homologorum
laterum triplica-
tam.

Theor.29. Pro-
positio 34.

Aequa-
lium so-
lidorū
paralle-
lis pla-
nis cōtē
torum
bāses cū
altitudi-
nibūs re-
ciprocā-
tur. Et
solida
paralle-
lis pla-
nis cōtē
ta, quo-
rū bāses
cum al-
titudi-

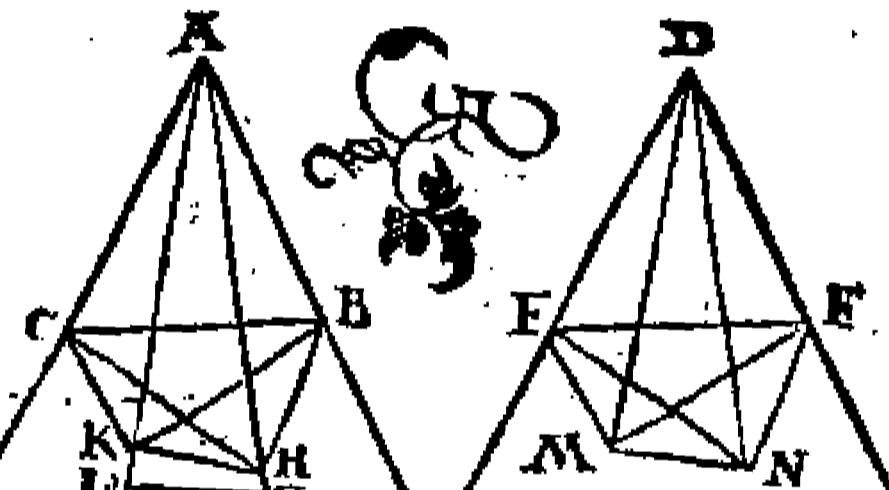

nibus reciprocantur, illa sunt æqualia.

Theorema 30. Propositio 35.

Si duo plani sint anguli æquales, quorū verticibus sublimes rectæ lineæ insstant, quæ cum lineis primò positis angulos continent æquales, vtrumq; vtriq;, in sublimibus autem lineis qualibet sumpta sint pūcta, & ab his ad plana in quibus consistunt anguli primū positi, ductæ sint perpendicularares, ab earū verò punctis, quæ in planis signata fuerint, ad angulos primū positos ad

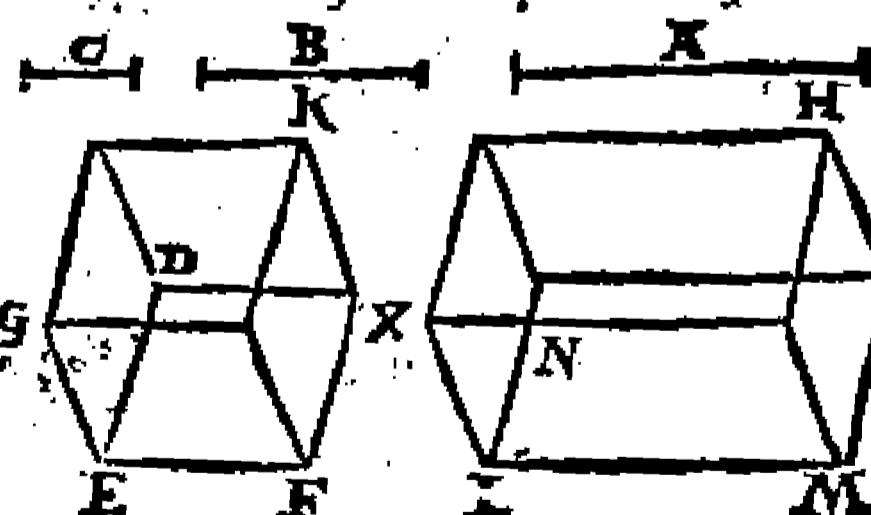
iunctæ
sint,
rectæ
lineæ,
hæ cū
subli-

mibus æquales angulos comprehendent.

Theorema 31. Propositio 36.

Si re-
ctæ
tres
lineæ
sint
pro-
por-
tionales, quod

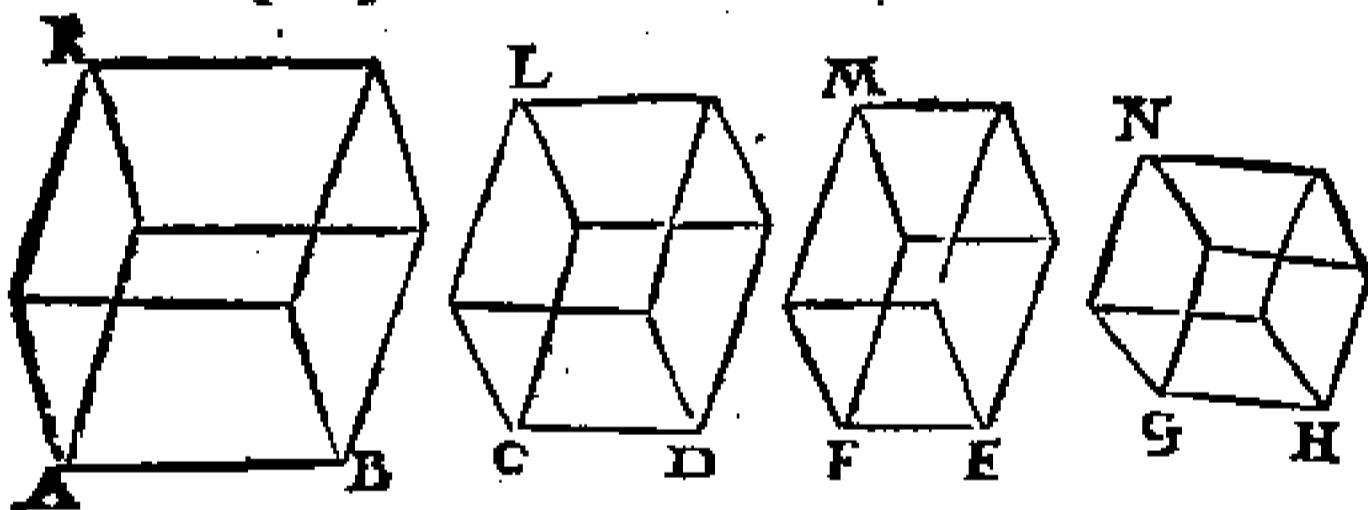

ex

ex his tribus sit solidum parallelis planis contentum, & quale est descripto à media linea solido parallelis planis comprehenso, quod æquilaterum quidem sit, sed antedicto æquiangulum.

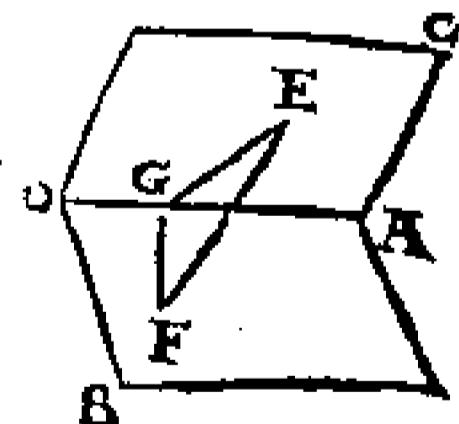
Theorema 32. Propositio 37.

Si rectæ quatuor lineæ sint proportionales, illa quoque solida parallelis planis contenta, quæ ab ipsis lineis & similia & similiter describuntur, proportionalia erunt. Et si solida parallelis planis comprehensa, quæ & similia & similiter describuntur, sint proportionalia, illæ quoque rectæ lineæ proportionales erunt.

Theorema 33. Propositio 38.

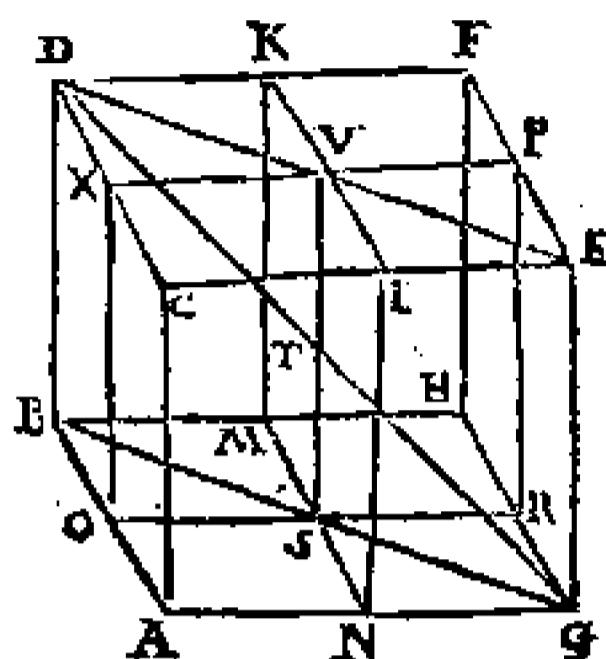
Si planum ad planū rectum fit, & à quodam puncto eorum quæ in uno sunt planorū perpendicularis ad alterum ducta sit, illa quæ ducitur perpendicularis, in communē cadet planorū sectionē.

Theo-

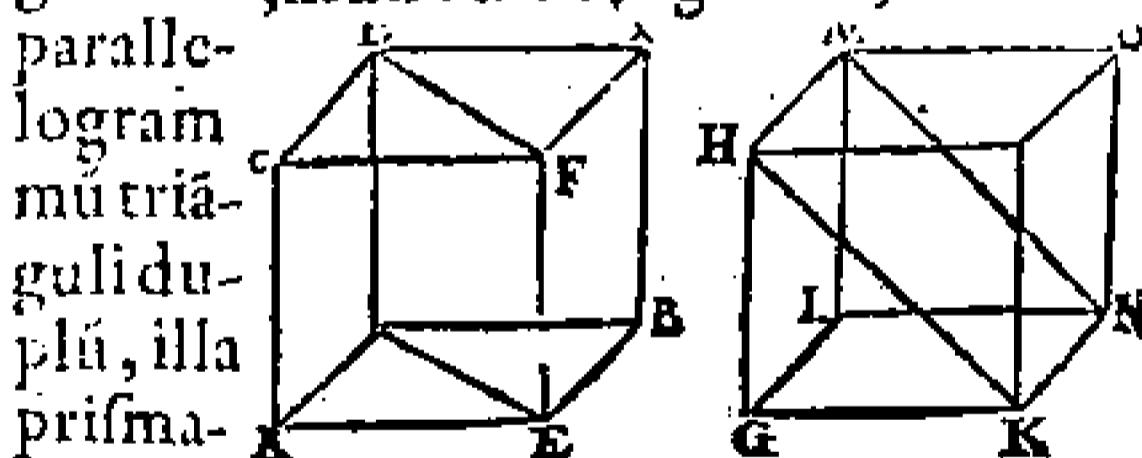
Theorema 34. Propositio 39.

Si in solido parallelis planis circumscripto, aduersorum planorum lateribus bifariā sectis, educta sint per sectiones plana, cōmuniſ illa planorū ſectio & solidi parallelis plani circumscripti diameter, ſe mu- tuò bifariam fe- cant.

Theorema 35. Propositio 40.

Si duo ſint æqualis altitudinis prisma, quorū hoc quidē basim habeat parallelo-grammū, illud verò triāgulum, ſit autem parallelogram mū triā- guli du- plū, illa prisma- ta erunt æqualia.

ELEM ENTI XI. FINIS.

178

EVCLIDIS

ELEMENTVM

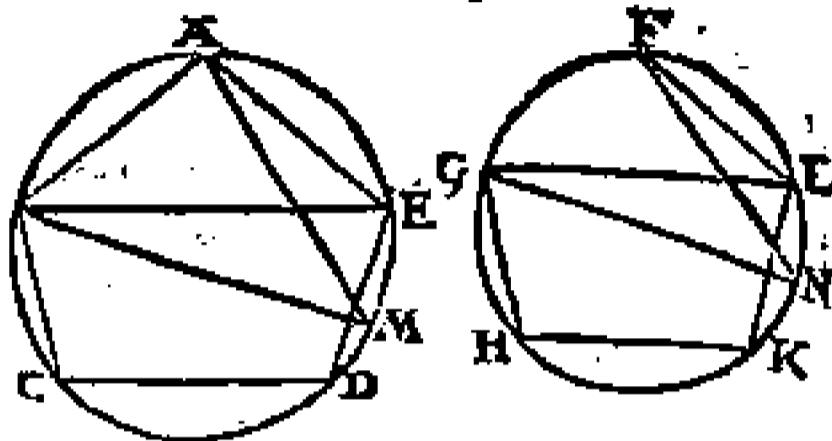
DVODECIMVM.

ET SOLIDORVM

secundum.

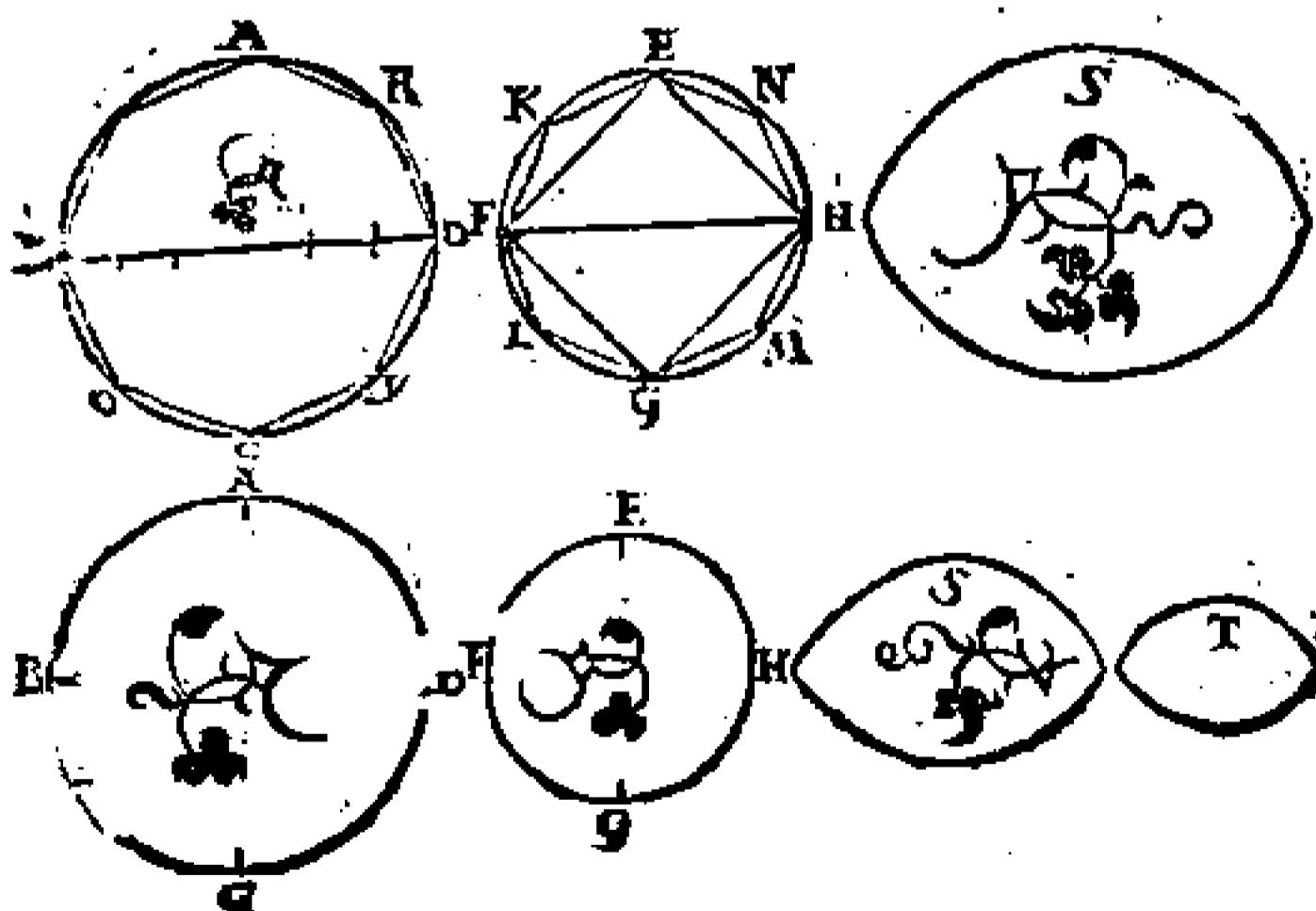
Theorema 1. Propositio 1.

Similia, quæ sunt in circulis polygona, rationē habent inter se, quam descripta à diametris quadrata.

Theorema 2. Propositio 2.

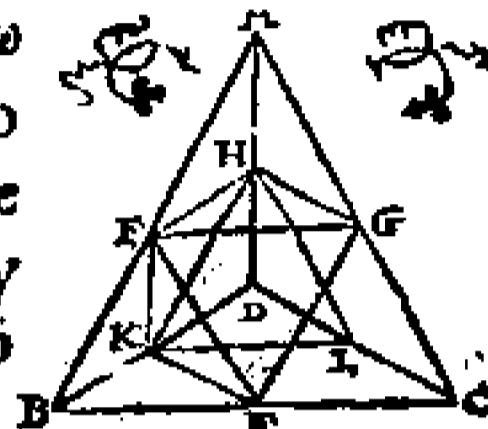
Circuli eam inter se rationē habent, quam

descripta à diametris quadrata.

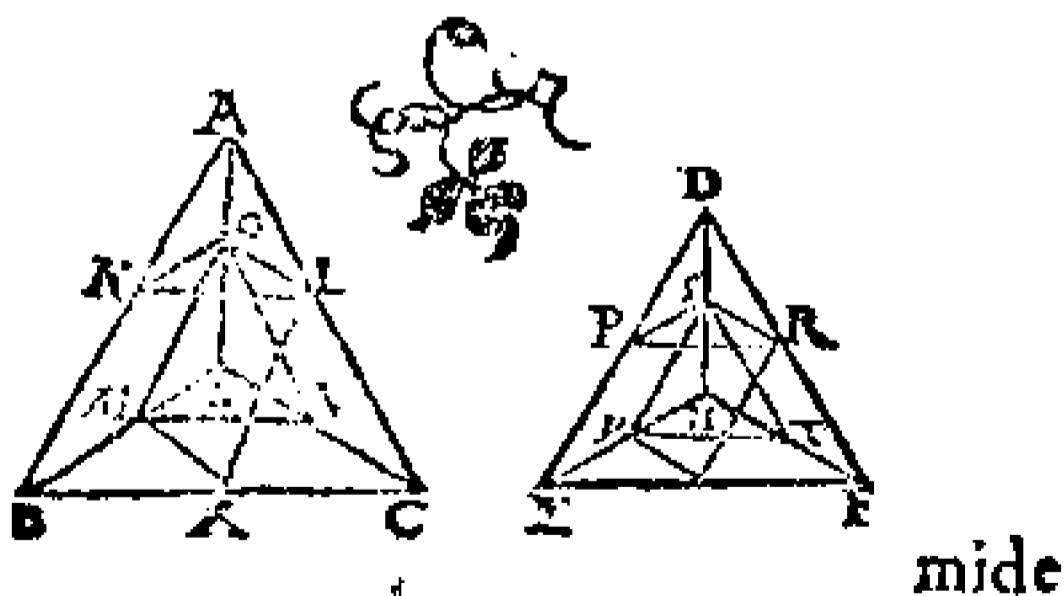
Theorema 3. Propositio 3.

Omnis pyramidis trigonā habens basim, in duas diuiditur pyramidas non tantū æquales & similes inter se, sed toti etiā pyramidis similes, quarum trigonæ sunt bases, atq; in duo prismata æqualia, quæ duoprismata dimidio pyramidis totius sunt maiora.

Theorema 4. Propositio 4.

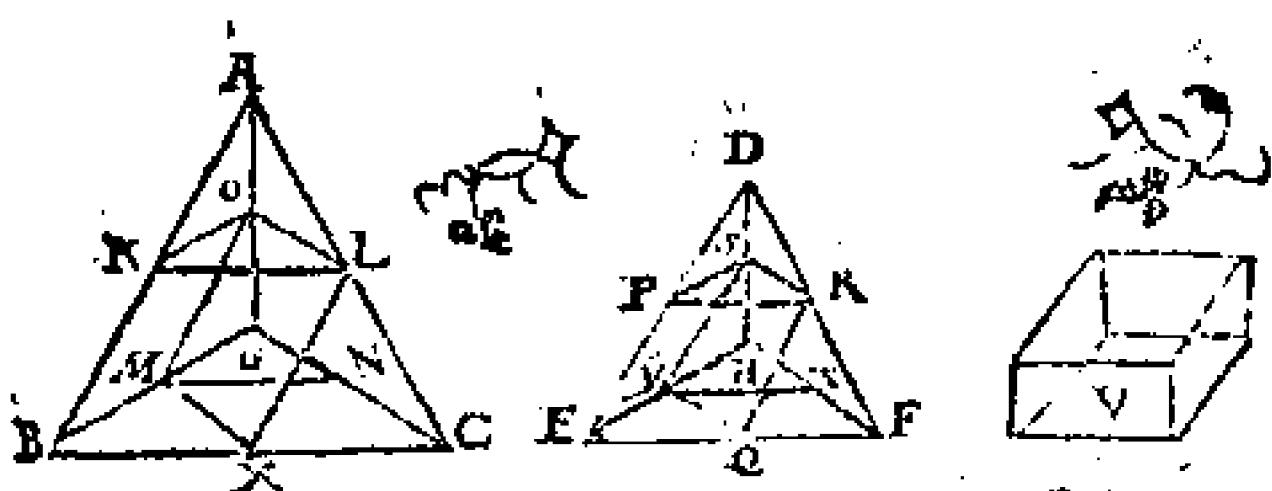
Si duæ eiusdem altitudinis pyramides trigonæ habeat bases, sit aut illarum vtraque diuisa & in duas pyramidas inter se æquales totiq; similes, & in duo prismata æqualia, ac eodem modo diuidatur vtræq; pyramidū quæ ex superiorē diuisione natæ sunt, idque perpetuò fiat: quemadmodū se habet vnius pyramidis basis ad alterius pyramidis basim, ita & omnia quæ in una pyra-

180 E V C L I D . E L E M E N . G E O M .
mide prismata, ad omnia quæ in altera py-
ramide, prismata multitudine æqualia.

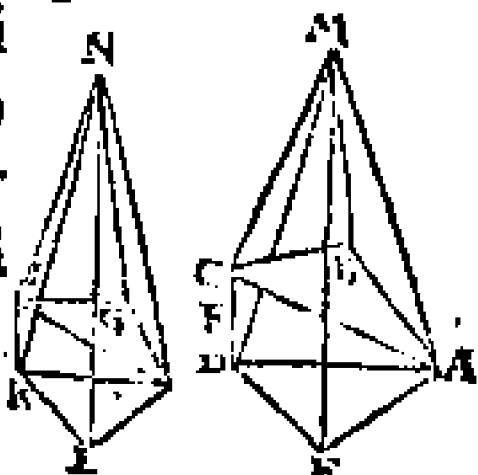
Theorema 5. Propositio 5.

Pyramides eiusdem altitudinis, quarum tri-
gonæ sunt bases, eam inter se rationem ha-
bent, quam ipsæ bases.

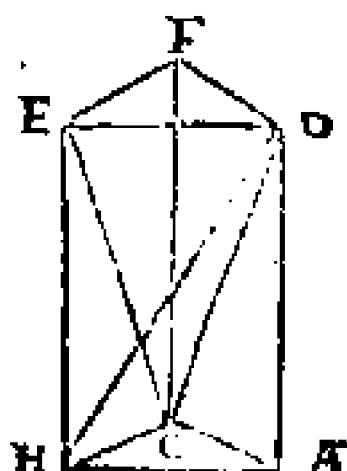
Theorema 6. Propositio 6.

Pyramides eiusdem alti-
tudinis, quarum polygo-
næ sunt bases, eam inter
se rationem habent, quam
ipsæ bases.

Theorema 7. Pro-
positio 7.

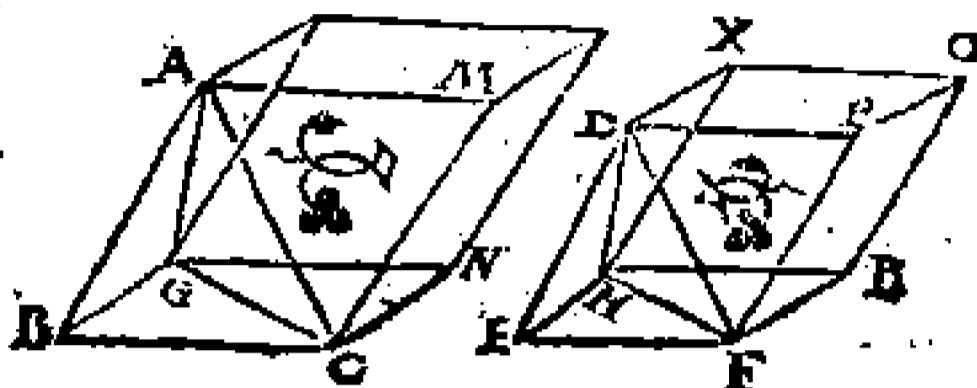
Omne prisma triangulare
habet basim, dividitur
in tres pyramidas inter-
se æquales, quarum tri-
gonæ sunt bases.

Theo-

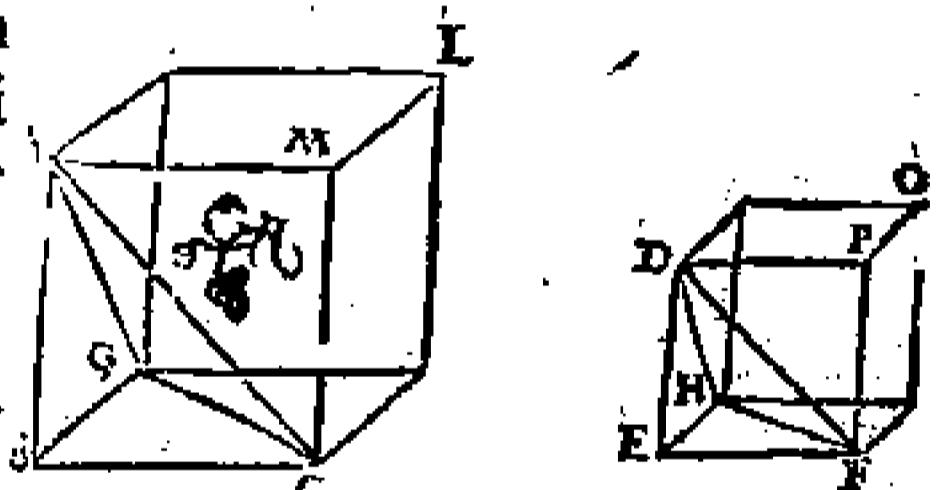
Theorema 8. Propositio 8.

Similes pyramides qui trigonas habent bases, in tripli-
cata sunt homologorū laterū ratiōe.

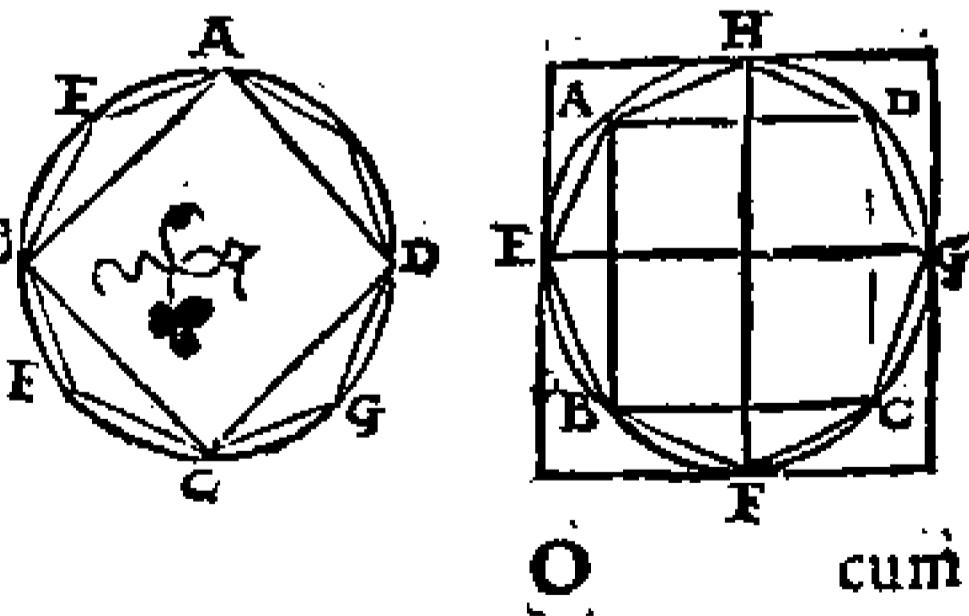
Theorema 9. Propositio 9.

Aequaliū pyramidum & trigonas bases habentium reciprocantur bases cum altitudinibus. Et quarū pyramidum trigonas bases habentium reciprocatur bases cū altitudinibus, illae sunt æquales.

Theorema 10. Propositio 10.

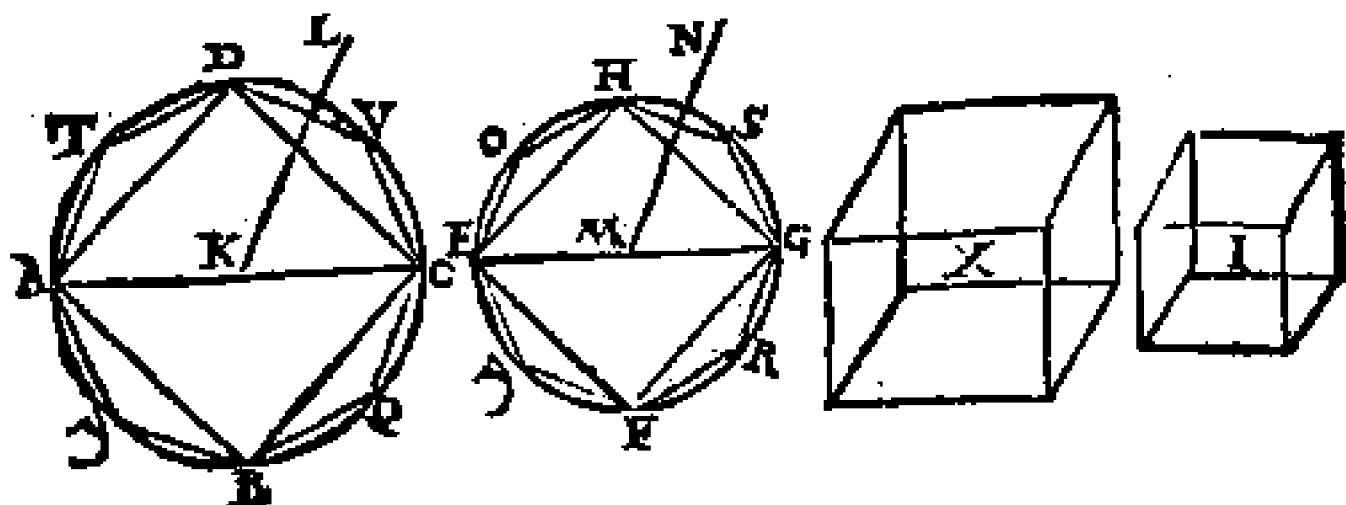
Omnis cōntraria pars est cylindri eandē

182 "EVCLID. ELEMENT. GEOM.
cum ipso cōno basim habentis, & altitudi-
nem æqualem.

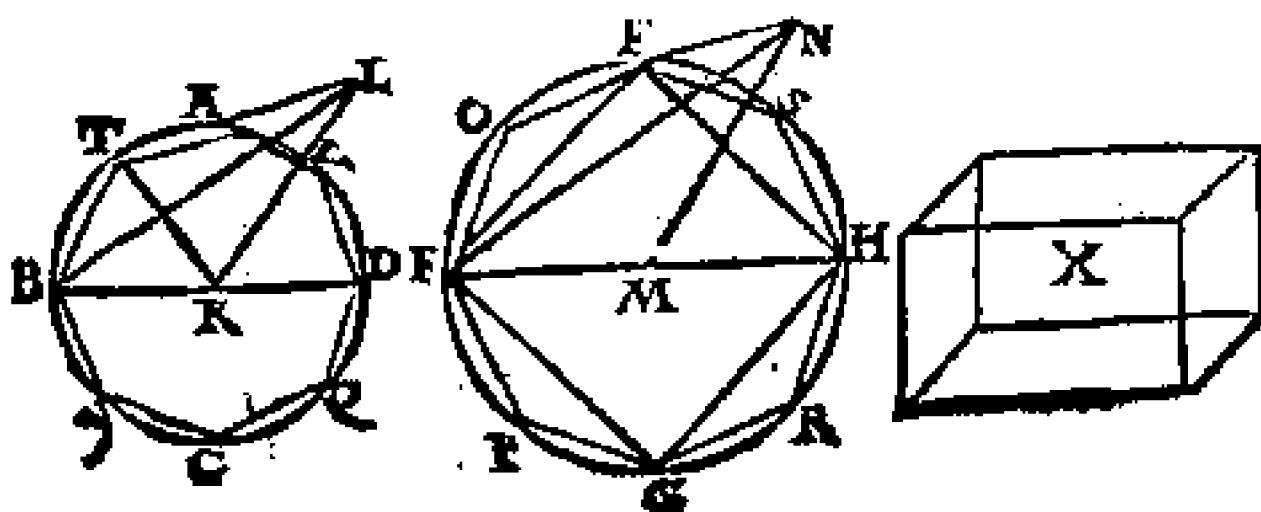
Theorema II. Pro-
positio II.

Coni & cylindri eiusdem altitudinis, eam
inter se rationem habent, quam bases.

Theorema 12. Pro-
positio 12.

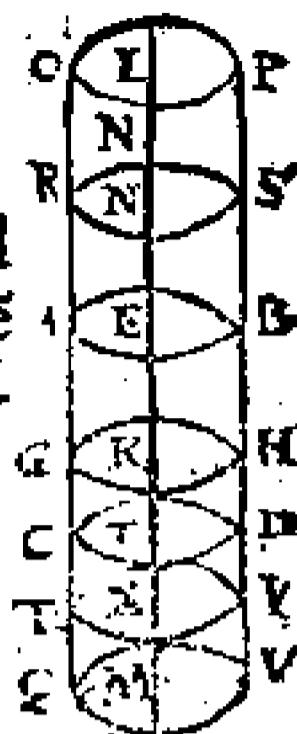
Similes cōni & cylindri, triplicatam habet
inter se rationem diametrorum, quæ sunt
in basibus.

Theo-

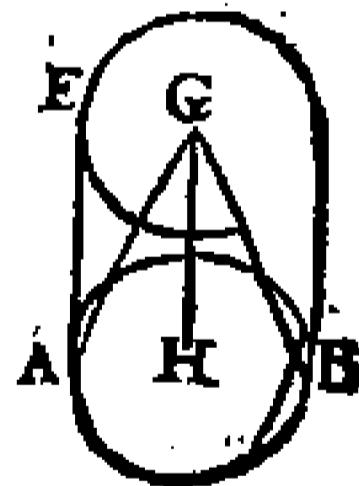
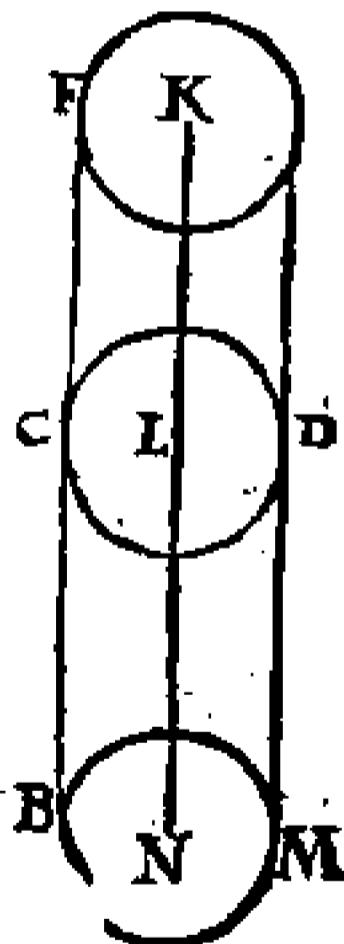
Theorema 13. Propo-
sitio 13.

Sic cylindrus plano sectus sit ad
uersis planis parallelo, erit que
admodum cylindrus ad cylin-
drum, ita axis ad axem.

Theorema 14. Propo-
sitio 14.

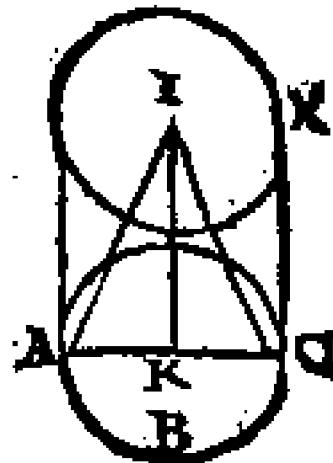
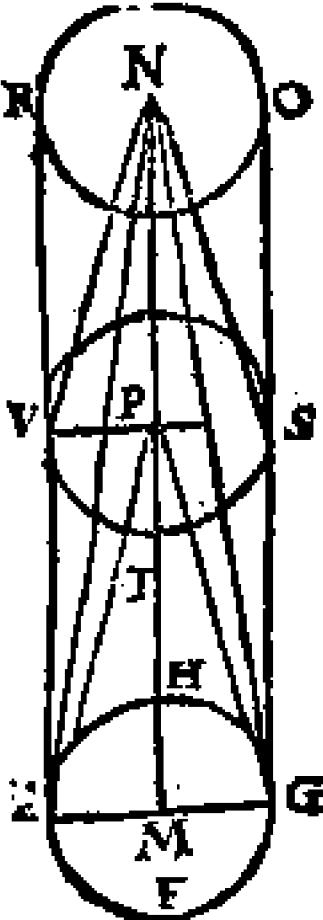
Coni &
cylindri
qui in æ-
qualibus
sunt basi-
bus, eam
habent in
ter se ra-
tionem;
quam al-
titudines

Theorema 15. Propositio 15.

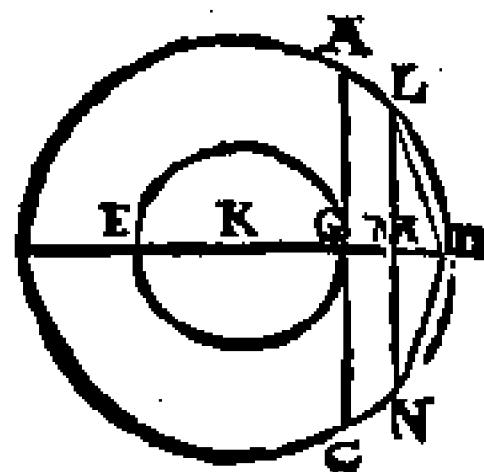
Aequalium conorum & cylindrorum bases

cū altitudinib^o reciprocātur. Et quorum conorū & cylindrorum bases cum altitudinib^o reciprocātur, illi sunt æquales.

Problema 1. Propositio 16.

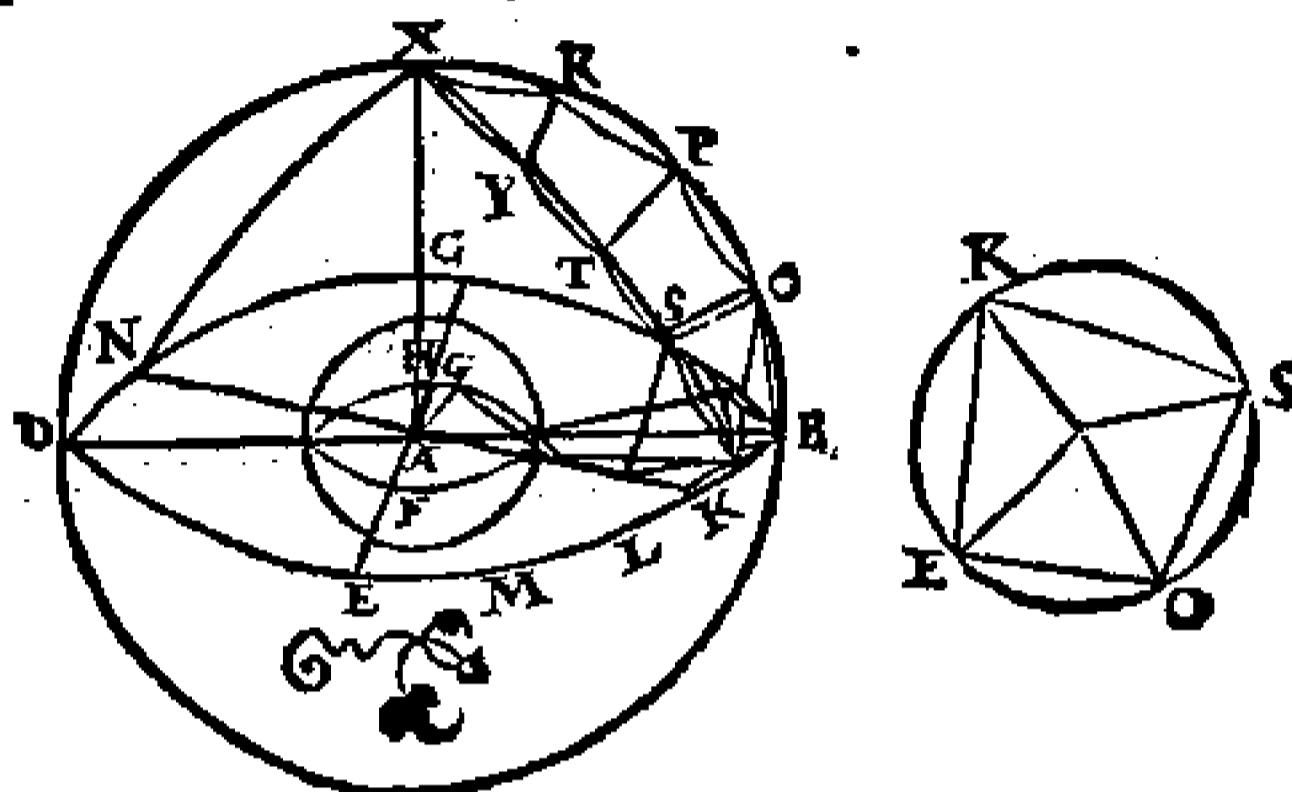
Duobus circulis circū idem centrum consistentibus, in maiore circulo polygonum æqualeum pariumque laterum inscribere, quod minorem circulum nō tangat.

Pro-

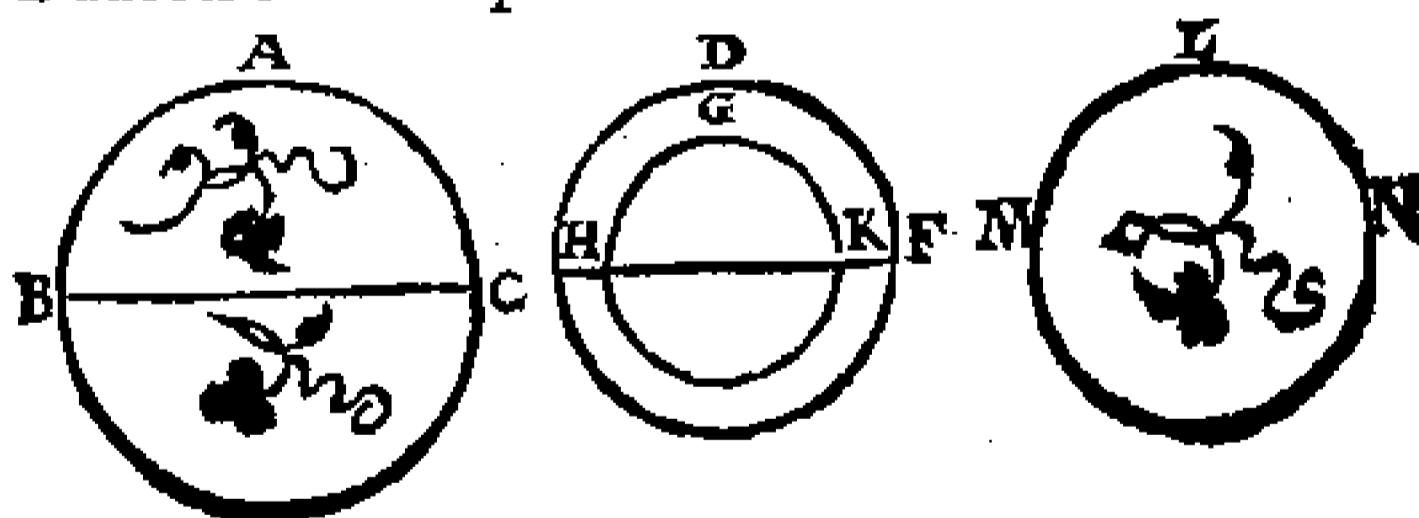
Problema 2. Propositio 17.

Duabus sphæris circum idem centrū conſistentibus, in māiore sphēra ſolidū polyedrum inscribere, quod minoris sphērae ſuperficiem non tangat.

Theorema 16. Propositio 18.

Sphæræ inter ſe rationem habent ſuarum diametrorum triplicatam.

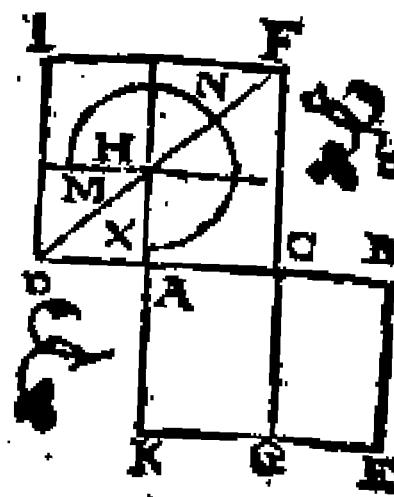

ELEMENTI XII. FINIS.

EVCLIDIS
ELEMENTVM D.E.
DECIMVM TERTIVM,
ET SOLIDORVM
TERTIVM.

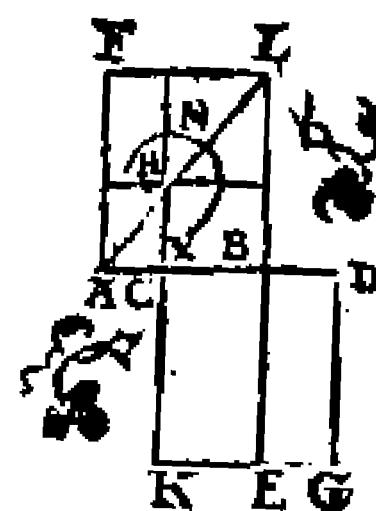
Theorema 1. Propositio 1.

Si recta linea per extre-
mā & mediā rationē se-
cta sit, maius segmentum
quod totius linea dimi-
dium assumperit, quin-
tuplū potest eius qua-
drati, quod à totius dimi-
dia describitur.

Theorema 2. Propo-
sitio 2.

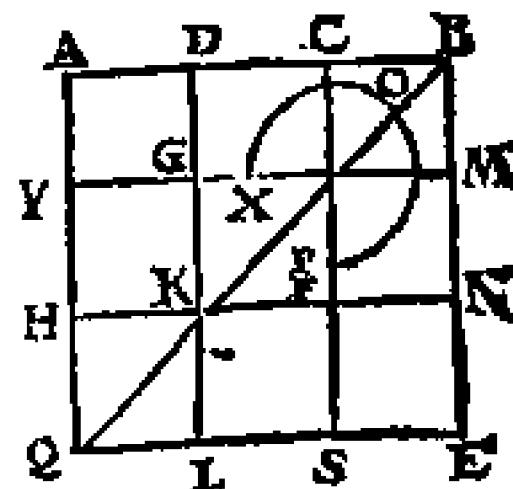
Si recta linea sui ipsius se-
gmenti quintuplū pos-
fit, & dupla segmenti hu-
ijs linea per extremā &
mediā rationē secetur
maijs segmentū reliqua
pars est linea primū
positæ.

Theo-

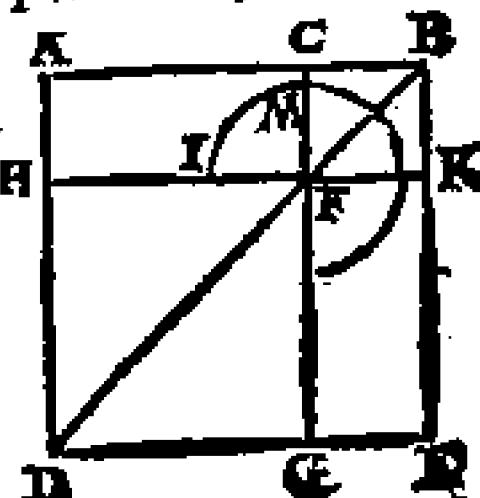
Theorema 3. Pro-
positio 3.

Si recta linea per extre-
mam & medium rationē
secta sit, minus segmē-
tum quod maioris se-
gmenti dimidium af-
sumperit, quintuplum potest eius, quod
à maioris segmēti dimidio describitur, qua-
drati.

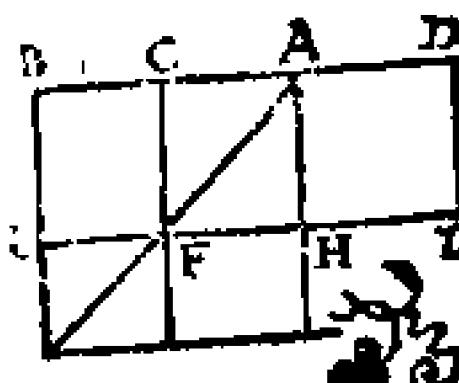
Theorema 4. Propositio 4.

Si recta linea per extre-
mam & medium rationē
secta sit, quod à tota,
quodque à minore se-
gmēto simul vtraq; qua-
drata, tripla sunt eius,
quod à maiore segmēto
describitur, quadrati.

Theorema 5. Pro-
positio 5.

Si ad rectam lineam,
quæ per extremam &
medium rationem se-
cetur, adiuncta sit alte-
ra segmento maiori e-
qualis, tota hæc linea
recta per extremam & medium rationē se-

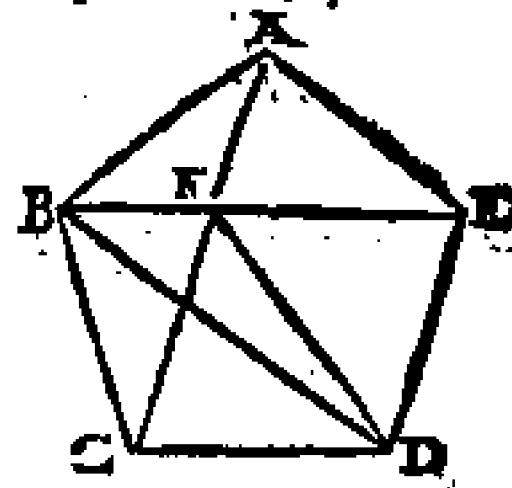
188. E V C L I D. E L E M E N T I O N E S G E O M.
cta est, estque maius segmentum linea pri-
mum posita.

Theorema 6. Propositio 6.

Si recta linea p̄m̄ siue rationalis, per extre-
mam & medium rationem secata sit, vtrun-
que segmentorum A C B
 $\alpha\lambda\omega\gamma\sigma$ siue irratio-
nalis est linea, quæ
dicitur Residuum.

Theorema 7. Propositio 7.

Si pentagoni æquilate
ri tres sint æquales an-
guli, siue q̄ deinceps,
siue qui non deinceps
sequuntur, illud pēta-
gonum erit equiangu-
lum.

Theorema 8. Propo-
sitio 8.

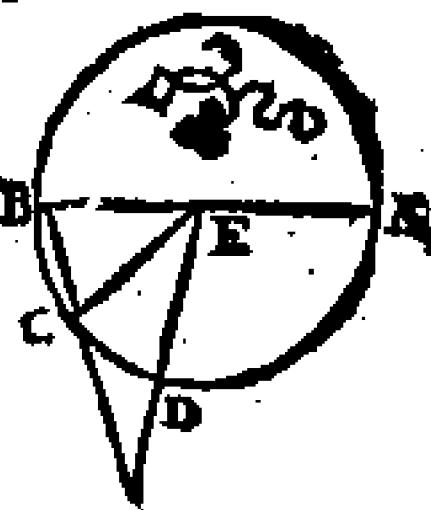
Si pētagōni æquilateri & æquianguli duos
qui deinceps sequuntur
angulos recte subtendat
lineæ, illæ per extremā
& medium rationem se-
mutuò secant, carumq;
maiora segmenta, ipsius
pentagoni lateri sunt æ-
qualia.

Theo-

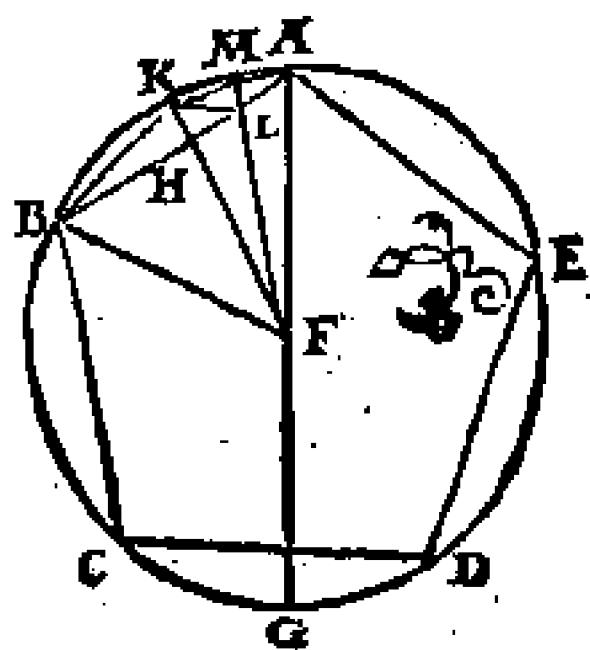
Theorema 9. Propositio 9.

Si latus hexagoni & latus decagoni eidem circulo inscriptorum composita sint, tota recta linea per extremam & medium rationem secta est, eiusque segmentum maius, est hexagoni latus.

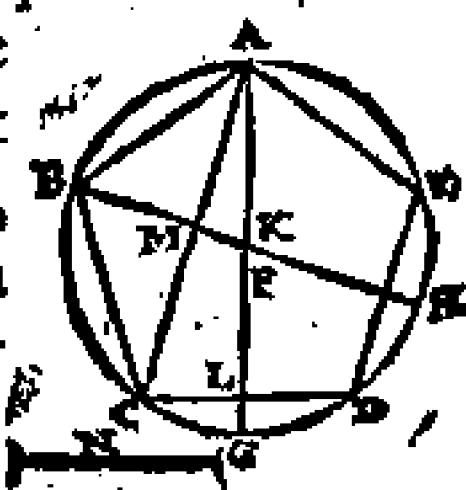
Theorema 10. Propositio 10.

Sic circulo pentagonum æquilaterum inscriptum sit, pentagoni lat^o potest & latus hexagoni & latus decagoni eidem circulo inscriptorum.

Theorema 11. Propositio 11.

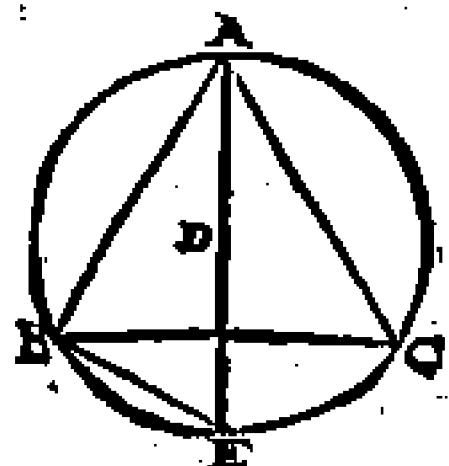
Si in circulo quæ habente diametrum, inscriptū sit pentagonum æquilaterum, pentagoni latus irrationale est hūea, quæ vocatur Minor.

O s Theor-

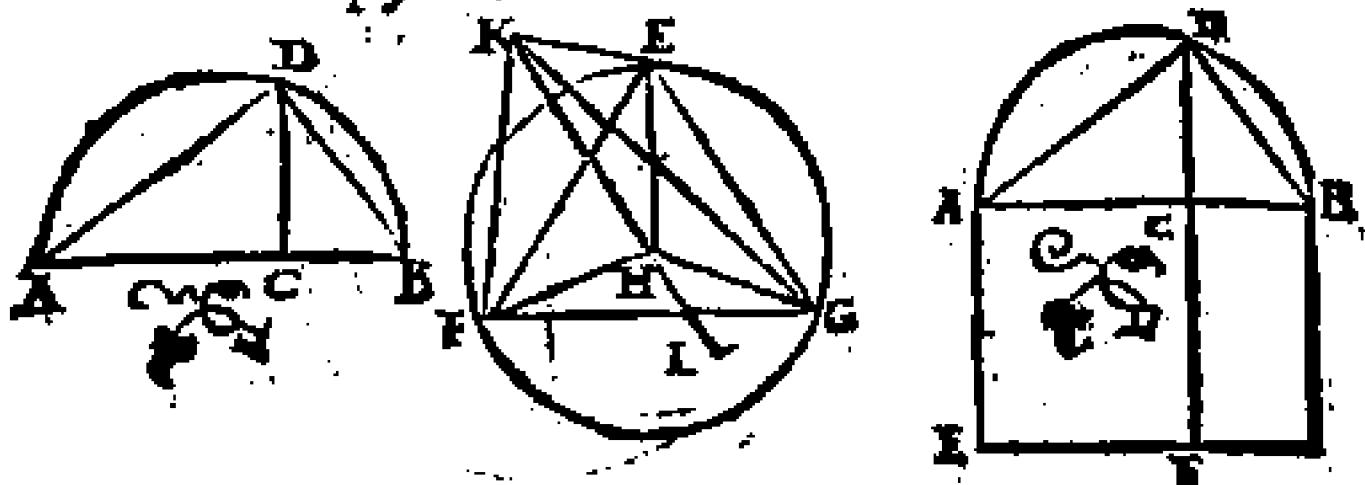
Theorema 12. Propositio 12.

Si in circulo inscriptum sit triangulum æquilaterum, huius trianguli latus potentia triplum est eius linea, quæ ex circulo centro ducitur.

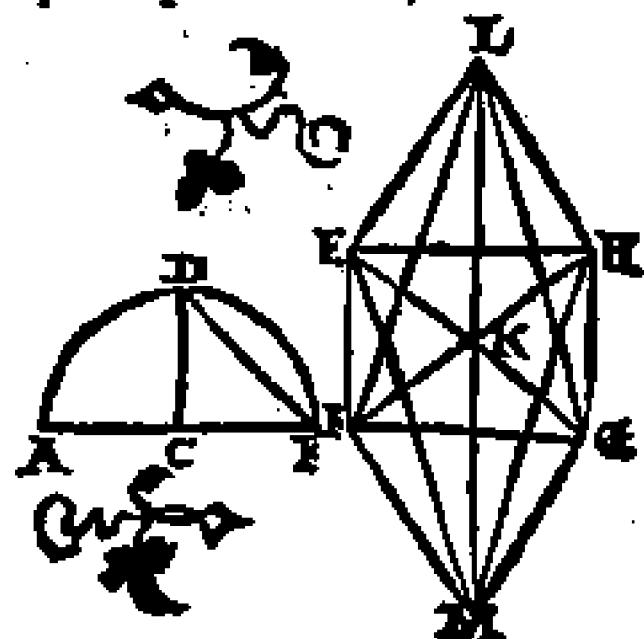
Problema 1. Propositio 13.

Pyramidem constituere, & data sphære complecti, atque docere illius sphæræ diametrum potentia sesqui alteram esse lateris ipsius pyramidis.

Problema 2. Propositio 14.

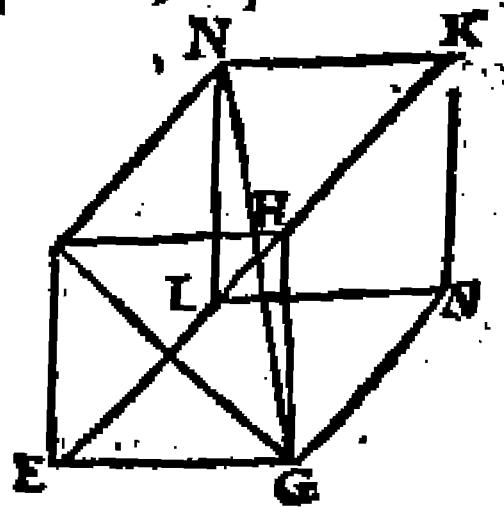
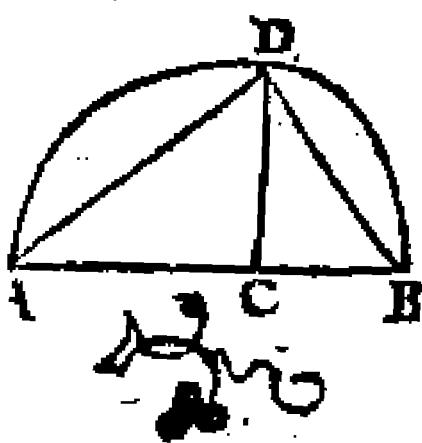
Octaedrum constituere, eaq; sphæra qua pyramidē complecti, atque probare illius sphæræ diametri' potentia duplā esse lateris ipsi octaedri.

Pro-

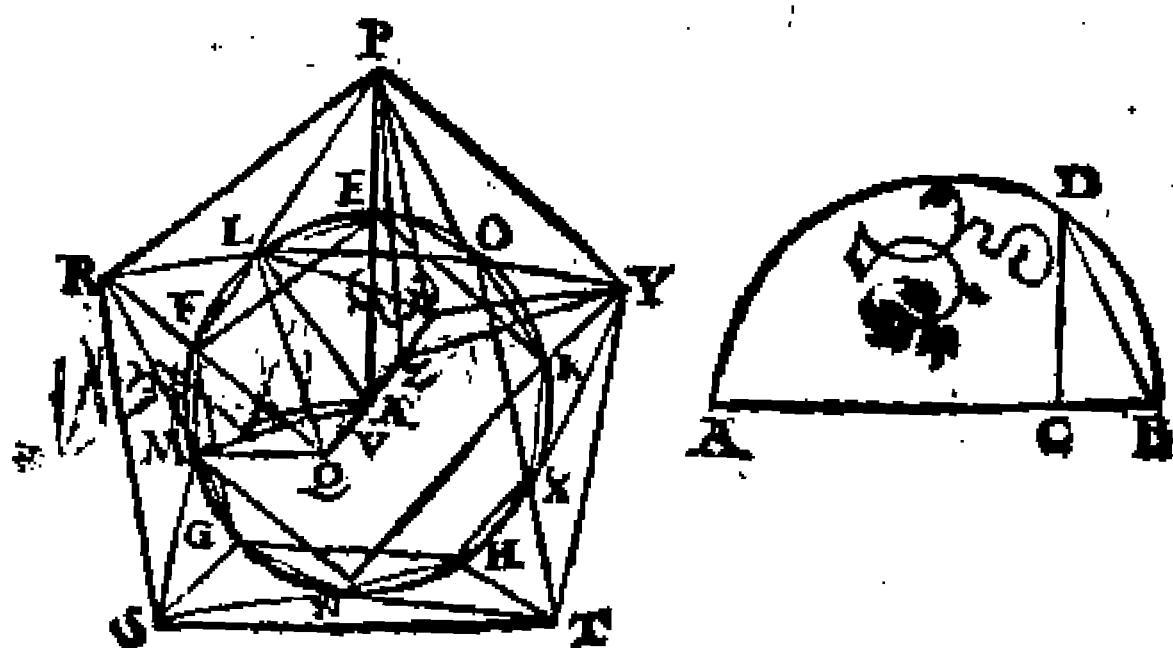
Problema 3. Proposi-
tio 15.

Cubum constituere, eaque sphera qua & superiores figuræ complecti, atque docere illius sphæræ diametrum potētia triplam esse latitudinis ipsius cubi.

Problema 4. Propo-
sitio 16.

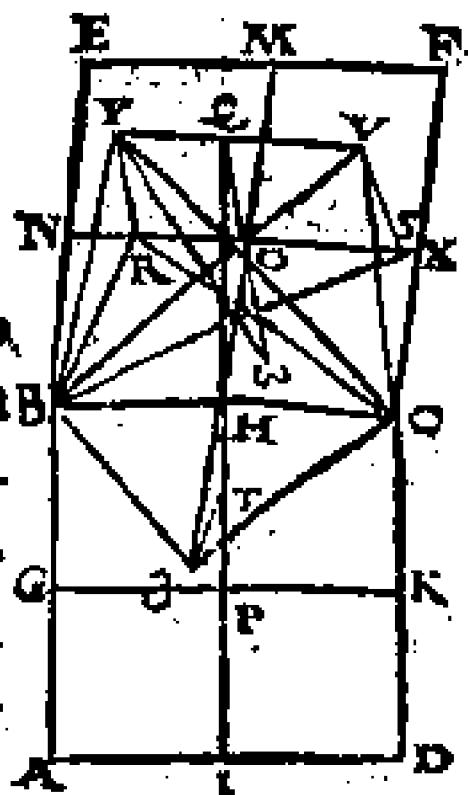
Icosaedrum constituere, eademque sphera qua & antedictas figuræ complecti, atque probare, Icosaedri latus irrationalem esse linam, quæ vocatur Minor.

Pro-

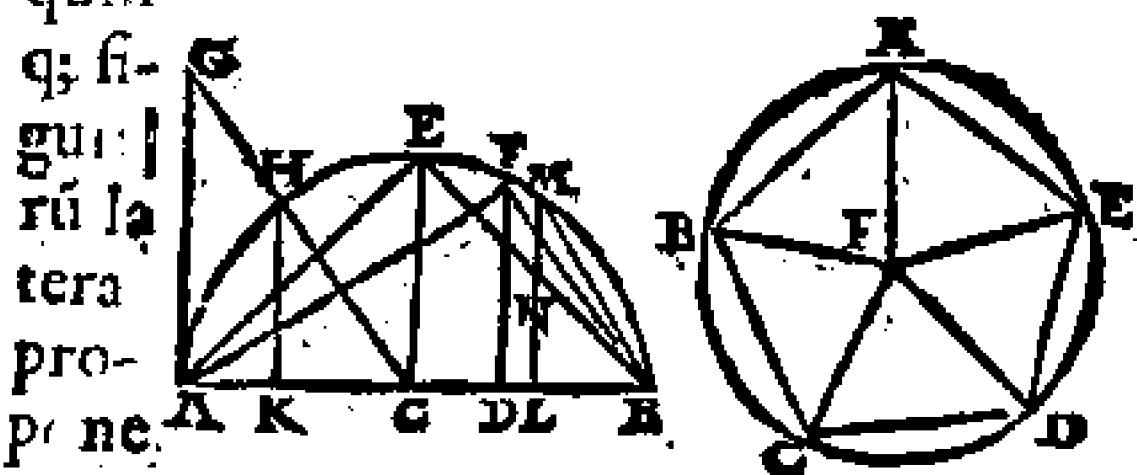
Problema 5. Propositio 17.

Dodecaedri cōstituere, & ademque sphæra quæ
& antedictas figuræ cōplete, atque probare do-
decaedri latus irrationa-
lem esse lineam, quæ vo-
catur Residuum.

Theorema 6. Propositio 18.

quoniam
figura
rū la-
terā
pro-
prie,
&
inter se comparare.

SCHOLIUM.

Ait vero, præter dictas quinque figuræ non posse aliam constitui figuram solidam, que planis & equilateris & aquiangulis contingatur, inter se æquilibus. Non enim ex duobus triangulis, sed neque ex alijs duabus figuris solidus cōstituetur angulus.

Sed

Sed ex tribus triangulis, constat Pyramidis angulus.

Ex quatuor autem, Octaedri.

Ex quinque vero, Icosaedri.

Nam ex triangulis sex & equilateris & equiangulis ad idem punctum coeuntibus, non fiet angulus solidus. Cum enim trianguli equilateri angulus, recti viiius bessem contineat, erunt eiusmodi sex anguli recti quatuor aequales. Quod fieri non potest. Nam solidus omnis angulus minoribus quam rectis quatuor angulis continetur, per 21.11.

Ob easdem sane causas, neque ex pluribus quam planis sex eiusmodi angulis solidus constat.

Sed ex tribus quadratis, Cubi angulus continetur.

Ex quinque, nullus potest. Rursus enim recti quatuor erunt.

Ex iatribus autem pentagonis equilateris & equiangulis, Dodecaedri angulus continetur.

Sed ex quatuor, nullus potest. Cum enim pentagoni equilateri angulus rectus sit, et quinta recti pars erunt quatuor anguli recti quatuor maiores.

Quod fieri nequit. Nec sane ex alijs polygonis figuris solidus angulus continebitur, quod hinc quoque absurdum sequatur. Quamobrem perspicuum est, praeter dictas quinque figur as alias figuram solidam non posse constitui, qua ex planis equilateris & equiangulis continetur.

EVCLIDIS ELEMENTVM DE CIMVMQVARTVM , VT quidam arbitrantur, vt alij verò, Hypsiclis Alexandrini, de quinque corpo- ribus.

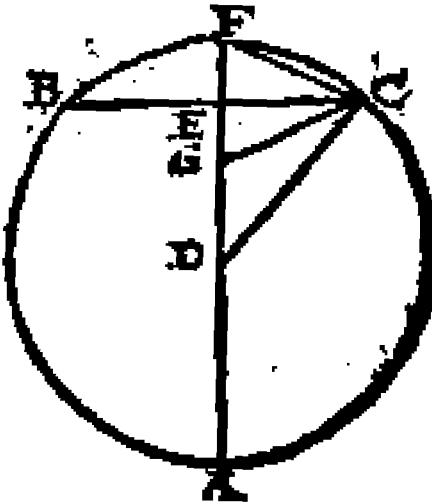
LIBER PRIMVS.

Asiliides Tyrius, Protarche, Alexandriam profectus, patriaque nostro ob discipline societatem commendatus, longissimo peregrinationis tempore cum eo versatus est. Cumque dissererent aliquando descripta ab Apollonio cōparatione Dodecaēdri & Icoſaēdri eidem ſphæræ inscriptorum, quam hac inter ſe habeant rationem, censuerunt ea non rectè tradidisse Apollonium: quæ à ſe emendata, vt de patre audire erat, literis prodierunt. Ego autem postea incidi in alterum librū ab Apollonio edicium, qui demonstrationem accurate complectetur de re proposita, ex eiusq; problema tis indagatione magnam equidem ceipi voluptatem. Illud certè ab omnibus perspici poset, quod scripsit Apollonius, cùm ſit in omnium manibus. Quod autem diligenti, quantum coniūcerelicet, studio nos postea scrip-

scripsisse videmur, id monumentis consignatum tibi
nuncupandum duximus, ut qui feliciter cum in om-
nibus disciplinis tum vel maximè in Geometria ver-
satus, scitè ac prudèter iudices ea quæ dicturi sumus
ob eam verò, qua tibi cum patre fuit, vita consue-
tudinem, quaq; nos complecteris, benevolentia, tra-
ditionem ipsam libenter audias. Sed iam tempus est,
ut premio modum facientes, hanc syntaxim aggre-
iamur.

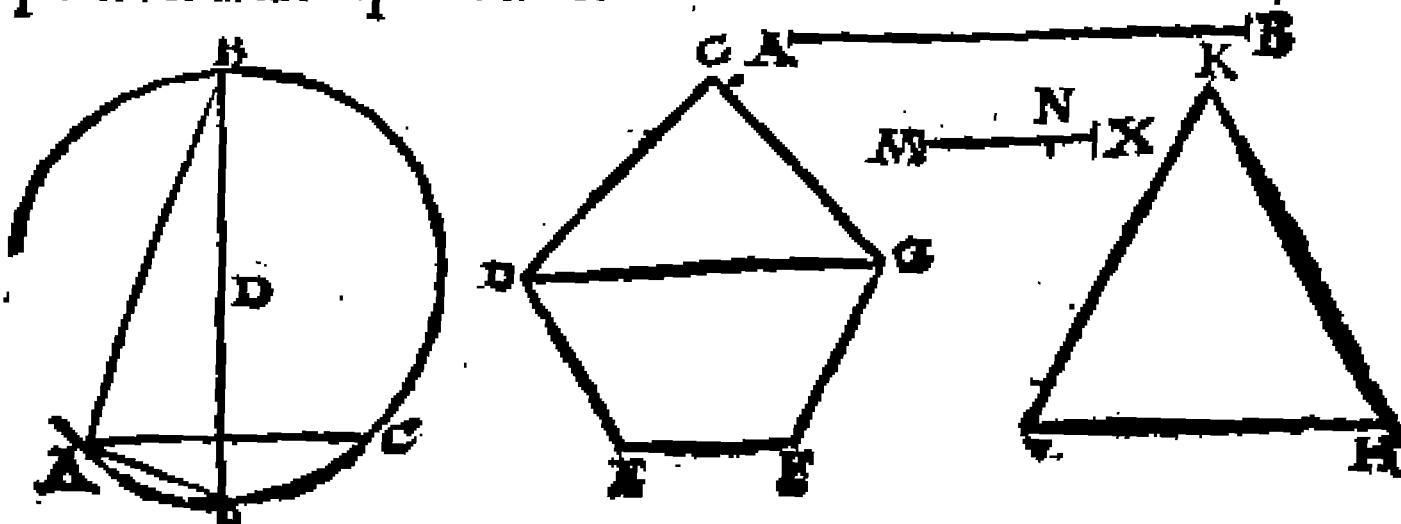
Theorema 1. Proposition 1.

Perpendicularis linea, quæ ex circuli culu-
spiam centro in latus pē-
tagoni ipsi circulo inscri-
pti dicitur, dimidia est
vtriusq; simul lineæ, & e-
ius quæ ex centro, & late-
ris decagoni in eodem cir-
culo inscripti.

Theorema 2. Proposition 2.

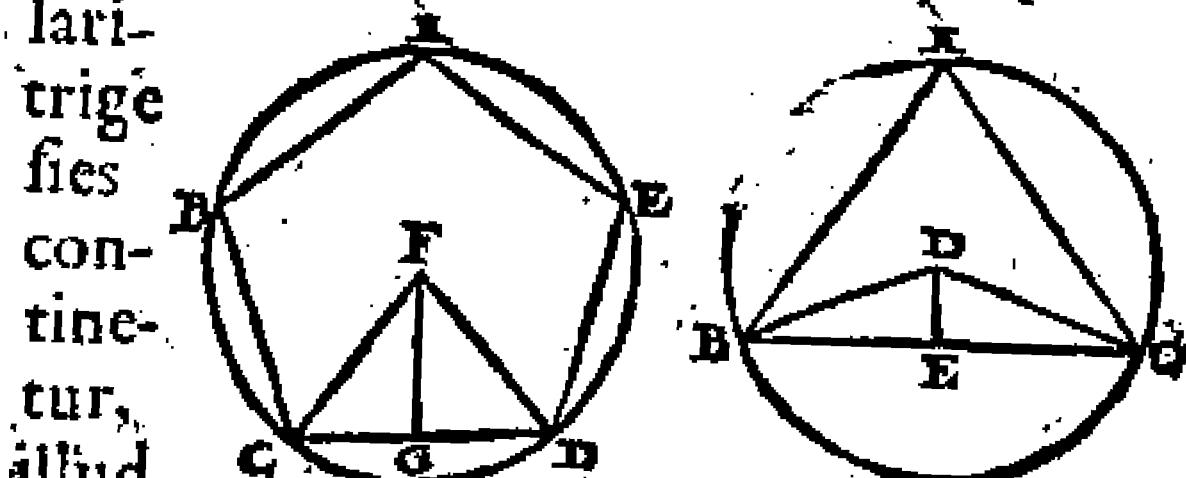
Idem circulus comprehendit & dodecaedri
pentagonum & icosaedri triangulum, eidem
sphæræ inscriptorum.

Theo

Theorema 3. Propositio 3.

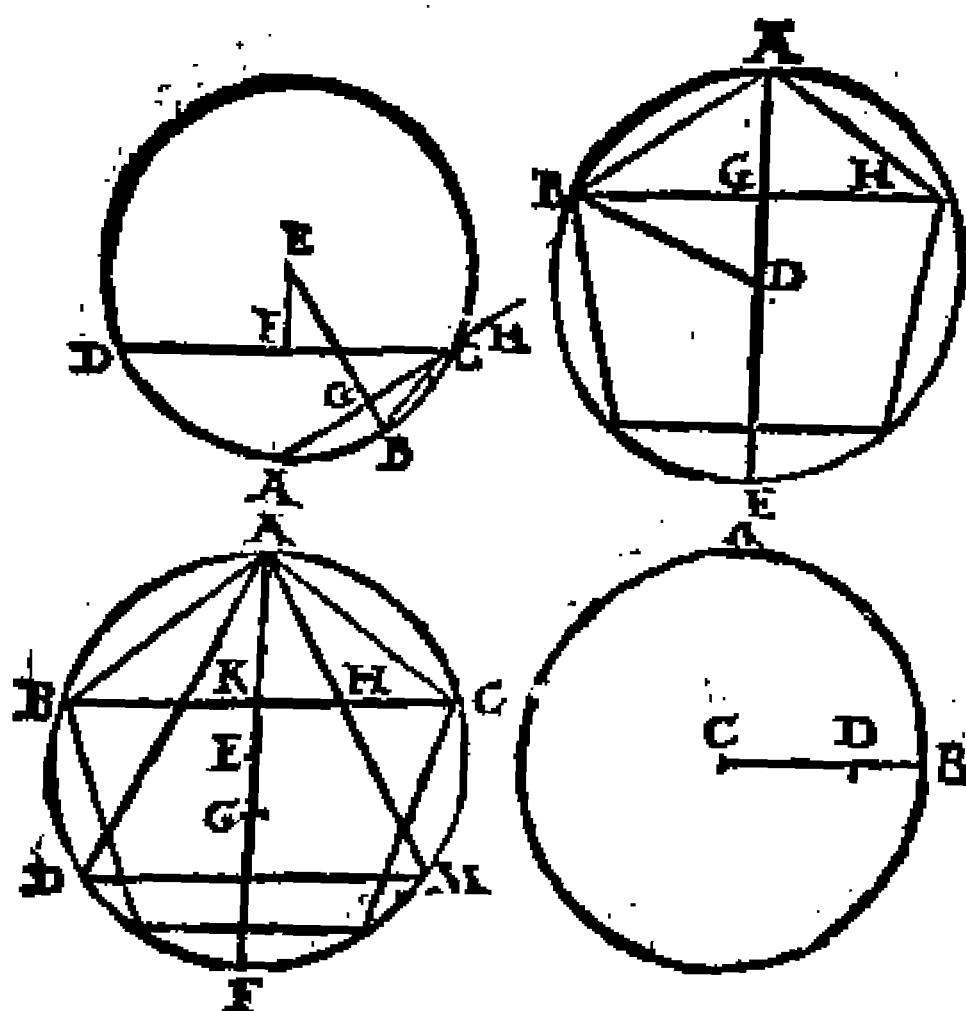
Si pentagono & æquilatero & æquiangulo circumscriptus sit circulus, ex cuius centro in vnum pentagoni latus ducta sit perpendicularis: quod uno laterum & perpendiculare triges fies continetur, illud æquale est dodecaedri superficie.

Theorema 4. Propositio 4.

Hoc perspicuum cum sit, probandum est, quemadmodum se habet dodecaedri superficies ad icosaedri superficiem, ita se habere cubilatus ad icosaedrilatus.

Cubi

Cubi latus.

E_____

Dodecaedri.

F_____

Icosaedri.

G_____

SCHOLIVM.

Nunc autem probandum est, quemadmodum se habet cubi latus ad icosaedri latus, ita se habere solidum dodecaedri ad icosaedri solidum. Cum enim aequales circuli comprehendant & dodecaedri pentagonum & Icosaedri triangulum, eidem sphaera

scriptorum: in sphæris autem æquales circuli æquales
 inter uallos distent à centro (siquidem perpendiculari-
 res à sphære centro ad circulorum plana ductæ &
 æquales sunt, & ad circulorum centra cadunt) id-
 circa lineæ, hoc est perpendicularares, que à sphære cē-
 trō ducuntur ad centrum circuli comprehendētis &
 triangulum Icosaedri, & pentagonum dodecaedri,
 sunt æquales. Sunt igitur equalis altitudinis Pyrami-
 des, quæ bases habent ipsa dodecaedri pentagona, et
 quæ Icosaedri triangula. At equalis altitudinis py-
 ramides rationem inter se habent eam quam bases,
 ex 5. & 6. 11. Quemadmodum igitur pentagonii ad
 triangulum, ita pyramidis, cuius basis quidem est do-
 decaedri pentagonum, vertex autem sphære cen-
 trum ad pyramidam, cuius basis quidem est Icosaedri
 triangulum, vertex autem sphære centrum. Quantu-
 obrem ut se habent duodecim pentagona ad viginti
 triangula, ita duodecim pyramides, quorum pento-
 gona sunt bases, ad viginti pyramidas, que trigonas ha-
 beant bases. At pentagona duodecim sunt dodecaedri
 superficies, viginti autem triangula, Icosaedri. Est igitur ut dodecaedri superficies ad Icosaedri su-
 perficiem, ita duodecim pyramides, que pentagonas
 habeant bases, ad viginti pyramidas, quarum tri-
 gone sunt bases. Sunt autem duodecim quidem py-
 ramides, quæ pentagonas habent bases, solidū do-
 decaedri: viginti autem pyramides, quæ trigonas
 habent bases, Icosaedri solidum. Quare ex 11. 5. vt
 dodecaedri superficies ad Icosaedri superficiem, ita
 solidum dodecaedri ad Icosaedri solidum. Ut au-
 tem

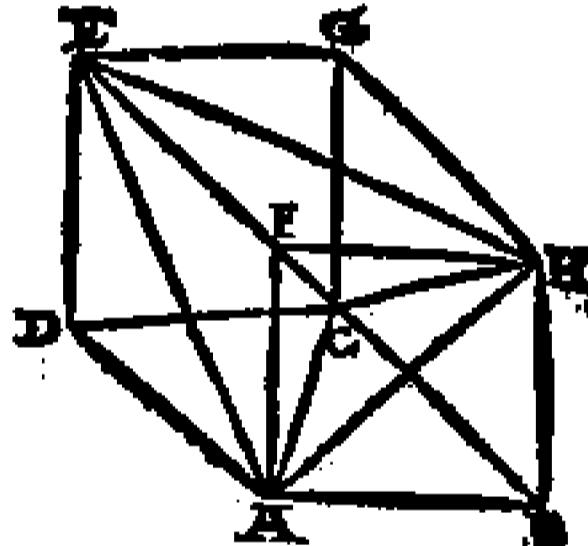
tem dodecaëdri superficies ad Icosædri superficiem, ita probatum est cubilatus ad Icosædri latus. Quemadmodum igitur cubilatus ad Icosædrilatus, ita se habet solidum dodecaëdri ad Icosædri solidum.

EVCLIDIS ELEMENTVM DE- CIM VM QVINTVM, ET Solidorum quintum, vt nonnulli putant, vt autem alij, Hypsiclis A- lexandrini, de quinque corporibus,

LIBER II.

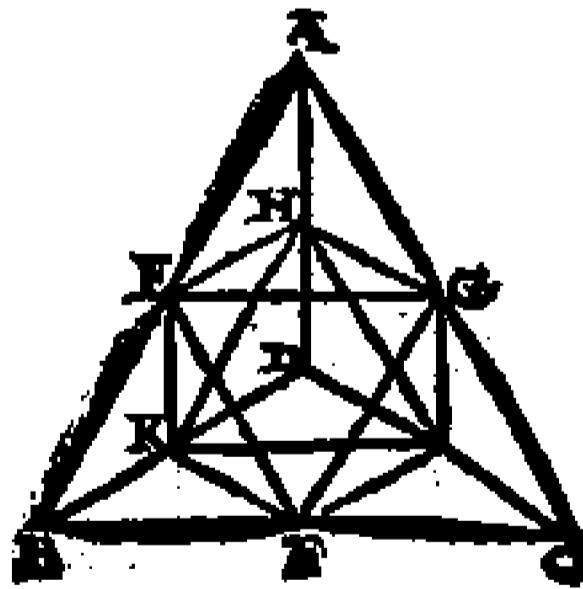
Problema 1. Pro-
positio 1.

In dato cubo pyra-
mida inscribere.

Problema 2. Pro-
positio 2.

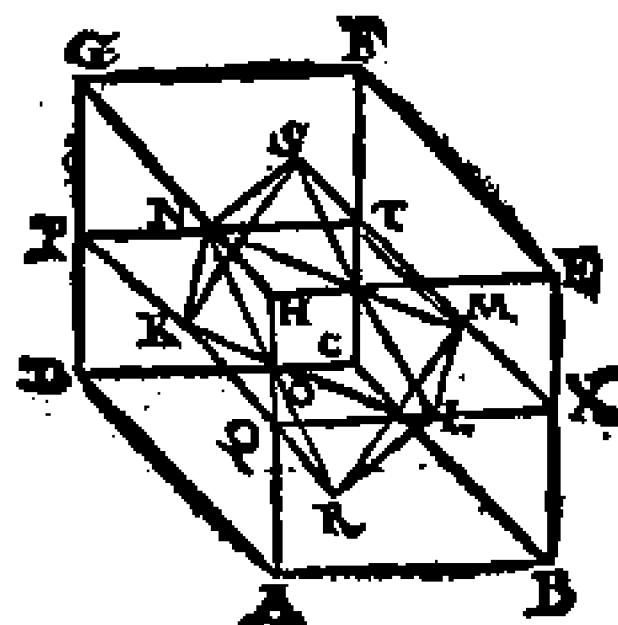
In data pyramide
octaedrum inscri-
bere.

Pro-

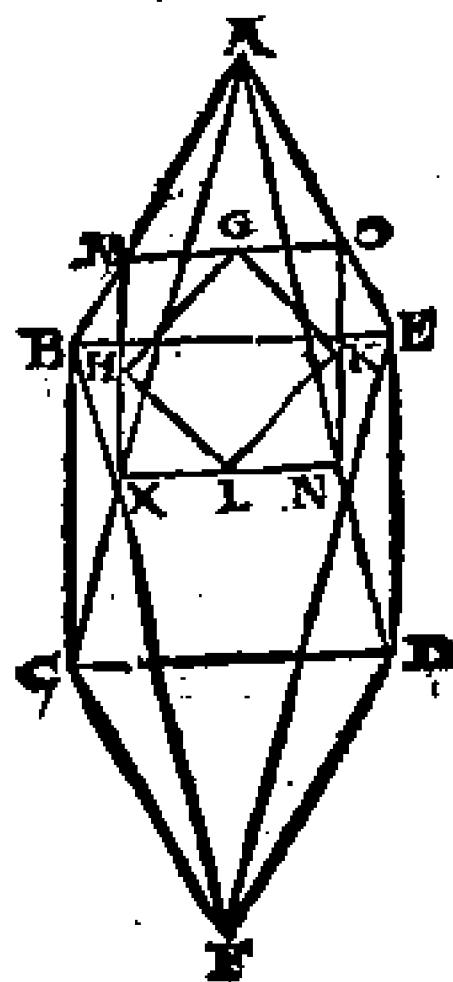
Problema 3. Propositio 3.

In dato cubo octaedrum inscribere.

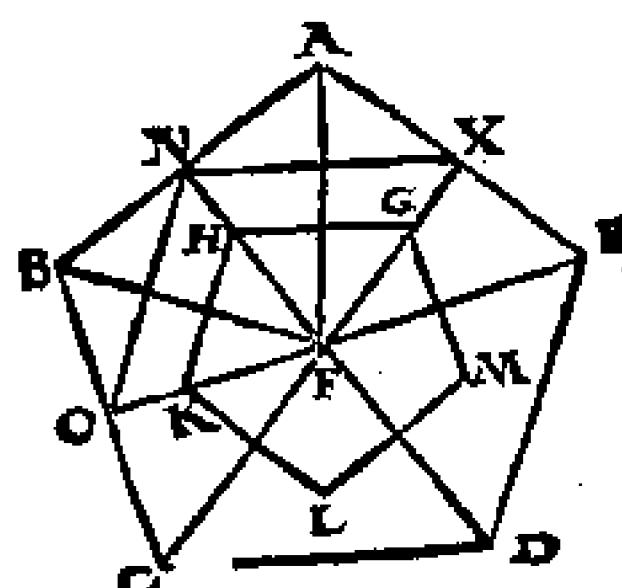
Problema 4. Propositio 4.

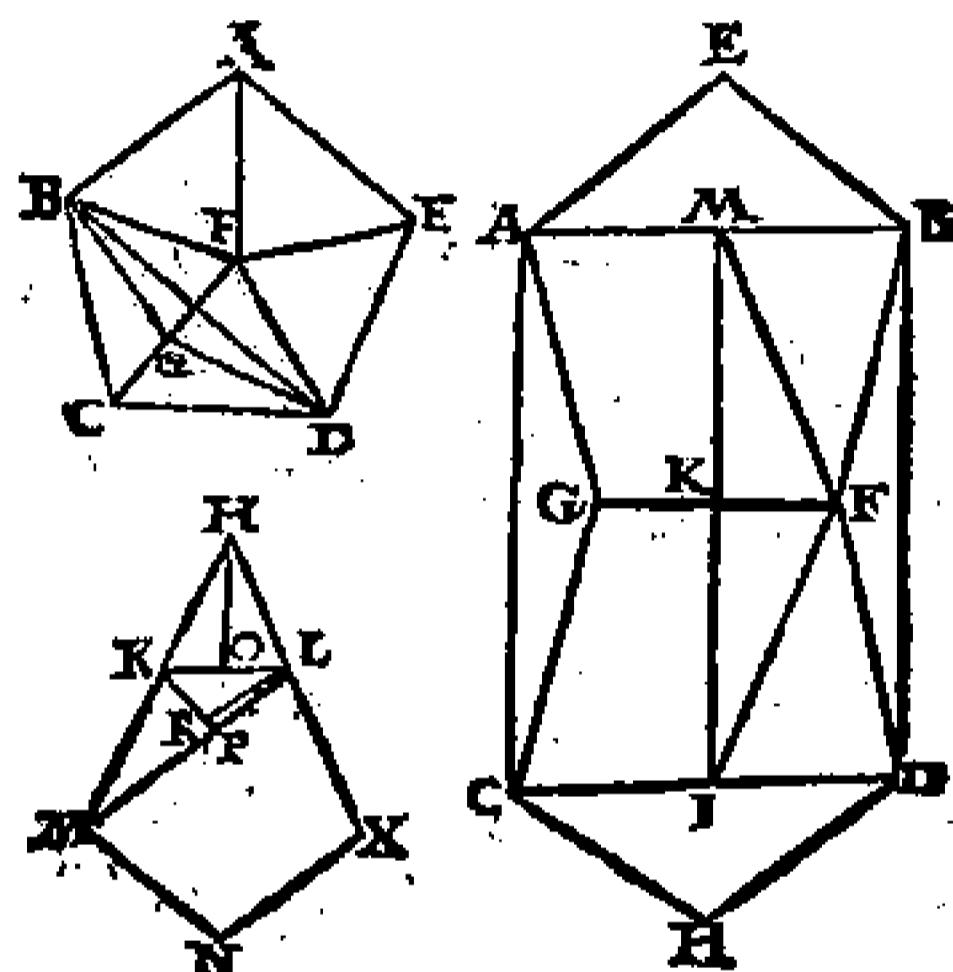
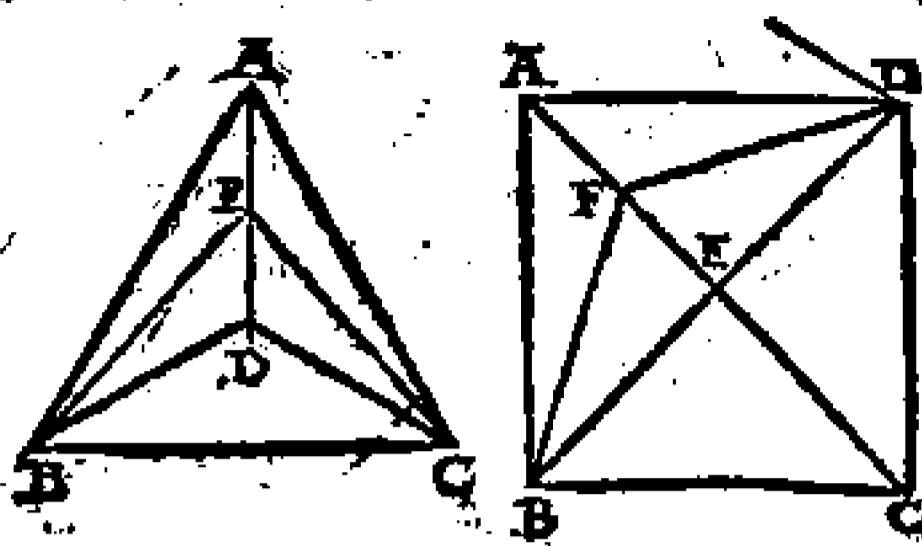
In dato octaedro cubum inscribere.

Problema 5. Propositio 5.

In dato Icosaedro dodecaedrum inscribere.

SCHOL.

Meminisse decet, si quis nos roget, quot Icosaedri habeat latera, ita respondendum esse: Patet Icosaedrium viginti conieneri triangulis, quodlibet vero triangulum rectis tribus constare lineis. Quare multiplicanda sunt nobis viginti triangula in trianguli vnius latera sumitatis sexaginta, quorum dimidium est triginta. Ad eundem modum et in dodecaedro. Cum enim rursus duodecim pentagoni dodecaedrium comprehendunt, itemque pentagonum quodvis rectis ijsimque constet lineis, quinq; duodecies multiplicamus, sumi sexaginta, quorum rursus dimidium est triginta. Sed cur dimidium capimus? Quoniam viii: quodque latus sive sit trianguli sive pentagoni, sive quadrati, vi in cubo, iteratè sumitur. Similiter autem eadem via et in cubo et in pyramide et in octaedro latera immensies. Quid si item velis singularium quoque figurarum angelos reperire, facta eadem multiplicatione numerum procuratum partire in numerum planorum, que unum solidum angulum includunt: ut quoniam triangula quinq; unum Icosaedri angulum continent, partire 60 in quinque nascitur duodecim anguli Icosaeadi. In dodecaedro autem tria pentagona angulum comprehendunt. partire ergo 60 in iria, et habebis dodecaedri angulos viginti. Atque similiter ratione in reliquis figuris angulos reperies.

Finis Elementorum Euclidis.

